

รายงานการวิจัย

เรื่อง

สถานภาพการศึกษาบรรณคดีฝรั่งเศสในประเทศไทย : บรรณทัศน์สิ่งเซป

อนงค์นาฏ เถกิงวิทย์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทุนวิจัยคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2531

FI0331591

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 มอบให้หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 4 / ก.พ. / 32

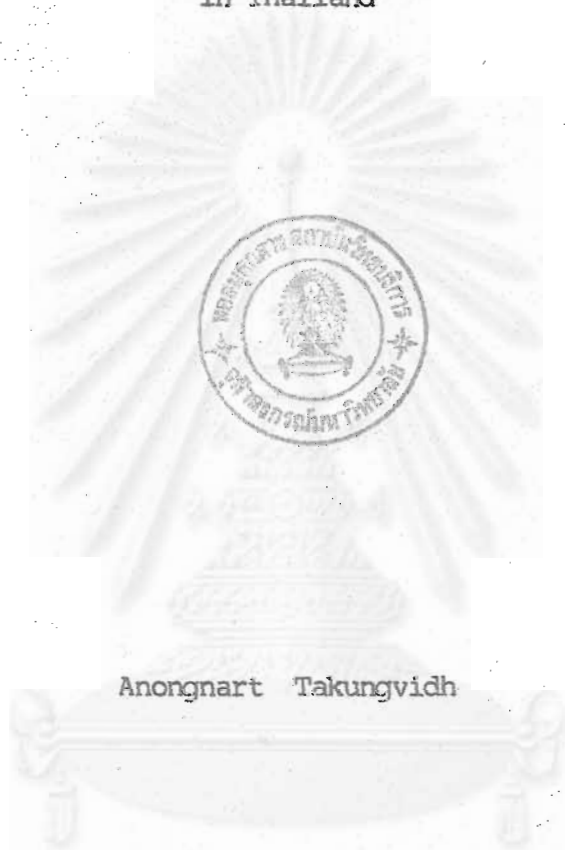
สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

840.09
 ©1558

30 ส.ย. 2532

ท048720

Progress of Research in French Literature
in Thailand

Anongnart Takungvidh

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Faculty of Arts, Chulalongkorn University

1988

บทคัดย่อ

รายงานการวิจัย เรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะรวบรวมผลงานการศึกษาค้นคว้าและวิจัยด้านวรรณคดีฝรั่งเศสที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในรูปของงานวิจัย วิทยานิพนธ์ ตำรา หนังสือ บทความ เอกสาร คำสอน และเอกสารประกอบการสอน ตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงพ.ศ. 2526 เพื่อวิเคราะห์พัฒนาการ และแนวโน้มและเพื่อจัดทำบรรณนิทัศน์สังเขป

เนื้อหาของรายงานการวิจัยแบ่งเป็น 2 ภาคคือ

ภาคแรก กล่าวถึงผลงานการศึกษาค้นคว้าและวิจัยด้านวรรณคดีฝรั่งเศสซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนวิทยานิพนธ์ ส่วนบทความ และส่วนเอกสาร

ภาคที่สองเป็นบรรณนิทัศน์สังเขปของผลงานที่รวบรวมได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Abstract

The purpose of this research is to survey all kinds of documents concerning French literary studies from the beginning up to 1983.

The content is divided into 2 parts. Part 1 deals with the study of the three groups of works : thesis, articles and books. In this part the analysis to show the distinguished trends is also made including six charts in the percentage form.

Part 2 is the annotated bibliography of works.

สถาบันวิทยบริการ
ลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทนำ

ความเป็นมา

การศึกษาค้นคว้าด้านวรรณคดีฝรั่งเศสมีมาเป็นเวลานานแล้ว และมีอยู่เป็นจำนวนมากไม่น้อยในรูปของวิทยานิพนธ์ หนังสือ ตำรา และเอกสารต่าง ๆ ผลงานเหล่านี้อยู่กระจัดกระจายที่ต่าง ๆ โดยยังมีเคยมีผู้ใคร่รวบรวมไว้เพื่อประโยชน์ในการอ้างอิงเลย เท่าที่ผ่านมามีเพียงการรวบรวมรายชื่อผลงานการศึกษาค้นคว้าทางด้านภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศสของนักศึกษาไทยในประเทศฝรั่งเศสที่อยู่ในรูปของวิทยานิพนธ์อื่นเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญา ดังนั้นการรวบรวมผลงานที่ปรากฏในประเทศไทย โดยจัดทำในรูปของบรรณนิทัศน์สังเขป จะเป็นแหล่งข้อมูลให้ผู้สนใจวิทยาการสาขานี้ได้ทราบแนวโน้มของการศึกษาค้นคว้าที่ผ่านมา และช่วยในการตัดสินใจผลิตผลงานทางวิชาการต่อไปในอนาคต

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจงานค้นคว้าและวิจัยในสาขาวรรณคดีฝรั่งเศสตั้งแต่ได้มีการสอนภาษาฝรั่งเศสในสถานศึกษาในเมืองไทย จนถึงปี พ.ศ. 2526 อันได้แก่ บทความ หนังสือ ตำรา เอกสารประกอบการสอน เอกสารคำสอน และวิทยานิพนธ์
2. เพื่อศึกษาแนวโน้มของการค้นคว้าและวิจัยในด้านเนื้อหา ทฤษฎีที่นำมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลในการค้นคว้าและวิจัย
3. เพื่อรวบรวมจัดทำบรรณนิทัศน์สังเขปในสาขาวรรณคดีฝรั่งเศส ซึ่งจะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่สนใจศึกษาต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. สืบค้นรายชื่อและรวบรวมเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการวิจัยจากทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ หน่วยศึกษานิเทศก์ กระทรวงศึกษาธิการ คุรุสภา หอสมุดแห่งชาติ สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ โรงพิมพ์-อัสสัมชัญ
2. จัดทำบัตรรายการชื่อเอกสารที่รวบรวมได้

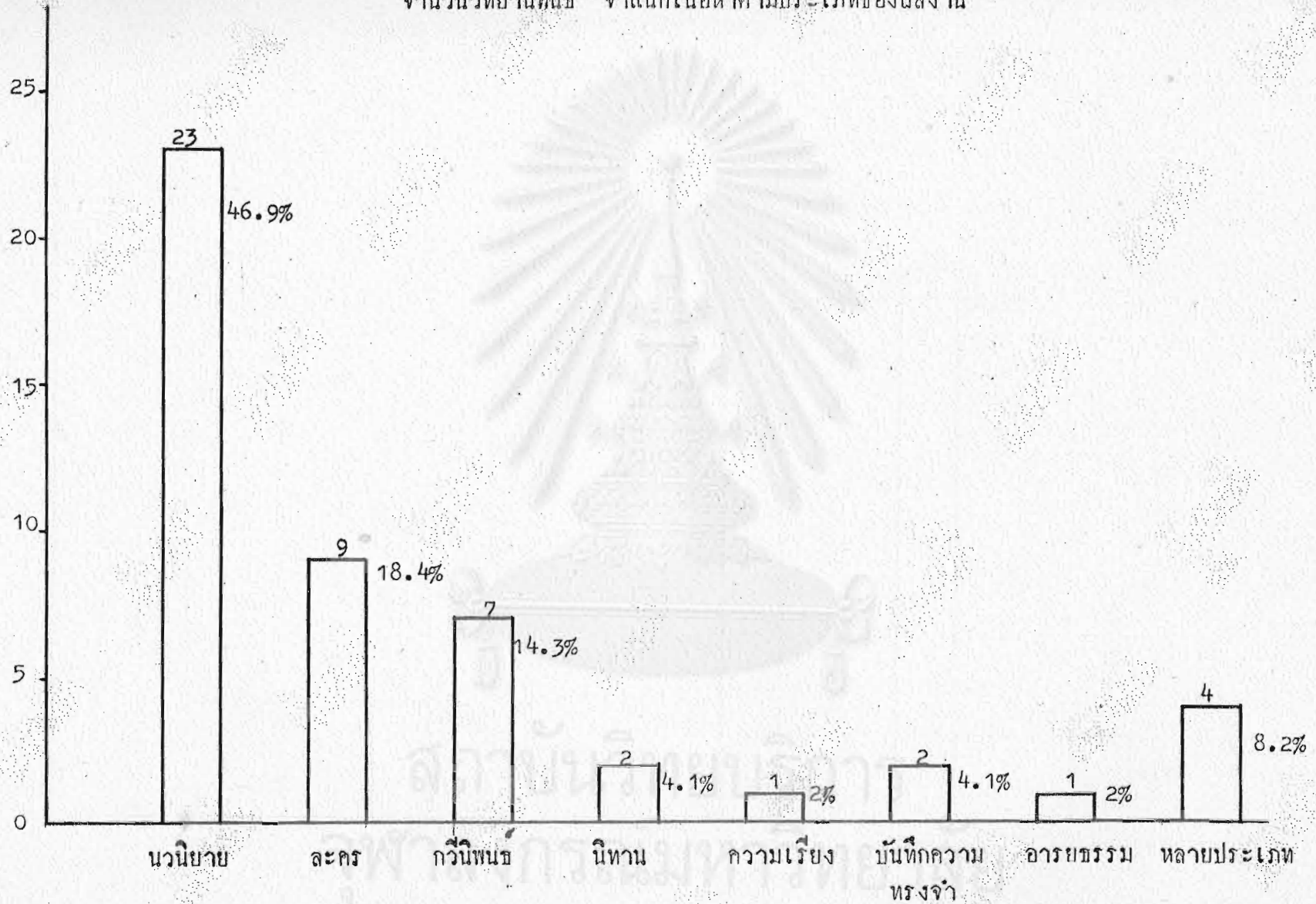
3. ส่งแบบสำรวจงานวิชาการไปยังอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอน
วรรณคดีฝรั่งเศส
4. ศึกษางานวิชาการที่รวบรวมได้และวิเคราะห์เพื่อพิจารณาแนวโน้มของการศึกษา
วรรณคดีฝรั่งเศสในประเทศไทย
5. วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีหาค่าร้อยละ
6. จัดทำบรรณนิทัศน์สังเขป

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. งานวิจัยดังกล่าวจะเป็นแหล่งข้อมูลที่รวบรวมงานค้นคว้าและวิจัยที่ได้ทำมาใน
ด้านนี้ ซึ่งจะอำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่สนใจจะทำการค้นคว้าและวิจัยทางด้านวรรณคดีฝรั่งเศส
2. ผลการวิจัยจะสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาการเรียนการสอนและผลิตผล
งานทางวิชาการในสาขาวิชาวรรณคดีฝรั่งเศส

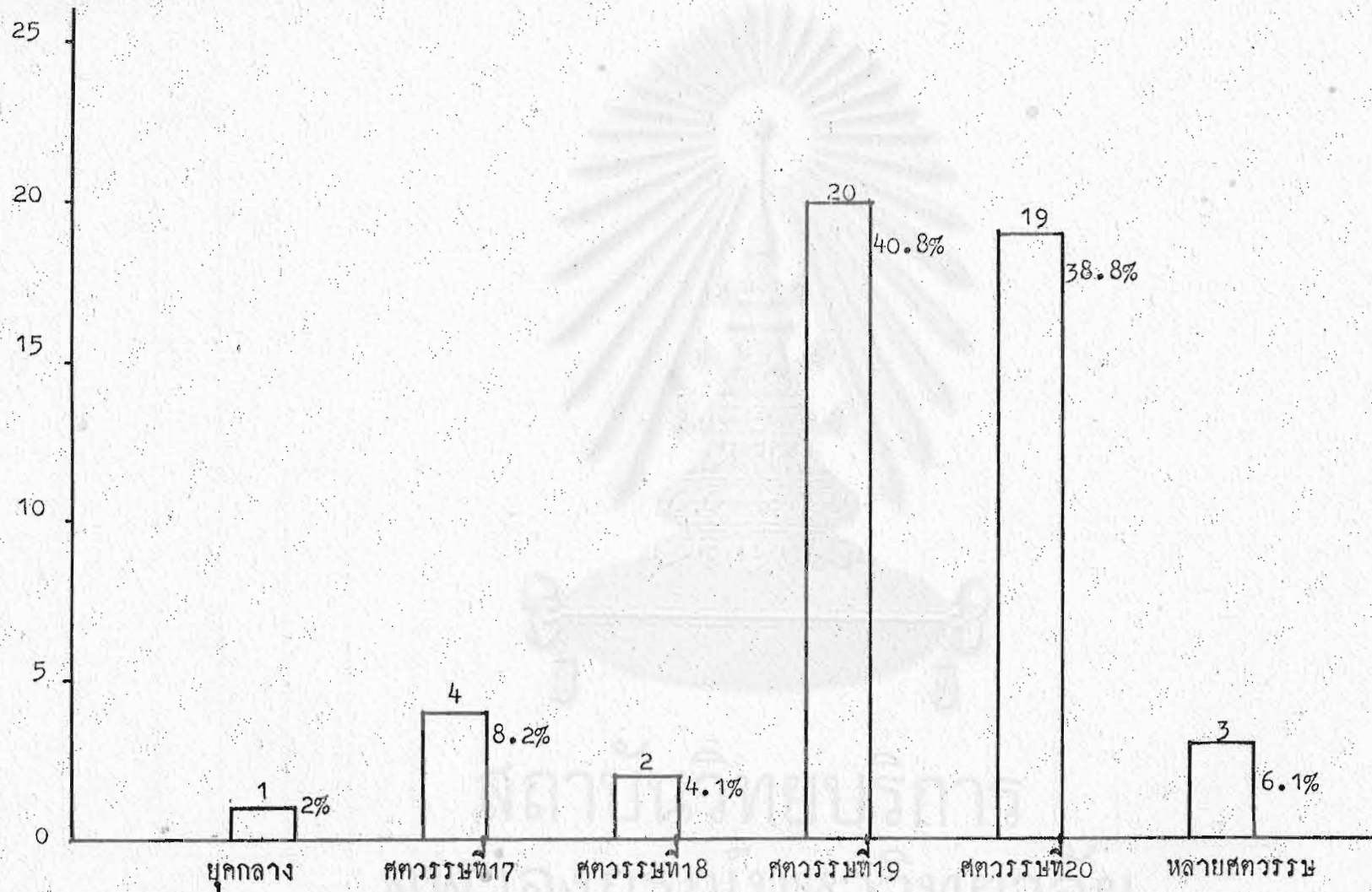
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จำนวนวิทยานิพนธ์ จำแนกเนื้อหาตามประเภทของผลงาน

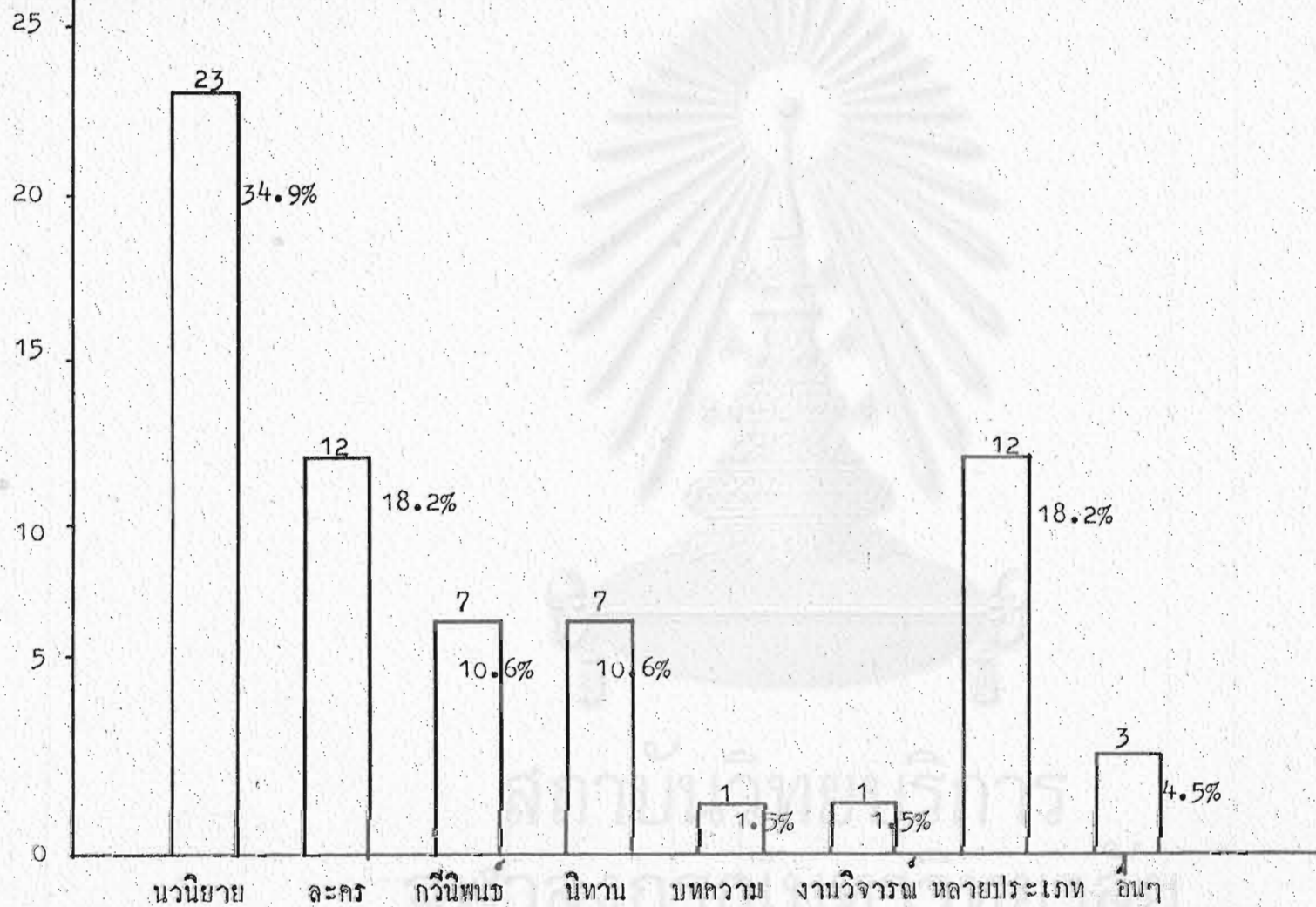

จำนวนวิทยานิพนธ์ จำแนกเนื้อหาตามศตวรรษ

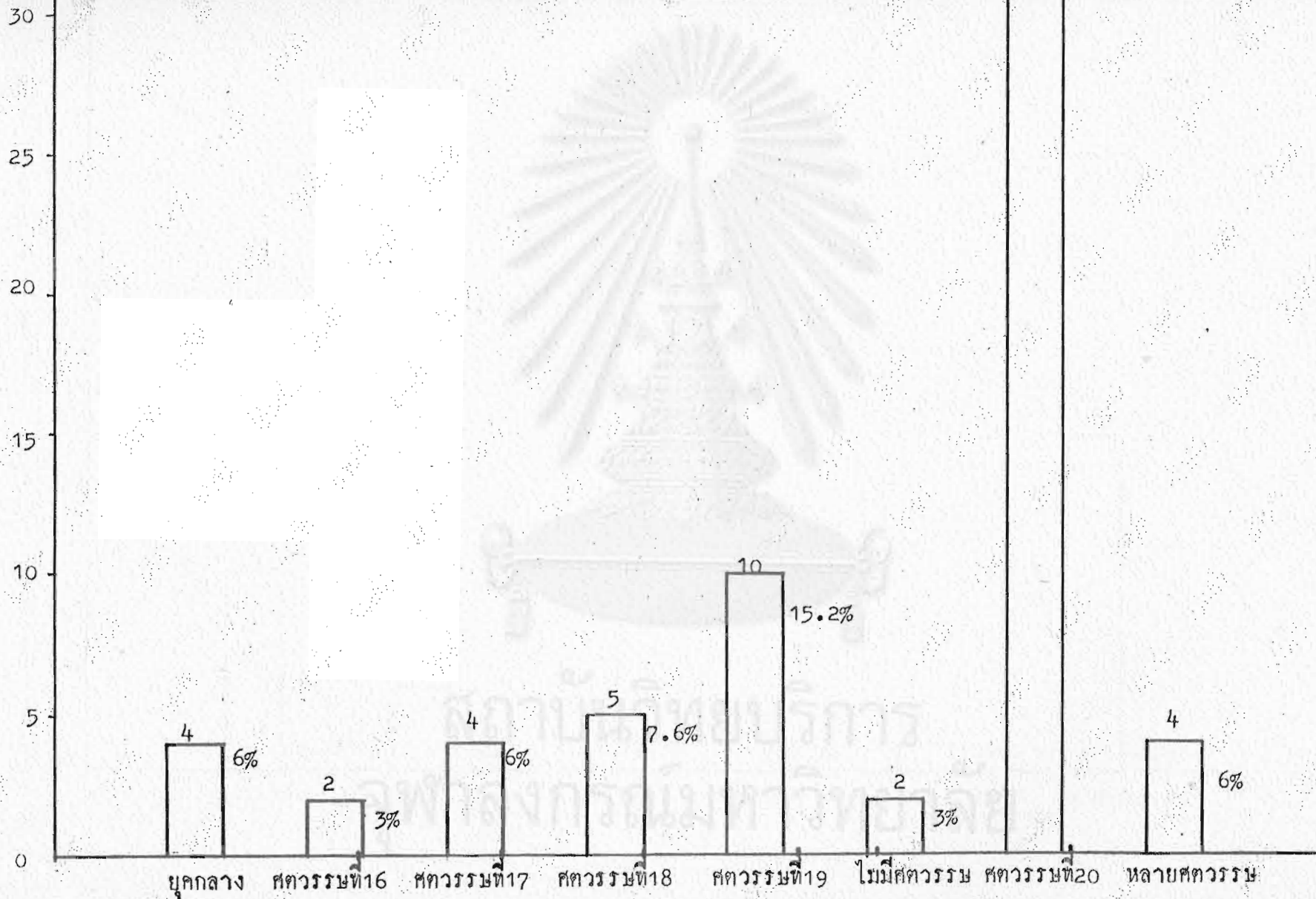
จำนวนบทความ จำนวนเนื้อหาตามประเภทของผลงาน

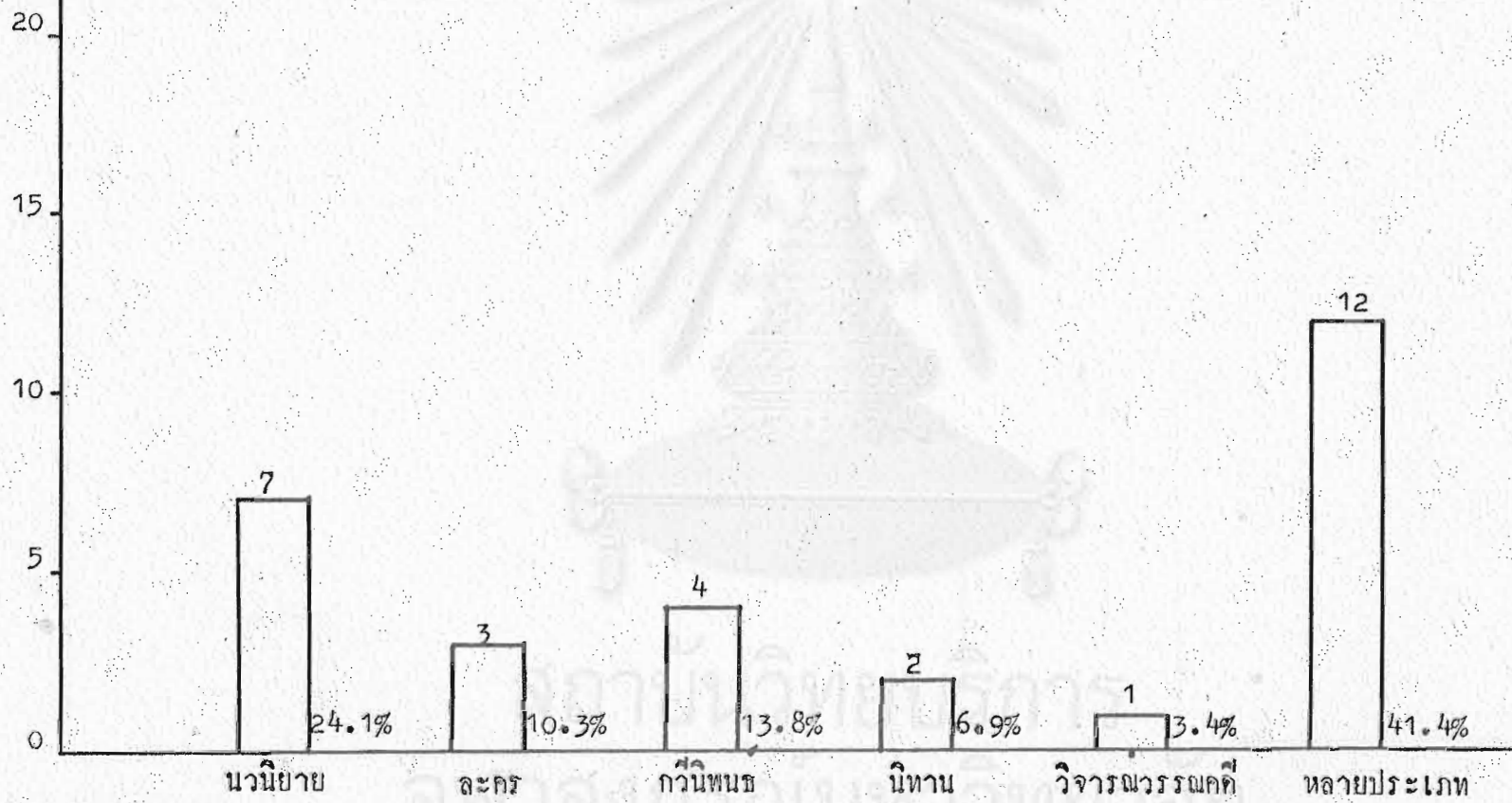
หอสมุดกลาง สถาบันวัฒนธรรม
และการศึกษามหาวิทยาลัย
ราชภัฏวไลยอลงกรณ์

จำนวนบทความ จำแนกเนื้อหาตามศตวรรษ

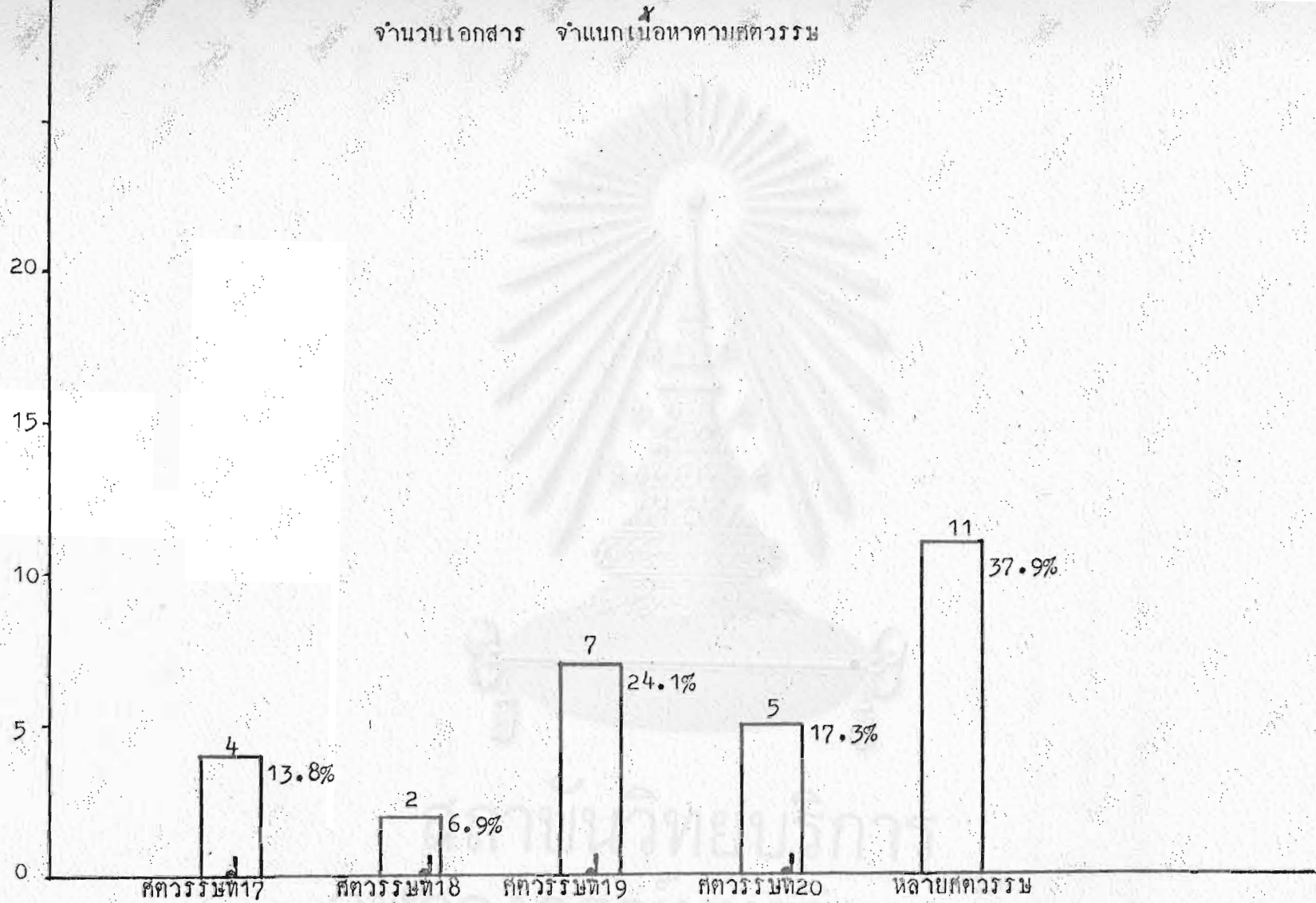
53%

จำนวนเอกสาร จำนวนเนื้อหาตามประเภทของผลงาน

จำนวนเอกสาร จำแนกเนื้อหาตามศตวรรษ

วิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์ทั้งหมดที่ปรากฏในบรรณนิทัศน์สิ่งพิมพ์ฉบับนี้ เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญา-
มหาบัณฑิต ของภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่เริ่ม
เปิดสอนจนถึง พ.ศ. 2526 มี 49 เรื่อง แบ่งตามขอบเขตของเนื้อหาได้เป็น 5 กลุ่มดังนี้คือ

- ก. วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาเฉพาะบุคคล
- ข. วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาเฉพาะเล่ม
- ค. วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาเฉพาะประเด็น
- ง. วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาเฉพาะประเด็นและเฉพาะเล่ม
- จ. วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาเฉพาะประเภท

ก. วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาเฉพาะบุคคล

วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาเฉพาะบุคคล คือวิทยานิพนธ์ที่ผู้เขียนเลือกศึกษาเฉพาะนักประพันธ์
คนใดคนหนึ่งเพียงคนเดียว โดยมากมักจะมีเนื้อหาครอบคลุมชีวประวัติของนักประพันธ์ ผลงาน
ทางวรรณคดีของเขาซึ่งมักจะเป็นผลงานรวมมิได้เน้นที่ผลงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นพิเศษ ทำให้
ได้ภาพรวมของผลงานทั้งหมด ความเกี่ยวเนื่องระหว่างประวัติชีวิตของผู้ประพันธ์และผลงานของ
เขา และมักจะทำให้ผู้อ่านได้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการทางความคิดของผู้ประพันธ์ที่ส่งผลมาสู่
ผลงานด้วยในขณะเดียวกัน วิทยานิพนธ์กลุ่มนี้เรียงตามลำดับ พ.ศ. มี 3 เล่ม คือ

1. "Introduction à la lecture de Balzac." ของ เก็อกูล สวัสติชุตโต
(2495)
2. "Verlaine et Sunthon Phu." ของ ไชศรี บูณปาน (2505)
3. "Le Portrait chez Gustave Flaubert." ของ ผ่องศรี โรจนวงศ์
(2511)

ข. วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาเฉพาะเล่ม

วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาเฉพาะเล่ม คือวิทยานิพนธ์ที่ผู้เขียนเลือกศึกษาผลงานทางวรรณคดีเฉพาะเล่ม ซึ่งอาจจะเลือกศึกษาเพียงเล่มเดียว หรือหลายเล่ม โดยทั่วไป ถ้าศึกษาเล่มเดียวจะเป็นการศึกษาในทุกแง่มุมเท่าที่จะเป็นไปได้ทั้งในแง่ประวัติและในแง่คุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ เช่นเรื่อง "La Genèse de l'Annonce faite à Marie." ของ อรพินท์ ชาตบูรุษมัย (2512) ถ้าเป็นการศึกษาหลายเล่มมักจะเป็นการศึกษาเปรียบเทียบผลงานประเภทเดียวกันที่มีลักษณะร่วมที่เด่นบางประการ เช่นเรื่อง "การศึกษาเชิงเปรียบเทียบนวนิยายสองเรื่อง "เลตรองเซ" ของ อัลแบร์ กามูส และ "เลอแตรนีเยซูร์ เดองกองดาเน" ของ วิกตอร์ อูโก." ของ พรณี เจริญสมจิตร (2521) วิทยานิพนธ์กลุ่มนี้มี 5 เรื่อง คือ

1. "Etude de quatre romans de Victor Hugo." ของ กิ่งแก้ว กอแก้ว (2509)
2. "La Genèse de l'Annonce faite à Marie." ของ อรพินท์ ชาตบูรุษมัย (2512)
3. "การศึกษาเชิงวิเคราะห์นวนิยายเรื่อง "อังกามูร์ เดอ สวาน ของ มาร์แซล พรุสต์." ของ พรณี โสภณภณี (2516)
4. "การศึกษาเชิงวิเคราะห์นวนิยายเรื่อง ลา มอติฟิคาซิออง ของ มิเชล บูตอร์." ของ วารุณี สันติโรจน์ประไพ (2516)
5. "การศึกษาเชิงเปรียบเทียบนวนิยายสองเรื่อง "เลตรองเซ" ของ อัลแบร์ กามูส และ "เลอแตรนีเยซูร์ เดองกองดาเน" ของ วิกตอร์ อูโก." ของ พรณี เจริญสมจิตร (2521)

ค. วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาเฉพาะประเด็น

วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาเฉพาะประเด็น คือวิทยานิพนธ์ที่มุ่งศึกษาประเด็นใดประเด็นหนึ่งโดยเฉพาะ ขอบเขตของเนื้อหาจึงจำกัดแคบลงกว่าวิทยานิพนธ์ในกลุ่ม ก. และ ข. เป็นการตอบคำถามอย่างลึกซึ้งเฉพาะจุด วิทยานิพนธ์กลุ่มนี้ตรงข้ามกับกลุ่ม ก. โดยสิ้นเชิงกล่าวคือ แทนที่

จะให้ภาพรวมกลับไปให้ภาพเฉพาะ วิทยานิพนธ์กลุ่มนี้มีจำนวนมากเป็นอันดับสอง คือมีถึง 18 เรื่อง
ได้แก่

1. "Les Héros Romantiques." ของ ประคิน กรองทอง (2485)
2. "La Femme chez Racine et dans la littérature siamoise."
ของ สุปราณี เปรมบุตร (2499)
3. "Le Pessimisme chez Guy de Maupassant." ของ อากา สนิทวงศ์ฯ
(2504)
4. "L'Héroïsme chez Stendhal." ของ ธิดา พราหมณ์มาดพ (2506)
5. "Le Pessimisme de Baudelaire." ของ ปัญญา บริสุทธิ์ (2508)
6. "Le Grotesque dans le théâtre de Victor Hugo." ของ จงกมล
พิทักษ์ธรรม (2509)
7. "George Sand et la vie à la campagne." ของ เต็มเดือน สุขขจร
(2509)
8. "L'Idée de tolérance dans les principales oeuvres de
Voltaire." ของ กীরติ บุญเจือ (2510)
9. "L'Homme Mauriacien." ของ ทวีทรัพย์ โพธิ์สุวรรณ (2510)
10. "Le Pessimisme dans le théâtre de Jean Anouilh." ของ
ประวาลี นรินทรางกุล ณ อยุธยา (2511)
11. "La Révolte dans le théâtre d'Albert Camus." ของ แพรวไพยม
อ่อนระเบียบ (2513)
12. "อังเดร จีค และการหลุดพ้นเป็นอิสระของเอ็กต์ตบุคคล." ของ วัลยา
รุกขพันธ์ (2517)
13. "การศึกษาเชิงเปรียบเทียบบทรสนนาฏกรรมของโมลิแยร์และกูร์เตอลีน."
ของ ปณิธิ หุ่นแสง (2519)

14. "ผู้หญิงในชีวิตและงานของโบลแตร์." ของ สุกาวดี วีระชาติพลี (2520)
15. "ความรักในวินิพนธ์ของอารากง." ของ วงศ์ศรี แซ่เฮง (2521)
16. "การใช้เรื่องแต่งเพื่อประโยชน์ในการสั่งสอนในนิทานของวอลแตร์." ของ อนงค์นาฏ เมธาคุณวุฒิ (2521)
17. "อัจฉริยะในการบรรยายลักษณะบุคคลของแซงต์-ซิมง." ของ จามรี สรภิตย์วิจารณ์ (2523)
18. "พรรณษะพูนิยมที่มีต่อมนุษย์ในนิทานของลาฟองแตน." ของ วิทยา เศรษฐวงค์ (2524)

ง. วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาเฉพาะประเด็นและเฉพาะเล่ม

วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาเฉพาะประเด็นและเฉพาะเล่ม คล้ายคลึงกับกลุ่ม ค. กล่าวคือ เป็นการศึกษาเฉพาะประเด็นใดประเด็นหนึ่งโดยเฉพาะ ทว่าข้อแตกต่างอยู่ที่เป็นการศึกษา ประเด็นที่จำกัดอยู่ในผลงานที่เลือกมาไม่เกิน 4 เล่ม มีตั้งแต่ผลงานเล่มเดียวเช่น เรื่อง "อัจฉริยะในการบรรยายลักษณะบุคคลของแซงต์-ซิมง." ของ จามรี สรภิตย์วิจารณ์ (2523) ซึ่งศึกษาเฉพาะประเด็นในเรื่อง Mémoires เท่านั้น ถ้าเลือกงานมาศึกษาหลายเล่มมักจะเป็น งานประเภทเดียวกันของนักประพันธ์คนเดียวและเลือกมาไม่เกิน 4 เล่ม ยกเว้นวิทยานิพนธ์ของ ประหยัด นิชลาพันธ์ เรื่อง "ศิลปะและเบเรนิส ของ กอร์เนย์ และ เบเรนิส ของ ราชิน มโนทัศน์สองแบบในโศกนาฏกรรมคลาสสิกของฝรั่งเศส." (2524) เป็นการศึกษาประเด็นใน งานเฉพาะเล่มของนักประพันธ์สองคนและ อมรรรัตน์ นิโครธานนท์ เลือกศึกษาผลงาน 4 เล่ม แต่เป็นของนักประพันธ์ต่างศตวรรษทั้งสิ้น คือ ศตวรรษที่ 17, 18, 19, 20 เล่มที่เดียว "การศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องอารมณ์ในชีวิตรักของผู้หญิงในนวนิยาย 4 เรื่อง ลาแฟริงแซสส์เดอ-แคลฟ, ลานูแวล เอโลอิส, มาตามโบวารี และ เตแรส เคสเกย์รุช." (2525) วิทยานิพนธ์ กลุ่มนี้มีจำนวนมากเป็นอันดับหนึ่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความน่าสนใจของวิธีการ การศึกษาเฉพาะประเด็น และจำกัดขอบเขตให้แคบอยู่เฉพาะผลงานไม่เกิน 4 เล่มนั้นเป็นการดีที่ครอบคลุมงานจนแทบ ที่สุดขณะเดียวกันก็สามารถศึกษาได้อย่างลุ่มลึกโดยมิต้องพะวักพะวนกับข้อมูลอื่นที่อยู่นอกขอบข่าย วิทยานิพนธ์กลุ่ม ง. นี้มีจำนวนทั้งสิ้น 22 เรื่อง ดังต่อไปนี้

1. "Aspects de l'imagination visuelle chez Baudelaire (Les petits Poèmes en Prose)." ของสาทรี ซิตานนท์ (2506)
2. "Les Théories littéraires dans Les Contemplations de Victor Hugo." ของ นพมาศ เปรมเดชา (2508)
3. "Le Thème du souvenir dans Les Fleurs du Mal de Baudelaire." ของ สดชื่น ชัยประสาธน์ (2511)
4. "Etude d'une famille Gervaise Macquart et ses enfants dans quatre romans d'Emile Zola." ของ สุภาภรณ์ อภาวชูรัตน์ (2511)
5. "La Technique de Balzac dans trois de ses romans." ของ สอางค์ มะลิกุล (2512)
6. "ทรรายชย์และเสรีภาพในบทละครเรื่องลอเรนซ์ซีโอ." ของ บงกช ลอเลิศ-ลักขณา (2519)
7. "มนุษย์ชาติและงานอาชีพ ศึกษาจากนวนิยายเรื่อง แคร้ เดส์ ซอมม์ และ โวลเดอ นุย ของ แซงต์ เดกซูเปรี." ของ รัชฎา สุขรังสรรค์ (2519)
8. "การศึกษาลักษณะบุคคลในเรื่อง เลเมมัวร์คัทเทรอตอม ของ ซาโตบริยองค์." ของ สมใจ ลิมประพททธิกุล (2521)
9. "การศึกษาลักษณะเฉพาะของตัวละครเอกในแง่ที่เป็นตัวแทนแบบต่าง ๆ ของคนในสังคม ในนวนิยายเรื่อง เลอแปร์กอร์โย ของ บาลซัค." ของ ดวงใจ บาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (2522)
10. "อัปซอร์ด ในบทละครสี่เรื่องของอีโอเนสโก : ลากองตาดริซโซฟ, ลาเลอซ็อง, รีโนเซโรส, เลอรัวเชอเมอร์." ของ ตริตาภรณ์ อັตนโก (2522)
11. "ความคิดเกี่ยวกับมนุษย์ในนวนิยายเรื่อง ลา กองดิซียง อูแมน ของ อังเดร มาลโร." ของ พรทิพย์ โตใหญ่ (2522)

12. "อิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่มีต่อจิตใจของ เทเรส เดสเกรู ในนวนิยายของ ฟรอนซ์ัว โมริแยค." ของ สุธีรา อุทะนุต (2522)
13. "สถานภาพของสตรีในงานเขียนเรื่อง เลอ เดอเซียม แซ็ทส์ ของ ซีมอน เดอ โบวัวร์." ของ เพียงฤทัย วาสนุมมา (2523)
14. "ความสำนึกเรื่องชนชั้น ทางสังคมของตัวละครในนวนิยายของสแตงดาล เรื่อง เลอ รุช เอ เลอ นัวร์ และ ลา ซาเทริส เดอ ปาร์ม." ของ อุษาวดี เอกแสงศรี (2523)
15. "คิทและเบเรนิส ของ กอร์เนย และ เบเรนิส ของ ราซีน : มโนทัศน์สองแบบในโศกนาฏกรรมคลาสสิกของฝรั่งเศส." ของ ประหยัด นิชลาพันธ์ (2524)
16. "การศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องอารมณ์ในชีวิตรักของผู้หญิงในนวนิยาย 4 เรื่อง ลาแฟริงแซ็สส์เดอแคลฟ, ลานูแวล เอโลอิส, มาตามโบวัวร์ และเทเรส เดสเกย์รุษย์." ของ อมรรัตน์ นิโครธานนท์ (2525)
17. "มนุษยนิยมในนวนิยายสี่เรื่องของมงแตร์ล็องต์ ชายโสด กลียุคและความมีค่านายของฉันทคือหนึ่งในชาติกร กุหลาบหิน." ของ ร้อยเอกเกริกศักดิ์ บรรจงจิตร (2526)
18. "งานสร้างสรรค์เชิงกวีนิพนธ์ในนวนิยายเรื่อง เลส์ ซองฟอง แตรรี่เบลอะของฌอง กอกโต." ของ จารุวรรณ โล่ห์วีระ (2526)
19. "ภาพสะท้อนของแม่ในนวนิยายของโกแล็ต เรื่อง ซีโต, ลา เมซง เดอ โกลติน, ลา วากาบงค์ และ ลา แนสของซี ดู ซูร์." ของ นิมนวล ภูมิถาวร (2526)
20. "บทบาทของวัตถุในนวนิยายสามเรื่องของอะแลง รอบบ์-กรีเยต์ : เลส์กอมม์, เลอ วัวยอร์, และ ลาซาลูซี." ของ ปราณี กิริยานันท์ (2526)
21. "ความรักกับผู้หญิงในนวนิยายสองเรื่องของมาร์เกอริต ดูราส์ : โมเดราโต กองตาบิเล และ เลอ ราวิสมอง เดอโลล เว สไตน์." ของ รัชณี จักโรภาสพิลัย (2526)
22. "ความรู้สึกรักให้ความหมายแก่นสารและความหวังในนวนิยาย 3 เรื่องของ อัลแบร์ กามู." ของ กรรณิกา จรรย์แสง (25)

จ. วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาเฉพาะประเภท

วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาเฉพาะประเภทมีจำนวนน้อยที่สุดคือมีเพียง 1 เรื่องเท่านั้น ได้แก่ เรื่อง "L'Art religieux au Moyen-Age." ของ กรรติกา หัทพานนท์ (2499) เป็น การศึกษาศิลปะเฉพาะประเภท

วิทยานิพนธ์ทั้ง 5 กลุ่มนี้หากจำแนกเนื้อหาตามศตวรรษ พบว่ามีเนื้อหาเป็นวรรณคดี ศตวรรษที่ 19 มากที่สุด คือ 20 เรื่อง รองลงมาคือศตวรรษที่ 20 มี 19 เรื่อง ศตวรรษที่ 17 มี 4 เรื่อง ศตวรรษที่ 18 มี 2 เรื่อง และยุคกลาง 1 เรื่อง ส่วนที่มีเนื้อหาเปรียบเทียบ หลายศตวรรษนั้นมี 3 เรื่อง คือ เปรียบเทียบวรรณคดีศตวรรษที่ 17 กับ 20, ศตวรรษที่ 19 และ 20 และเปรียบเทียบ 4 ศตวรรษคือ 17, 18, 19, 20 ซึ่งหากนับการเปรียบเทียบ วรรณคดีต่างศตวรรษเข้าด้วยกันแล้ว จะพบว่าผู้เขียนวิทยานิพนธ์นิยมศึกษาวรรณคดีศตวรรษที่ 20 มากที่สุด

หากจำแนกเนื้อหาตามประเภทของผลงาน พบว่าเนื้อหาของวิทยานิพนธ์เป็นการ ศึกษาวิทยานิพนธ์มากที่สุดคือ 23 เรื่อง รองลงมาคือบทละคร 9 เรื่อง กวีนิพนธ์ 7 เรื่อง วรรณคดีประเภทอื่น ๆ ได้แก่ นิทาน 2 ความเรียง 1 บันทึกความทรงจำ 2 และอารยธรรม 1 เรื่อง ที่เหลืออีก 4 เรื่องเป็นวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาคอบคลุมวรรณคดีหลายประเภท มีให้ ศึกษาเฉพาะประเภทใดประเภทหนึ่งเพียงประเภทเดียว

เราอาจแบ่งวิทยานิพนธ์ออกได้เป็น 3 ช่วงคือ ช่วงแรกระหว่างปี พ.ศ. 2485-2500 ช่วงที่สอง พ.ศ.2501-2516 และช่วงที่สาม พ.ศ.2517-2526 วิทยานิพนธ์ฉบับแรกเสร็จ สมบูรณ์เมื่อปี พ.ศ.2485 เล่มที่สองเสร็จในปี 2495 เล่มสาม 2499 และเล่มสี่ 2504 ในช่วงสิบห้าปีแรกนั้นจึงมีวิทยานิพนธ์เพียง 4 เล่มและทิ้งระยะห่างกันแต่ละเล่มไม่น้อยกว่าสี่ปี โดยเฉพาะเล่มสองนั้นห่างจากเล่มแรกถึงสิบปี ช่วงสิบห้าปีต่อมา มีขาดไปในปี 2505, 2507 และ 2513-2516 ในช่วงสามมีขาดในปี 2518 เพียงปีเดียว ได้มีวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ 2519-2526 ติดต่อกันมาตลอดเฉลี่ยปีละ 3 เล่ม และเป็นวิทยานิพนธ์ในกลุ่ม ค. หรือ ง. ทั้งสิ้น จึงนับว่า พัฒนาการในการทำวิทยานิพนธ์มีมากในช่วงที่สาม

บทความ

บทความที่เป็นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวรรณคดีฝรั่งเศสนั้น มีอยู่สองรูปแบบ คือ บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารหรือหนังสือ และบทความที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุ มีจำนวนทั้งสิ้น 66 บทความ แบ่งตามขอบเขตของเนื้อหาออกได้เป็น 5 กลุ่มคือ

- ก. บทความที่ศึกษาเฉพาะบุคคล
- ข. บทความที่ศึกษาเฉพาะเล่ม
- ค. บทความที่ศึกษาเฉพาะบุคคลและเฉพาะเล่ม
- ง. บทความที่ศึกษาเฉพาะประเด็น
- จ. บทความที่ศึกษาเฉพาะประเภท

ก. บทความที่ศึกษาเฉพาะบุคคล

บทความที่มีขอบเขตเนื้อหาศึกษาเฉพาะนักประพันธ์หรือกวีคนใดคนหนึ่ง มีจำนวนมากที่สุดคือ 21 บทความ มีการเริ่มศึกษาจากประวัติของบุคคลนั้น ๆ ก่อนแล้วจึงตามมาด้วยผลงานโดยรวมของเขา จึงมีลักษณะคล้ายกับวิทยานิพนธ์ประเภท ก. ทว่าเนื่องจากเป็นบทความจึงมีความสั้นกว่ามาก อาจกล่าวได้ว่าเป็นฉบับย่อของวิทยานิพนธ์

1. "ปอล แวร์แลน (ค.ศ. 1844-1896)." ของ จิตรเกษม สีนุญเรือง (2512)
2. "แนะนำหนังสือของดูอาแมล." ของ วลัยยา ปิยะรัตน์ (2515)
3. "ซามูเอล เบ็คเกต (Samuel Beckett) นักเขียนผู้ได้รับรางวัลโนเบล ปี 2512." ของ เสาวนุช ภูวนิชย์ (2517)
4. "อังเดร มาลโรซ์ กับทฤษฎีไม่รวมกอ." ของ จารุณี เขมียวาท (2518)
5. "เอมิล โซลา กับคดีชายชาติและหมิ่นประมาทประธานาธิบดี." ของ ทวีป วรดิกล (2521)
6. "โบทแลร์ : นักวิจารณ์ศิลปะ." ของ สดชื่น ชัยประสาธน์ (2521)
7. "วิกตอร์ เชกาเลน." ของ สดชื่น ชัยประสาธน์ (2521)

8. "อัลแบร์ กามู กับงานวรรณกรรม." ของ กรรณิกา จรรย์แสง (2522)
9. "รักของรณรงค์." ของ ทศนิยม นาควิษระ (2522)
10. "ราชานิทานฝรั่งเศส ชาร์ลส์ แปร์โร (Charles Perrault)." ของ สุธาวดี ทนุภักดี (2522)
11. "ฌอง-ปอล ซาร์ท กับผลงานวรรณกรรม." ของ กรรณิกา จรรย์แสง (2522)
12. "ซูลลี พรูคอม." ของ โปยม เรื่องศรี (2523)
13. "ซีโมน เคอ โบว์วาร์ : คู่ร่วมใจของซาร์ท." ของ อำพรณ โอตระกุล (2523)
14. "เฟรเดริก มิสทราล หนึ่งในสองนักเขียนรางวัลโนเบลปีที่ 4." ของ โปยม เรื่องศรี (2524)
15. "วิกตอร์ อูโก." ของ กรรณิกา ณ สงขลา (2525)
16. "รุชโซ." ของ กาญจนา บุณนาค (2525)
17. "ชีวิตและงานของวอลแตร์." ของ นพพร ประชากุล (2525)
18. "Voltaire." ของ พิลิป เลอ กาล (2525)
19. "วอลแตร์." ของ อนงค์นาฏ เมธาคุณวุฒิ (2525)
20. "อัลแบร์ กามู." ของ ปดิธิ หุ่นแสง (2526)
21. "ซูซาน พรู." ของ อนงค์นาฏ เมธาคุณวุฒิ (2526)

ข. บทความที่ศึกษาเฉพาะเล่ม

บทความที่ศึกษาเฉพาะเล่ม เป็นการเลือกศึกษาเฉพาะผลงานการสร้างสรรคทางวรรณคดีเล่มใดเล่มหนึ่งของนักประพันธ์คนใดคนหนึ่ง บทความประเภทนี้มีจำนวนเท่ากับประเภท ก. คือ มีจำนวน 21 บทความ

1. "Le Petit Prince." ของ ไชศรี ศรีอรุณ (2509)
2. "ความฝันของมาดามโบวารี หรือคติชีวิตจากการอ่านเรื่อง มาดามโบวารี ของ กุสตาฟ โพลแบร์ต." ของ ทศนิยม นาควัชระ (2516)
3. "Nostalgie Littéraire." ของ บี. แอล. (2518)
4. "จูเลียง ชอแร็ล ผู้พ่ายชะตาชีวิต." ของ ทศนิยม นาควัชระ (2519)
5. "ดอกไม้ที่ถูกขยี้ La Femme Rompue ของ Simone de Beauvoir ." ของ สุนิสา สุมิตร (2519)
6. "เหยื่ออธรรม ผลงานเพราะความรักในมวลมนุษย์ของวิคตอร์ อูโก." ของ สมบัติ จำปาเงิน (2512)
7. "Electre ของ Giraudoux." ของ อรพินท์ ชาตรุประมัย (2521)
8. "ละครตลกฝรั่งเศสของสมัยกลาง (La Farce de Maître Pathelin) ของ เตมีย์ พรพัฒน์กุล (2522)
9. "La Guerre de Troie n'aura pas lieu." ของ เตมีย์ พรพัฒน์กุล (2522)
10. "เราจะได้อะไรจากการอ่าน Colomba." ของ เตือนใจ จุลคุลย์ (2522)
11. "ผู้บริสุทธิ์ ของ อัลแบร์ กามู โศกนาฏกรรมสมัยใหม่และปัญหาของนักปฏิวัติ." ของ บัญชา สุวรรณานนท์ (2522)
12. "มหากาพย์ประจำชาติฝรั่งเศส." ของ พวงคราม พันธุ์ธนะ (2522)
13. "คติชีวิตในทละครเรื่อง คนเถื่อน (La Sauvage)." ของ อรพินท์ ชาตรุประมัย (2522)
14. "บทละคร อิเลกตรา ของ ดอง มิโรกู." ของ กอบกุล อิงศุพานนท์ (2523)
15. "ปรัชญาชีวิตแนวมนุษยนิยมในวรรณกรรมเรื่อง การก๊องตูอา-ป็องตากรูแอล." ของ ทศนิยม นาควัชระ (2524)

16. "ระหว่าง กำแพง ของ สุชาติ สวัสดิ์ศรี กับ La Nausée ของ ชาตรี." ของ มาลีณี แก้วเนตร (2524)
17. "นวนิยายเรื่อง มาดามโบวารี ของ กุสตาฟ โพลแบร์ต." ของ ทศนิยม นาควัชระ (2525)
18. "มาร์เซล พรูสต์ กับขนมมัทแลน." ของ โยติรส โกวิทวัฒนพงศ์ ลี (2526)
19. "บทละครเรื่อง แมลงวัน ภาพสะท้อนแนวคิดของชาร์ต เรื่องเสรีภาพ." ของประทุมรัตน์ วงศ์คนตรี (2526)
20. "คนนอก ของ Albert Camus." ของ เจตนา นาควัชระ
21. "Les Misérables (เหยื่ออธรรม)." ของ สุกนธ์ มั่นสไพบูลย์

ค. บทความที่ศึกษาเฉพาะบุคคลและเฉพาะเล่ม

บทความที่ศึกษาเฉพาะบุคคลและเฉพาะเล่ม มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 6 บทความ มีดังต่อไปนี้คือ

1. "จอร์จ ซิมมอนด์ และนวนิยายสืบสวน." ของ รัตนาภรณ์ ธรานุรักษ์ (2519)
2. "ละครแอ็บเสิร์ด : นาฏกรรม ของ ซามูเอล เบ็คเก็ต." ของ ชิลส์ เดอร์ลูซ และประหยัด นิชลานนท์ (2521)
3. "พรองซวส ซากอง กับนวนิยายสมัยใหม่." ของ เตมีย์ ภิรมย์สวัสดิ์ (2525)
4. "ซอง-ปอล ชาร์ตร์." ของ พูนศรี วงศ์วิวัฒน์ (2526)
5. "องเดร มาลโรซ์." ของ มาลี มุกดาประกร (2526)
6. "อ็องเดร จีต." ของ รัตนาภรณ์ ธรานุรักษ์ (2526)

ง. บทความที่ศึกษาเฉพาะประเด็น

บทความที่ศึกษาเฉพาะประเด็น แม้ว่าจะเป็นการศึกษาประเด็นใดประเด็นหนึ่ง แต่บทความหลายชิ้นยังคงเป็นการศึกษาเฉพาะบุคคล ทว่าถึงลักษณะเด่นหรือจุดที่น่าสนใจในงาน

ของนักเขียนนั้น ๆ มาศึกษาเป็นประเด็นไปมิใช่เป็นการศึกษาโดยรวม ๆ บทความกลุ่มนี้มีจำนวนมากเป็นอันดับสองคือ 12 บทความ คือ

1. "นางในนวนิยายแบบเอ็กซีตองเซียลลิส หรืออันเนื่องมาแต่เสรีภาพของสตรี." ของ อำพรณ โอตระกุล (2515)
2. "Notion de versification métrique" ของ ชอง-ปีแอร์ เคอเล (2517)
3. "วิทยานิพนธ์ภาษาฝรั่งเศส." ของ มาโนช มิตรสมหวัง และสมใจ ลิมประพทธิกุล (2517)
4. "แนวโน้มของวรรณคดีฝรั่งเศสในปัจจุบัน." ของ วัลยา ปิยะรัตน์ และ Roger Manhaudier (2517)
5. "จากมากามโบวารีถึงเตแรส เคสเกย์รูซ์ : ชีวิตและการแสวงหา." ของ ชิตส์ณี วัลย์ทอง (2522)
6. "อิทธิพลของสภาพสตรีในวรรณคดีฝรั่งเศสศตวรรษที่ 17." ของ สิทธา ทินิจภูวาล (2522)
7. "สุวรรณี สุคนธา หรือ โกลเล็ต แห่งเมืองไทย." ของ อนงค์นาฏ เมธาคณวุฒิ (2522)
8. "เล็ก ๆ น้อย ๆ เกี่ยวกับการอ่านและการวัดผลการอ่านงานวรรณคดี." ของ จิระพรรษ์ บุญยเกียรติ (2523)
9. "การศึกษาวรรณคดีฝรั่งเศสในมหาวิทยาลัย." ของ เตมีย์ พรพัฒน์กุล (2523)
10. "นวนิยายของ เอมีล โซลา." ของ สุนิสา สุมิตร (2525)
11. "ผู้หญิงในชีวิตและงานของหลุยส์ อารากง." ของ สดชื่น ชัยประสาธน์ (2526)
12. "นิทานวิพากษ์สังคมของวอลแตร์." ของ อนงค์นาฏ เมธาคณวุฒิ (2526)

จ. บทความที่ศึกษาเฉพาะประเภท

บทความที่ศึกษาเฉพาะประเภท เลือกศึกษาเฉพาะวรรณคดีประเภทใดประเภทหนึ่ง โดยเฉพาะ จึงมักเป็นการศึกษาภาพรวมโดยประมวลจากผลงานหลายชิ้นอันเป็นตัวแทนของวรรณคดีประเภทนั้น ๆ และจึงมักเป็นการศึกษานักเขียนหลาย ๆ คนไปโดยปริยายไม่เจาะจงตัวบุคคลดังใน 3 กลุ่มแรก บทความกลุ่มนี้มีจำนวนเท่ากับกลุ่ม ค. คือ 6 บทความ ได้แก่

1. "นวนิยาย "สายลับ" และ "ตำรวจลับ" ในฝรั่งเศส." ของ พี. เอ็ม คัชเช่ (2521)
2. "นิทานฝรั่งเศสสมัยกลาง." ของ สิทธา พิณีภูวตล (2521)
3. "วรรณกรรมประช่าชนของฝรั่งเศส." ของ สิทธา พิณีภูวตล (2521)
4. "ละครโศกนาฏกรรมคลาสสิกของฝรั่งเศส." ของ เตมีย์ ภิรมย์สวัสดิ์ (2525)
5. "ละครโศกนาฏกรรมฝรั่งเศสสมัยคลาสสิก." ของ เตมีย์ ภิรมย์สวัสดิ์ (2526)
6. "กลุ่มซูเรออลิสต์ (Surréalisme)." ของ พูนศรี วงศ์วิวัฒน์ (2526)

บทความเป็นผลงานที่มีจำนวนมากที่สุดคือ 66 บทความ หากจำแนกเนื้อหาตามศตวรรษ พบว่าบทความที่ศึกษาเกี่ยวกับศตวรรษที่ 20 มีจำนวนมากที่สุดคือ 35 รองลงมาเป็นอันดับสองคือศตวรรษที่ 19 จำนวน 10 บทความ อันดับสามคือศตวรรษที่ 18 จำนวน 5 บทความ อันดับสี่คือศตวรรษที่ 17 ยุคกลาง และการศึกษารวมหลายศตวรรษมีจำนวนเท่ากันคือ 4 บทความ น้อยที่สุดคือศตวรรษที่ 16 และไม่มีศตวรรษ (เนื่องจากเป็นการศึกษาเชิงทฤษฎี) อีกอย่างละ 2 บทความเท่า ๆ กัน

หากจำแนกเนื้อหาตามประเภทของผลงาน พบว่าบทความที่ศึกษาเกี่ยวกับนวนิยายมีจำนวนมากที่สุดคือ 23 บทความ ซึ่งตรงกับผลของวิทยานิพนธ์ที่ศึกษาเกี่ยวกับนวนิยายมากที่สุดเช่นเดียวกัน รองลงมาคือการศึกษาารวมหลายประเภทมีจำนวน 12 บทความซึ่งส่วนใหญ่เป็นการศึกษานักเขียนเพียงคนเดียว แต่เนื่องจากเป็นนักเขียนผู้สร้างสรรค์ผลงานไว้หลายประเภท

ดังนั้นเมื่อศึกษาผลงานรวมของเขาจึงเป็นการศึกษาผลงานหลายประเภทไปโดยปริยาย บทความเกี่ยวกับละครมีจำนวนมากเป็นอันดับสองเท่ากันคือ 12 บทความ รองลงมาเป็นอันดับสามคือ กวีนิพนธ์และนิทานซึ่งมีจำนวนเท่ากันคือ 7 บทความ อันดับท้ายสุดจำนวนเท่ากันอย่างละ 1 คือ บทความ 1 งานวิจารณ์ 1 ที่เหลืออีกสามเป็นบทความที่มีได้ศึกษาเกี่ยวกับนักเขียนหรือผลงานใด ทว่าเป็นบทความเชิงทฤษฎี 2 และบทความที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ด้านวรรณคดี ฝรั่งเศสอีก 1

เช่นเดียวกับวิทยานิพนธ์และเอกสารอื่น ๆ บทความในช่วงหลัง ๆ มีคุณภาพกว่ายุคแรก ๆ อย่างเห็นได้ชัด ไม่ว่าจะเป็นในด้านรูปแบบหรือเนื้อหา บทความช่วงแรก ๆ จะไม่ค่อยมีเชิงอรรถหรือบรรณานุกรม หรือหากมีก็จะอ้างอิงจากเอกสารที่พิมพ์มานานแล้ว ในขณะที่บทความในระยะหลังจะมีบรรณานุกรมที่ทันสมัยกว่าและเชิงอรรถที่ละเอียดลออมากขึ้น ด้านเนื้อหาที่มีการศึกษาเจาะลึกเฉพาะประเด็นมากขึ้น

เอกสาร

หนังสือ ตำรา เอกสารคำสอน เอกสารประกอบการสอนที่ใช้ในการเรียนการสอนวรรณคดีฝรั่งเศส ซึ่งในที่นี้จะรวมเรียกว่า เอกสาร มีจำนวนทั้งหมด 29 เรื่อง แบ่งตามขอบเขตของเนื้อหาได้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้คือ

- ก. เอกสารที่ศึกษาเฉพาะบุคคล
- ข. เอกสารที่ศึกษาเฉพาะเล่ม
- ค. เอกสารที่ศึกษาเฉพาะประเภท
- ง. เอกสารที่ศึกษาเฉพาะประวัติ

ก. เอกสารที่ศึกษาเฉพาะบุคคล

เอกสารที่ศึกษาเฉพาะบุคคลนี้ก็เช่นเดียวกับวิทยานิพนธ์ที่ศึกษาเฉพาะบุคคล กล่าวคือมีเนื้อหาครอบคลุมชีวิตประวัติของนักประพันธ์ และผลงานรวมทางวรรณคดีของเขา ซึ่งอาจจะรวมหลายประเภท ดังเช่น หนังสือชื่อ "ชีวิตและงานของอังเดร มาลโรซ์ นักคิดนักเขียนชาวฝรั่งเศส" ของ จินตนา คำรงค์เลิศ (2518) ซึ่งนอกจากจะศึกษาผลงานประเภทนวนิยายแล้ว ยังศึกษาผลงานประเภทความเรียงเรื่อง บันทึกความทรงจำ ตลอดจนถึงงานด้านการเมืองและศิลปวัฒนธรรมของนักเขียนผู้นี้อีกด้วย บางเล่มเป็นการศึกษาเปรียบเทียบนักเขียนสองคน เอกสารกลุ่มนี้มีเพียง 3 ชิ้นคือ

1. "นักเขียนนวนิยายวิจารณ์สังคมฝรั่งเศสต้นศตวรรษที่ 20 อ็องเดร มีด และอ็องรี เดอ มงแตร์ลียง." ของ รัตนาภรณ์ ธรานุรักษ์ (2527)
2. "ชีวิตและงานของอังเดร มาลโรซ์ นักคิดนักเขียนชาวฝรั่งเศส." ของ จินตนา คำรงค์เลิศ (2528)
3. "ลามาร์ติน ชีวิตและผลงาน." ของ สุคนธ์ มนต์ไพบูลย์ (ไม่ระบุปีที่พิมพ์)

ข. เอกสารที่ศึกษาเฉพาะเล่ม

เอกสารที่ศึกษาเฉพาะเล่ม มักจะอยู่ในลักษณะของคู่มือที่จะช่วยให้นักศึกษาทำความเข้าใจกับงานประพันธ์เล่มนั้น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น ส่วนใหญ่จะเป็นการวิเคราะห์เนื้อหาและตัวละครโดยละเอียด ทั้งยังให้ประวัติของผู้ประพันธ์และภูมิหลังทางวรรณคดีในช่วงที่ผู้ประพันธ์สร้างงานเล่มนั้นขึ้นมา บางเล่มยังเพิ่มภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ สังคม และการเมือง ตลอดจนคำวิจารณ์ที่มีต่อผลงานเล่มนั้น เช่นใน "Le Rouge et le Noir: analyse." ของ สาทรี ชิตานนท์ บางเล่มจะมีความเด่นในด้านการอธิบายศัพท์ เช่น "ศัพท์านุกรม เรื่อง Le Neveu de Rameau ของ Diderot." ของ จินตนา ดำรงค์เลิศ เอกสารในกลุ่มนี้มี 5 เล่ม ได้แก่

1. "ศัพท์านุกรม เรื่อง Le Neveu de Rameau ของ Diderot." ของ จินตนา ดำรงค์เลิศ (ไม่ระบุปีที่พิมพ์)
2. "Le Rouge et le Noir : analyse." ของ สาทรี ชิตานนท์ (ไม่ระบุปีที่พิมพ์)
3. "Athalie." ของ อรพินท์ ชาตฐะมัช (ไม่ระบุปีที่พิมพ์)
4. "Boule de suif." ของ อรพินท์ ชาตฐะมัช (ไม่ระบุปีที่พิมพ์)
5. "La Sauvage." ของ อรพินท์ ชาตฐะมัช (ไม่ระบุปีที่พิมพ์)

ค. เอกสารที่ศึกษาเฉพาะประเภท

เอกสารที่ศึกษาเฉพาะประเภท เป็นการศึกษาวรรณคดีเฉพาะประเภทใดประเภทหนึ่ง บางฉบับศึกษาเฉพาะในช่วงเวลาศตวรรษเดียว เช่น "ถวินิพนธ์สมัยใหม่ตั้งแต่ วาเลรีจนถึงเพรเวต์." ของ พูนศรี ธีระวัฒนาสวัสดิ์ แต่บางฉบับก็ศึกษารวมหลายศตวรรษ เช่น Recueil de poésies choisies du Moyen-Age à nos jours." ของ เกอกูล เสถียรไทย เอกสารกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะอยู่ในลักษณะให้ประวัติความเคลื่อนไหวของแนววรรณคดีประเภทที่เลือกมาศึกษา ประวัติของนักประพันธ์สำคัญ ๆ ของวรรณคดีประเภทนั้น และการวิเคราะห์ผลงานชิ้นสำคัญ บางฉบับไม่มีการวิเคราะห์ผลงานชิ้นสำคัญ และศึกษาวรรณคดีหลายรูปแบบ เช่น "วรรณคดีฝรั่งเศสสำหรับเด็กและวัยรุ่น." ของ

สุธาวดี หนูหนักดี มีการศึกษาวรรณคดีในรูปแบบนิทานและการ์ตูน เอกสารกลุ่มนี้มีจำนวนมากกว่าสองกลุ่มแรกคือ 10 เล่ม ได้แก่

1. "Recueil de poésies choisies du Moyen-Age à nos jours." ของ เกอฏูล เสถียรไทย (ไม่ระบุปีที่พิมพ์)
2. "Contes et nouvelles." ของ จิระพรรษ์ บุญเกียรติ (ไม่ระบุปีที่พิมพ์)
3. "ละครฝรั่งเศสสมัยคลาสสิก Le Théâtre Classique." ของ เตมีย์ ภิรมย์สวัสดิ์ (2526)
4. "สัญลักษณ์นิยม Le Symbolisme." ของ พินธิรา เพอร์รี่ (ไม่ระบุปีที่พิมพ์)
5. "กวีนิพนธ์สมัยใหม่ตั้งแต่วาเลรีจนถึงเพรเวต์." ของ พูนศรี ธีระวัฒนาสวัสดิ์
6. "การวิจารณ์วรรณกรรมฝรั่งเศสเบื้องต้น." ของ พูลศรี ตาขสนันท์ (ไม่ระบุปีที่พิมพ์)
7. "วรรณกรรมฝรั่งเศสแนวสัญลักษณ์นิยม French Literature : Symbolism, Le Symbolisme." ของ สິงศรี ศรีจันทร์พันธ์ (ไม่ระบุปีที่พิมพ์)
8. "วรรณคดีฝรั่งเศสสำหรับเด็กและวัยรุ่น Littérature française pour la jeunesse." ของ สุธาวดี หนูหนักดี (ไม่ระบุปีที่พิมพ์)
9. "ความเหมือนจริงในนวนิยายฝรั่งเศสปลายศตวรรษที่ 19." ของ สุนิสา สุมิตร (ไม่ระบุปีที่พิมพ์)
10. "นวนิยายฝรั่งเศสศตวรรษที่ 20." ของ อนงค์นัญ เมธาคุนฑูมิ (2526)

ง. เอกสารที่ศึกษาเฉพาะประวัติ

เอกสารที่ศึกษาเฉพาะประวัติ เป็นการศึกษาวรรณคดีหลายประเภทในเชิงประวัติ ส่วนใหญ่จะศึกษารวมหลายศตวรรษ เอกสารกลุ่มนี้จึงมักมีเนื้อหามากกว่ากลุ่มอื่น และมักมีความสมบูรณ์ในแง่การเป็นตำรามากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน เช่น "ประวัติวรรณคดีฝรั่งเศส." ของ จินตนา ยศสุนทร (2522) และ "วรรณคดีฝรั่งเศส." ของ

ลีธา พินิจวาทล (2524) ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมตั้งแต่กำเนิดวรรณคดีฝรั่งเศสจนถึงศตวรรษที่ 20 กล่าวถึงวรรณคดีทุกประเภท นักเขียนสำคัญทุกคน ตลอดจนจดตัวอย่างงานประพันธ์ นับเป็นเอกสารที่ให้ความรู้โดยกว้างและเป็นความรู้พื้นฐานแก่ผู้ที่สนใจ และนับเป็นเอกสารกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดคือ 11 ชิ้น ได้แก่

1. "ประวัติวรรณคดีฝรั่งเศสในศตวรรษที่ 18." ของ กรรดิภา จรรย์แสง (ไม่ระบุปีที่พิมพ์)
2. "วรรณคดีฝรั่งเศสสมัยคริสต์ศตวรรษที่ 17." ของ จินตนา ดำรงค์เลิศ (ไม่ระบุปีที่พิมพ์)
3. "ประวัติวรรณคดีฝรั่งเศส." ของ จินตนา ยศสุนทร (2522)
4. (ไม่ระบุชื่อเอกสาร) ของ อีรา สันตคุสิต (ไม่ระบุปีที่พิมพ์)
5. "วรรณกรรมฝรั่งเศสสมัยคลาสสิก Le Classicisme." ของ พูลศรี ตาบสนันท์ (ไม่ระบุปีที่พิมพ์)
6. "Civilisation I." ของ ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2519)
7. "Civilisation II." ของ ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2519)
8. "วรรณคดีฝรั่งเศส." ของ ลีธา พินิจวาทล (2524)
9. "ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณคดีฝรั่งเศส : ยุคกลางถึงศตวรรษที่ 18." ของ สุคนธ์ มนัสไพบูลย์ (ไม่ระบุปีที่พิมพ์)
10. "Le XIXe Siècle." ของ อรพินท์ ชาตรุประมัย (ไม่ระบุปีที่พิมพ์)
11. "Histoire de la civilisation française." ของ อูษา กรทับทิม และ เตือนใจ จุลคุลย์ (ไม่ระบุปีที่พิมพ์)

เป็นที่น่าสังเกตว่า เอกสารทั้ง 4 กลุ่มนี้มักจะไม่ใช่ระเบียบที่พิมพ์เสียเป็นส่วนใหญ่ อาจจะเป็นด้วยเหตุว่าเอกสารส่วนใหญ่ใช้ประกอบการสอนวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในสถาบันระดับอุดมศึกษา ผู้แต่งอาจจะค่อย ๆ รวบรวมเรียบเรียงไปเรื่อย ๆ แก้ไขเพิ่มเติมอยู่เสมออันเนื่องมาจากการค้นคว้าใหม่ ๆ จึงมีอาจกำหนดปีให้แน่นอนลงไปได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเอกสารที่ใช้สอนก่อนจะมีกฎระเบียบในการขอตำแหน่งทางวิชาการ เพราะกฎระเบียบดังกล่าวเอื้อให้มีการจัดทำเอกสารประกอบการสอน และเอกสารคำสอน ตลอดจนตำราที่เป็นระบบตามหลักการทำหนังสือ นี่จึงเป็นเหตุผลที่ว่ายังมีเอกสารอีกไม่น้อยที่ผู้วิจัยมีได้นำมาทำบรรณวิถีสันเขป เพราะเอกสารดังกล่าวมิได้อยู่ในลักษณะของเอกสารที่ดี เป็นแต่เพียงแผ่นปลิว (sheet) ประกอบคำบรรยายเท่านั้น เอกสารที่ระบุส่วนใหญ่จึงมักเป็นเอกสารที่เรียบเรียงจนสมบูรณ์ดีแล้ว และบางเล่มได้รับการสนับสนุนจากสำนักพิมพ์ตีพิมพ์เป็นหนังสือด้วย

เอกสารทั้ง 4 กลุ่มนี้หากจำแนกเนื้อหาตามศตวรรษ พบว่าการศึกษารวมหลายศตวรรษมีจำนวนมากที่สุดคือ 11 เล่ม รองลงมาคือศตวรรษที่ 19 จำนวน 7 เล่ม ถัดมาคือ ศตวรรษที่ 20 5 เล่ม ศตวรรษที่ 17 4 เล่ม และน้อยที่สุดคือศตวรรษที่ 18 2 เล่ม ตัวเลขสูงสุดจึงอยู่ที่การศึกษารวมหลายศตวรรษซึ่งตรงกับข้อมูลที่ว่า เอกสารที่ศึกษาเฉพาะประวัติซึ่งส่วนใหญ่ที่ศึกษารวมหลายศตวรรษนั้นเป็นเอกสารกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด

หากจำแนกเนื้อหาตามประเภทของผลงาน พบว่าเนื้อหาของเอกสารเป็นการศึกษารวมคดียหลายประเภทมากที่สุดคือ 12 เล่ม รองลงมาเป็นการศึกษานวนิยาย 7 เล่ม ตามมาด้วยกวีนิพนธ์ 4 เล่ม ละคร 3 เล่ม นิทาน 2 เล่ม และมีเนื้อหาเกี่ยวกับการวิจารณ์วรรณคดีเพียงเล่มเดียว

เป็นที่น่าสังเกตว่าคุณภาพของเอกสารเกี่ยวข้องกับกฎระเบียบในการขอตำแหน่งทางวิชาการเช่นเดียวกับที่ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการระบุปีที่พิมพ์ไว้แล้ว เนื่องจากกฎระเบียบดังกล่าวเป็นการบังคับโดยตรงให้ผู้ขอตำแหน่งทางวิชาการพิมพ์ผลงานอย่างเป็นระบบตามมาตรฐาน เอกสารในระยะหลังนอกจากจะอยู่ในสภาพเข้าเล่มมีปกเรียบร้อยแล้วยังมักมีประมวลการสอน สารบัญ บรรณานุกรม ครอบคลุม บางเล่มอาจมีส่วนอื่น ๆ

เพิ่มเข้ามาอีก เช่น คำนำ เชิงอรรถ ภาคผนวก การเรียบเรียงเนื้อหาจัดเป็นหมวดหมู่ เรียงลำดับอย่างมีเกณฑ์ นอกจากนี้ในด้านเนื้อหาสาระก็มีความละเอียดลึกซึ้งแสดงให้เห็นถึงความพิถีพิถันของผู้แต่งที่มีมากขึ้นกว่าเดิม เมื่อเปรียบเทียบกับระยะก่อนหน้าที่เอกสารอยู่ในสภาพแผ่นปลิวที่นำมาเย็บรวมกัน เนื้อหาสาระมิได้เรียบเรียงอย่างละเอียดพิถีพิถันแล้วก็อาจกล่าวได้ว่า ข้อกำหนดเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการนั้นเป็นหนึ่งในตัวแปรสำคัญที่ทำให้คุณภาพของเอกสารเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม

หากจะมองไปในอนาคตโดยพิจารณาจากข้อมูลและการวิเคราะห์ทั้งหมดข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าแนวโน้มของการศึกษาวรรณคดีฝรั่งเศสคงจะมุ่งเน้นไปที่วรรณคดีประเภท นวนิยายและละครแห่งศตวรรษที่ 19 และ 20 มากขึ้น ยิ่งถ้าเราพิจารณาจากผลงานในระยะหลัง ๆ (หลัง พ.ศ. 2526 ถึงปัจจุบัน) ซึ่งยังมีได้รวบรวมเข้ามาไว้ในงานวิจัยนี้ จะพบว่า มีผลงานที่ทำการศึกษาวรรณคดีประเภทนวนิยายและบทละครเพิ่มมากขึ้นอย่างน่าสังเกต เช่น

1. "บทบาทของ "ฉัน, ผู้เล่า" ต่อ "ทรอบีสม์" ในงานเขียนของนาตาลี ชาร์โรท." ของ ฐิติมา กิลป์ไชย (2527)
2. "บทเรียนชีวิต : ภาพสะท้อนประวัติศาสตร์ฝรั่งเศสระหว่างปี ค.ศ. 1848-1851." ของ ทศนิยม์ นาควัชระ (2527)
3. "ความรักและผู้หญิงในบทละครเรื่อง "เลอ เซอ เดอ ลามูร์ เอ ดู อาซาร์" ของ มารีย์โวซ์ และเรื่อง "อง เนอ บาติน ปา อาเวค ลามูร์" ของ มูเซต์." ของ สุพิน จุลวิจิตรพงษ์ (2527)
4. "ชาลส์โบ นวนิยายอิงประวัติศาสตร์โบราณของกุสตาฟ โพลแบร์ต." ของ ทศนิยม์ นาควัชระ (2528)
5. "การศึกษาเปรียบเทียบบทละครเรื่อง "เอเลกตร" ของ ซอง ชิโรคูซ์ และ "เลมูซส์" ของ ซอง ปอล ชาร์ตร์." ของ มาลี วูนิช (2528)

6. "บทบาทของเงินในนวนิยายสองเรื่องของบาลซัค : "เซซาร์ บิรอตโต" และ "เออเซนี กรองเคต์." ของ วิชชุดา สกลนันทน์ (2528)
7. "ลักษณะบาร์ออคในทละครของกอร์แนย." ของ สุวรรณา สถาปิตยพัฒนา (2528)
8. "ลักษณะโศกนาฏกรรมในละครของซามูเอล เบคเกต." ของ ขจิตรา ภังคานนท์ (2529)
9. "กามูส : สายน้ำและแสงแดด." ของ จิระพรชัย บุญยเกียรติ (2529)
10. "ชีวิตและผลงานของกุสตาฟ โพลแบร์ต." ของ ทศนีย์ นาควัชระ (2529)
11. "ผู้หญิงในนวนิยายชุด "หญิงสาว" ของ มงแตร์ลองด์." ของ นิภาภรณ์ ภิระเศรษฐี (2529)
12. "ลักษณะการใช้กฎเรื่องกาลในโศกนาฏกรรมคลาสสิก." ของ ประหยัด นิชลาพันธ์ (2529)
13. "โซลาและจิตกรอิมเพรสชันนิสต์ : ความเชื่อมโยงระหว่างโลกวรรณคดีและโลกศิลปะ." ของ พรจันทร์ ธนเกียรติ (2529)
14. "นวนิยายเซอร์เรียลลิสต์." ของ สกซิ่น ชัยประสาธน์ (2529)
15. "ความแปลกแยกในนวนิยายฝรั่งเศสร่วมสมัย." ของ อนงค์นาฏ เกกิงวิทย์ (2529)
16. "ละครแนวธรรมชาตินิยมของโซลา : ทฤษฎีและการปฏิบัติ." ของ อภิสัทธี วราเอกศิริ (2529)
17. "เวลาในนวนิยายเรื่อง "ลาแพรงแซสเดอแคลฟ." ของ ยรรยง เล้าสิทธิวรงค์ (2530)
18. "องเดร มีด และตัวละครเอกวัยรุ่นในเรื่อง "ประจัญบาน" "คนทำเหรียญปลอม" และ "เดอเนอวิแยฟ" ของ ปราณีต พิจิตรวิชัยปรีชา (2530)

19. "เบรอนเชร์ ตัวละครเอกของอโยเนสโก." ของ สมบัติ เครือทอง (2530)
20. "ชะตากรรมของมนุษย์ในทละครของซามูเอล เบคเกต : อง นัตตองคอง โกโตต์ เฟง เดอ ปาร์ตี และ โอ เลส์ โบซ์ จูร์." ของ สุรภาพ ภิระวัฒน์ (2530)
21. "บทบาทของวรรณกรรมและพันธกิจของนักเขียนในทัศนะของเอมิล โซลา." ของ ทัศนีย์ นาควัชระ (2531)

ที่น่าสังเกตอีกประการหนึ่งคือ ในช่วงสิบปีหลังนี้มีการศึกษาผลงานที่ในอดีตไม่เคยศึกษามาก่อน ที่เห็นได้ชัดคือ นวนิยายสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ทั้งนวนิยายยุโรปมอง และนวนิยายร่วมสมัย ก่อนหน้านั้นยังไม่เคยมีมาก่อน เช่นเดียวกับการศึกษาบทละครของซาร์ตอร์และอโยเนสโก ซึ่งแม้จะเคยมีการศึกษาละครล้ำยุคของเบคเกตมาแล้ว แต่นักเขียนบทละครสองคนหลังนี้ยังไม่เคยศึกษากันมาเลย เช่นเดียวกับทางด้านกวีนิพนธ์ซึ่งเคยจำกัดวงอยู่แต่กวีนิพนธ์ศตวรรษเก่า ๆ ก็ได้มีการศึกษากวีในศตวรรษที่ 20 โดยเฉพาะแนวล้ำยุคอย่างแนวซูเรออลิสต์ ดังนั้นจึงอาจสรุปแนวโน้มในอนาคตได้ว่าการศึกษาวรรณคดีฝรั่งเศษจะขยายขอบเขตกว้างขึ้นเรื่อย ๆ และจะมุ่งศึกษาผลงานในศตวรรษหลัง ๆ มากขึ้นแทนที่จะศึกษาแต่ศตวรรษเก่า ๆ ดังเช่นที่เป็นมาในอดีต

บรรณนิทัศน์สังเขป วิทยานิพนธ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรรติกา จรรยาแสง. "ความรู้สึกไร้ความหมายแก่นสารและความหวังใญ่ในนิยาย 3 เรื่อง
ของอัลแบร์ กามู." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิต-
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

ไม่มีตัวเล่ม

กรรติกา หังพพานนท์. "L'Art religieux au Moyen-âge." วิทยา พนธ์ปริญญาโท-
บัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2499.

เนื้อหาของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีทั้งหมด 4 บท ไม่มีบทนำและบทสรุป บทแรกเป็นการ
วิเคราะห์ว่าศิลปะทั้งหมดยุคในสมัยกลางนั้นมีจุดมุ่งหมายอยู่ที่ศาสนาเป็นหลัก เนื่องจากศาสนา
ได้เข้าครอบงำศาสตร์แขนงอื่น ๆ ของสมัยกลางจนหมดสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งธรรมชาติวิทยา
(l'histoire naturelle) ศิลปะที่ถ่ายทอดรูปร่างของสิ่งในธรรมชาติจึงล้วนแล้วแต่เต็มไปด้วย
ห้วงสัจพจน์ที่มีความหมายเกี่ยวข้องโดยตรงและอย่างแนบแน่นกับศาสนาทั้งสิ้น ผู้อ่านจะได้
ทราบความหมายของสัญลักษณ์ในงานศิลปะที่นำสนใจต่าง ๆ มากมายเช่น สัตว์สี่ชนิด คือ คน,
สิงโต, เหยี่ยว และลูกวัว ที่พบเห็นอยู่เสมออันหมายความว่าอะไร นอกจากสิ่งต่าง ๆ ใน
ธรรมชาติแล้ว ศิลปินยังมีความและแต่งเรื่องราวของมนุษย์ เช่น เรื่องราวจากเทพนิยาย
หรือประวัติศาสตร์ฝรั่งเศส ให้มีความหมายทางศาสนาด้วย เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ที่ศิลปิน
นำมาแสดงในงานศิลปะนั้นมีได้หมายความว่า เป็นเหตุการณ์ที่ยิ่งใหญ่ด้วยตัวของมันเอง ทว่ายิ่ง
ใหญ่ด้วยความหมายทางศาสนา เช่น ชัยชนะของพระเจ้าโคลวิส (Clovis), ของจักรพรรดิ
ชาลมาญ (Charlemagne), ของโรลอง (Roland), ของกอดเฟรัว เดอ บุยอง
(Godefroy de Bouillon) ถูกนำมาแสดงไว้ในโบสถ์ก็เพราะถือกันว่าเป็นชัยชนะของจักร
เวลาของพระเยซูคริสต์เจ้า และเนื่องจากศิลปะสมัยกลางมีลักษณะเป็นสัญลักษณ์นิยมมาก จึงไม่
สนใจลักษณะเหมือนจริง อีกทั้งมิได้สร้างขึ้นเพื่อความบันเทิงใจใจ แต่สร้างขึ้นเพราะถือ
เชื่อนั่นเป็นเป็นการบูชา

บทที่ 2 ว่าด้วยศาสนาในศิลปะแบบโรมอง ในตอนต้นบทผู้เขียนพยายามโน้มน้าวให้
ผู้อ่านคล้อยตามว่าศิลปะแบบโรมองนั้นมีได้เป็นศิลปะที่ป่าเถื่อนดั้งที่เข้าใจกัน หากแต่เป็นศิลปะ
ที่บริสุทธิ์มาก เนื่องจากเป็นศิลปะที่เกิดในวัดและอยู่แต่ในวัด สร้างโดยพระที่อุทิศทั้งกายและใจ
เพื่อศาสนา จึงแตกต่างจากศิลปะของฆราวาสที่ย่อมจะเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและความรู้สึก

ของคนทั่ว ๆ ไปไม่มากนักยอ รูปพระเยซูคริสต์เจ้าที่เป็นศิลปะแบบโรมองจึงดูเป็นพระเจ้ามากกว่าในศิลปะแบบโกธิค นอกจากนี้ผู้เขียนยังวิเคราะห์ว่าศิลปะแบบโรมองเป็นสัญลักษณ์ของสัญลักษณ์นิยม การที่แยกตัวออกจากโลกภายนอก และไม่คำนึงถึงความเหมือนจริงทำให้ศิลปะแบบนี้เสรีภาพในลักษณะมาก ใบหน้าที่ยาวเกินขนาด, รอยยับของผ้าหรือรอยกล้ามเนื้อที่เป็นรูปเรขาคณิต, สีที่ระบายไปบนตัวคนโดยไม่มีแสงเงา เหล่านี้ดูเหมือนเป็นการบิดเบือนความจริง ทว่าจริง ๆ แล้ว แสดงถึงเสรีภาพอันไม่มีขีดจำกัดของศิลปินมากกว่า ผู้เขียนให้สรุปไว้ท้ายบทว่า ถ้าผู้ใดชื่นชอบในความเรียบร้อยและความเปิดเผยอย่างสมบูรณ์ของศิลปะแบบโรมองแล้วก็ควรจะรู้สึกหะอิดหะอมอยู่บ้าง เพื่อให้ชดเชยกับการประดิษฐ์ประดอยและความนุ่มนวล (gentillesse) ของศิลปะแบบโกธิค

หลังจากการวิเคราะห์ศิลปะแบบโรมองแล้ว ผู้เขียนหันมาวิเคราะห์ศิลปะแบบโกธิค ในบทที่ 3 โดยได้แสดงให้เห็นว่าศิลปะแบบโกธิคนั้นเป็นศิลปะของสภาพสังคมที่เริ่มขยายตัวเป็นเมือง ทั้งยังเป็นศิลปะของสภาวาตจึงผูกพันแน่นกับชีวิตประจำวันของผู้คน โบสถ์โกธิคจึงมีห้องโถง (hall) ขนาดใหญ่เพื่อจุคนจำนวนมาก บานกระจกจึงพลอยสูงมากตามไปด้วย ทั้งนี้เป็นค้ำ และเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้คน ศิลปะจึงมีลักษณะเป็นมนุษย์มากขึ้น ความเป็นมนุษย์เข้ามาแทนที่ ลักษณะเหมือนมนุษย์หรือลักษณะของเทพ นอกจากนี้ศิลปะโกธิคยังมีรูปแม่พระมาก เพราะเป็นตัวกลางระหว่างพระเจ้าและมนุษย์ ในสมัยนี้รูปแม่พระจึงปรากฏมากกว่ารูปของพระเยซู รูปแม่พระและพระเยซูในขณะที่เป็นทารกก็เป็นที่ยอมรับกันเหมือนกัน รูปแม่พระจะแสดงความรู้สึกออกมามากกว่าที่เคยเป็น โดยเฉพาะความรู้สึกเศร้าหรืออันเกิดแต่ความสงสารในองค์พระบุตรและความรู้สึกรักใคร่ผูกพันในฐานะแม่ที่มีต่อลูก ซึ่งผู้เขียนได้ตั้งข้อสังเกตว่าเมื่อศิลปะเกี่ยวกับศาสนาได้ตั้งอยู่บนความเคร่งขรึมสง่างาม แต่กลับหันมาหาความเป็นมนุษย์, ความสนิทสนมคุ้นเคยมากกว่า, ศิลปะนั้นก็ใกล้ถึงจุดเต็ม นอกจากรูปแม่พระเดี่ยวๆ และรูปแม่พระกับพระเยซูแล้ว รูปที่ศิลปินนิยมกันมากอีกรูปหนึ่งคือรูปที่แสดงการเกิดของพระเยซู ซึ่งมีองค์ประกอบแตกต่างกันไปตามแต่ธรรมเนียมหรือความเชื่อของศิลปินแต่ละคน แต่สิ่งที่เหมือนกันคือได้แสดงออกซึ่งความเป็นมนุษย์อย่างมาก เช่นพระเยซูในรูปบางรูปนอนอยู่กับพื้นและกำลังลุกขึ้นอยู่ ดังนี้ เป็นต้น

ในบทสุดท้ายผู้แต่งได้เกริ่นไว้ตอนต้นบทว่าในขณะที่ศิลปะแบบโกธิคเป็นศิลปะของคนในสังคมที่รวมกันเป็นกลุ่มเป็นพวก ศิลปะในคอนปลายสมัยกลางกลับหันไปเน้นที่ปัจเจกบุคคล

มากกว่า รูปที่นิยมกันมากในตอนปลายสมัยกลางคือ รูปพระเยซูคอนถูกทรมาน รายละเอียดของรูปแสดงถึงความเจ็บปวดทรมานอย่างสูงสุดของพระผู้ไถ่บาป ลักษณะสง่างามสูงส่งแบบพระเจ้าไม่มีเหลืออยู่อีกเลยและบางครั้งยังดูเป็นที่น่าสมเพช เวทนาหรือน่าเยาะเย้ยในสายตาของเพศฆราวาส ทั้งนี้ผู้เขียนได้วิเคราะห์ว่าความนิยมของคนในสมัยนั้นอาจจะเห็นว่ารูปพระเยซูในลักษณะดังกล่าวมีแรงดึงดูดโน้มน้าวใจไปใจแจกบคคลให้หันมาหาศาสนาได้มากกว่าก็เป็นได้ นอกจากรูปพระคริสต์แล้วยังมีรูปของพวกนักบุญต่าง ๆ ที่ได้อุทิศชีวิตเพื่อศาสนา โดยยอมรับทรมานอันโหดเหี้ยม และรูปนรกซึ่งแสดงถึงความเจ็บปวดทรมานที่ผู้ทำชั่วจะได้รับหลังจากตายไปแล้ว ผู้เขียนได้สรุปว่า ในตอนปลายสมัยกลางนี้สนใจแต่เรื่องทรมาน ความเจ็บปวด จนอาจจะเรียกได้ว่าเข้าข่าย "ชาลิสต์" ที่เดียว และที่น่าสนใจก็คือศิลปะในยุคนี้ได้แสดงสัญญาณบางอย่างของโรมงติคออกมาล่วงหน้าก่อนที่ยุคโรมงติคจริง ๆ จะเริ่มขึ้นเสียอีก

กิ่งแก้ว กอแก้ว. "Etude de quatre romans de Victor Hugo." วิทยานิพนธ์-ปริณญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2509.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เป็นการศึกษานวนิยาย 4 เรื่องของวิกตอร์ อูโก (Victor Hugo) ได้แก่เรื่อง Han d'Island, Bug-Jargal, Les Travailleurs de la mer และ L'Homme qui rit โดยแยกศึกษาบทละหนึ่งเรื่อง ในบทหนึ่ง ๆ แบ่งเป็นเรื่องย่อ การแต่งและที่มาของนวนิยาย ตัวละครที่สำคัญ เหตุการณ์สำคัญและลักษณะการบรรยาย ผู้อ่านจะให้ทราบเรื่องย่อของนวนิยายแต่ละเรื่องและช่วงเวลาที่อยู่โกแ่งนวนิยายเรื่องนั้น ๆ ซึ่งทำให้ทราบประวัติชีวิตบางส่วนของเขาด้วย รวมทั้งลักษณะของวรรณคดีในศตวรรษที่ 19 โดยเฉพาะแนวโน้มนิยายการแต่งนวนิยายประเภทโรมงติค เนื่องจากนวนิยายสองเรื่องแรกเป็นเรื่องที่แต่งตอนที่อูโกเพิ่งอายุได้ 21 และ 24 ปี ยังไม่มีประสบการณ์ในแวดวงวรรณกรรมมากนัก ในขณะที่สองเรื่องหลังเป็นเรื่องที่แต่งในขณะที่อูโกเพียบพร้อมด้วยวัยวุฒิและประสบการณ์ อีกทั้งเป็นขณะที่วรรณคดีแนวโรมงติคได้เปลี่ยนโฉมหน้าไปจากเดิม กล่าวคือเปลี่ยนจากลักษณะที่มืดทึดกับปัจเจกบุคคลมาเป็นเกี่ยวข้องกับสังคมมากขึ้น ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นว่า นวนิยายสองเรื่องหลังของอูโกมีลักษณะรับใช้สังคมมากขึ้นอย่างไร ในขณะที่นวนิยายสอง

เรื่องแรกมีอิทธิพลของ เซอร์วอลเตอร์ สก็อตต์อยู่มากซึ่งเป็นลักษณะโรแมนติกดั้งเดิม

กิริติ บุญเจือ. "L'Idée de tolérance dans les principales oeuvres de Voltaire." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้มุ่งศึกษาความคิดของวอลแตร์เกี่ยวกับความใจกว้างในงานชิ้นสำคัญ ๆ ของเขาทั้งความเรียง บทละคร นิทาน แต่ตัวอย่างที่ยกมาส่วนใหญ่มาจากความเรียง ชื่อ L'Essai sur les moeurs เนื้อหาของวิทยานิพนธ์เล่มนี้มีถึง 8 บท เริ่มจากบทที่ 1 เป็นการกล่าวถึงคำว่า ความใจกว้าง (la tolérance) และ ความใจแคบ (l'intolérance) โดยทั่วไป มีการให้คำจำกัดความของคำทั้งสองและพยายามจำแนกแยกแยะชนิดของความใจกว้าง ขอบข่ายของความรู้สึกนึกและนักคิดนักเขียนผู้สนับสนุนความใจกว้างก่อนหน้าวอลแตร์ ซึ่งผู้เขียนได้ยกมาถึง 20 คน พร้อมทั้งความคิดเห็นเกี่ยวกับความใจกว้างในผลงานของพวกเขา เช่น Montaigne, Francis Bacon, Sir Thomas Browne, John Milton, Montesquieu, William Penn, Baruch Spinoza, John Locke เป็นต้น และเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ที่แสดงถึงความใจกว้างตั้งแต่ ค.ศ. 1636-1791

บทที่ 2 เป็นตัวอย่างของความใจกว้างและความใจแคบ ที่วอลแตร์พูดถึงซึ่งมีขอบข่ายอยู่ที่คน 2 จำพวกคือ คนที่ไม่ได้อยู่ในวัฒนธรรมของคริสตศาสนา เช่น ชาวยิว ชาวอาหรับ, ชาวอินเดีย, ชาวจีน, ชาวญี่ปุ่น, ชาวกรีกและโรมันโบราณ และคนที่อยู่ในวัฒนธรรมของคริสตศาสนา เช่น ชาวคริสต์ที่ทำสงครามครูเสด, กษัตริย์ เฮอโดริค, พระนางอลิซาเบธ ที่ 1 แห่งอังกฤษ, พระเจ้าเฮนรี่ที่ 4 แห่งฝรั่งเศส, พวก théistes ซึ่งเป็นพวกที่แสดงความเป็นคนมีใจกว้างอย่างสมบูรณ์ที่สุด

บทที่ 3 และบทที่ 4 เป็นการศึกษาสาเหตุและผลของความใจแคบตามสายตาของวอลแตร์ ส่วนบทที่ 5 เป็นข้อเสนอของวอลแตร์สำหรับการสร้างความมีใจกว้าง โดยเริ่มกันจากการชักจูงให้เห็นเสียก่อนว่าทำไมการมีจิตใจกับแคบจึงไม่ดี หลังจากนั้นจึงเป็นวิธีการที่จะสร้างบรรยากาศของความมีใจกว้างในหมู่มนุษย์อย่างไร แต่วอลแตร์ก็ตระหนักว่าสิ่งที่

เขาเสนอว่ามันทำได้ง่าย บทนี้ จบด้วยการสรุปว่าเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติที่จะให้มีใจกว้าง

บทที่ 6 เป็นการศึกษาด้านกลวิธีของวอลแตร์ในอันที่จะเผยแพร่ความคิดของเขา ซึ่งผู้เขียนแยกแยะออกได้ถึง 13 วิธีด้วยกัน ที่สำคัญ ๆ คือการใช้บทสนทนา, การเสียดสี, การแก้งทำเป็นเข้าใจผิด, การวิจารณ์โดยใช้ตัวอย่างที่มีได้โจมตีโดยตรง, การใช้สิ่งที่ตรงกันข้ามหรือแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด แต่ละวิธีนั้น ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างประกอบมากมาย บางกรณีก็ยกตัวอย่างเรียงเป็นข้อ ๆ เลยกี่เดียว

บทที่ 7 ผู้เขียนชี้ให้ผู้อ่านเห็นว่าเหตุใดวอลแตร์จึงสนใจและยื่นหยัดต่อสู้เพื่อความใจกว้าง ผู้อ่านจะได้ทราบลักษณะนิสัยใจคอของนักคิดมักเขียนผู้นี้ ซึ่งมักแย้งกับสิ่งที่เขาต่อสู้เสมอ เช่นในขณะที่เขากำลังต่อสู้เพื่อความใจกว้างนั้น ตัวเขาเองก็มีลักษณะก้าวร้าว ใจแคบ ต่อผู้อื่น หรือก่อให้เกิดความโกรธขึ้นในจิตใจของผู้อื่นอยู่เนืองๆ ถัดจากนั้นเป็นการที่ภาวสภาพแวดล้อมทางสังคมในยุคสมัยของเขา สภาพครอบครัว สภาพการศึกษาที่หล่อหลอมจิตใจของเขา และเหตุการณ์สำคัญที่มีอิทธิพลต่อความคิดของวอลแตร์ทั้งที่เป็นเหตุการณ์ในชีวิตส่วนตัว และเหตุการณ์ของประเทศชาติ

บทที่ 8 ผู้เขียนต้องการแสดงให้เห็นว่าความคิดเกี่ยวกับความใจกว้างนี้ ในสมัยปัจจุบันนี้มีวิวัฒนาการไปมากน้อยแค่ไหน อย่างไร โดยผู้เขียนได้แบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนสองส่วน ส่วนแรกกล่าวถึงพัฒนาการทางความคิดของคริสตศาสนิกายคาธอลิกปัจจุบัน ทั้งนี้เนื่องจากวอลแตร์ได้ใช้คริสตศาสนิกายคาธอลิกเป็นแบบฉบับของความใจแคบ และเป็นเป้าของการมุ่งโจมตีของเขา ผู้เขียนกล่าวถึง Le Concile du Vatican II เป็นหลักเพื่อแสดงว่าศาสนจักรพยายามปรับปรุงตัวและแก้ไขข้อกล่าวหาของวอลแตร์ สำหรับเนื้อหาในส่วนที่สองนั้น กล่าวถึงความพยายามที่จะหลีกเลี่ยงสงครามและสร้างความสงบขึ้นในโลกปัจจุบันของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ต่างชาติ ต่างศาสนา ซึ่งคงจะช่วยให้ทัศนะเรื่องความใจกว้างแพร่หลายและเป็นที่ยอมรับมากกว่าในอดีต

ในบทสรุป ผู้เขียนได้ให้ความเห็นส่วนตัวที่นำสนใจคือ คนไทยนั้นไม่ค่อยสนใจวอลแตร์ เพราะคนไทยไม่ค่อยสนใจปัญหาเรื่องความใจกว้างเท่าใดนัก สงครามศาสนา สงครามครูเสด เป็นสิ่งที่คนไทยไม่เคยประสบ และความพยายามที่จะกล่าวก็ไม่เคยเกิดขึ้นกับประเทศไทย อีก

ประการหนึ่งเป็นเพราะวิธีการประพันธ์และการเสนอปัญหาของวอลแตร์นั้นออกจะรุนแรงเกินไปในสายตาของคนไทยที่ยังคงให้ความเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือสิ่งที่ยกย่องนับถือกันมาแต่ดั้งเดิม อย่างไรก็ตามก็ผู้เขียนทั้งห้าไว้ว่า ความใจกว้างในอุดมคตินั้นยังคงต้องหวังกันต่อไป เพราะความขัดแย้งทางศาสนาในอดีต ได้เปลี่ยนรูปแบบเป็นความขัดแย้งทางการเมืองและอุดมการณ์ในปัจจุบันไปแล้ว

ร้อยเอกเกริกศักดิ์ บรรจงจิตร. "มนุษยนิยมในนวนิยายสี่เรื่องของ มงแตร์ลองต์ ชายโสด กลียุคและความมืด นายของฉันทือหนึ่งในผาตกร กุหลาบหิน." วิทยานิพนธ์-ปริชญ์มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

นวนิยายสี่เรื่องของมงแตร์ลองต์ ที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์นำมาศึกษาได้แก่ Les Célibataires, Le Chaos et la nuit, Un Assassin est mon maître และ La Rose de Sable ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ชื่อไทยตามลำดับดังนี้คือ ชายโสด, กลียุคและความมืด, นายของฉันทือหนึ่งในผาตกร และกุหลาบหิน เนื้อหาของวิทยานิพนธ์แบ่งออกเป็น 5 บท บทที่ 1 เป็นการศึกษาคำว่ามนุษยนิยมโดยทั่วไป และลักษณะมนุษยนิยมที่ปรากฏในงานของมงแตร์ลองต์ รวมทั้งทัศนะของเขาเกี่ยวกับสังคม, นักประพันธ์กับหน้าที่ที่มีต่อสังคม, บทบาทของสาธารณชน, ซึ่งผู้เขียนได้สรุปไว้ตอนท้ายบทว่าทั้งหมดที่กล่าวมานี้เกี่ยวข้องกับสาเหตุความตกต่ำของมนุษย์ ส่วนในบทต่อ ๆ ไปผู้เขียนได้วิเคราะห์ตัวละครในนวนิยาย 4 เรื่องที่เลือกมา บทที่ 2 ให้ความสำคัญกับ Léon de Coantré จากนวนิยายเรื่อง ชายโสด และ Celestino ในเรื่อง กลียุคและความมืด บทที่ 3 ศึกษาตัวละครชื่อ Expupère ในเรื่อง นายของฉันทือหนึ่งในผาตกร ซึ่งมีแม่ที่ตรงกันข้ามกับแม่ของ Auligny ในเรื่อง กุหลาบหิน ที่ผู้เขียนทำการศึกษาในบทที่ 4 ในบทที่ 4 นี้แบ่งออกเป็นสองส่วน ๆ แรกศึกษาคำละครโดยเฉพาะ และส่วนที่สองศึกษาทัศนะของมงแตร์ลองต์ที่มีต่อการละเมิดการล่าอาณานิคม ซึ่งจะทราบได้จากบทบาทของตัวละคร ทั้งนี้ผู้อ่านจะได้ทราบถึงการเหยียดผิว, ท่าทีของชนฝรั่งเศสที่มีต่อชาวพื้นเมือง, การกบฏชู้ชู้รืกรืลเมืองของประเทศอาณานิคม, ทัศนะของ มงแตร์ลองต์ที่มีต่อการใช้ความรุนแรง

ทั้ง 4 บทนี้เป็นการวิเคราะห์ตัวละครเพื่อศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ เพื่อเข้าใจ การใช้เหตุผล, การใช้อารมณ์ และความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกันรวมตลอดไปถึงปัญหาต่าง ๆ เช่น ความดี, ความชั่ว, ความเข้มแข็ง, ความอ่อนแอ ซึ่งก็คือปัญหาที่มนุษย์ทุกรูปทุกนามต้องประสบกับตัวเอง

ส่วนบทสุดท้ายคือบทที่ 5 เนื้อหาจะแตกต่างไปจาก 4 บทแรกและแยกออกจากกันต่างหาก เนื่องจากบทนี้เป็นการศึกษาความคิดของมงแตร์ลอง เปรียบเทียบกับพุทธศาสนา ซึ่งผู้เขียนเห็นว่ามีหลายสิ่งคล้ายคลึงกัน เช่น มงแตร์ลองเสนอวิธีแก้ปัญหาดังกล่าว ด้วยคำพูดที่อ่อนโยน และการบริจาคนั้นตรงกับในพุทธศาสนาคือสังฆวัตถุ ซึ่งประกอบด้วย ปิยาวาจา และทาน นอกจากนี้มีการนำธรรมะข้ออื่น ๆ มาเปรียบเทียบกับข้อเสนอมุ่งแก้ปัญหาดังกล่าวและบุคคลของมงแตร์ลองอีกมากมาย เช่น กิเลส, โลกธรรม, ทุกขัง, อนิจจัง, อนัตตา, พรหมวิหาร, กัลยาณมิตร, อปายมุข แต่ในบางขณะผู้เขียนก็ไต่ถามถึงการตัดสินใจของมงแตร์ลองที่แตกต่างจากพุทธศาสนาโดยสิ้นเชิง เช่น การฆ่าตัวตาย ซึ่งเป็นการกล่าวถึงโดยมิได้ชี้ให้เห็นว่าแตกต่างจากหลักการในพุทธศาสนาอย่างไร เช่นเดียวกับการให้การศึกษาแก่เด็กหรือความเข้าใจกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว ก็เป็นการกล่าวถึงโดยมิได้ชี้ให้เห็นว่าเกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาในทางใด ในตอนท้ายบท ผู้เขียนได้กลับมากล่าวถึงลักษณะมนุษยนิยมของมงแตร์ลองอีกครั้งหนึ่ง โดยได้เปรียบเทียบกับลักษณะดังกล่าวของนักเขียนร่วมสมัยคือ ซาร์ตร์ (Sartre)

เกออดู ลัวส์คิซุโต. "Introduction à la lecture de Balzac." วิทยานิพนธ์-
ปริญญาโทภาคบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2495.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการแนะนำให้รู้จักงานของบัลซัค (Balzac) อย่างแท้จริง กล่าวคือได้แนะนำนวนิยายของบัลซัค ให้ผู้อ่านรู้จักถึง 52 เรื่อง ด้วยกัน ผู้เขียนเริ่มหันด้วยการให้ชีวประวัติ ของบัลซัคอย่างละเอียดตั้งแต่เกิดจนสิ้นชีวิตโดยมีหัวข้อนำเป็นช่วง ๆ เพื่อสะดวกแก่การอ่าน จากนั้นเป็นรายชื่อผลงานของบัลซัคทั้งหมดเรียงตามลำดับที่ผลิต แล้วจึงมาถึงการแนะนำนวนิยายแต่ละเรื่อง ผู้เขียนใช้แบบแผนเดียวกันหมด กล่าวคือ ให้ชื่อเรื่อง

ปีที่ผลิต และเนื้อเรื่องย่อ บางเรื่อง มีการให้ความเห็นของผู้เขียนหรือรายละเอียดพิเศษลงไปในตอนท้ายอีก เช่นนวนิยายเรื่อง *Illusions Perdue* นั้นมี 3 ภาคด้วยกัน แต่ในตอนพิมพ์ครั้งหลังนั้นภาคที่ 1 กับภาคที่ 3 ถูกนำมารวมไว้ด้วยกัน ส่วนภาคที่ 2 แยกเป็นงานอีกชิ้นหนึ่งต่างหาก และรวมอยู่ในชุด Scènes de la vie parisienne ซึ่งผู้เขียนได้ให้ความเห็นว่าเหมาะสมกว่าแบบเดิมดั้งนี้เป็นต้น นวนิยายเรื่องแรกที่ผู้เขียนแนะนำคือเรื่อง Les Chouans (ปี 1829) และมาสิ้นสุดด้วยเรื่อง Le Cousin Pons (ปี 1846)

ในส่วนท้ายของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้เขียนได้หยิบยกแก่นเรื่อง (thème) ที่สำคัญของบัลซัคมากล่าวถึงนั่นคือ แก่นเรื่องเงิน (*l'argent*) ซึ่งผู้เขียนกล่าวว่าบัลซัคเป็นผู้นำแก่นเรื่องเงินนี้เข้ามามีบทบาทใหม่และสำคัญในวรรณคดี เพราะที่ผ่านมาถึงเงินจะมีบทบาทอยู่บ้างในนวนิยายบางเรื่อง แต่ก็ยังเป็นบทบาทที่ไม่ดี เป็นที่ดูถูกดูแคลนหาที่มีความสำคัญเท่ากับความรักไม่ แต่บัลซัคได้ทำให้ "เงิน" กลายเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในชีวิตของตัวละครของเขา เป็นสิ่งที่ลบล้างค่านิยมดั้งเดิมต่าง ๆ ของสังคม ทั้งนี้เพราะตัวบัลซัคเห็นถ้อยแท้ในความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในยุคสมัยของเขา เขาตระหนักถึงอำนาจของระบบทุนนิยมที่กำลังเข้ามาแทนที่ระบบขุนนาง สำหรับตัวบัลซัคเองก็มีได้เห็นด้วยกับระบบใหม่นี้ ผู้เขียนได้แสดงให้เห็นถึงจุดยืนของบัลซัคในเรื่องนี้อย่างแจ่มชัดภายใต้หัวข้อว่า การเลือกระหว่างการปฏิวัติ (*la révolution*) และปฏิกิริยา (*la réaction*) นอกจากนี้ยังมีบทบาทของบัลซัคในฐานะที่เป็นนักประพันธ์ผู้เขียนเกี่ยวกับเมืองใหญ่ ซึ่งในสมัยนั้นนักประพันธ์ส่วนใหญ่หันไปสนใจชนบทมากกว่าเพราะการขยายตัวของอุตสาหกรรมทำให้เมืองใหญ่สกปรก และทะเลาะน่าเกลียด แต่มหานครปารีสกลับเป็นตัวละครสำคัญที่สุดตัวหนึ่งในงานประพันธ์ของบัลซัคทำให้มีนักประพันธ์รุ่นต่อมายึดถือเป็นแบบอย่างเช่น เออแซน ซู (*Eugène Sue*), วิกตอร์ อูโก (*Victor Hugo*) ทว่าในขณะที่อยู่กับบัลซัคก็มิได้ละเลยชนบท เขาให้ความสำคัญกับชนบทมากเช่นเดียวกัน งานในชุด La Condition Humaine แทบจะพาผู้อ่านไปที่ต่างประเทศฝรั่งเศส ส่วนหัวข้อสุดท้ายผู้เขียนกล่าวถึงสภาพการศึกษาของบัลซัคในประเทศไทยว่าเข้ากับยุคสมัย เพราะสิ่งที่บัลซัควิพากษ์วิจารณ์ในสังคมสมัยนั้นเพิ่งจะมาเกิดกับคนไทยในสมัยนี้ เช่นการปฏิวัติทางเศรษฐกิจ, สังคม, อุตสาหกรรม หรือโครงสร้างในครอบครัว, การเติบโตของชนชั้นกลางที่มั่งคั่งเข้ามาแทนที่ชนชั้นขุนนาง เป็นต้น ดังนั้นงานของบัลซัคก็คงจะเป็นที่นิยมอ่านในประเทศไทยไปอีกนาน

ไชศรี บุณยาน. "Verlaine et Sunthon Phu." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2505.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เป็นการเปรียบเทียบแวร์แลน (Verlaine) กวีชาวฝรั่งเศส แห่งคริสต์ศตวรรษที่ 19 และสุนทรภู่กวีชาวไทยแห่งคริสต์ศตวรรษที่ 18 โดยเริ่มตั้งแต่ ประวัติชีวิตในบทที่ 1 แบ่งออกเป็นช่วง ๆ คือ ช่วงวัยหนุ่มและวัยศึกษา ช่วงก่อนแต่งงาน และช่วงภายหลังการแต่งงาน โดยเน้นเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกัน เช่น ความชอบในสุรา, การใช้ชีวิตอย่างسهเพล, ความล้มเหลวในชีวิตสมรส ในบทที่ 2 เป็นการศึกษาค้นคว้าการ ในชีวิตของเขา กล่าวคือการหันมาสนใจศาสนา ยึดเอาศาสนาเป็นที่พึ่ง สำหรับแวร์แลน เป็นช่วงที่อยู่ในคุกและสุนทรภู่เป็นช่วงที่หมดमारมีพระเจ้าอยู่หัวกุมการอง ต้องระเห็จออกจาก วังและบวชเป็นพระ สำหรับบทที่ 3 เป็นการศึกษาถึงแรงบันดาลใจในการประพันธ์ ใน ส่วนของแวร์แลนนั้น ผู้เขียนแยกแยะออกเป็นแนวโน้มของรัชการองในยุคของเขา คือ กลุ่ม ปาร์นาซ (école parnassienne), แรบบันตาลใจจากบทกวีที่มีท่วงทำนองเป็นดนตรี (poésie musicale), แรบบันตาลใจจากศาสนาซึ่งเกิดขึ้นในช่วงที่เขารู้จักอ็อนแอสและ โดคเต็ยว และแรบบันตาลใจอันเกิดจากสัญชาตญาณทางเพศ อันได้แก่ความรักที่ออกนอกกลุ่ม นอกทางที่เขามีต่อแร็งโบต์ (Rimbaud) และบรรดาหญิงกุ่มอน กวีนิพนธ์ของเขาจึงมีลักษณะ ที่แสดงออกถึงความขัดแย้งระหว่างความพยายามที่จะเข้าสู่อาณาจักรของพระเจ้ากับอำนาจ ฝ่ายต่ำ ผู้เขียนจึงได้แบ่งกลุ่มงานของแวร์แลนออกเป็นสองกลุ่ม ๆ แรก คือ Sagesse และชุด Trilogie de la Grâce ซึ่งเป็นงานที่แสดงถึงความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อพระเจ้าผู้เป็น เจ้า ต้องการจะมีตพระองค์เป็นหลักเพื่ออุทิศเขาให้หลุดพ้นจากปลักคมของความชั่ว กลุ่มที่ สองได้แก่ Parallèlement, Chansons pour elle, Odes en son honneur, Dan les limbes และ Chair ซึ่งเขาเขียนขึ้นในช่วงสุดท้ายของชีวิตที่เขาารู้ตัวว่าไม่มี วันเอาชนะความชั่วได้ จึงเลิกที่จะต่อสู้กับต่อไป ปล่อยให้ชีวิตไปตามกระแสของความต้องการ อย่างเต็มที่ กวีนิพนธ์ในกลุ่มที่สองนี้จึงสรรเสริญความรักร่วมเพศของเขาที่มีต่อแร็งโบต์ และ ความรักในเนื้อหนังมังสาของผู้หญิงที่ไม่ใช่ภรรยาของเขา

สำหรับสุนทรภู่ ผู้เขียนชี้ให้เห็นว่าแม้จะให้แรบบันตาลใจในการแต่งกวีนิพนธ์จาก ชีวิตรักและศาสนา เช่นเดียวกับแวร์แลน แต่เขาก็สงบเสงี่ยมกว่าแวร์แลนมาก และเขาเขียน

ถึงผู้หญิงอย่างให้การยกย่องเสมอ จิตใจของเขาผูกพันอยู่กับศาสนาทุกขณะ ไม่ว่าจะเป็นอย่าง
ทุกข์หรือสุข เขาไม่เคยเอาความรักกับศาสนามาปะปนกัน ความรักแย่งระหว่างสองสิ่งนี้
จึงไม่เคยปรากฏในงานของเขาเลย ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างจากงานประเภทนิราศ ได้แก่
นิราศเมืองแกลง, นิราศพระบาท, นิราศภูเขาทอง, นิราศวัดเจ้าฟ้า, นิราศสุพรรณ,
รำพันพิลาป, และนิราศเมืองเพชร

ในบทที่ 4 อันเป็นบทสุดท้าย ผู้เขียนก็กล่าวถึงบทบาทของกวีทั้งสองในประวัติ-
กวีนิพนธ์ฝรั่งเศสและกวีนิพนธ์ไทย โดยเริ่มต้นจากการศึกษาลักษณะทางสุนทรียศาสตร์ในกวี-
นิพนธ์ของแวร์แลน ซึ่งลักษณะสำคัญก็คือ ท่วงทำนองที่เป็นดนตรี (la musique) หรือสัมผัส
(la rime) ไม่สำคัญเท่ากับจังหวะ (le rythme) ความหมาย (le sens) หรือ
กฎเกณฑ์ในแบบดั้งเดิม (les règles classiques) ไม่สำคัญเท่ากับความเป็นอิสระของ
บทกวี เวิร์แลนจึงมีอิทธิพลต่อกวีนิพนธ์สมัยใหม่ แม้จะไม่มีอิทธิพลมากเท่ากับ มาลลาร์เม
(Mallarmé) แต่เป็นที่รู้จักมากกว่า นอกจากนี้แวร์แลนยังมีความสำคัญในแง่ที่เป็นกวีศาสนา
(le poète religieux) ส่วนสุนทรภู่นั้นได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาของกลอนแปด และ
เป็นกวีคนแรกที่เขียนนิราศเป็นกลอน ลักษณะสำคัญในกวีนิพนธ์ของสุนทรภู์คือ สัมผัสในและ
สัมผัสนอก ซึ่งก่อให้เกิดท่วงทำนองที่เป็นดนตรีเช่นเดียวกับแวร์แลน, ความเรียบง่ายและ
ชัดเจนปราศจากศัพท์ที่เข้าใจยาก นอกจากนี้กวีนิพนธ์ของสุนทรภู์ยังให้ข้อคิดและปรัชญาชีวิต
จนเป็นที่จดจำติดปากติดใจ ผู้เขียนยกตัวอย่างประกอบจากเรื่อง เพลงยาวถวายโอวาท,
สุภาวดีสอนหญิง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากเรื่อง พระอภัยมณี

จกกล พิทักษ์ธรรม. "Le Grotesque dans le théâtre de Victor Hugo."

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย, 2509.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เป็นการศึกษาลักษณะพิกล (le grotesque) ในบทละครของ
วิกตอร์ ฮูโก (Victor Hugo) เริ่มจากบทนำที่กล่าวถึงพัฒนาการของการละครฝรั่งเศสตั้ง
แต่ปลายศตวรรษที่ 17 เป็นต้นมา โดยกล่าวถึงละครโศกนาฏกรรมของศตวรรษที่ 17, Le
drame bourgeois, บทละครสุขนาฏกรรม, และ le mélodrame ของศตวรรษที่ 18
เป็นการปูทางไปสู่การใช้ลักษณะพิกลในละครแนวโรแมนติกของศตวรรษที่ 19 ในที่สุด นอกจากนี้

นอกจากนี้ในบทนำยังให้คำจำกัดความของคำว่า พิกล ด้วยการยกตัวอย่างจาก La Préface de Cromwell และบทละครของเชกสเปียร์ มาสนับสนุน ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นถึงลักษณะพิกลในบทละครเรื่อง King Lear, Hamlet และ Macbeth ที่มีอิทธิพลต่ออุโกอย่างมาก

เนื้อหาที่ตั้งชื่อ บทที่ 1 กล่าวถึงความพยายามของอุโกในการเขียนบทละครและลักษณะพิกลในบทละครสองเรื่องแรกของเขา คือเรื่อง Amy Robsart และ Cromwell บทที่ 2 ก็กล่าวถึงลักษณะพิกลในบทละครเรื่อง Maison de Lorme และ Hernani ซึ่งเรื่องหลังนี้เป็นความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ครั้งแรกในทางละครของอุโก และส่งผลให้เขาก้าวขึ้นมาอยู่ในแถวหน้าของนักเขียนบทละครสมัยนั้น บทที่ 3 ก็กล่าวถึงลักษณะพิกลในบทละครเรื่องต่อมาของอุโก อันได้แก่ Le Roi s'amuse, Lucrece Borgia, Marie Tudor, Angelo และ La Esmeralda ซึ่งไม่ประสบความสำเร็จเพราะยังติดอยู่กับลักษณะของ mélodrame มากเกินไป บทที่ 4 ก็กล่าวถึงบทละครที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดในชีวิตของอุโก นั่นคือเรื่อง Ruy Blas ซึ่งผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นว่ามีการนำลักษณะพิกลมาใช้ได้อย่างเหมาะสม ทำให้มีการผสมผสานกันระหว่างลักษณะเสรีภาพและพิกลอย่างสมบูรณ์ ส่วนบทสุดท้ายเป็นการศึกษาลักษณะพิกล ในบทละคร 2 เรื่องที่แสดงถึงความตกต่ำทางอารมณ์ของอุโก คือเรื่อง Les Burgraves และ Torquemada

จามรี ศรีกิตยวิจารณ์. "อัจฉริยะในการบรรยายลักษณะบุคคลของแซงต์-ซิมง." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ใช้หนังสือชื่อ Hémoires ของแซงต์-ซิมง (Saint-Simon) เป็นหลักในการศึกษา ผู้เขียนตั้งชื่อบทแรกว่า "ศิลปะในการบรรยายลักษณะบุคคล" ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดของแซงต์-ซิมง ในการเลือกผู้ที่จะมาเป็นแบบในการบรรยาย ซึ่งได้แก่บุคคลต่างประวัติศาสตร์และบุคคลทางจิตวิทยา กล่าวคือบุคคลที่แซงต์-ซิมง เลือกเป็นแบบของเขาจะเป็นบุคคลเด่นในประวัติศาสตร์หรือเกี่ยวข้องกับราชสำนักหรือไม่ก็มีความเด่นในด้านจิตวิทยา ส่วนโอกาสที่เขาจะเลือกบรรยายลักษณะบุคคลนั้น ก็คือตอนที่บุคคลนั้นถึงแก่กรรม หรือเข้าสู่ชีวิตสมรส หรือได้รับการแต่งตั้ง ให้ดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ส่วนการบรรยายแบ่งออกเป็นสองประเภท คือการบรรยายแบบที่มีความยาวไม่ก็บรรทัด กับ

การบรรยายที่มีความยาวเป็นหลาย ๆ หน้า ส่วนโครงสร้างในการบรรยายแบ่งออกได้เป็นสองประเภทเช่นเดียวกัน คือบรรยายถึงคน ๆ เดียว และการบรรยายเปรียบเทียบควบคู่ไปกับอีกคนหนึ่ง

บทที่ 2 เป็นการศึกษารายละเอียดของภาพที่ แซงต์-ซิมง บรรยาย รายละเอียดที่จะพบอยู่เสมอนั้นมีลักษณะกันไปทั้งด้านร่างกายและจิตใจ รายละเอียดในร่างกายที่พบบ่อย ๆ คือ ขนาดรูปร่าง, ใบหน้า, นัยน์ตา, จมูก, การแต่งกาย, ทรงผม, ท่าทางการเดิน, ความงามหรือน่าเกลียด ส่วนรายละเอียดทางด้านจิตใจหรือการกล่าวถึงคุณสมบัติภายใน อันได้แก่ความมีไหวพริบบัญญา, การมีพรสวรรค์ในการเจรจา, ความสัมพันธ์ในครอบครัว, มิตรภาพ, อัยยาศัย, ความศรัทธา, การมีมนุษยสัมพันธ์, การยอมรับนับถือจากสังคม ส่วนข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่อยู่ในข่ายที่จะต้องบรรยาย คือความหน้าไหว้หลังหลอก, ความขี้เหนียวและความทะเยอทะยาน หัวข้อสุดท้ายควรแก่การกล่าวถึง คือ แซงต์-ซิมง สนใจที่จะบรรยายสถานะทางสุขภาพของบุคคลด้วย เช่นบุคคลนั้น ๆ มีสุขภาพดีหรือไม่ดี เห็นได้จากลักษณะอะไร หรือใครอาจป่วยเพราะเหตุใด นอกจากนี้ แซงต์-ซิมง ยังสนใจบันทึกรายละเอียดของบุคคลที่เป็นโรควางโรคที่น่าสนใจและหัตถการของโรค จนกระทั่งถึงรายละเอียดในการตาย ผู้เขียนชี้ให้เห็นว่าโรควางโรคปรากฏในการบรรยายบ่อยมาก เช่นโรคใช้ทรัพย์สิน ซึ่งอาจเป็นเพราะคนเป็นกันมากในยุคนั้น

บทที่ 3 เป็นการศึกษาลักษณะเฉพาะตัวในการประพันธ์ของ แซงต์-ซิมง ซึ่งได้แก่ลักษณะการให้รายละเอียดต่าง ๆ ต่อเนื่องกันไปไม่ขาดสาย การไม่เคร่งครัดต่อกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์, การใช้คำสุดท้ายที่มีน้ำหนัก นอกจากนี้เป็นการศึกษาในเรื่องศัพท์ว่า แซงต์-ซิมง ใช้ศัพท์หลากหลายได้รสชาติและรุนแรง

จากรูรณ โสฬวีระ. "งานสร้างสรรค์เชิงกวีนิพนธ์ในนวนิยายเรื่อง "เลส ของฟอง
แควร์รีเบลอะ" ของ ฌอง คอกโต." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชา-
ภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาผลงานของ ฌอง คอกโต (Jean Cocteau)
เรื่อง Les Enfants Terribles ซึ่งเป็นผลงานประเภทกึ่งร้อยแก้วกึ่งร้อยกรองที่ผู้เขียน
เรียกว่า งานสร้างสรรค์เชิงกวีนิพนธ์ ในบทแรกเป็นการปูพื้นถึงสถานการณ์ภายนอกและภายใน
ในประเทศฝรั่งเศสในช่วงระหว่างสงครามโลกทั้งสองครั้งอันเป็นช่วงที่คอกโตผลิตผลงานเรื่อง
นี้ จากนั้นเป็นการศึกษาถึงความเคลื่อนไหวของแนววรรณคดีประเภทกวีนิพนธ์ในช่วงนั้น
ได้แก่ กลุ่มคาตา (Dada) กลุ่มซูเรอาลิสต์ (Surréaliste) ในบทที่ 2 และในบท
ที่ 3 จึงเป็นความเคลื่อนไหวของวรรณคดีประเภทร้อยแก้ว ซึ่งผู้เขียนเล็งอกกล่าวเฉพาะนัก
ประพันธ์ใหญ่ 3 คน คือ พรุสต์, แซงต์เตกซูเปรี และ มาลโรซ์ การศึกษาสภาพความเป็น
ไปของร้อยแก้วและร้อยกรองในสองบทที่มีการศึกษาแนวความคิดของคอกโตควบคู่ไปด้วยใน
แต่ละส่วน กล่าวคือในส่วนที่เกี่ยวกับร้อยกรองศึกษาลักษณะปัจเจกบุคคลของคอกโตซึ่งไม่
สามารถจะจัดเข้าอยู่ในกลุ่มใดได้ ส่วนที่เกี่ยวกับร้อยแก้วนั้นผู้เขียนศึกษางานเรื่อง Les
Enfants Terribles โดยเน้นที่ลักษณะการเป็นนวนิยายอัตชีวประวัติ

ในบทที่ 3 อันเป็นบทสุดท้ายจึงเป็นการศึกษาที่ตรงกับชื่อวิทยานิพนธ์มากที่สุด กล่าว
คือ ศึกษาถึงลักษณะร้อยกรองและร้อยแก้วที่ปะปนกันอยู่ในผลงานชิ้นนี้ของคอกโต โดยเน้นที่
ตัวละคร ปมเรื่อง สถานที่ ส่วนประกอบต่าง ๆ ของสถานที่ สัญลักษณ์ที่ผู้ประพันธ์ใช้ และ
ท้ายสุดคือ การศึกษาเรื่องภาษาซึ่งชี้ให้เห็นว่าแม้ว่าภาษาของคอกโตแม้จะมีรูปแบบเป็นร้อยแก้ว
แต่ก็มีส่วนประกอบและรายละเอียดที่จัดเข้าข่ายกวีนิพนธ์ บทนี้จึงเป็นบทที่แสดงให้เห็นผู้อ่านตระ
หนักว่างานของคอกโตเรื่องนี้เป็น งานสร้างสรรค์เชิงกวีนิพนธ์ (la création poétique
à l'épreuve du roman)

ดวงใจ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. "การศึกษาลักษณะเฉพาะของตัวละครเอกในแง่ที่เป็นตัวแทน
แบบต่าง ๆ ของคนในสังคม ในนวนิยายเรื่อง เลอแปร์กอร์โย ของ บาลซัค."
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2522.

ในบทนำของวิทยานิพนธ์ผู้เขียนได้เสนอความคิดสำคัญว่าบัลซัคเป็นนักประพันธ์ที่สนใจ
เสนอตัวละครที่เป็นภาพสะท้อนของบุคคลในสังคม โดยให้รายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์

สถานที่ และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในสังคมอย่างพิถีพิถัน ก่อให้เกิดความสมจริงสมกับที่เป็นนวนิยายแนวเหมือนจริง ส่วนเนื้อหาในบททั้งสามเป็นการศึกษาตัวละครเอกสามตัวในนวนิยายเรื่อง Le Père Goriot ได้แก่ โวแตรง (Vautrin) ราสตีญัก (Rastignac) และ กอริโอ (Goriot) โดยในบทที่ 1 เป็นการศึกษาวรรณคดีบัลซัคมักจะเสนอตัวละครของเขาด้วยการบรรยายลักษณะภายนอกอย่างละเอียดลออซึ่งเป็นการบอกผู้อ่านถึงลักษณะนิสัยของตัวละครด้วย ผู้เขียนได้วิเคราะห์ถึงลักษณะนิสัยของตัวละครเอกทั้งสาม ชี้ให้เห็นว่าเป็นคนที่ถูกครอบงำด้วยอารมณ์ความรู้สึกอันรุนแรง ซึ่งมีแนวโน้มพาพวกเขาไปสู่จุดจบที่น่าเศร้า ไม่ว่าจะ เป็นกอริโอ ผู้รักบุตรสาวทั้งสองอย่างตาบอด โวแตรงผู้ชื่นชอบการมีอำนาจทรัพย์สินตุงการเหนือผู้อื่น หรือ ราสตีญักผู้ลุ่มหลงทะเยอทะยานในลาภยศ ทั้งนี้ผู้เขียนได้เน้นความสำคัญของเงินตราที่เข้ามามีอิทธิพลต่อชะตาชีวิตของตัวละคร

บทที่ 2 ผู้เขียนศึกษาตัวละครทั้งสามในแง่ที่ เป็นผู้สะท้อนทัศนคติและสภาพชีวิตส่วนตัวของบัลซัค ในส่วนนี้ผู้เขียนได้เทียบรายละเอียดในชีวิตจริงของบัลซัคที่คล้ายคลึงกับชีวิตของตัวละคร อันแสดงให้เห็นว่าเขาสร้างตัวละครขึ้นมาจากประสบการณ์ส่วนตัว ขณะเดียวกันในอีกแง่หนึ่งตัวละครของเขาก็เป็นผู้สะท้อนภาพของสังคมสมัย La Restauration ซึ่งเงินเปรียบประดุจพระเจ้า มีอำนาจยิ่งกว่าศีลธรรมและเกียรติยศ ผู้เขียนชี้ให้เห็นด้วยว่าสภาพแวดล้อมมีส่วนหล่อหลอมและกำหนดพฤติกรรมของตัวละคร

บทที่ 3 เป็นการศึกษาดังลักษณะตรงข้ามที่ปรากฏในนวนิยาย เริ่มจากสภาพสังคมปารีสที่ความจนในหมู่ชนธรรมดามีขีดแย้งอย่างรุนแรงกับความมั่งคั่งของชนชั้นสูง ถัดไปคือความขัดแย้งของตัวละครสองประเภท คือคนดีกับคนชั่วซึ่งมีกอริโอและโวแตรงเป็นตัวแทนระหว่างคนดีที่ชั่วของ เจนจัดในสังคมกับคนที่อ่อนแอตดั่ง โวแตรงกับราสตีญัก สุดท้ายคือความตรงข้ามระหว่างวัยหนุ่มกับวัยชราซึ่งเห็นได้ชัดในตัวละครราสตีญักและกอริโอ

ในบทสรุป ผู้เขียนกล่าวถึงกลวิธีการประพันธ์ที่สำคัญวิธีหนึ่งของบัลซัค นั่นคือการเสนอตัวละคร เดิมทีเคยปรากฏในงานเล่มหนึ่งมาแล้วและปรากฏซ้ำในงานเล่มอื่น ๆ อีก ซึ่งตัวละครราสตีญักและโวแตรงเป็นตัวละครสำคัญในกลวิธีแบบนี้ด้วย

เต็มเดือน สุขขจร. "George Sand et la vie à la campagne." วิทยานิตย-
 ปริชฌณาฉบับพิเศษ ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 2509.

ผู้เขียนเริ่มทราอย่างช้าๆ ด้วยคำวิจารณ์อย่างรุนแรงไม่ไว้หน้าของ โบคแลร์
 (Baudelaire) เกี่ยวกับตัวจอร์จ ซองท์ (George Sand) ถึงกับเรียกว่าเป็นชาคน
 อย่างไม่รู้ตัวในสายตาของผู้เขียน ซองท์เป็นนักเขียนที่ผู้เขียนชอบมากที่สุดและอ่านง่ายที่สุด
 การศึกษาในหัวข้อนี้จะจำกัดอยู่เพียงนวนิยายที่เกี่ยวกับชนบทซึ่งประสบความสำเร็จอย่างมากใน
 สมัยนั้น ผู้เขียนพยายามจะพิจารณาว่าซองท์สมควรจะได้รับคำปรชมามจากโบคแลร์เช่นที่ยกมาใน
 ตอนต้นจริงหรือไม่ ผู้เขียนเริ่มด้วยประวัติของซองท์ในบทที่ 1 ตั้งแต่เกิดจนถึงชีวิต รวม
 ทั้งความสนใจของซองท์ที่มีต่อระบอบสังคมนิยม ความรักในธรรมชาติและผลงานทำนวนิยาย
 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ นวนิยายแนวโรมองตติค นวนิยายที่เกี่ยวกับสังคมและความ
 ลึกลับ และนวนิยายแห่งท้องทุ่ง

บทที่ 2 ย่อเนื้อเรื่องของนวนิยายที่เกี่ยวกับชนบท แต่ละเรื่องมีความยาวไม่มาก
 นักประมาตครั้งหน้ากระดาษ ให้แค่เรื่อง La Mare au Diable, François le
Champi, Le Neunier d'Angibault, La Petite Fadette และ Les Maîtres Sonneurs

ในบทที่ 3 และ 4 ผู้เขียนพยายามดึงลักษณะชนบทในนวนิยายของซองท์ออกมา ใน
 บทที่ 3 กล่าวเป็นสองลักษณะคือ ชนบทที่สวยงามและเงียบสงบ ซึ่งเป็นลักษณะที่ผู้อ่านจะพบ
 เป็นส่วนใหญ่ในงานของซองท์ และลักษณะที่สอง คือความน่ากลัวซึ่งจะพบเห็นในตอนบรรยาย
 เกี่ยวกับบรรยากาศตอนกลางคืนหรือโพล้เพล้เป็นส่วนใหญ่ บทที่ 4 เป็นการศึกษาวาชนบทเป็น
 ตัวล่อหลอมลักษณะนิสัยของผู้คนในชนบทซึ่งมักจะเป็นลักษณะที่ดี โดยผู้เขียนยกตัวอย่างตัวละคร
 บางตัวที่มีลักษณะเด่นมาก เช่น Germain จากเรื่อง La Mare au Diable เป็น
 ตัวอย่างที่ดีของความเป็นคนขยันทำงาน เมื่อพูดถึงผู้เฒ่า, Grand Louis เป็นตัวอย่าง
 ของคนชนบทที่มีความดีและความจริงใจ, Henri Lénor เป็นตัวอย่างของความอ่อนน้อม
 ถ่อมตนและนักอุดมคติ เป็นต้น ตัวละครที่ยกมาจะมีลักษณะหนึ่งที่น่าสนใจคือความเป็นคนมีจิตใจ
 อ่อนโยนและอ่อนไหว ซึ่งผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นว่าคงจะมีอิทธิพลของรูสโซ (Rousseau) หรือ
 ของเดอ แซงปีแยร์ (de Saint-Pierre) อยู่บ้าง

บทที่ 5 ผู้เขียนพยายามชี้ให้เห็นว่า ตัวละครต่าง ๆ ในงานของซองด์ ก็คือกระจกสะท้อนภาพของซองด์เอง เช่นลักษณะความเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนมนุษย์ ความเลื่อมใสศรัทธาในศาสนา ความมีจิตใจอ่อนโยนและอ่อนไหวที่ปรากฏในตัวละครมากมายนั้น ก็เป็นลักษณะที่มีอยู่ในตัวของซองด์อย่างเห็นได้ชัดและปฏิเสธไม่ได้ คำพูดของพวกเขา ก็คือคำพูดของซองด์นั่นเอง ซึ่งบ่อยครั้งได้แสดงถึง *idées philanthropiques* หรืออุดมคติของตัวเธอออกมา

บทที่ 6 กล่าวถึงลักษณะข้อดีหรือไม้ดีของชนบทที่ปรากฏในนวนิยายของเธอ เช่น ความยากจนที่ทำให้คนกลายเป็นคนชั่วร้าย, ความขาดแคลนทำให้คนเห็นแก่ตัว และไร้การศึกษา ผู้เขียนได้กล่าวถึงอิทธิพลของรุสโซและเคอ แซง-ปีแยร์ อีกในบทนี้ กล่าวคืออิทธิพลของชนทั้งสองทำให้ซองด์ปรารถนาจะทำให้คนทุกคนเท่าเทียมกันและมีปัจจัยในการดำรงชีวิตเพียงพอ

บทที่ 7 เป็นการกล่าวถึงชีวิตชาวชนบทกับความเชื่อในสิ่งลึกลับ ไม่ว่าจะเป็นการเชื่อในพระเจ้าหรือความเชื่อทางไสยศาสตร์

บทที่ 8 ศึกษาบทบาทของชนบทในฐานะที่เป็นแรงบันดาลใจทางศิลปะ ศิลปะในชนบทที่ผู้เขียนยกตัวอย่างก็คือดนตรี ซึ่งแสดงออกถึงธรรมชาติอันบริสุทธิ์ปราศจากการปรุงแต่งของวิทยาศาสตร์

บทสุดท้าย ผู้เขียนศึกษาศิลปะการประพันธ์ของซองด์โดยเฉพาะ ซึ่งมีลักษณะพิเศษที่น่ากล่าวถึงคือการใช้ถ้อยคำที่ให้ภาพพจน์ และลักษณะที่เป็นธรรมชาติไม่ปรุงแต่ง คำศัพท์ที่ใช้ก็เป็นคำศัพท์ของถิ่น Berry เสียเป็นส่วนใหญ่

ตรีศากรณ์ อัครมโก. "'อับซูร์ด" ในบทละครสี่เรื่องของอีไอเนสโก : ลากองตาดรีซเซฟ, ลาเลอซ็อง, ริโนเซโรส, เลอริวเซอเมอร์." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาด้านภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาลักษณะอับซูร์ดในบทละครสี่เรื่องของ เออแซน อีไอเนสโก (Eugène Ionesco) คือเรื่อง La Cantatrice chauve, La Leçon, Rhinocéros และ Le Roi se meurt โดยในสองบทแรกเป็นการศึกษาในแง่ประวัติ กล่าวคือความสัมพันธ์ระหว่างชีวิตส่วนตัวของอีไอเนสโกกับทัศนะเกี่ยวกับการละครของเขา ผู้อ่านจะได้

ทราบว่าเหตุการณ์ในชีวิตอันขมขื่นเมื่อทิวลิปทำให้เขามองโลกว่าไร้สาระ (absurde) นอกจากนั้นยังจะได้ทราบถึงการเริ่มเข้ามาในวงการละครของอ็องเนสโก ความรอบรู้ทางวรรณคดีของเขา และลักษณะสำคัญของละครในแบบฉบับของเขา

บทที่ 3 และ 4 เป็นการศึกษาถึงลักษณะความไร้สาระในบทละครทั้งสองเรื่อง ในบทที่ 3 ผู้เขียนแบ่งการศึกษาออกเป็นสองลักษณะ คือ ความไร้สาระทางสังคม (l'absurde social) และ ความไร้สาระทางอภิปรัชญา (l'absurde métaphysique) ความไร้สาระทางสังคมหมายถึงปรากฏการณ์อันประหลาดเข้าใจยากที่เกิดขึ้นท่ามกลางความสามัญธรรมดาของชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่กระทบกระเทือนความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม เช่นการลดระดับความเป็นมนุษย์ (la déshumanisation) การไม่สื่อของภาษา ความไร้ระเบียบของกาลเวลา (le dérèglement du temps) ทั้งที่ปรากฏในบทละครสามเรื่องแรก ส่วนความไร้สาระทางอภิปรัชญา หมายถึงการไม่สามารถจะให้คำตอบแก่ชีวิตว่าเหตุใดชีวิตจึงต้องเกิด อยู่ แล้วดับไป เป็นเช่นนี้ซ้ำวันจันทร์ อ็องเนสโกแสดงสภาพดังกล่าวไว้ในบทละครเรื่องที่สี่ซึ่งผู้เขียนแยกมาศึกษาต่างหาก ส่วนบทที่ 4 นั้น ผู้เขียนศึกษาลักษณะตลกและลักษณะโศกนาฏกรรมที่ปรากฏทั้งในบทสนทนา อาทิ กิริยา การเคลื่อนไหวของตัวละคร การจัดฉาก แสง และดนตรีประกอบ ผู้อ่านจะได้ทราบว่าอ็องเนสโกใช้วิธีการใดบ้างในบทละครทั้งสอง อันล้วนแต่ส่งผลให้เกิดความขบขันและความเวทนาว่าเหว้าใจไปพร้อม ๆ กัน ทั้งนี้เพื่อนเน้นความไร้สาระสองลักษณะข้างต้นให้เห็นเด่นชัดนั่นเอง

ทวีทรัพย์ โทธิสุวรรณ. "L'Homme Mauriacien." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์
ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510.

ผู้เขียนแนะนำประวัติของโมริยัค ไว้ในบทนำของวิทยานิพนธ์อย่างย่อที่สุด แล้วแนะนำนวนิยายเรื่องเอก ๆ ของเขาในส่วนที่ 1 ด้วยการเสนอเรื่องราวของนวนิยายแต่ละเรื่อง ได้แก่เรื่อง Génitrix, Thérèse Desqueyroux, Plongées, La Fin de la Nuit, Le Noeud de Vipères, Le Mystère Frontenac, Les Anges Noirs, L'Agneau, La Pharissienne

ส่วนที่สองเป็นการศึกษาว่าตัวละครของ โมริซัคสะท้อนภาพของชนชั้นสูงในชนบทอย่างไร เนื่องจากโมริซัคเองมาจากตระกูลชนชั้นสูง และมีความผูกพันอย่างลึกซึ้งต่อบ้านเกิดของเขา คือ เมืองบอร์โดซ์ ส่วนที่สามเป็นการวิเคราะห์ลักษณะตัวละครเอกของโมริซัค ได้แก่ Thérèse ซึ่งจัดอยู่ในประเภทตัวละครที่เป็นอาชญากรผู้ทุกข์ทรมาน, Yves จากเรื่อง Le Mystère Frontenac และ Louis จากเรื่อง La Pharisienne อยู่ในประเภทตัวละครวัยรุ่นที่มีปัญหา, Louis และ Isa จากเรื่อง Le Noeud de Vipères อยู่ในประเภทตัวละครที่ประสบกับความล้มเหลวในความรักในขณะเดียวกัน Louis ก็จัดอยู่ในประเภทตัวละครที่ประสบชัยชนะของความรักด้วยเช่นเดียวกับ Brigitte Pian ในเรื่อง La Pharisienne และ Gradère ในเรื่อง Les Anges Noirs แต่ความรักในความหมายหลังนี้หมายถึงความรักในพระเจ้า มิใช่ความรักแบบมีกิเลสตัณหาในความหมายแรก ส่วนที่สี่เป็นการศึกษาลักษณะสำคัญของตัวละครเอก ตัวละครเอกของโมริซัคส่วนใหญ่จะเป็นคนมีนิสัยไม่ดี นิสัยที่ไม่ดีนั้นนำไปสู่อาชญากรรมและความคิดฆ่าตัวตายอีกทั้งนำไปสู่การเลือกระหว่างพระเจ้ากับซาตาน ในขณะเดียวกันก็มีตัวละครที่เป็นพระ ซึ่งเป็นผู้ที่ช่วยคนบาปเหล่านี้ให้รอด

ผู้เขียนสรุปไว้ในบทสรุปว่า ตัวละครสำคัญของโมริซัคนั้นเป็นตัวละครที่ชั่วร้าย เป็นความตั้งใจของผู้ประพันธ์ที่จะเสนอตัวละครของเขาในลักษณะเช่นนั้น เพราะเขาประสงค์จะวิเคราะห์ความลึกลับของจิตใจมนุษย์โดยไม่จำกัดขอบเขตอยู่แต่คนดี

ธิดา พรหมณ์มาถพ. "L'Héroïsme chez Stendhal." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2506.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เป็นการศึกษาลักษณะวีรบุรุษนิยมในโลกของสแตงดาล (Stendhal) โดยมีเนื้อหาตั้งนี้คือ บทที่ 1 กล่าวถึงประวัติส่วนตัวและครอบครัวของสแตงดาล ซึ่งช่วยทำให้เข้าใจลักษณะวีรบุรุษนิยมของเขาได้ดีขึ้น เช่น ความยกย่องชื่นชมในตัวนโปเลียน การเข้าไปอยู่ในกองทัพของจักรพรรดินักรบที่เขายกย่องผู้นี้ และความหลงใหลในประวัติศาสตร์ ตลอดจนประชาชนที่อาจหาญของประเทศนี้

บทที่ 2 กล่าวถึงแบบฉบับความกล้าหาญของสแตงตาล อันได้แก่ โปเลียน ความนิยมยกย่องของสแตงตาลที่มีต่อโปเลียนนั้นเห็นได้อย่างชัดเจนจากข้อเขียนของเขามากมาย ซึ่งผู้เขียนได้ยกมาเพื่อชี้ให้เห็นว่า สแตงตาลไม่เพียงแต่บูชาโปเลียนในทางด้านการทหารและการเป็นนักปฏิวัติเท่านั้น แต่ยังมีนิยมยกย่องในด้านอักษรศาสตร์อีกด้วย นอกจากโปเลียนแล้วแบบฉบับความกล้าหาญของสแตงตาลอีกประการหนึ่งคือ ชาวอิตาลีในยุคคลาง ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจให้กับงานประพันธ์ของเขาหลายเล่ม โดยเฉพาะ Les Chronique italiennes, La Chartreuse de Parme, Rome, Naples et Florence ชาวฝรั่งเศสเองในขณะนั้นก็มีบางคนที่สแตงตาลประทับใจจนนำไปเขียนถึงในงานของเขา เนื่องจากเขาเหล่านั้นมีลักษณะที่กล้าหาญ เต็มไปด้วยอารมณ์ นับถือตัวเอง กล้าฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของสังคม

บทที่ 3 กล่าวถึงรูปแบบของความอาฆาต ซึ่งสามารถจะอธิบายได้ด้วยคำเพียงคำเดียวคือคำว่า "พลัง" (l'énergie) แต่ "พลัง" ก็ยังแบ่งออกได้เป็น 2 รูปแบบคือพลังของความรักและพลังทางการเมือง ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างจากหนังสือของสแตงตาลเพื่อแยกแยะให้เห็นถึงรูปแบบของพลังทั้ง 2 ประเภท

บทที่ 4 เป็นการศึกษาตัวละครเอกจากนวนิยายของสแตงตาล ได้แก่ ฟาบรีซ (Fabrice) ในเรื่อง La Chartreuse de Parme และจูเลียง (Julien) ในเรื่อง Le Rouge et le Noir ว่ามีลักษณะอาฆาตอย่างไรบ้างและได้สืบทอดความอาฆาตจากแบบฉบับที่ได้กล่าวถึงในบทที่ 2 อย่างไร

พจนานุกรม เปรมเตซา. "Les Théories littéraires dans Les Contemplations de Victor Hugo." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508.

บทนำของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีหัวข้อเรื่องกำกับไว้ด้วยคือ วิกตอร์ ฮูโก กับ Les Contemplations กล่าวถึงชีวิตการเป็นกวีของฮูโกควบคู่ไปกับความสนใจทางการเมืองและเหตุการณ์ทางการเมืองที่เขาได้เผชิญและได้เข้าไปมีส่วนร่วม ตลอดถึงชีวิตระหว่างการเดินทางเทศและอิทธิพลที่เขาได้รับในช่วงนั้น ซึ่งทำให้เขาหันมาสนใจเรื่องจิตวิญญาณและอภิปรัชญา

เนื้อหาจริง ๆ ของวิทยานิพนธ์แบ่งออกเป็นสองส่วนใหญ่ ๆ ส่วนแรกเป็นการศึกษาในรายละเอียดของ Les Contemplations ว่าแสดงถึงเสรีภาพในวรรณคดีอย่างไร โดยแบ่งการศึกษาออกเป็นสามหมวดใหญ่ ๆ คือ กฎ (les règles), การแบ่งประเภท (les genres) และภาษา (la langue) เห็นได้ว่าลักษณะไวยากรณ์ที่หลุดพ้นจากกรอบดั้งเดิมของกวีนิพนธ์แบบคลาสสิก เช่นความไม่สง่างาม, การไม่มีความแตกต่างระหว่างคำประเภท "noble" กับ "non-noble", การไม่มีพรมแดนระหว่างชนิดของวรรคที่ประเภทหรือกรวย, การต่อต้านกฎไตรเอกภาษาในการละครกลาเอติก เป็นต้น L'Art Poétique ของบัวโด (Boileau) อันเป็นแม่แบบของการแต่งคำประพันธ์ตกเป็นเป้าโจมตีที่รุนแรงสำหรับส่วนที่สองเป็นการศึกษาที่ละเอียดของอุโกที่มีต่อการเป็นกวี Les Contemplations ได้แสดงให้เห็นว่า กวีในสายตาของอุโก ก็คือมักผันที่ติดต่อกับธรรมชาติ, กวีที่เข้าไปมีส่วนร่วมในเหตุการณ์สำคัญในยุคสมัยของเขาและถ่ายทอดให้ผู้คนที่ได้รับทราบราวกับเป็นเรื่องสะท้อนเสียง และท้ายที่สุดก็คือผู้ที่สามารถจะค้นคว้าหาความลึกซึ้งของชีวิตและของโลก ประจักษ์เป็นศาสตพหยากรณ์ (le sage)

ไบทสรุปผู้เขียนได้ชี้ว่าอุโกมีพัฒนาการทางความคิดเกี่ยวกับวรรณคดีอย่างต่อเนื่องไม่ขาดสาย เสรีภาพและหน้าที่ของกวีเป็นสิ่งที่เขาย้ำอยู่เสมอในงานประพันธ์ของเขา แต่ความคิดเรื่องหน้าที่ของกวีที่ได้ขงนามาเป็นศาสตพหยากรณ์ปรากฏเริ่มแรกใน Les Contemplations นี้เอง

นิพนธ์ ภูมิถาวร. "ภาพสะท้อนของแม่ในนวนิยายของโกแล็ต เรื่อง "ซีโด" "ลา เมงเคอ โคลตี้ม" "ลา วากายงก์" และ "ลา แนสซงซ์ ดู บูร์." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษานวนิยายของมารดาของโกแล็ตที่ปรากฏในผลงานของเธอ นวนิยาย 3 เรื่องที่ขงมาศึกษาคือเรื่อง Sido, La Maison de Clarine, La Vagabonde และ La Naissance du Jour ผู้อ่านจะได้ทราบว่ามารดาของโกแล็ตที่รู้จักกันในนามว่า ซีโด นั้นมีรูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไร มีความสำคัญอย่างไรในงานประพันธ์ขง

โกเลต มีประวัติชีวิตเป็นอย่างไร ทั้งหมดคือรายละเอียดในบทแรก ส่วนบทที่ 2 เป็นการศึกษาทัศนคติของชิโคที่มีต่อความรักซึ่งเป็นความรู้สึกที่ถูกอันเนื่องมาจากความล้มเหลวในชีวิตสมรสครั้งแรก เช่นเดียวกับทัศนคติที่มีต่อศาสนาที่เป็นไปในแง่ลบเพราะชิโคไม่มีความเชื่อหรือศรัทธาใด ๆ ในศาสนา ทัศนคติในเรื่องเกี่ยวกับความตายและความดีความชั่วของเธोजึงแตกต่างกันไป เธอไม่หวาดกลัวความตาย ไม่มุ่งหวังความสุขในชีวิตข้างหน้า ชีวิตปัจจุบันต่างหากจึงสำคัญที่สุด และความมีใจโอบอ้อมอารีของเธอทำให้เธอช่วยเหลือเด็กสาวที่ท้องโดยไม่มีสามีอย่างเต็มใจโดยไม่เกรงกลัวคำครหาจากคนรอบข้าง นอกจากนี้เมฆผู้ผู้อ่านยังจะรู้จักกิลดปะในการทำรังมีวิคในวัยชราของชิโค กล่าวคืออกชนค่อความเจ็บปวดอันเนื่องมาจากโรคภัยไข้เจ็บและความเสื่อมของสังขารด้วยความกลัวหาญโทษมีธรรมมาติเป็นครูและเป็นเครื่องบรรเทาใจ ทัศนคติต่าง ๆ เหล่านี้ให้ถ่ายทอดมาสู่โกเลตผู้เป็นบุตรสาว ซึ่งโกเลตก็ให้ถ่ายทอดให้แก่บรรดาตัวละครหญิงในนวนิยายของเธออีกต่อหนึ่ง

ในบทที่ 3 อันเป็นบทสุดท้าย จึงเป็นการศึกษาถึงอิทธิพลต่าง ๆ ที่โกเลตได้รับจากมารดาในการสร้างงานประพันธ์ของเธอ เริ่มตั้งแต่การอบรมในวัยเด็กที่ชิโคพยายามฝึกให้โกเลตรู้จักสังเกตสังกาธรรมชาติโดยใช้ประสาทความรู้สึกอย่างเต็มที่ ทั้งสัมผัสและฟัง จึงมีบทบาทมาก ในงานประพันธ์ของโกเลตโดยมิได้มีจุดมุ่งหมายทางปรัชญาหรือเพื่อสังคมนจริยธรรมใด ๆ ทั้งสิ้นแต่เป็นการเสนอภาพของพืชและสัตว์อย่างที่มันเป็น ในบทนี้ผู้อ่านจึงจะได้ทราบถึงเอกลักษณ์ในกิลปะการประพันธ์ของโกเลตที่ให้ความสำคัญต่อความอ่อนไหวของประสาทความรู้สึก ไม่มีติดต่อกับจารีตเดิมที่เนื้อเรื่องจะต้องมีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง ลักษณะเช่นนี้ทำให้โกเลตเป็นเช่นเดียวกับพรุสคือ ก้าวล้ำสมัยกว่านักประพันธ์ในยุคเดียวกัน

บงกช ลอเลิศลักษณ์. "พระราชย์และเสรีภาพในบทละคร เรื่องลอ เร็นซ์ เดอ โอ."

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษ ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.

ในบทนำของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนได้ให้มูลหลังเกี่ยวกับความอ่อนไหวทางวรรณกรรมประเภทบทละครแนวโรมองดิกในประเทศฝรั่งเศส, ตัวมูเซต์ (Musset) กับผลงานด้านบทละครของเธอ, ความเป็นมาของบทละครเรื่อง Lorenzaccio และที่กั้นของบูเชต์เกี่ยวกับงานประพันธ์แนวโรมองดิก

บทที่ 1 เป็นการศึกษาหาลักษณะพระราชย์ในบทละคร เรื่องนี้ หัวข้อแรกในบทนี้จึง

เป็นการศึกษาประวัติศาสตร์ ผู้เขียนเริ่มจากการขึ้นสู่อำนาจของพวกเมดิซิส (Medicis) และการต่อต้านของชาวเมืองฟลอเรนซ์ที่ต้องการเห็นประเทศเป็นสาธารณรัฐ ตลอดจนการศึกษาอำนาจของพระเจ้า Charles Quint และการเมืองของพระสันตปาปา Clément VII หัวข้อที่สองเป็นการศึกษาการกุมอำนาจของพวกทรราชย์ ซึ่งผู้เขียนแยกแยะออกเป็นอำนาจทางการทหาร, ทักษะของพวกเมดิซิสต่อพันธมิตร อันได้แก่ตระกูลใหญ่อื่น ๆ ในนครฟลอเรนซ์, บทบาทของคณสันนิทซึ่งผู้เขียนวิเคราะห์ที่ตัวโลรองโซ (Lorenzo) เป็นพิเศษ, อำนาจของ Alexandre de Medicis เจ้านครซึ่งเป็นอำนาจที่ขัดแย้งและอำนาจของพระสันตปาปากับจักรพรรดิซึ่งเป็นอำนาจแอบแฝงอยู่เบื้องหลังอำนาจของเจ้านครอีกทีหนึ่ง หัวข้อที่สามเป็นการศึกษาลักษณะของชาวเมืองฟลอเรนซ์ที่เป็นแนวร่วมของทรราชย์ทางอ้อม ได้แก่ความเป็นคนหุงเพื่อเทอเทิม, เงื่อนไขขาล้อยชีวิตให้ดำเนินไปโดยไม่ทุกข์ร้อนกับเหตุการณ์รอบตัว และชนชั้นพ่อค้าที่ได้รับผลประโยชน์จากสภาพและทะเลของเมือง

บทที่ 2 เป็นการศึกษาฝ่ายตรงกันข้ามกับทรราชย์ เริ่มจากตัวบุคคลคือ Marie แม่ของโลรองโซ และ Catherine ที่เป็นย่า และจิตรกร Freccia ซึ่งเป็นตัวแทนของฝ่ายที่ยืนหยัดในความดีงาม เกือบถึงการฉ้อราษฎร์บังหลวง และการใช้อำนาจในทางที่ผิดของทรราชย์ ต่อจากตัวบุคคลเป็นการต่อต้านทรราชย์ในรูปของการวิพากษ์วิจารณ์ด้วยคำพูด ซึ่งเป็นไปอย่างไม่จริงจังไม่ว่าจะเป็นการวิพากษ์วิจารณ์ของชาวเมืองหรือของฝ่ายสาธารณรัฐ ตัวละครที่ผู้เขียนยกมาเป็นตัวอย่างของฝ่ายสาธารณรัฐที่ขอลวิวิจารณ์มากกว่าชอบกระทำคือ Philippe Strozzi หลังจากนั้นเป็นการวิเคราะห์การต่อต้านทรราชย์ในรูปของการลุกฮือขึ้นปฏิวัติ, การล่อลวงด้วยผู้หญิงหรือการลอบสังหารซึ่งมักจะล้มเหลว ในส่วนของการลอบสังหารนี้ ผู้เขียนได้วิเคราะห์การลอบสังหารของโลรองโซว่ามีเหตุผล, การวางแผนและวิธีการอย่างไร ในขณะที่เดียวกันก็เป็นบทวิเคราะห์ลักษณะนิสัยของตัวละครเอกตัวนี้ด้วย

บทที่ 3 เป็นบทที่ แสดงถึงความทนายนะของเสรีภาพ ผู้เขียนกล่าวไว้ตั้งแต่ตอนต้นบทว่า มุขเซตี่ให้ความสำคัญกับการวาดภาพประชาชนในสิ่งคมมากกว่าตัวทรราชย์เสียอีก ทั้งนี้เพราะเขาเห็นว่าประชาชนมีความผิดไม่น้อยไปกว่าทรราชย์ด้วย หัวข้อที่ 1 ในบทนี้จึงเป็นการให้ภาพของประชาชนที่มุขเซตี่วาดขึ้นอย่างจงใจจะให้เห็นข้อบกพร่อง จงใจจะให้เห็นว่าประชาชนเหล่านั้นที่เป็นส่วนสำคัญในการกักขวางเสรีภาพของตัวเอง ด้วยการกำหนดเป็นคนไม่

รู้ไม่สนใจเหตุการณ์รอบตัว ซึ่งขาดตาขาวและอกตัญญู มุชเชต์ไม่มีหวังในมนุษยชาติอยู่แล้ว ซึ่งตรงกันข้ามกับ ลามาร์ติน (Lamartine) หรืออูโก (Hugo) ซึ่งยกย่องมนุษยชาติอยู่เสมอ ส่วนหัวข้อที่สองเป็นการศึกษาตัวละครโรรองโซในแง่ที่เป็นผู้ต่อสู้เพื่อเสรีภาพแต่ประสบความล้มเหลว ส่วนหัวข้อสุดท้ายเป็นการศึกษาถึงความคิดทางการเมืองของมุชเชต์ ผู้เขียนชี้ให้เห็นว่าตัวละครเรื่องนี้เป็นการสะท้อนความผิดหวังของมุชเชต์ผู้รักเสรีภาพที่มีต่อระบอบการปกครองของฝรั่งเศสสมัยฟื้นฟูอำนาจกษัตริย์ (la Restauration) นอกจากนี้ยังสะท้อนความคิดแบบพessimisme (le pessimisme) ของเขาด้วย กล่าวคือมุชเชต์คิดว่าคนเราไม่มีทางจะทำคุณคดียุติให้เป็นจริงได้ การประกอบวีรกรรมใด ๆ จึงไร้ความหมายโดยสิ้นเชิง และคนเราก็อ่อนแอและเพิ่มแก่ทวีเกินกว่าจะเสียสละเพื่อส่วนรวมได้จริง ๆ

บทนิพนธ์ หุ่นแสง. "การศึกษาเชิงเปรียบเทียบตัวละครสุชานาฏกรรมของโมลิแยร์และกูร์เตอลีน."

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาคศึกษาด้านตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2519.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการเปรียบเทียบตัวละครของนักแต่งบทละครต่างศตวรรษกัน คือโมลิแยร์ (Molière) แห่งศตวรรษที่ 17 และ กูร์เตอลีน (Courteline) แห่งศตวรรษที่ 20 บทละครที่เลือกมาศึกษาของโมลิแยร์มี 9 เรื่อง ได้แก่ L'Ecole des femmes, Tartuffe, Dom Juan, Le Misanthrope, Le Médecin malgré lui, L'Avare, Le Bourgeois Gentilhomme, Les femmes savantes และ Le Malade imaginaire ส่วนของกูร์เตอลีนมี ได้แก่ เรื่อง Boubouroche, La Peur des Coups, Monsieur Badin, Les Boulingrin, Le Gendarme est sans pitié, Le Commissaire est bon enfant, L'Article 330, Les Balances, La Paix chez soi, La Conversion d'Alceste และ La Cruche

เนื้อหาแบ่งออกเป็น 5 บท เปรียบเทียบลักษณะต่าง ๆ ในบทละครของทั้งสอง เริ่มตั้งแต่ โครงสร้างของบทละครในบทที่ 1 ซึ่งแบ่งเป็นโครงสร้างภายนอกอันได้แก่ สถานที่, ฉาก, การกำกับการแสดง, และเวลา, ส่วนโครงสร้างภายใน ได้แก่ ตัวละคร, การกระทำ, การนำเสนอ, ปมเรื่อง, และตอนจบ

บทที่ 2 เป็นการเปรียบเทียบวิธีการแสดงออก ซึ่งผู้เขียนแยกแยะออกเป็นภาษา, ลักษณะการแสดงออกของตัวละครแต่ละตัว, ฉันทลักษณ์, เฉพาะในหัวข้อที่เกี่ยวกับฉันทลักษณ์ ผู้เขียนยกบทละครของทั้งสองเพียง 2 เรื่องมาเปรียบเทียบคือ เรื่อง Le Misanthrope ของโมลิเยร์ และเรื่อง La Conversion d'Alceste ของกูร์เตอลีน เนื่องจากบทละครของโมลิเยร์เป็นร้อยกรอง และของกูร์เตอลีนเป็นร้อยแก้ว มีเพียงเรื่อง La Conversion d'Alceste นี้เท่านั้นที่เป็นร้อยกรอง ผู้เขียนจึงเลือกเปรียบเทียบเฉพาะเรื่องที่มีฉันทลักษณ์เหมือนกันเท่านั้น

บทที่ 3 ว่าด้วยลักษณะซ้ำชั้น ประการแรกคือ ลักษณะซ้ำชั้นทางรูปแบบ ประการต่อไปคือ ความนำชั้นของกิริยาท่าทาง ประการที่สามคือ ความนำชั้นของภาษา ประการที่สี่คือ ความนำชั้นของสถานการณ์ ลักษณะซ้ำชั้นประการสุดท้ายคือ ลักษณะนิสัยของตัวละคร (le comique de caractère) ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าเป็นลักษณะซ้ำชั้นที่สำคัญที่สุดที่แสดงถึงความสมบูรณ์แบบชั้นสูง ขณะที่ลักษณะซ้ำชั้นที่กล่าวมาแล้วในตอนต้นทั้งหมดมีความสำคัญเพียงเพื่อเชิดชู้ให้ลักษณะซ้ำในตัวเองของตัวละครเองเด่นชัดขึ้นมาเท่านั้น

บทที่ 4 ว่าด้วยความเป็นจริง (le réalisme) และการเสียดสี (la satire) เป็นการเปรียบเทียบเพื่อมุ่งให้ผู้อ่านทราบว่าบทละครของทั้งสองนั้นมีพื้นฐานอยู่บนสภาพสังคมในยุคสมัยของตนจริง ๆ แม้กระทั่งตัวละครบางตัวก็สร้างขึ้นเลียนแบบบุคคลจริง ๆ บางคนของยุคสมัย ทั้งนี้เพื่อให้การเสียดสีที่ปรากฏในบทละครเป็นการเสียดสีสภาพสังคมโดยตรง สิ่งที่โมลิเยร์เสียดสีมากที่สุดคือ ชั้นชนกลางที่มีความประพฤติที่น่าหัวร่อทั้งหลาย บทละครบางเรื่องเป็นการเสียดสีพวกขุนนาง พวกพระราชาชนชั้นธรรมดามักปรากฏเป็นกรรไกรใช้ บทละครของโมลิเยร์จึงเป็นการจำลองสภาพสังคมโดยมีชนทุกชั้นรวมอยู่ทั้งหมด มีความบกพร่อง ความไม่สมบูรณ์ต่าง ๆ กันไป ในขณะที่กูร์เตอลีนนั้นจะเน้นหนักที่สังคมชนชั้นกลางประเภท ข้าราชการ-การตำรวจ, อัยการ, ทนายความ, จิตรกร, นักหนังสือพิมพ์ ผู้เขียนได้สรุปไว้ในตอนท้ายบทว่า ดูเหมือนตัวละครของโมลิเยร์นั้นส่วนใหญ่จะเป็นทุกข์เพราะความคิดของตนเอง เพราะอารมณ์อันรุนแรงเกินขอบเขต เพราะนิสัยใจคอ เพราะยึดติดอยู่กับความคิดบางอย่างในขณะที่ที่ตัวละครของกูร์เตอลีนนั้นเป็นทุกข์เพราะบุคคลอื่นทั้งสิ้นและเพราะสภาพแวดล้อม จึงอาจกล่าวได้ว่าโมลิเยร์โจมตีตัวบุคคลในสังคม แต่กูร์เตอลีนโจมตีตัวสังคมเลยทีเดียว

บทสุดท้าย ว่าด้วยสาร (le message) ที่มักแต่งทละครทั้งสองห้องการจะสื่อถึงผู้อ่าน เนื่องจากทละครของทั้งคู่ต่างก็มุ่งที่จะให้ผู้อ่านได้คิดปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในชีวิต ปัญหาที่โมลิแยร์แสดงไว้ในบทละครของเขา คือ ปัญหาเรื่องลักษณะ préciosité, การศึกษาของสตรี, ศาสนา และความรัก ส่วนปัญหาที่กูร์เตอลีนเสนอคือ ชีวิตสำนักงาน, กฎหมาย, ความยุติธรรม และชีวิตคู่

ประคิด กรองทอง. "Les Héros Romantiques." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาวิทยาลัย
ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2485.

ในบทนำของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้กล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงของวรรณคดีแบบโรมองติก ผู้อ่านจะเข้าใจความหมายของคำว่าโรมองติก, ที่มา และลักษณะเฉพาะตัว รวมตลอดไปถึงเหตุการณ์ทางวรรณคดีและประวัติศาสตร์ และนักคิดนักเขียนสำคัญที่มีส่วนในการสร้างหรือทำให้วรรณคดีแนวนี้เป็นที่รู้จัก อีกทั้งยังนำไปเปรียบเทียบกับวรรณคดีแนวคลาสสิกเพื่อให้เห็นถึงลักษณะที่แตกต่างกันของวรรณคดีทั้งสองแนว

บทที่ 1 เป็นการศึกษาลักษณะของตัวละครเอกแบบโรมองติก ผู้เขียนทำให้ภาพรวมของตัวละครเอกในแนวนี้ กล่าวคือภาพของคนที่แสดงออกถึงความเป็นตัวของตัวเอง, เป็นนักฝัน, อ่อนไหวง่ายและคิดจะเศร้าสร้อย (mélancolique) ซึ่งเป็นลักษณะร่วมของคนหนุ่มสาวในยุคนี้ ผู้เขียนจึงได้ถือโอกาสกล่าวคำว่า โรคร้ายแห่งยุค (le mal du siècle) ไว้ด้วย มีการเทียบเคียงลักษณะของตัวละครเอกแบบคลาสสิกกับแบบโรมองติกที่น่าสนใจคือ ผู้เขียนมิได้จำกัดวงอยู่แต่เพียงนักเขียนฝรั่งเศส หากได้ศึกษาตัวละครแนวโรมองติกของนักเขียนร่วมสมัยชาติอื่น ๆ ด้วย เช่นตัวละครของลอร์ดไบรอน (Lord Byron) ของออสเซียน (Ossian) ของเกอเท้ (Goethe)

ในบทต่อ ๆ มาเป็นการศึกษาตัวละครเอกของนักประพันธ์ใหญ่แต่ละคนในยุคนี้
บทที่ 2 วิเคราะห์ตัวละครเอกของซาโตบริยองด์ (Chateaubriand) คือ René ผู้อ่านจะได้ทราบลักษณะโรมองติกของตัวละครตัวนี้และภูมิหลังของผู้ประพันธ์ ซึ่งเกี่ยวพันกันอย่างแนบแน่น ต่อจากนั้นคือตัว Eudore จากเรื่อง Martyrs ซึ่งก็มีบุคลิกเดียวกับเรอเนนั่นเอง ทว่าเป็นเรอเนที่เป็นผู้ใหญ่มากกว่า มีประสบการณ์มากกว่า คนสุดท้ายคือ Aben-Hamet ซึ่งมีลักษณะของผู้ประพันธ์น้อยกว่าตัวละครเอกตัวอื่น ๆ ผู้เขียนสรุปว่าไม่ว่าจะเป็นตัวละครตัวใด

ก็ไม่พ้นเป็นการบรรยายตัวชาโตบริยงคติน์เอง

บทที่ 3 เป็นการวิเคราะห์ตัวละครเอกของ ลามาร์ติน (Lamartine) ที่เป็นภาพสะท้อนตัวผู้ประพันธ์อีกเช่นเดียวกัน และตัวละครเอกเช่น Jocelyn ซึ่งลามาร์ตินสร้างขึ้นจากลักษณะของเพื่อนที่ชื่อ l'Abbé Duront ผู้เขียนยังได้ยกข้อคิดเห็นจากนักวิจารณ์ต่าง ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าลามาร์ตินเป็นกวีแห่งความรักก็จริงแต่เป็นความรักที่สูงส่ง เหตุที่ตัวเอกตัวนี้จึงเป็นพระ และดำเนินชีวิตอย่างสมณะ โดยทอดทิ้งความรักในทางโลกีย์เสีย ตัวเอกที่มีลักษณะสมณะอีกเช่นเดียวกัน คือ le tailleur de pierres de Saint-Point และหญิงรับใช้ชรา Geneviève ซึ่งดำเนินชีวิตอย่างตั้งงามเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ตัวเอกของลามาร์ตินจึงแตกต่างกับของชาโตบริยงคติน์ที่เป็นตัวเอกที่สะอาตบริสุทธิ์ แม้ว่าจะไม่ยิ่งใหญ่ ไม่มีเกียรติยศชื่อเสียง และบางครั้งเป็นคนโง่ในสายตาของคนอื่นก็ตาม แต่พวกเขาก็มีพระเจ้าอยู่เคียงข้าง

บทที่ 4 เป็นการวิเคราะห์ตัวละครของวิญญี (Vigny) ซึ่งผู้เขียนให้ความเห็นว่าเป็น "นักปราชญ์" ที่สุดในบรรดานักเขียนยุคเดียวกัน งานของวิญญีจะไม่มีตัวของเขาเองเข้าไปอยู่ด้วยเลย เขาจะเลือกหัวข้อที่ห่างไกลจากตัวเองมากที่สุด ตัวละครเอกของเขาจึงเป็นได้ตั้งแต่ บุคคลผู้มีชื่อเสียงในประวัติศาสตร์ไปจนถึงหมาป่าหรือขวตที่ถูกโยนลงไปในทะเล ตัวเอกทุกตัวของเขาจะไม่ค่อยเพื่อน มีจุดมุ่งหมายของตัวเองและจะทำตามจุดมุ่งหมายนั้นอย่างอหังการและมั่นคงเมื่อตกเป็นเหยื่อของชะตากรรม แต่ละคนต่างยอมรับชะตากรรมอย่างเงียม ๆ และมีเกียรติ ไม่มีการบ่นหรือร้องขอความเห็นใจ ตัวละครของเขาจึงยิ่งใหญ่ในตัวเอง แม้ว่าจะมีลักษณะเศร้าและโศกเศียวก็ตาม ผู้เขียนได้ศึกษาตัวเอกของวิญญีหลายตัว เช่น Moise ผู้นำ, Chatterton กวี และตัวละครที่เป็นทหารจากเรื่อง Laurette, Le Cachet Rouge, Servitude et Grandeur militaires ผู้เขียนสรุปว่าตัวละครเอกของวิญญีนั้นดูเป็นมนุษย์มากกว่าตัวละครของชาโตบริยงคติน์ มีพลัง แข็งแรงท่ามกลางความทุกข์ เมตตาต่อผู้อื่นแะ และพร้อมจะอุทิศตนเพื่อคนอื่นซึ่งชาโตบริยงคติน์ไม่รู้จักในข้อนี้ เรอเนของชาโตบริยงคติน์จึงมีลักษณะเย็นชา กระด้าง ทำให้ผู้อื่นไม่ยอมเข้าใกล้

บทที่ 5 ผู้เขียนศึกษาตัวละครเอกของ อูโก (Hugo) ซึ่งเป็นกระบอกเสียงของผู้ประพันธ์ในกวีต่อผู้เพื่อความก้าวหน้าและความสมบูรณ์ของมนุษยอันเป็นอุดมการณ์ของเขา ผู้เขียนได้ให้ความเห็นไว้ตั้งแต่ต้นบทว่าด้วยเหตุที่งานของเขามุ่งรับใช้สังคมมากกว่านักประพันธ์

คนอื่น ๆ ในยุคเดียวกัน ตัวเอกของเขาจึงเป็นตัวแทนของผู้ที่สังคมเหยียดหยาม ผู้ตกทุกข์ได้ยาก และผู้ได้รับความอยุติธรรมจากสังคมเสียแพททั้งนั้น ผู้เขียนได้ศึกษาตัวเอกจากผลงานประเภทนวนิยายก่อน คือจากเรื่อง Bug-Jargal, Claude Gueux, Notre-Dame de Paris, Les Misérables, L'Homme qui rit และ Quatre-vingt-treize หลังจากนั้นจึงเป็นตัวเอกจากละครเรื่อง Hernani, Marion Delorme, Le Roi s'amuse, Marie Tudor, Angelo, Ruy Blas, Burgraves ซึ่งจะเห็นว่าตัวละครของอุโกขาดความเป็นธรรมชาติ ทั้งนี้เพราะอุโกสร้างตัวละครขึ้นมาตามทฤษฎีของสิ่งตรงข้ามกัน ซึ่งสองสิ่งตรงกันข้ามนี้มีทั้งที่อยู่ในตัวละครตัวเดียวกันและอยู่ในตัวละครสองตัว หากตัวละครเหล่านี้เป็นได้ก็แต่หุ่นเชิดของอุโก เพื่อให้บทเรียนแก่เพื่อนมนุษย์ด้วยกันเท่านั้น

บทสุดท้าย ตรงกันข้ามกับตัวละครทั้งหมดที่ผ่านมา ตัวละครเอกของมูเซต์ (Musset) เป็นตัวเอกที่ชอบสังคมซึ่งก็เป็นภาพสะท้อนของตัวมูเซต์เอง มูเซต์ชื่นชอบลอร์ดไบรอนมาก จึงชื่นชอบตัวละครประเภทคนที่ทะเลาะหยานอยากเป็นที่ชื่นชมและมีชื่อเสียงถืออารมณ์และความรักเป็นใหญ่ใช้ชีวิตสนุกสนานเสเพลเต็มที่ ไม่ยอมจำนนต่อกฎเกณฑ์ของสังคมหรือศีลธรรมใด ๆ ทั้งสิ้น และไม่ใช้ตัวละครประเภทเสรีาสร้อยเบื้อโลกและหนีไปอยู่ในธรรมชาติอย่างในแบบของนักประพันธ์รุ่นพี่ ตัวละครที่ผู้เขียนเลือกมาวิเคราะห์มาจากเรื่อง Namouna, Rolla, La Coupe et les lèvres, Lorenzaccio, La Confession d'un Enfant du Siècle, On ne badine pas avec l'amour และ Les Nuits ตัวละครของมูเซต์ก็คือตัวแทนของคนหนุ่มร่วมสมัยกับมูเซต์ ถ้าจะเป็นการบอกเสียงก็เป็นกรบอกเสียงของเด็กหนุ่มคนหนึ่ง มิใช่เป็นการบอกเสียงของศาสนาดอย่างอุโก หรือของนักปราชญ์อย่างวิญญู

ผู้เขียนสรุปว่าไม่ว่าตัวละครเอกแบบโรมองดิกจะมีข้อดีหรือข้อบกพร่องอย่างไรก็ตาม เขาก็มีข้อเด่นอยู่ตรงที่ว่าเต็มใจช่วยอุทิศตน หรือจะเสียสละตัวเองเพื่อการกระทำอันสูงส่ง หรือเพื่อคนที่ถูกทอดทิ้งซึ่งเรียกร้องความชื่นชมหรือความเห็นอกเห็นใจจากผู้อ่านได้มากกว่าตัวละครในแบบเหมือนจริง

ประวัติ นรินทร์ทรกุล ณ อยุธยา. "Le Pessimisme dans le théâtre de Jean Anouilh." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ศึกษาลักษณะทุนนิยมจากบทละคร 8 เรื่องของอานูย (Anouilh) คือ La Sauvage, Le Voyageur sans bagages, Antigone, Le Rendez-vous de Senlis, Léocadia, L'Invitation au château, L'Alouette และ Becket ou l'honneur de Dieu

บทแรก ผู้อ่านจะได้ทราบเรื่องย่อของบทละครแต่ละเรื่อง

บทที่สอง ผู้เขียนชี้ให้เห็นถึงลักษณะทุนนิยมที่ปรากฏในแก่นเรื่องของบทละครทุกเรื่อง เริ่มจากบทละครแบบ *pièces noires* ก่อน ต่อมาเป็น *pièces roses et pièces brillantes* และท้ายสุดคือ *pièces costumées* ซึ่งการแบ่งบทละครในลักษณะดังกล่าวเป็นการแบ่งตามการแบ่งของอานูยเอง ผู้เขียนเห็นว่าแม้บทละครบางเรื่องจะจบลงอย่างมีความสุขก็ตาม แต่ตอนจบในลักษณะดังกล่าวเป็นการจงใจอย่างยิงของผู้ประพันธ์ เพื่อทำให้ผู้อ่านมองเห็นว่าตอนจบเช่นนั้นเป็นลักษณะที่ยากจะเป็นไปได้ในชีวิตจริง และเน้นให้ลักษณะทุนนิยมแจ่มชัดยิ่งขึ้น

บทที่สาม เป็นการชี้ให้เห็นถึงลักษณะทุนนิยมที่ปรากฏในตัวละครซึ่งผู้เขียนแบ่งตัวละครของอานูยออกเป็นตัวละครเอกและตัวรอง ตัวเอกยังแยกออกเป็น ตัวเอกแบบพิเศษและตัวเอกแบบธรรมดาซึ่งเป็นบุคคลที่แสวงหา "ความสมบูรณ์สูงสุด" (l'absolu) พร้อมทั้งจะแตกหักเพื่อยืนยันความคิดของตน ส่วนตัวรองแบ่งออกเป็นประเภทชั่วร้ายน่าเหยียดหยามและประเภทที่จิตใจดี ซึ่งเป็นบุคคลที่รักการมีชีวิตอยู่และพร้อมจะประนีประนอม

บทสุดท้าย ก็ศึกษาถึงลักษณะทุนนิยมของอานูย ที่มีต่อความรัก, เงินตรา และชนชั้น ในสังคม ความรักระหว่างหญิงชายมักจะจบสิ้นด้วยความไม่สมหวังหรือการเลิกร้าง ความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูกก็หวังผลตอบแทน มีแค่ความรักระหว่างพี่น้องเท่านั้นที่จะถูกเป็นความรักที่แท้ในสายตาของอานูย ส่วนเงินตราก็เป็นสิ่งที่ทำลายความผาสุกในครอบครัว ทำลายความรักระหว่างคนรัก เป็นศัตรูของความเข้าใจระหว่างคนรวมทั้งคนจน ทำให้ศักดิ์ศรีของความเป็นคนตกต่ำ และในสภาพจักรของอานูย ชนชั้นในสังคมที่เคียดแค้นว่าเป็นศัตรูกับคนรวยกับคนจน

ไม่มีทางใดที่จะประสานชนสองชั้นนี้เข้าด้วยกันได้ และความพยายามใด ๆ ที่จะประสานก็จะ
ประสบกับความล้มเหลวทุกราวไป

ประหยัด นิชลานนท์. " "ตีทและเบเรนิส" ของกอร์เนย และ "เบเรนิส" ของ ราซีน :
มโนทัศน์สองแบบในโศกนาฏกรรมคลาสสิกของฝรั่งเศส." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต
ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการเปรียบเทียบละครโศกนาฏกรรมเรื่อง Tite et
Bérénice ของกอร์เนย (Corneille) และเรื่อง Bérénice ของราซีน (Racine)
โดยเริ่มเปรียบเทียบตั้งแต่แก่นเรื่องซึ่งผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นในบทที่ 1 ว่านักเขียนบทละครทั้งสอง
ได้อิทธิพลมาจากบทละครเรื่อง Tite ของ Magnon ซึ่งเขียนไว้ 10 ปีก่อนที่กอร์เนยและ
ราซีนจะประพันธ์บทละครของเขา นอกจากนี้ยังได้แรงบันดาลใจจากเรื่องสมัยโรมันของ
Suetone และเรื่องราวในชีวิตจริงของบุคคลสำคัญร่วมสมัยคือ ความรักที่ไม่สมหวังของพระ
เจ้าหลุยส์ที่ 14 กับ Marie Mancini โดยผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นว่าทั้งกอร์เนยและราซีนได้คง
ไว้ซึ่งรายละเอียดจากแรงบันดาลใจทั้งสามแหล่งนี้อย่างไรบ้าง หรือได้แต่งเติมเปลี่ยนแปลง
คอนไทน์ อย่างไร

ในบทที่ 2 ผู้เขียนได้เปรียบเทียบโครงสร้างภายนอกของบทละครทั้งสองเรื่อง อัน
ได้แก่ เอกภาพของเวลาและสถานที่ตามกฎหมายเกณฑ์การเขียนบทละครสมัยคลาสสิก ผู้อ่านจะได้
ข้อสรุปที่ว่าราซีนสามารถเขียนบทละครซึ่งรักษาเอกภาพของเวลาและสถานที่ได้อย่างแนบเนียน
ไม่ขัดเขิน ในขณะที่กอร์เนยยังไม่สามารถทำได้สมบูรณ์เท่า แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นผู้เขียนก็ได้ชี้ให้เห็น
ว่าเป็นเพราะความคิดเห็นในการสร้างละครของทั้งสองต่างกัน เริ่มจากความเห็นในเรื่อง
ของเวลาสมมติ (le temps supposé) กอร์เนยไม่ได้จำกัดตัวเองว่าเวลาสมมติในบทละคร
แต่ละเรื่องจะต้องจบสิ้นลงภายใน 24 ชั่วโมง ขอเพียงว่าระยะเวลาไม่น้อยยาวนานเกินไป
และอยู่ในเกณฑ์ของความเป็นไปได้ บทละครของกอร์เนยจะมีการกระทำที่ซ้อนกัน (les
doubles actions) หรืออีกนัยหนึ่งมีโครงเรื่องที่ซับซ้อนเสมอ ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องมีเพียงหนึ่ง
เวลาสำหรับการเกิด การดำเนินไป และการจบสิ้นของการกระทำดังกล่าวจะต้องยาวพอ
สมควร ซึ่งตรงกันข้ามกับราซีนที่การกระทำในบทละครของเขาจะเรียบง่ายหรือมีเพียงหนึ่ง
เดียว ฉะนั้นระยะเวลาของเหตุการณ์จะจบสิ้นลงภายในเวลาไม่กี่ชั่วโมง สำหรับเวลาก่อน

การเกิดโศกนาฏกรรม (le temps avant la tragédie) ของกอร์เนลียุสสั้นกว่าของ
 ราซิน ส่วนเอกภาพของสถานที่นั้น กอร์เนลียุสขาดการชี้เฉพาะเจาะจงลงไปในรายละเอียด
 บอกแต่เพียงกว้าง ๆ ว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นที่กรุงโรมในพระราชวังหลวงเท่านั้น ในขณะที่ราซิน
 ชี้ชัดลงไปเลยว่าเหตุการณ์ในบทละครเกิดขึ้นแต่เพียงแห่งเดียวเท่านั้น คือในห้องสมุคซึ่งอยู่
 ระหว่างที่พักของ Titus และ Bérénice มีผลทำให้การกระทำของตัวละครมีความสมจริง
 (la vraisemblance) มากกว่าในหลาย ๆ ฉากของกอร์เนลียุส

บทที่ 3 เป็นการศึกษาคโครงสร้างภายใน คือ การนำเสนอ, การดำเนินเรื่อง
 และตอนจบ การนำเสนอในบทละครของกอร์เนลียุสมีลักษณะสั้นมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ คือใช้เวลา
 เพียงฉากเดียวขององก์ที่ 1 เพื่ออุทิศเวลาที่เหลือไว้กับการคลี่คลายโครงเรื่องที่ซับซ้อน ใน
 ขณะที่ของราซินนั้นกินเวลาถึง 4 ฉากขององก์ที่ 1 ทางด้านการดำเนินเรื่อง บทละครของ
 กอร์เนลียุสมี péripéties และ coups de théâtre มากอันเนื่องมาจากโครงเรื่องที่ซับซ้อน
 ส่วนของราซินนั้นไม่มี péripéties เลย เพราะเหตุการณ์เกิดและจบสิ้นจากความ
 กัดกันภายในของตัวละครทั้งสิ้น สำหรับตอนจบของบทละครทั้งสองแตกต่างกันอยู่ที่ว่า ของ
 กอร์เนลียุสเป็นการจบโดยความสมัครใจของตัวละคร กล่าวคือตัวเอกทั้งสองเป็นนายเหนือตัวเอง
 เห็นแก่ส่วนรวมจึงยินยอมหรือมีใจแยกจากกัน ในขณะที่ของราซินนั้นเป็นการจบด้วยความไม่
 สมัครใจของตัวละคร ทั้งสองแยกจากกันเพราะไม่สามารถขัดขืนต่ออำนาจที่เหนือการควบคุม
 ของเขาได้ ตอนจบในลักษณะดังกล่าวของบทละครทั้งสองเรื่องต่างก็เป็นไปตามกฎเกณฑ์ของ
 การสร้างละครคลาสสิก

บทที่ 4 เป็นการศึกษาเกี่ยวกับตัวละคร ส่วนแรกเป็นการเปรียบเทียบลักษณะนิสัย
 ที่คล้ายคลึงและแตกต่างกันของตัวละครคู่เอก และบรรดาตัวรอง ส่วนที่สองเป็นการศึกษา
 ความสำคัญของที่เลี้ยงของตัวเอก เนื่องจากที่เลี้ยงมีบทบาทเป็นผู้นำข่าวสารต่าง ๆ มาให้ตัว
 เอกรับรู้ เป็นผู้บรรยายหรือเล่าเหตุการณ์ภายนอกและเป็นผู้ให้โอกาสแก่ตัวเอกในการแสดง
 ความรู้สึกภายในจิตใจของตน สำหรับข้อสรุปที่ผู้อ่านจะได้จากบทนี้ก็คือ กอร์เนลียุสสร้างตัวละคร
 ตามโลกทัศน์ของเขาที่มีต่อมนุษย์ กล่าวคือมนุษย์ควรเอาชนะตนเองได้ ในขณะที่ราซินก็สร้าง
 ตัวละครตามโลกทัศน์ของเขาเช่นเดียวกัน คือเป็นผู้ยอมอยู่ใต้การกำหนดของโชคชะตา

บทที่ 5 เป็นการศึกษา l'intérêt dramatique โดยแบ่งออกได้เป็นสองส่วน
 อีกเช่นเดียวกัน ในส่วนแรกผู้เขียนศึกษาความแตกต่างของการที่บทละครของกอร์เนลียุสเป็น

comédie héroïque และของราซินเป็น tragédie ในส่วนที่สองศึกษาในเรื่องสถานการณ์ของละคร ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสถานการณ์ในละครของกอร์แนย์ยังไม่มีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันตลอด

บทที่ 6 เป็นการวิเคราะห์การใช้คำ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงมโนทัศน์ที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดของนักเขียนบทละครทั้งสอง คำสองคำแรกๆ ที่ผู้เขียนให้ความสำคัญในการวิเคราะห์ก็คือ คำว่า la gloire และ l'amour ซึ่งเป็นคำสำคัญของบทละครทั้งสอง เนื่องจากกอร์แนย์ได้ชื่อว่าเป็นจิตรกรแห่งเกียรติยศและราซินได้ชื่อว่าเป็นจิตรกรของความรัก นอกจากนี้มีคำที่สำคัญรองลงมา เช่นคำว่า "triste", "funeste" ซึ่งบางคำผู้เขียนได้ตั้งข้อสังเกตว่าปรากฏในบทละครของคนหนึ่งแต่ไม่มีในบทละครของอีกคนหนึ่งเลย นอกจากนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบทางด้านลักษณะการประพันธ์ซึ่งแสดงว่ากอร์แนย์นั้นประพันธ์บทละครของเขาด้วยความคิดที่เป็นเหตุเป็นผล ด้วยแบบแผนการประพันธ์ที่เก่ากว่า ส่วนราซินนั้นประพันธ์ตามการไหลล้นของความรู้สึกในใจ

บทที่ 7 เป็นบทสุดท้าย ผู้เขียนศึกษาว่านักเขียนบทละครทั้งสองต้องการ "สื่อ" อะไรให้กับผู้ชมละคร ซึ่งจะต้องเริ่มศึกษาจากตัวผู้เขียนบทละครเองก่อน เริ่มตั้งแต่อายุที่แตกต่างกันของทั้งสอง อันเป็นผลให้กอร์แนย์จัดอยู่ในนักเขียนบทละครรุ่นแรกของยุคคลาสสิก ซึ่งเป็นช่วงที่กฎเกณฑ์ต่างๆ ทั้งทางด้านการละครและการเมืองตกอยู่ในความขัดแย้ง ในขณะที่ราซินจัดอยู่ในชนรุ่นหลังซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีกฎเกณฑ์ต่างๆ เข้าที่เข้าทางเป็นระเบียบแล้ว จากนั้นเป็นการศึกษาเปรียบเทียบชีวิตประวัติของทั้งสองคนอย่างละเอียดซึ่งเป็นที่มาของ "สาร" ที่นักเขียนทั้งสองแสดงออกในงานประพันธ์

ในบทสรุป ผู้เขียนได้สรุปถึงสิ่งที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดและที่สำคัญได้ให้ข้อตัดสินระหว่างบทละครสองเรื่องว่า ถ้าพิจารณาตามการเปรียบเทียบในด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว คงปฏิเสธไม่ได้ว่า ในขณะที่นักเขียนทั้งสองใช้แก่นเรื่องเดียวกันนี้ ราซินสามารถเขียนบทละครตามหลักของการละครคลาสสิกได้สมบูรณ์แบบมากกว่ากอร์แนย์ อย่างไรก็ตามผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นถึงสภาพการณ์ที่ได้เปรียบของราซินเนื่องจากเป็นชนรุ่นหลัง ในขณะที่เดียวกันก็ได้เน้นความสำคัญของกอร์แนย์ในฐานะที่ได้ร่วมบุกเบิกเพื่อให้การละครคลาสสิกมีกฎเกณฑ์ที่เป็นปึกแผ่นมั่นคงและที่สำคัญบทละครเรื่องนี้ของกอร์แนย์เป็นบทละครที่มองโลกในแง่ดี ในขณะที่ของราซินนั้นมีลักษณะทุมินม

ปราณี กิริยานันท์. "บทบาทของวัตถุในนวนิยายสามเรื่องของอะแลง روبบ์-กร็เยต์ :

"เลสส์กอมม์" "เลอว์เยอร์" และ "ลาซาลูซี". วิทยานิพนธ์ปริญญาโท-
บัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษานวนิยายสามเรื่องของ อะแลง روبบ์-กร็เยต์

(Alain Robbe-Grillet) คือ Les Gommages, Le Voyeur และ La Jalousie

ในแง่บทบาทของวัตถุ เนื่องจากผู้เขียนสังเกตว่าตัวละครที่เป็น "ผู้เล่า" ให้ความสำคัญเป็นพิเศษแก่วัตถุโดยจะพรรณนาอย่างละเอียด แม้แต่วัตถุที่ดูเหมือนไม่มีความสำคัญอะไรเลยก็ตาม เนื้อหาแบ่งออกเป็น 3 บท บทแรกเป็นการให้ภาพกว้าง ๆ ของนิวโรวีโรมอง (le Nouveau Roman) เป็นการปูพื้นให้กับผู้อ่านที่ยังไม่เคยรู้จักนวนิยายแนวใหม่และงานของ روبบ์-กร็เยต์ โดยให้ความตั้งแต่ ช่วงเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของนวนิยายในคริสต์ศตวรรษที่ 20 โดยเฉพาะหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ตั้งแต่ ค.ศ. 1950 เป็นต้นมา, ทฤษฎีของ روبบ์-กร็เยต์ ที่มีต่อการแตงนวนิยายในฐานะที่เขาได้ชื่อว่าเป็นหัวหน้ากลุ่มนักประพันธ์นวนิยายแนวนี้ และลักษณะเฉพาะของนิวโรวีโรมอง หลังจากนั้นเป็นการวิเคราะห์ให้ ผู้อ่านเห็นว่านวนิยายสามเรื่องของเขานั้นมีลักษณะเป็นนิวโรวีโรมองอย่างไร โดยวิเคราะห์ในแง่ของตัวละคร, เนื้อเรื่องและฉาก

บทที่ 2 ผู้เขียนกล่าวถึงเทคนิคใหม่ที่ روبบ์-กร็เยต์นำมาใช้ในนวนิยายของเขา ซึ่งเป็นเทคนิคที่ช่วยในการเน้นบทบาทของวัตถุ ได้แก่ เทคนิคการนำเสนอซึ่งแบ่งออกเป็น la technique du point de vue และ la technique du redoublement et de spectacle, เทคนิคในการสร้างโครงสร้าง คือ la technique de la circularité หลังจากนั้นเป็นการวิเคราะห์ว่าโลกนวนิยายของ روبบ์-กร็เยต์นั้นเป็นโลกของวัตถุอย่างแท้จริง อันเนื่องมาจากวิธีการบรรยายที่เรียกว่า la description objectale

สำหรับบทที่ 3 เป็นการศึกษาหน้าที่ของวัตถุที่ปรากฏในนวนิยาย ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ระดับคือ วัตถุในฐานะภาพที่ปรากฏแก่สายตา (la résistance optique) ระดับหนึ่ง และวัตถุที่เป็นสื่อ (les objets-leitmotiv) อีกระดับหนึ่ง ผู้เขียนได้นำฉากต่าง ๆ ที่วัตถุมีบทบาทมาวิเคราะห์เพื่อแสดงให้เห็นว่า แม้นวนิยายของ روبบ์-กร็เยต์จะมีลักษณะเป็นอัตวิสัยอยู่ด้วย แต่วัตถุก็มีบทบาทสำคัญอย่างปฏิเสธไม่ได้ ในขณะที่เดียวกันวัตถุที่เป็นสื่อนี้มีความหมายแอบแฝงที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับแก่นเรื่องและจิตวิทยาของตัวละคร ซึ่งวัตถุเหล่านี้เองที่สร้างความลึกให้กับนวนิยายของ روبบ์-กร็เยต์

ปัญญา บริสุทธิ์. "Le Pessimisme de Baudelaire." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต
ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้แบ่งออกเป็นสองส่วน ส่วนที่หนึ่งมีอยู่คนเดียวเป็นการศึกษา

Petits Poèmes en Prose ของโบคแลร์ (Baudelaire) ในแง่การตีความเพื่อเป็นการ
ปูทางไปสู่การวิเคราะห์รายละเอียดต่าง ๆ ในส่วนที่สอง ผู้เขียนได้ศึกษามุมประพันธ์ตาม
ลำดับที่เรียงอยู่ในหนังสือโดยทำให้ตัวเลขกำกับไว้เพื่อผู้อ่านจะได้ไม่สับสนในลำดับที่ และยัง
ทำให้เลขหน้าคามฉบับที่พิมพ์โดยสำนักพิมพ์ Garnier Frères กำกับไว้อีกด้วย

ส่วนที่สองแบ่งออกเป็น 4 บท บทที่ 1 ว่าด้วยที่มาของทัศนคติเพซิม (le
pessimisme) ของโบคแลร์ ซึ่งเริ่มต้นจากครอบครัวของเขาเป็นครั้งแรก ผู้เขียนเน้นถึง
สภาพครอบครัวที่แตกแยกเพราะการแต่งงานใหม่ของแม่ การไม่ลงรอยกับพ่อเลี้ยงทำให้
โบคแลร์เป็นคนโดดเดี่ยวเศร้าสร้อยและแปลกแยกจากผู้อื่นที่ล้อมรอบตัว วัยเด็กของเขาจึง
ปราศจากความสนุกสนานร่าเริงและความรักความอบอุ่นไม่ว่าจากครอบครัวหรือเพื่อนฝูง หัว
ข้อที่สองเป็นการศึกษาถึงชีวิตในวัยทำงานซึ่งลุ่ม ๆ ดอน ๆ ทางการเงิน สุขภาพที่อ่อนแอและ
อารมณ์ที่ขุ่นมัวปรวนแปรทำให้โบคแลร์ถึงกับพยายามฆ่าตัวตาย ยิ่งไปกว่านั้นเขายังได้รับอิทธิ
พลจากคนในแวดวงเดียวกับเขาคือ แวดวงการประพันธ์ ซึ่งผู้เขียนได้ศึกษาถึงอิทธิพลดังกล่าว
ในหัวข้อที่สาม โบคแลร์รู้จักกับกวีที่มีแนวโน้มในการประพันธ์เป็นแบบลึกลับ มีทัศนคติคำมิด
ต่อชนชาวโลก คือ Gautier, Borel, Nerval แต่ที่เขาถือเป็น "ครู" ก็คือ Thomas
Quincey และ Edgar Poe ซึ่งมีความคิดว่าความชั่วเป็นแรงบันดาลใจอันดีเยี่ยมต่องาน
ประพันธ์ โบคแลร์เป็นผู้นำงานของทั้งสองคนนี้มาทำให้ชาวฝรั่งเศสได้รู้จัก ในช่วงนี้เองที่เขา
ตกเป็นเหยื่อของยาเสพติดคือ กัญชาและฝิ่น ซึ่งยิ่งทำให้ชีวิตตกต่ำลงไปกว่าเดิมอีก

บทที่ 2 เป็นการศึกษาถึงทัศนคติเพซิมที่แสดงออกมาในงานประพันธ์ เริ่มตั้งแต่
แก่นเรื่อง ผู้เขียนแยกแยะแก่นเรื่องที่โบคแลร์ชอบมากเป็นพิเศษออกได้ถึง 8 แก่นเรื่องด้วย
กัน โดยยกตัวอย่างสนับสนุนจาก Petits Poèmes en Prose และ Les Fleurs du
Mal ต่อจากนั้นเป็นการศึกษาถึงสัญลักษณ์ต่าง ๆ ภาษาของโบคแลร์ยิ่งเพิ่มลักษณะคำวิเศษณ์ที่
กล่าวข้างต้นให้เข้มข้นขึ้นไปอีก การศึกษาหัวข้อนี้ทำให้เห็นว่า โบคแลร์คงตกอยู่ในสภาวะที่
ใกล้เคียงกับจิตหลอน (l'hallucination)

บทที่ 3 เป็นการศึกษาลักษณะจิตใจของโบคเลร์ที่มีผลต่อทัศนคติของเขารวมทั้ง เริ่มจากพัฒนาการของความทุกข์ความเศร้าที่เข้าครอบงำจิตใจเป็นลำดับขั้นจนโบคเลร์หาทางออก ด้วยวิธีการ "หนี" ในที่นี้ก็คือหาสิ่งอื่นมาทดแทน ผู้เขียนได้แยกแยะวิธีการ "หนี" ของโบคเลร์ อย่างค่อนข้างละเอียดทั้งความรัก, ความใคร่, การเดินทาง, การผจญภัยที่ไม่มีในชีวิตจริง, ความโดดเดี่ยว, ศิลปะและกวีนิพนธ์, กลางคืนและความตาย

บทสุดท้าย ศึกษาความคิดของโบคเลร์ที่มีต่อพระเจ้า, ซาตาน และมนุษย์ เพื่อที่จะเข้าใจทัศนคติของโบคเลร์ได้ดีขึ้น ผู้เขียนเสนอความคิดว่าโบคเลร์มิได้เป็นนักวิทยาศาสตร์ (athée) ดังที่มีนักวิจารณ์บางคนเคยกล่าวไว้ และได้ยกตัวอย่างจากงานประพันธ์ของเขาเพื่อพิสูจน์ว่าโบคเลร์ยังมีท่าทีที่อ่อนน้อมถ่อมตนเมื่อกล่าวถึงพระเจ้า มีทัศนะว่าตนเองเป็นคนบาปที่ยังต้องการพระเจ้าเป็นผู้ชี้แนะไปสู่แสงสว่าง สำหรับซาตานนั้นเป็นตัวละครสำคัญตัวหนึ่งในงานของโบคเลร์ทีเดียว เพราะโบคเลร์รู้สึกเสมอมาว่าตนเองถูกผลักดันด้วยอำนาจชั่วร้ายให้ทำในสิ่งที่ไม่ควรทำและซาตานยังเป็นม่อเกิดของความป่าเถื่อนโหดร้ายของมนุษย์ทั้งหมด ระหว่างพระเจ้ากับซาตานก็คือมนุษย์ ซึ่งโบคเลร์ใช้คำแทนว่า "écorché" เพื่อจะสื่อว่ามนุษย์ต้องทุกข์ทรมานจากการยึดมั่นของอำนาจฝ่ายดีและฝ่ายชั่ว รายละเอียดของบทนี้แสดงว่าทัศนคติของโบคเลร์มิได้ดำสนิททีเดียว หากยังพะปนไปด้วยการมองโลกในแง่ดีอยู่บ้าง

ห้องศรี โรจนวงศ์. "Le Portrait chez Gustave Flaubert." วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2511.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษานวนิยายสามเรื่องของโฟลแบร์ (Flaubert)
คือ Un Coeur Simple, Madame Bovary และ L'Education Sentimentale

บทที่ 1 เป็นการศึกษาเชิงประวัติ กล่าวคือผู้เขียนให้รายละเอียดชีวิตของ
โฟลแบร์ โดยแบ่งเป็นชีวิตครอบครัว ชีวิตในแวดวงวรรณกรรม ซึ่งทำให้ทราบถึงความ
สัมพันธ์ของโฟลแบร์กับนักประพันธ์สำคัญ ๆ ในยุคนั้น เช่น George Sand, Maxime
Ducamp, Sainte-Beuve, Louise Bouilhet ชีวิตรักของเขาทำให้ทราบถึงบุคคลที่

เป็นแรงบันดาลใจในการสร้างตัวละครสำคัญ ต่อมาเป็นการศึกษาโพลเมอร์ในด้านลักษณะนิสัย และในแง่การประพันธ์คือ ศึกษาลักษณะการเขียนที่มีจุดมุ่งหมายอยู่ที่ศิลปะความงามเป็นอันดับแรก วางตัวเป็นกลางระวางที่จะไม่แสดงความเห็นส่วนตัว ผู้เขียนยังได้ศึกษาถึงการทำงานของเขาค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อให้การบรรยายสมจริงมากที่สุด ทั้งนี้ได้ยกตัวอย่างจากนวนิยายทั้งสามเรื่องและจดหมายโต้ตอบระหว่างโพลเมอร์กับเพื่อนฝูงมาเป็นข้อสนับสนุน นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับการใช้ไวยากรณ์, การใช้คำบางคำ, การใช้ศัพท์ของโพลเมอร์อีกด้วย

บทที่ 2 ผู้เขียนเริ่มต้นบทด้วยการกล่าวว่าแม้จะมีผู้ยกย่องว่าโพลเมอร์เป็นหัวหน้าแนววรรณกรรมแบบเหมือนจริง แต่ต้องไม่ลืมว่า งานของโพลเมอร์ก็มีลักษณะโรแมนติกด้วย บทที่ 2 นี้จึงเป็นการศึกษาลักษณะโรแมนติกในงานของเขาซึ่งเกิดจากลักษณะนิสัยของโพลเมอร์เองที่ดูภายนอกเหมือนเป็นคนเฉยแต่จริง ๆ แล้วจิตใจอ่อนไหว เขานิยมชมชื่นเกอเต้ (Goethe) กับ ฮูโก (Hugo) และแนวทางของพวกเขาคือ ผู้เขียนชี้ให้เห็นว่าแก่นเรื่องของนวนิยายทั้งสามเรื่องนี้ต่างก็เป็นแก่นเรื่องแบบโรแมนติกคือ คนที่อ่อนแอฝันเฟื่องห่างไกลจากความเป็นจริงในชีวิต ตัวละครในนวนิยายแต่ละเรื่องเต็มไปด้วยลักษณะโรแมนติก ไม่ว่าจะเป็น Félicité, Madame Bovary หรือ Frédéric นอกจากนี้ยังมีวิธีการเขียนของโพลเมอร์ที่ทำให้งานมีลักษณะเป็นโรแมนติก เช่น การบรรยายฉากรักซึ่งมีธรรมชาติอันสวยงามเป็นฉากหลัง หรือการบรรยายความรู้สึกในใจอันลึกซึ้งของตัวละคร, การใช้บทสนทนาเฉพาะในเวลาสำคัญ ๆ ที่สุดของนวนิยายซึ่งแสดงออกถึงการให้ความสำคัญกับความรู้สึกภายในของตัวละคร

หลังจากได้ศึกษาลักษณะโรแมนติกไปแล้วในบทที่ 2 ในบทที่ 3 จึงเป็นการศึกษางานของโพลเมอร์ว่ามีลักษณะเหมือนจริงอย่างไร เริ่มจากการบรรยายรายละเอียดต่าง ๆ โพลเมอร์นำวิธีการทางวิทยาศาสตร์ กล่าวคือวิธีการทางชีววิทยามาใช้ในงานเขียนของเขา คือสังเกตสิ่งต่าง ๆ อย่างละเอียดลออด้วยสายตาที่เป็นกลาง ไม่ใส่ความรู้สึกของตัวเองลงไป เพื่อจะได้ถ่ายทอดลักษณะของสิ่งเหล่านั้นออกมาอย่างสมจริงมากที่สุด ฉากการตายของตัวละครต่าง ๆ เป็นผลมาจากการที่โพลเมอร์อ่านตำราทางการแพทย์และจรรยาละเอียดเกี่ยวกับลักษณะอาการของโรคมะเร็ง การบรรยายอย่างละเอียดถี่ถ้วนดังกล่าวเหมือนกับสายตาของหมอคลยสังเกตคนไข้ให้ว่าเป็นสายตาของหมอชีวิต (le coup d'oeil médical de la vie)

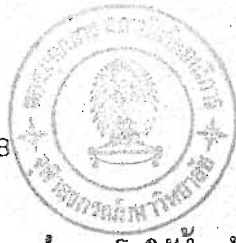
ท่าทางภายนอกของตัวละคร, ฉากพิธีการต่าง ๆ หรือแม้แต่สัตว์ตัวเล็ก ๆ เช่นนกแก้วพันธุ์
จากแคนไกล โพลเมอร์ก็มักจะค้นคว้าหาข้อมูลจากตำราเฉพาะด้านมาก่อนเป็นอย่างดี นอก
จากนี้ลักษณะ เป็นกลางของโพลเมอร์ยังเป็นสิ่งที่ผู้เขียนให้ความสำคัญจนแยกออกเป็นหัวข้อหนึ่ง
ต่างหาก เช่นเดียวกับการศึกษาตัวละครในแง่จิตวิทยา

พรณี เจริญสมจิตร. "การศึกษาเชิงเปรียบเทียบนวนิยายสองเรื่อง "เลตรองเซ" ของ
อัลแบร์ กามูส และ "เลอแตรนีเยซูร์ เคองกงดาเน" ของ วิกตอร์ อูโก."
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาล
งกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เลือกเปรียบเทียบนวนิยาย 2 เรื่องที่ต่างยุคต่างสมัยกันถึง 111
ปี คือเรื่อง Le Dernier jour d'un condamné ของวิกตอร์ อูโก (Victor Hugo)
และเรื่อง L'Étranger ของ อัลแบร์ กามูส (Albert Camus) ผู้เขียนได้เน้นความ
คล้ายคลึงกันที่น่าสนใจคือการที่ตัวละครเอกของนวนิยายทั้งสองเรื่องเป็นนักโทษประหารฐานฆ่า
คนตาย ตกอยู่ในสถานการณ์ระหว่างความเป็นความตายเหมือนกัน เพื่อเปรียบเทียบให้เห็น
ชัด ผู้เขียนได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ตอน ๆ ที่หนึ่งว่าด้วยชีวประวัติของนักประพันธ์ก่อน ต่อ
มาจึงเป็นการให้รายละเอียดเกี่ยวกับงานทั้งสองเล่ม เช่นตัวละครสำคัญคือใครบ้าง แก่น
เรื่องคืออะไร สถานที่เกิดของเหตุการณ์ในท้องเรื่อง ส่วนรายละเอียดเกี่ยวกับนักโทษประ
หารทั้งสองเป็นหัวข้อสุดท้าย

ตอนที่ 2 เป็นการเปรียบเทียบคุณในนวนิยายทั้งสองเรื่อง สภาพร่างกายและจิตใจ
ของนักโทษประหารทั้งสอง ความรู้สึกเกี่ยวกับความผิดของทั้งคู่ และการใช้เวลาที่เหลืออยู่
ในช่วงสุดท้ายของชีวิตระลึกถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านมา ซึ่งผู้อ่านจะสังเกตได้ว่าไม่ผู้จะมี
ลักษณะคล้ายคลึงกันเท่าใดนัก ส่วนใหญ่จะแตกต่างกันเสียมากกว่า ส่วนหัวข้อสุดท้ายกล่าวถึง
เวลาที่ใช้ในการดำเนินเรื่อง ชื่อเรื่อง "วันสุดท้ายของนักโทษประหาร" ของอูโก นั้น
ความจริงไม่ค่อยเข้ากับเนื้อเรื่องทั้งหมดของหนังสือเท่าใดนัก เพราะจริง ๆ แล้วเนื้อหาใน
17 บทแรกนั้น ผู้เขียนชี้ว่าเป็นเหตุการณ์ในช่วง 6 ปีบดาศระหว่างวันพิพากษาตัดสินคดีกับวัน
ประหาร อีก 32 บทที่เหลือจึงจะเกี่ยวข้องกับ "วันสุดท้าย" จริง ๆ คือเป็นเรื่องราวตั้งแต่

6 โมงเช้าจนถึง 4 โมงเย็น ผู้เขียนตั้งข้อสังเกตว่า อุโกให้น้ำหนักกับเรื่องของเวลามากเป็นพิเศษ ซึ่งไม่น่าแปลกใจแต่ประการใด เพราะเรื่องเวลานี้เป็นหัวข้อยอดนิยมของนักประพันธ์ในยุคโรแมนติก เวลาแต่ละวินาทีมีค่าอย่างยิ่งยวดและก่อให้เกิดความหวาดกลัวอย่างรุนแรงในจิตใจของนักโทษประหาร แต่สำหรับในเรื่อง L'Etranger นั้น เวลาถูกระบุความหมายโดยสิ้นเชิงในสายตาของเมอร์โซลต์ (Meursault) ตัวเอกผู้ไม่เคยคาดหวังอะไรในชีวิต ไม่ว่าจะชีวิตนี้หรือชีวิตหน้า

ตอนที่ 3 เป็นส่วนที่ทำให้ผู้อ่านทราบว่าอุโกมีจุดประสงค์อย่างไรในการประพันธ์นวนิยายเรื่องนี้ อุโกใช้คำพูดของตัวละครมาวิจารณ์การพิจารณาตัดสินคดี, ผู้พิพากษา, คณะลูกขุน, และแม้แต่ผู้เข้าฟังการพิพากษามีลักษณะที่ปราศจากความเป็นมนุษย์ การลงโทษไม่สามารถจะแก้ไขให้คนผิดกลับกลายเป็นคนดีได้ แต่ยิ่งกลับทำให้เขาเลวร้ายกว่าเดิม การจะแก้ไขคนผิดนั้นต้องใช้ความดี ซึ่งผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นว่าอุโกยืนยันความคิดเช่นนี้อยู่เสมอ เช่นในเรื่อง Les Misérables ส่วนกามูสไม่ได้นำระบบศาลยุติธรรมมาทำให้ดูเป็นที่น่าขบขันและไร้เหตุผล เพราะศาลมิได้ตัดสินเมอร์โซลต์ที่อาชญากรรมของเขา แต่กลับไปตัดสินที่ความประหลาดส่วนตัว ต่อจากการวิจารณ์ระบบศาล ผู้เขียนได้เสนอการวิจารณ์สังคมเป็นหัวข้อที่สอง อุโกเห็นว่าสังคมนั่นเองเป็นผู้สร้างอาชญากรรม ผู้เขียนได้ยกตัวละครรองจากนักโทษประหาร คือ Le Friauche มาเป็นตัวอย่างว่าสาเหตุอาชญากรรมของเขาที่อุโกบอกออกมาอย่างเด่นชัด คือ ความยากจน และการไร้การศึกษา ในบทนำของนวนิยายเรื่องนี้อุโกก็ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า สังคมไม่ควรจะลงโทษคนผิดเพื่อเป็นการแก้แค้น แต่ควรจะแก้ไขเขามากกว่า นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้ยกตัวอย่างจากนวนิยายเรื่องอื่นอีก คือเรื่อง Claude Gueux สำหรับกามูส การวิจารณ์สังคมของเขาแตกต่างออกไปมากเพราะเขาเป็นนักปรัชญา เพราะฉะนั้นในขณะที่วิจารณ์สังคม เขาก็แสวงหาคำอธิบายความหมายของชีวิตไปด้วยในขณะเดียวกัน สังคมในสายตาของเมอร์โซลต์ตั้งอยู่บนกำแพงอคติและความหน้าไหว้หลังหลอกและมีลักษณะเป็นเกม เมื่อเขาไม่มีติดต่อกฎเกณฑ์ของสังคมดังกล่าว เขาก็กลายเป็นคนนอกออกไป หัวข้อสุดท้ายในส่วนนี้ คือการวิจารณ์โทษประหารชีวิต ผู้เขียนชี้ให้เห็นว่าในยุคโรแมนติกนี้ นักประพันธ์ส่วนใหญ่ต่อต้านการตัดสินลงโทษประหารชีวิตทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็น Lamartine, Chateaubriand, Sand, Vigny เรื่อง Le Dernier jour d'un condamné นี้เป็นตัวอย่างอันดีของงานในยุคนี้ที่เรียกเรื่องโทษประหารชีวิต เลิกโทษประหาร ส่วนกามูสแม้จะมีให้

ให้ตัวละครของเขาแสดงความเห็นต่อต้านอย่างรุนแรงเหมือนโก แต่เขาก็ให้เมอร์โซลต์คิดว่า
หัวใจสำคัญของกฎหมายคือ ให้โอกาสแก่คนผิด ซึ่งโทษประหารมิได้ให้โอกาสรอดอันนี้เลย
แสดงว่ากฎหมายไม่เห็นด้วยกับการลงโทษประหารชีวิตเช่นเดียวกัน

ส่วนสุดท้ายของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสนอการเปรียบเทียบ 2 ลักษณะด้วยกันคือ การ
เปรียบเทียบตัวละครอง ได้แก่ตัวละครผู้หญิงที่มีบทบาทสำคัญ, ผู้ที่เข้ามาฟังการพิจารณาคดี,
นักโทษ, และการเปรียบเทียบแก่นเรื่องธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งห้องฟ้าและแสง
อาทิตย์ ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อความรู้สึกนึกคิดของตัวละครเอก

พรทิพย์ โตใหญ่. "ความคิดเกี่ยวกับมนุษย์ในนวนิยายเรื่อง "ลา กองดิบียง ดูแมน" ของ
อังเดร มาลโร." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

เนื้อหาวิทยานิพนธ์เล่มนี้แบ่งเป็น 5 บท บทที่ 1 มีชื่อว่า "มาลโร้ในฐานะพยาน"
พยานในที่นี้หมายถึงเป็นผู้สื่อสารสิ่งที่ได้ประสบพบเห็นมาในบุคคลสมัยของเขาให้ผู้อ่านรับรู้ มาลโร้
(Malraux) ได้มีโอกาสพบเห็นการปฏิวัติในทวีปเอเชีย, สงครามกลางเมืองในประเทศ
สเปน, ขบวนการต่อต้านเยอรมันระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 งานเขียนของเขาจึงเกี่ยว
ข้องอย่างแนบแน่นกับประสบการณ์ส่วนตัวเหล่านี้ ผู้เขียนได้ให้น้ำหนักกับเหตุการณ์ในสิ่งที่มาลโร้
ได้ไปประสบด้วยตนเองเพราะเป็นที่มาของหนังสือเล่มที่เลือกมาศึกษา ผู้อ่านจะได้ทราบว่า
มาลโร้ได้เห็นการก่อการจลาจลของคอมมิวนิสต์ที่เมืองเซียงไฮ้ในปี 1927 และได้นำมาถ่ายทอด
ไว้ในหนังสือเล่มนี้โดยละเอียดถี่ถ้วนอย่างไร

บทที่ 2 มีชื่อว่า "มนุษย์ในสถานะที่เป็นมนุษย์" เป็นการศึกษาตัวละครของมาลโร้
ในแง่ต่าง ๆ เริ่มจากตัวละครที่นับว่าเป็นวีรบุรุษ ซึ่งแต่ละตัวต่างก็มีวิถีทางหรือชีวิตของการ
เป็นวีรบุรุษแตกต่างกัน ได้แก่ Hemmelrich, Tchen, Kyo, Katow ในบรรดาวีรบุรุษ
เหล่านี้ผู้เขียนได้วิเคราะห์ Tchen เป็นกรณีพิเศษด้วยเหตุผลที่ว่า เป็นตัวละครที่เหมาะสมจะศึกษา
ในแง่จิตวิทยามากที่สุด ต่อจากนั้นเป็นการศึกษาถึงอุดมการณ์ของวีรบุรุษแต่ละคนและการกระทำ
เพื่อให้บรรลุอุดมการณ์นั้น ๆ, ความหมายของคำว่าศักดิ์ศรี (dignité) และการถูก
เหยียดหยาม (humiliation) ซึ่งปรากฏบ่อยมากในหนังสือ เนื่องจากมาลโร้เชื่อใน

ศักดิ์ศรีของมนุษย์ และตัวละครที่เป็นวีรบุรุษของเขาทุกตัวต่างเต็มไปด้วยศักดิ์ศรีทั้งสิ้น Kyo เป็นตัวอย่างสำคัญในการศึกษาเรื่องนี้ ส่วนสองหัวข้อสุดท้ายในบทเป็นการศึกษาตัวละครที่มีอายุคนเดียวของนวนิยายเรื่องนี้คือ Gisors ซึ่งทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงของมาลโรซี และตัวละครผู้หญิงซึ่งมีบทบาทน้อยเมื่อเทียบกับตัวละครสำคัญอื่น ๆ

บทที่ 3 มีชื่อว่า "โศกนาฏกรรมแบบใหม่" โศกนาฏกรรมของมนุษย์โดยทั่วไปคือการที่ต้องตายหรือต้องอยู่คนเดียว แต่มาลโรซีได้มองโศกนาฏกรรมนี้ในอีกแง่มุมหนึ่ง มาลโรซีชอบสร้างตัวละครเอกของเขาให้เผชิญหน้ากับความตาย เพราะเมื่ออยู่ต่อหน้าความตายเท่านั้นพวกเขาจึงสัมผัสความจริงของชีวิต ความตายมีคุณค่าสำหรับการเป็นวีรบุรุษ ตัวเอกของมาลโรซี เช่น Tchen กับ Kyo จึงเลือกที่จะตายเอง ความตายในสายตาของพวกเขาเหล่านี้จึงไม่มากแล้วแต่ประการใด ทว่ากลับเป็นทางที่นำไปสู่แสงสว่างและการปลดปล่อยตัวเอง สำหรับในเรื่องความเจ็บเหงาเปล่าเปลี่ยวนั้นดูเหมือนว่าตัวละครเอกทุกตัวของมาลโรซีจะตกอยู่ในสภาวะการณีสั้น แต่มาลโรซี มิได้ปิดกั้นทางของตัวละครของเขาเสียทีเดียว ต่างคนต่างก็หาทางออกด้วยวิถีทางของตัวเอง ซึ่งผู้เขียนให้กล่าวถึงวิถีทางดังกล่าวไว้ในบทที่ 4 และบทที่ 5

บทที่ 4 มีชื่อว่า "การหนีจากความทุกข์และจากโลกแห่งความเป็นจริง" ตัวละครที่โดดเดี่ยวเปล่าเปลี่ยวของมาลโรซีมีวิธีการหนีจากความทุกข์หรือจากความเป็นจริงแตกต่างกันไป ผู้เขียนได้แบ่ง "การหนี" ออกเป็นสามประการด้วยกันคือ การหนีด้วยการมุ่งสู่นางซึ่งตัวละครที่เป็นตัวอย่างชัดที่สุดคือ Ferral, การหนีด้วยการหยุด สร้างเรื่องขึ้นมาหลอกตัวเองและหลอกคนอื่น ได้แก่ Clappique และการหนีด้วยการยึดเอาเสพติดเป็นที่พึ่งคือ Gisors

บทที่ 5 มีชื่อว่า "มนุษย์กับการค้นหาความหมายของชีวิต" เป็นการวิเคราะห์แนวทางของตัวละครเพื่อค้นหาคุณค่าที่แท้จริงและความหมายของชีวิต แนวทางดังกล่าวได้แก่การปฏิบัติเพราะเป็นสภาพการณ์ที่คนมีอุดมการณ์ตรงกันจะได้มาร่วมแรงร่วมใจกันทำงานเพื่อสร้างสิ่งใหม่ที่ดีกว่า แนวทางที่สองคือ ภราดรภาพและการเสียสละ ไม่ว่าจะการปฏิบัติจะล้มเหลวหรือสำเร็จ สิ่งที่ผู้ทำงานร่วมกันจะได้รับคือความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอันนี้เองและการเสียสละเพื่อส่วนรวม ตัวละครสำคัญที่ผู้เขียนนำมาศึกษาในบทนี้คือ Kyo และ Katow ซึ่งผู้เขียนต้องการจะชี้ให้เห็นว่าแตกต่างไปจากตัวละครที่นำมาศึกษาในบทที่ 4 เพราะการหนี

จากความอ้างว้างของพวกเขาสันนิษฐานแน่นอนไปกับมวลชน การมีชีวิตอยู่ของพวกเขาก็เต็มไปด้วย
ด้วยคุณค่าความหมายและไม่โดดเดี่ยวอีกต่อไป ส่วนแนวทางสุดท้ายคือศิลปะซึ่งมาลโรซีให้ตัว
Kama ตัวละครที่สวมบทบาทจิตรกรชาวญี่ปุ่นเป็นผู้ถ่ายทอดความเห็นของเขาเกี่ยวกับเรื่องนี้

พรณี โสภณมณี. "การศึกษาเชิงวิเคราะห์นวนิยายเรื่องอันนามูร์ เดอ สวาน ของมาร์แชล
พรุสต์." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.

ผู้เขียนวิทยานิพนธ์มุ่งศึกษานวนิยายเรื่อง *Un Amour de Swann* ของมาร์แชล
พรุสต์ (Marcel Proust) โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 บท บทแรกเป็นการศึกษาทัศนะ
เกี่ยวกับความรักของพรุสต์ในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านที่เป็นสิ่งจรรโลงใจและก่อให้เกิดทุกข์,
ความเกี่ยวพันระหว่างความรักกับศิลปะ, ความรักกับความตาย และท้ายสุดคือความไม่บริสุทธิ์
ในความรักของพรุสต์

บทที่ 2 เป็นการศึกษาเรื่องเวลา (temps) ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในงาน
ของนักประพันธ์ผู้นี้ แบ่งออกได้เป็น 3 ประเด็น ประเด็นแรกคือทัศนะของพรุสต์ที่เห็นว่าเวลา
เป็นสิ่งเหนือจริงและ *existentiel* ประเด็นที่สองคือการใช้กาลเวลาในอดีตและอนาคตอยู่
ในแนวระนาบเดียวกับเวลาในปัจจุบัน และประเด็นสุดท้ายคือชัยชนะของเขาที่มีต่อกาลเวลา
กล่าวคือ การกลับคืนมาของความทรงจำในอดีตพร้อมกับรายละเอียดของความรู้สึกดั้งเดิมอย่าง
เต็มพร้อมสมบูรณ์ ส่วนบทที่ 3 ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นว่าพรุสต์จำลองตัวละครบางตัวของเขามาจาก
งานศิลปะชั้นเอก ๆ ในขณะเดียวกันตัวละครหลายตัวก็จำลองมาจากบุคคลจริง ๆ ในชีวิตของ
พรุสต์เอง และสิ่งที่ผู้เขียนเน้นอีกประการหนึ่งคือพรุสต์มักจะไม้อเอาใจใส่กับการให้รายละเอียด
ลักษณะภายนอกของตัวละคร แต่จะให้ความสำคัญกับการบรรยายสภาพภายในจิตใจมากกว่า
เพื่อให้ผู้อ่านสามารถจะเข้าใจจิตวิทยาของตัวละครของเขา

บทที่ 4 เป็นการศึกษาทัศนคติของพรุสต์ที่มีต่อสังคม ซึ่งพรุสต์ได้ให้รายละเอียด
มากมายเกี่ยวกับชนชั้นสูง และชนชั้นขุนนาง การแข่งขันของชนชั้นทั้งสอง ความเย่อหยิ่งของ
ชนชั้นขุนนาง ความพยายามตีตัวของชนชั้นสูง ผู้เขียนชี้ให้เห็นว่าบรรยากาศที่ไม่น่าพึงพอใจ
ในแวดวงของอภิสถิธิชนเหล่านี้ทำให้ผู้ประพันธ์มองสังคมในแง่ร้าย

บทที่ 5 เป็นการศึกษาด้านเทคนิคการเขียนโดยเฉพาะ กล่าวถึงอิทธิพลของจอห์น รัสกิน ที่มีต่อเทคนิคการประพันธ์ของพรุสต์, ลักษณะการเขียนของพรุสต์ที่เป็นแบบ impressioniste, เต็มไปด้วยประโยคที่ซับซ้อนและมีเนื้อความมาก การใช้ความเปรียบ ที่ให้ภาพพจน์และแปลก และการเขียนแบบกระแสดำเนิน

เพียงถ้อย วาสบุญมา. "สภาพภาพของสตรีในงานเขียนเรื่อง "เลอ เดอเซียม เช็กล์" ของ ซิมอน เดอ โบวัวร์." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาทัศนะของ ซิมอน เดอ โบวัวร์ (Simone de Beauvoir) เกี่ยวกับสถานภาพสตรีที่ปรากฏในความเรียงเรื่อง Le Deuxième Sexe ในบทที่ 1 กล่าวถึงสภาพการณ์ทางความคิดและขบวนการปลดปล่อยสตรีในคริสต์ศตวรรษที่ 20 ซึ่งเริ่มผลิบานมาตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 19 โดยเฉพาะอย่างยิ่งการต่อสู้ของสตรีในสหภาพโซเวียตและสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งมีอิทธิพลต่อความคิดในด้านนี้ของ เดอ โบวัวร์มาก นอกจากนี้มีการกล่าวถึงขบวนการต่อสู้เพื่อสิทธิสตรีในอเมริกาซึ่ง เดอ โบวัวร์ ได้ไปเยือนในปี 1947, ในฝรั่งเศสเองซึ่งสตรีได้รับสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งเมื่อปี 1946, อิทธิพลของลัทธิคอมมิวนิสต์, อิทธิพลของปรัชญาแนวอัตถิภาวนิยม ซึ่งผู้เขียนได้ให้พื้นฐานเกี่ยวกับปรัชญาแนวนี้พอสมควรเพื่อความเข้าใจในงานของ เดอ โบวัวร์ ที่ยิ่งขึ้น เนื่องจาก เดอ โบวัวร์เขียนหนังสือ บนพื้นฐานของปรัชญาแนวอัตถิภาวนิยม ในบทเดียวกันนี้ได้ศึกษาถึงประสบการณ์ในชีวิตของ เดอ โบวัวร์ ด้วยเพราะเป็นส่วนสำคัญอีกส่วนหนึ่งต่องานเขียนของเธอ

บทที่ 2 ผู้เขียนแสดงถึงการศึกษาสถานภาพสตรีของเดอ โบวัวร์ในทางประวัติศาสตร์ เริ่มตั้งแต่ผู้หญิงยุคก่อนประวัติศาสตร์, ยุคโรมัน, ยุคภายใต้ศาสนาคริสต์, ยุคกลาง, ยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา, สมัยศตวรรษที่ 17, ศตวรรษที่ 18, หลังสมัยปฏิวัติ 1789 และผู้หญิงต้นศตวรรษที่ 20 โดยมีประวัติศาสตร์ฝรั่งเศสเป็นหลักตั้งแต่ยุคกลางเป็นต้นมา ต่อจากนั้นเป็นการศึกษาถึงค่านิยมหรือภาพพจน์ของผู้หญิงที่สืบทอดคิดต่อกันมานานเข้า กล่าวคือผู้หญิงจะต้องเป็นผู้ชาย มีหน้าที่ผลิตลูก เป็นวัตถุแห่งความงามและความใคร่ เดอ โบวัวร์ต้องการชี้ให้เห็นว่าภาพพจน์หรือค่านิยมเหล่านี้มีเองที่คอยข่มขู่การผู้หญิงเอาไว้มิให้หลุดพ้นเป็นไทแก่ตัว

บทที่ 3 เป็นบทที่แสดงความคิดของ เดอ โบวัวร์ที่ว่าผู้หญิงมิได้เกิดมาเป็นผู้หญิง ทว่าได้กลายมาเป็นผู้หญิง ต้องเป็นรองผู้ชายทั้ง ๆ ที่ความจริงแล้วธรรมชาติของผู้หญิงมิได้อ่อนแอไปกว่าผู้ชายเลย แสดงให้เห็นว่าผู้หญิงถูกอบรมเลี้ยงดูมาให้เป็นผู้หญิงตามค่านิยมของสังคม มีหน้าที่ตามที่สังคมกำหนด นอกจากนี้ เดอ โบวัวร์ยังศึกษาถึงสถานภาพของผู้หญิงทั่วไปในสังคม, สถานภาพของโสเภณี และหญิงในวัยชรา

ในบทสรุป ผู้เขียนได้แสดงความเห็นว่าวิธีการเขียนหนังสือเล่มนี้ทำให้ผู้อ่านทราบ ว่า เดอ โบวัวร์มีความรู้อย่างกว้างขวางทั้งด้านชีววิทยา, จิตวิทยา, สังคมวิทยา, มานุษยวิทยา, การเมือง, ประวัติศาสตร์, วรรณคดี ฯลฯ มีการให้ข้อมูลและสถิติมากมาย ซึ่งแสดงว่า เดอ โบวัวร์คงต้องการให้งานชิ้นนี้เป็นงานที่เป็นวิทยาศาสตร์ น่าเชื่อถือ กระนั้นก็ผู้เขียนยังเห็นว่าการวิเคราะห์ของ เดอ โบวัวร์นั้นเป็นการมองด้านเดียว เดอ โบวัวร์ตั้งสมมติฐานไว้ในใจแล้วว่า ผู้หญิงถูกกดขี่ ดังนั้นจึงมิได้มองความจริงว่าผู้ชายที่ถูกกดขี่ก็มีเหมือนกัน ซึ่งความจริงในประวัติศาสตร์เป็นหลักฐานยืนยันอยู่มากมาย อย่างไรก็ตามผู้เขียนเชื่อว่า หนังสือเล่มนี้มีประโยชน์และโดยเฉพาะอย่างยิ่งมีอิทธิพลต่อขบวนการต่อสู้เพื่อสิทธิสตรีในหลาย ๆ ประเทศ โดยเฉพาะแต่ในประเทศฝรั่งเศสเท่านั้น

แพรวพอม อ่องระเบียม. "La Révolte dans le théâtre d'Albert Camus."

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทภาคตัด ภาควิชาภาษาตะวันตก ภาควิชาอักษร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513.

เนื้อหาของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ทั้งหมด 6 บท ตั้งแต่บทที่ 3 จนถึงบทที่ 6 เป็นบทที่ว่าด้วย "การขบถ" (la révolte) ของกามูส์ (Camus) ส่วนสองบทแรกเป็นการศึกษาเชิงประวัติ กล่าวคือ บทที่ 1 เป็นการศึกษาเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตของกามูส์ที่มีอิทธิพลต่อ "การขบถ" ของเขา เริ่มตั้งแต่เหตุการณ์ในวัยเยาว์ที่อัลจีเรีย, ชีวิตการศึกษา, ชีวิตการเป็นนักหนังสือพิมพ์, การทำงานใต้ดินต่อต้านพวกนาซี ท้ายบทกล่าวถึงผลงานชื่อ L'Homme révolté (คนขบถ) อย่างขมขื่นที่สุด ซึ่งแสดงความคิดเกี่ยวกับการขบถของกามูส์และผลงานเรื่องอื่น ๆ ของเขาด้วย

บทที่ 2 เป็นเรื่องย่อของบทละคร 5 เรื่องที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้แก่

Révolte dans les Asturies, Caligula, Le Malentendu, L'Etat de Siège
และ Les Justes

บทที่ 3 เป็นการศึกษานางหนังสือนวนิยายที่กามูสเขียนเกี่ยวกับความคิดเรื่องการขบถของเขา ซึ่งอาจจะเรียกได้ว่าเป็นหนังสือทฤษฎีก่อนที่กามูสจะนำทฤษฎีนี้ไปใช้จริง ๆ ในบทละครของเขา ผู้เขียนได้ศึกษานางหนังสือนั้นอย่างละเอียดโดยแยกแยะเป็นส่วนๆ ตั้งแต่หน้าเป็นต้นมาเลขที่เดียว ผู้อ่านจะได้ทราบว่า "นวนิยาย" ในทัศนะของกามูสนั้นเป็นอย่างไร ซึ่งกามูสได้ยกเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์มาเป็นตัวอย่างประกอบด้วย นอกจากนี้ผู้อ่านยังจะได้ทราบลักษณะการขบถที่เรียกว่า *la révolte métaphysique*, ความแตกต่างระหว่างคำว่า *révolte* และ *révolution*, ความสัมพันธ์ระหว่างการขบถกับศิลปะ

บทที่ 4 ผู้เขียนได้แยกแยะลักษณะการขบถที่กามูสได้แสดงออกในบทละคร 5 เรื่องของเขา ซึ่งแบ่งออกได้เป็น การขบถต่อพระเจ้า, การขบถต่อคริสตศาสนา ซึ่งผู้เขียนได้แยกแยะต่อไปอีกถึงลักษณะไม่ตีต่าง ๆ ของศาสนาที่กามูสมุ่งต่อต้าน ต่อจากนั้นเป็นการขบถต่ออุดมการณ์ (*l'idéologie*) ที่เป็นมโนเกิดของระบอบการปกครองที่กามูสมุ่งต่อต้าน ได้แก่ การเคารพอำนาจสูงสุดของพรรคเป็นใหญ่โดยไม่คำนึงถึงสมาชิก, การที่หัวหน้าอุดมการณ์เหล่านี้ประพฤติตนเป็นพระเจ้าผู้มีอำนาจกำหนดความเป็นตายของทุกคน, การรุกรอนเสรีภาพส่วนบุคคล, การรุกรอนสภาพความเป็นมนุษย์, การให้สัญญาในความสุขที่ยังมาไม่ถึง ถัดจากอุดมการณ์ก็เป็นการขบถต่อรูปแบบของสังคมมากรูปแบบ ได้แก่ สังคมที่อวยุติธรรม, สังคมที่หยุดนิ่งไม่มีการเปลี่ยนแปลง, สังคมที่เป็นเครื่องจักรไร้ความเป็นมนุษย์, สังคมแห่งการโกหกหลอกลวง, สังคมที่ผู้มีอำนาจใช้ภาษาคลุมเครือเพื่อหลอกลวงประชาชน ส่วนการขบถข้อสุดท้ายคือการขบถต่อความไร้สาระ (*l'absurdité*) ของโลก ทั้งนี้ในแต่ละหัวข้อผู้เขียนได้หยิบยกสาระของแต่ละหัวข้อมาอธิบาย พร้อมทั้งได้ยกตัวอย่างจากบทละคร 5 เรื่องของกามูสมาประกอบ

บทที่ 5 เป็นเรื่องเกี่ยวกับตัวเอกในงานของกามูสโดยเฉพาะ ผู้เขียนได้แบ่งตัวเอกของกามูสออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ตัวละครที่เป็นขบถปลอม และตัวละครที่เป็นขบถจริง ทั้งนี้โดยใช้ทัศนะในเรื่องการขบถของกามูสเป็นเกณฑ์ ตัวละครที่ผู้เขียนจัดเข้าไว้ในประเภทขบถปลอม ได้แก่ Caligule, Martha จากเรื่อง Le Malentendu, Stépan จากเรื่อง Les Justes ส่วนตัวละครที่เป็นขบถจริง ได้แก่ Diégo จากเรื่อง L'Etat

de Siège และ Kaliayev จาก Les Justes ผู้เขียนได้วิเคราะห์การกระทำของตัวละครแต่ละตัว ซึ่งการกระทำของเขาเหล่านั้นเองที่ทำให้ผู้เขียนสามารถตัดสินได้ว่า ใครเป็นขมถจริง ใครเป็นขมถปลอม

บทที่ 6 บทสุดท้ายเป็นการวิเคราะห์การขมถของกามูสในแง่จริยธรรม กล่าวคือเป็นการวิเคราะห์คุณค่าต่าง ๆ ของการเป็นขมถ เพราะทัศนะการขมถของกามูสนั้นมีไว้เพื่อทำลาย หากมีเพื่อสร้างสรรค์ การขมถในรูปแบบของกามูสช่วยจรรโลงสำนักที่เกี่ยวกับเสรีภาพ, ความยุติธรรม, ภราดรภาพ, ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน, ความเอื้อเฟื้อ, สัจจะ และการเดินสายกลาง ผู้อ่านจะสรุปได้ในที่สุดว่า "การขมถ" ของกามูสนั้นเป็นท่าทีที่แข็งขันแต่ไม่ก้าวร้าว

รัชฎา สุขรังสรรค์. "มนุษยชาติและงานอาชีพ ศึกษาจากนวนิยายเรื่อง แตร์ เคส์ ซอมม์ และ โวล เดอ นุย ของ แซงต์ เดกซูเปรี." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาด้านศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.

เนื้อหาของวิทยานิพนธ์เล่มนี้แบ่งออกเป็น 5 บท บทที่ 1 กล่าวถึงการทำงานในความหมายของแซงต์ เดกซูเปรี (Saint-Exupéry) บทที่ 2 กล่าวถึงการทำงานกับความรับผิดชอบ ผู้เขียนให้ความหมายของคำว่า "รับผิดชอบ" ในสายตาของแซงต์ เดกซูเปรี ซึ่งได้แก่ความรับผิดชอบในการทำงานของตนแล้วขยายวงไปสู่สังคม ซึ่งไม่ได้หมายถึงเพียงแค่สังคมกลุ่มเล็ก ๆ เท่านั้น ทว่าหมายถึงมนุษยชาติทั้งหมด ความรู้สึกรับผิดชอบต่อกล่าวพัฒนามาจากการทำงานร่วมกัน จากการที่ได้รู้สึกว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของสังคม บทที่ 3 เป็นเรื่องของการทำงานกับสังคมมนุษย์ สิ่งสำคัญที่จะทำให้คนเราประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานก็คือ ความสมัครสมานร่วมแรงร่วมใจ (la solidarité) และการมีน้ำหนึ่งใจเดียวกันไม่ขัดแย้ง (l'unanimité) ซึ่งคำสองคำนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อ มนุษย์มีความสัมพันธ์กับคนรอบข้าง ผู้เขียนแบ่งความสัมพันธ์นี้ออกเป็นความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน, ความสัมพันธ์กับผู้ที่อยู่ในสังคมเดียวกัน และความสัมพันธ์กับมนุษยทั้งโลก นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์ที่เป็นลำดับขั้นที่ก่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม กล่าวคือ ถ้าแต่ละหน่วยรู้จักลำดับชั้นของตนเอง รู้จักหน้าที่ของตนและทำหน้าที่ให้ดีที่สุด สังคมก็จะไม่วุ่นวายมีความสงบมั่นคง บทที่ 4 ผู้เขียน

แสดงให้เห็นถึงความรักของแซงเตกซูเปร์ที่มีต่ออาชีพนักบิน เริ่มตั้งแต่เข้าเรียนในโรงเรียนฝึกบินและประสบการณ์ในการบินตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงการบินครั้งสุดท้าย บทที่ 5 ชี้ให้เห็นว่าการสร้างสรรค์งานวรรณกรรมของแซงเตกซูเปร์นั้น เป็นผลสืบเนื่องมาจากการอุทิศตัวให้กับงานอาชีพของเขา งานอาชีพทำให้เขาค้นพบความจริงของชีวิต และถ่ายทอดความจริงนั้นสู่ผู้อ่านผ่านทางงานวรรณกรรม ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างจากนวนิยายเรื่อง Vol de Nuit และ Terre des Hommes. หลังจากนั้นได้ทำการศึกษาคำว่าที่ใช้คำว่า มนุษย์ (l'homme) และ งานอาชีพ (le métier) ในนวนิยายสองเรื่องข้างต้น โดยให้เหตุผลว่า ปรัชญาของแซงเตกซูเปร์นั้นเป็นปรัชญามนุษนิยมและแก่นเรื่องที่สำคัญในงานของเขาก็คือเรื่องงานอาชีพ ดังนั้นจึงควรศึกษาการใช้คำสองคำนี้โดยละเอียด ผู้เขียนแบ่งการศึกษาออกเป็นสองส่วน คือในส่วนแรก ผู้เขียนได้ให้ตัวเลขของความถี่ในการใช้คำนาม l'homme และคำคุณศัพท์ humain ในแต่ละบท หลังจากนั้นจึงให้ตัวเลขเฉลี่ยต่อหน้า และสรุปผลเทียบระหว่างนวนิยายสองเรื่อง ในส่วนที่สอง เป็นการศึกษาการใช้คำที่แสดงแก่นเรื่อง "งานอาชีพ" นอกจากคำว่า métier แล้ว แซงเตกซูเปร์ยังได้ใช้คำอื่นใดอีกบ้างที่มีความหมายทำให้นึกถึงการทำงาน ทั้งนี้ได้ยกคำจำกัดความจากพจนานุกรมมาเทียบเคียง

รัชนี้ จักโรภาสพิสัย. "ความรักกับผู้หญิงในนวนิยายสองเรื่องของมาร์เกอริต ดูราส์ :

โมเดราโต กองคาบิเล และ เลอ รารีสมอง เคอ โลล เว สไตน์." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาด้านศิลปศาสตรบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เป็นการศึกษานวนิยายสองเรื่องของมาร์เกอริต ดูราส์ เป็นการศึกษาตัวละครเอกที่เป็นหญิง 2 คนเป็นสำคัญคือ อานน์ เดบารด์ส์ (Anne Desbaresdes) ในเรื่อง Moderato Cantabile และ ลอล เว สไตน์ (Lol V. Stein) ในเรื่อง Le Ravissement de Lol V. Stein โดยเฉพาะในแง่ของความรักและอิสรภาพ ในบทที่ 1 ผู้เขียนเปรียบเทียบอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อตัวละครซึ่งเป็นหญิงในสังคมชั้นสูง ตัวละครสองคนนี้เพื่อหน่ายความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน อึดอัดต่อการอุปประเพณีและกฎเกณฑ์ของสังคมที่ปิดกั้นการแสดงออกทางความรู้สึกและอารมณ์ ผู้เขียนได้แยกแยะสภาพแวดล้อมตัวละครออกเป็น สภาพในวัยเด็ก สภาพของยุคสมัย สภาพชีวิตสมรส สภาพชีวิตสมรสแต่ละที่เป็น

ส่วนสำคัญทำให้ตัวละครอยากลืมนองชีวิตที่มีอิสระกว่าในเรื่องของความรัก เพราะชีวิตสมรสของตัวละครทั้งสองมิได้มีความสุข ตัวละครมีบทบาทเป็นแต่เพียงนายหญิงของบ้าน หรือว่าคิดว่าเรอความใคร่เท่านั้นเอง สิ่งเดียวที่พอจะเป็นเครื่องประโลมใจให้กับตัวละครก็คือ ลูก แต่ก็เฉพาะในกรณีของอานน์เท่านั้น ในกรณีของลอล นั้น ลูกมิได้มีความหมายอะไรเลย ผู้เขียนจึงต้องชี้ให้เห็นต่อไปว่าทางออกของตัวละครเพื่อผ่อนคลายชีวิตที่บีบคั้นและเงียบเหงานั้นคืออะไร ในกรณีของอานน์ได้แก่ คนตรี การแอบมองผู้อื่น และการเดินเที่ยวเล่น ส่วนกรณีของลอลนั้นทางออกก็ได้แก่ดนตรีและการเดินเที่ยวเล่นเช่นเดียวกัน ผู้เขียนได้พยายามวิเคราะห์สิ่งประกอบอื่น ๆ ที่บีบคั้นชีวิตของตัวละคร เช่นที่อยู่อาศัยซึ่งเปรียบได้เสมือนคุก หรือแม้กระทั่งองค์ประกอบเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น กลิ่นของดอกไม้, เสียงของกิ่งก้านต้นไม้ที่เสียดสีกันในตอนกลางคืน, เงาของต้นไม้ เป็นต้น แต่ทั้งนี้ก็เป็นเฉพาะในกรณีของอานน์เท่านั้น

บทที่ 2 เป็นการศึกษาดังสาเหตุของการแสวงหาความรักสมบูรณ์ของตัวละคร ซึ่งก็ได้แก่การมาดกรรมในร้านกาแฟ ในกรณีของ อานน์ และการเดินรำที่ T. Beach ในกรณีของ ลอล และการแสวงหาความรักสมบูรณ์ดังกล่าวจำเป็นอยู่เองที่จะต้องมี การรู้เห็นเป็นใจของคนและสิ่งแวดล้อม ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่าในกรณีของอานน์นั้น โชแวง (Chauvin) มีบทบาทสำคัญอย่างไรต่อการแสวงหาความรักของอานน์ หรือในกรณีของ ลอล ก็มีเพื่อนเท่ากับซูรัก ซึ่งการรู้เห็นเป็นใจของคนเหล่านี้ประกอบกับการรู้เห็นเป็นใจของสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้วิจัยได้แยกแยะออกไปมากมาย เช่น ฉากที่เป็นธรรมชาติ, ฉากที่ไม่เป็นธรรมชาติ, เสียงชนิดต่าง ๆ, สีต่าง ๆ, ล้วนแล้วแต่มีบทบาทนำตัวละครไปสู่ การ identification ทั้งสิ้น

บทที่ 3 กล่าวถึงขบวนการแสวงหาความรักของตัวละคร ซึ่งแบ่งออกได้เป็นสองช่วงใหญ่ ๆ คือ ช่วง identification และช่วง transformation ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นอย่างเป็นขั้นเป็นตอนว่าอานน์พยายามเปรียบเทียบตัวเองกับหญิงที่ถูกฆาตกรรมอย่างไร และ ลอลพยายามเปรียบเทียบตัวเองกับหญิงที่มาแย่งคูรักอย่างไร และหลังจากการพยายามเปรียบเทียบดังกล่าวแล้วตัวละครได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างไร

ในบทสรุปผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นไว้อย่างน่าสนใจว่า ความคิดเกี่ยวกับเรื่องความรักของ มาร์เกอริต คูราส์ นั้น มีทั้งด้านดีและด้านเสีย ด้านดีก็คือทำให้ค้นพบตัวเอง ค้นพบความรู้สึก

อันรุนแรงล้าลึก ทำให้ได้รู้จักชีวิตในอีกรูปแบบหนึ่ง ทว่าในขณะที่เดียวกัน ความรักก็แยกไม่
 ออกจากความเจ็บปวด ความเหนื่อยอ่อน ความตกต่ำเสื่อมโทรม และบางครั้งก็นำไปสู่ความ
 ตาย และในที่สุดผู้เขียนก็สรุปว่าความรักในทัศนะของมาร์เกอริต ดูราสเน็ม มีด้านร้ายมากกว่า
 ด้านดี หลังจากนั้นเป็นการสรุปลักษณะเด่นต่างๆ ของความรักของนักเขียนสตรีผู้นี้ และที่น่า
 สนใจคือ ท่าทีของเธอที่มีต่อสถานภาพของสตรีและการเรียกร้องสิทธิสตรีโดยผ่านทางตัวละคร
 รวมตลอดไปถึงทัศนะเกี่ยวกับการชายตัว, การข่มขืน, และความต้องการทางเพศ

วงศ์ศรี แซ่เฮง. "ความรักในกวีนิพนธ์ของอารากง." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต

ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาแก่นเรื่องความรักที่ปรากฏในกวีนิพนธ์ของอารากง (Aragon)
 แบ่งออกเป็น 4 บท บทที่หนึ่ง เป็นการศึกษามรดกผู้หญิงที่อารากงรัก ซึ่งเริ่มจากมารดา
 บ้าทั้งสองและผู้หญิงอื่น ๆ ที่เขาเคยหลงใหล หรือมีความสัมพันธ์ด้วยก่อนจะมาพบกับเอลซ่า
 (Elsa) ผู้เขียนบทนี้ให้เห็นว่าความรักทั้งหมดก่อนที่จะมาพบเอลซ่านี้ ไม่เคยให้ความสุขแก่
 อารากงเลย มีแต่ก่อให้เกิดความเจ็บปวด เมื่ออารากงมาพบเอลซ่า เขาจึงทุ่มเทความ
 รู้สึกทั้งหมดไว้ในตัวเอลซ่าแต่ผู้เดียว บทต่อ ๆ ไปจึงเป็นการวิเคราะห์ให้เห็นถึงความรักของ
 อารากงที่มีต่อเอลซ่า ซึ่งปรากฏในกวีนิพนธ์ของเขา บทที่ 2 กล่าวถึงลักษณะของความรัก
 ทั้งในแง่บวกที่รับรู้ได้ด้วยกายคือ ให้ความสุขความพอใจในรสของโลกีย์ ในขณะที่เดียวกันให้
 ความรู้สึกว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์สูงค่า เป็นสิ่งที่ทำให้ชีวิตดำรงอยู่ซึ่งความรู้สึกเช่นนี้สัมผัสได้ด้วย
 ใจ ส่วนในแง่ลบก็คือก่อให้เกิดความริษยา อยากรับเป็นเจ้าของแต่เพียงผู้เดียว ลักษณะดัง
 กล่าวทั้งหมดสะท้อนให้เห็นถึงความเหนือกว่าของเอลซ่า และอารากงยินยอมลงให้หญิงคนรัก
 และเทอตกทูนเธอจนหมดหัวใจ

บทที่ 3 มีเนื้อหาเกี่ยวกับการครองชีวิตอยู่ร่วมกันและปรัชญาที่ได้จากความรัก แบ่ง
 ได้เป็นสามส่วน ส่วนแรกกล่าวถึงความสุขของการที่ได้อยู่ด้วยกัน ส่วนที่ 2 ความทุกข์ที่ต้อง
 แยกจากกันตลอดจนอุปสรรคทั้งหลายที่ทำให้การอยู่ด้วยกันไม่สามารถเป็นไปได้ เช่น สงคราม,
 ความชรา, ความตาย ส่วนที่ 3 คือความรักในแง่ที่เป็น *redemption*

บทที่ 4 ศึกษาความสำคัญของเอลซ่าในชีวิตของอารากง แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ใหญ่คือ เอลซาในชีวิตจริงซึ่งแบ่งย่อยออกเป็น เอลซากับการทำงานการเมือง เอลซากับความ
ความรักในประเทศชาติและเอลซาที่เป็นแรงบันดาลใจให้กับกวีนิพนธ์ของอารากง ส่วนตอนที่
สองเป็นการศึกษาลักษณะที่อารากงพยายามสร้างเอลซาให้เป็นอมตะ

วัลยา รุกขพันธ์. "อังเดร จีต และการหลุดพ้นเป็นอิสระของเอกัตบุคคล." วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2517.

บทแรกของวิทยานิพนธ์เล่มนี้เป็นการศึกษาชีวิประวัติขององเดร จีต (André
Gide) ในส่วนแรกเป็นประวัติตั้งแต่เกิดจนถึงชีวิต โดยเน้นที่สภาพครอบครัวที่มีอิทธิพลอย่าง
สูงต่อภาวะจิตใจของเขาอันส่งผลอย่างปฏิเสธไม่ได้ต่องานเขียนของเขาในเวลาต่อมา ส่วน
ที่สองกล่าวถึงการสร้างสรรค์งานประพันธ์ซึ่งเริ่มตั้งแต่ ค.ศ. 1891 และอิทธิพลของเขาทั้ง
ด้านส่วนตัวและด้านงานประพันธ์ที่มีต่อชนหนุ่มสาวในยุคนั้น และท้ายสุดคือ เกียรติยศต่าง ๆ
ที่เขาได้รับโดยเฉพาะอย่างยิ่งรางวัลโนเบลสาขาวรรณคดี

บทที่สอง เป็นการย่อเนื้อเรื่องของนวนิยายทั้งหมดเล่มที่ผู้เขียนเลือกใช้ในการทำ
วิทยานิพนธ์ ซึ่งได้แก่เรื่อง L'Immoraliste, La Porte Etroite, Les Caves du
Vatican, La Symphonie Pastorale, Les Faux-Monnayeurs และ Si le
grain ne meurt

บทที่สาม เนื่องจากบทหนึ่งชื่อว่าองเดร จีต และการสำรวจตัวเอง ผู้เขียนจึง
ศึกษาการแสวงหาความเป็นตัวของตัวเองขององเดร จีต และอุปสรรคต่าง ๆ ที่เขาต้อง
เผชิญนับตั้งแต่ อุปสรรคในครอบครัวอันได้แก่มารดาและภรรยาผู้เคร่งศาสนาและอุปสรรคทาง
สังคมอันได้แก่ค่านิยมของชนชั้นกลาง ซึ่งไม่ยอมรับ "ตัวตน" ที่แท้จริงของจีต จากการสำรวจ
ตัวเองและอุปสรรคที่เขาต้องเผชิญนั่นเอง ทำให้จีตลุกขึ้นมาต่อต้านความล้าหลังของชมธรรม-
นิยมประเพณีและคตินิยมในการดำเนินชีวิตในสมัยนั้น อีกทั้งยังยอมรับอย่างโอ้อ่าเปิดเผยถึง
ความเป็นคนรักร่วมเพศของเขาเอง

บทที่ 4 เป็นการศึกษาเรื่องอุปสรรคต่อเนื่องจากบทที่ 3 คือ อุปสรรคทางศาสนา ผู้
เขียนเน้นถึงอิทธิพลของศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ที่มีต่อจีตในวัยเด็ก แต่อิทธิพลดังกล่าว

กลับทำให้ชีวิตลุกขึ้นมาเป็นปฏิปักษ์ต่อต้านกฎเกณฑ์ทางศาสนาที่เขาเห็นว่าล้าหลังหรือไร้เหตุผล ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างจากนวนิยายเรื่องต่าง ๆ ของซีตมาประกอบ เพื่อแสดงให้เห็นว่าชีวิตเสียดสีศาสนจักร, สันตปาปา, พระสงฆ์ หรือแม้กระทั่งพระเจ้า ล้อเลียนความมั่งงายในไสยศาสตร์ของศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิก วิจารณิกายโปรเตสแตนต์ที่ได้ทำให้วัยเด็กของเขาเสียไปอย่างน่าเสียดาย ซีตเชื่อแต่พระเจ้าจนเท่านั้นแต่ไม่เชื่อถือการตีความของเซนต์ปอลหรือของศาสนจักร

บทที่ 5 ว่าด้วยความพยายามในการหลุดพ้นเป็นอิสระจากกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ครอบงำอยู่ เขาประณามกฎเกณฑ์ทุกอย่างที่ยึดเยี่ยกระเบียดชิดกับอันจอมปลอมมาให้แก่ใจเจกบุคคล เขามองเห็นความเป็นไปได้ที่คนแต่ละคนจะสร้างกฎและค่านิยมของเขาขึ้นมาเอง และดำเนินชีวิตอย่างเป็นธรรมชาติ คนแต่ละคนเท่านั้นที่เป็นผู้กำหนดความดีความเลวของตน เขาเสนอให้ใจเจกบุคคลสนุสนานอย่างเต็มที่ตามอารมณ์ธรรมชาติของตน ใช้ประสพทั้งห้าในการชื่นชมธรรมชาติและหาความสุขอย่างอิสระ

บทที่ 6 อย่างไรก็ตาม ความเป็นอิสระของใจเจกบุคคลจะเป็นอันตราย หากไม่มีชีวิตอื่นเพราะจะกลายเป็นความหลงตัวเอง (le narcissisme) เห็นแก่ตัวเองอย่างร้ายกาจ (l'égoïsme) ผู้เขียนพยายามเน้นให้เห็นว่า ความเป็นตัวของตัวเองนั้นในความหมายของซีตไม่ใช่ความเห็นแก่ตัว ตรงกันข้ามหมายถึงการแสวงหาความเป็นตัวเอง กล่าวหาญในการยืนหยัดเป็นตัวเองโดยไม่แยแสกฎเกณฑ์ของสังคม ในขณะที่เดียวกันก็ต้องนึกถึงการเสียสละ, การอุทิศตนทำงานเพื่อส่วนรวมควบคู่กันไปด้วย ซึ่งสิ่งนี้เป็นสิ่งที่ผู้เขียนเห็นว่าคนโดยทั่วไปมักจะยังเข้าใจชีวิตผิดอยู่ ความจริงแล้วมโนทัศน์ของซีตก็คล้าย ๆ กันกับของกามูสนั่นเอง

วารุณี สันติโรจน์ประไพ. "การศึกษาเชิงวิเคราะห์นวนิยายเรื่อง ลา มอดิฟิเคชัน ออง มิเชล บูตอร์." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้มุ่งศึกษาเทคนิคและทัศนคติในการเขียนนวนิยายของบูตอร์

(Butor) ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง La Modification อันเป็นเทคนิคและทัศนคติของ

บูวโรมอง (le nouveau roman) ซึ่งบูตอร์เป็นหนึ่งในนักประพันธ์กลุ่มนี้ ผู้เขียนเริ่มศึกษา

จากลักษณะที่เด่นที่สุดในนวนิยายเรื่องนี้ก่อน กล่าวคือ การใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 "vous" ในการดำเนินเรื่อง และผลจากการใช้สรรพนามตัวนี้ ผลประการแรก คือทำให้ภาษาที่ใช้มีลักษณะเป็นภาษาของสำนึก (Le langage de la conscience) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อบุคอรืเพิ่ม le monologue intérieur เข้าไปเป็นส่วนสำคัญ ผลที่ติดตามเป็นอันดับต่อมาก็คือลักษณะสากล (l'universalisation) กล่าวคือ "vous" อาจจะเป็นผู้อ่านก็ได้ ตัวละครเอกก็ได้ ผู้หญิงก็ได้ ผู้ชายก็ได้ ทำให้เกิดความรู้สึกว่ามีคนพูดกันอยู่ ไม่ใช่เพียงนักเขียนเขียนถึงผู้อ่านเท่านั้น

บทที่สอง เป็นการศึกษา "ความจริง" (le réalisme) ในทัศนะของบุคอรื เนื่องจากบุคอรืต้องการจะเปลี่ยนแปลงแบบแผนของนวนิยายที่ยึด "ความจริง" เดียวเป็นหลักอยู่เสมอมา ผู้เขียนชี้ให้เห็นว่า "ความจริง" ของบุคอรืมีอยู่ด้วยกัน 3 ลักษณะกล่าวคือ ความจริงภายนอก (le réalisme extérieur), ความจริงภายใน (le réalisme intérieur) และความจริงแบบเทพปกรณัม (le réalisme mythologique)

บุคอรืมีความละเอียดลออในการบรรยายสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวละครเอกจนได้ชื่อว่าเป็น บัลซัค (Balzac) อีกคนหนึ่ง ความจริงที่อยู่รอบตัวละครและถูกบรรยายอย่างละเอียดถี่ถ้วนนี้เองที่เป็น "ความจริงภายนอก" ซึ่งทำให้ผู้อ่านรู้สึกถึงความสมจริงของเหตุการณ์ที่ดำเนินไปในนวนิยาย ทว่าก็เป็นความจริงที่มองจากสายตาของตัวละครและเป็นความจริงที่มีอิทธิพลต่อสภาพทางร่างกายและจิตใจของตัวละครด้วย ส่วน "ความจริงภายใน" คือความรู้สึกนึกคิดที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของตัวละคร ตัวละครเอกนั่งอยู่ในรถไฟตลอดเรื่องและมีได้มีการกระทำที่สำคัญอะไรเลย เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่โลดแล่นอยู่ในหัวสมองของตัวละครนี้เองเป็นลักษณะที่เรียกว่า le fantastique cérébral สำหรับความเป็นจริงแบบเทพปกรณัมคือการพาตึงถึงเรื่องราวในเทพปกรณัมไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม ซึ่งปรากฏอยู่ทั่วไปในนวนิยายเรื่องนี้

บทที่สาม เป็นการศึกษาถึงบทบาทของสถานที่ สถานที่ในนวนิยายเรื่องนี้มีความสำคัญเทียบเท่ากับตัวละครเอกตัวหนึ่ง เพราะเรื่องราวทั้งหมดของนวนิยายเกี่ยวข้องกับสถานที่อย่างแน่นนอน สถานที่เป็นตัวอธิบายการกระทำต่าง ๆ ของตัวละครเอก เป็นตัวกำหนดการเปลี่ยนแปลงขั้นสุดท้ายและเป็นครั้งสำคัญที่สุดภายในจิตใจของตัวละคร อันเป็นที่มาของชื่อนวนิยายเรื่องนี้

บทสุดท้าย ผู้เขียนเสนอความคิดรวบยอดภายหลังการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญภายในใจของตัวละครเอก นั่นคือความคิดที่จะเขียนสิ่งใดออกมาสักอย่างหนึ่ง อันจะเป็นการกระทำเพื่อชดเชยความล้มเหลว, เพื่อปลดปล่อยตัวเองและย้ำความเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งตรงกันกับความคิดของตัวละครเอกในเรื่อง La Nausée ของซาร์ตร์ (Sartre) และบุตรก็ได้ถือโอกาสนี้แสดงทัศนคติถึงนวนิยายตามแบบฉบับของเขา

วิทยา เสงี่ยมวงศ์. "พรรณนาระบุยที่มีต่อมนุษย์ ในนิทานของลาฟองแตน." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 บท บทแรกเป็นเสมือนบทนำที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่า เหตุใดนิทานของลา ฟงแตน (La Fontaine) จึงมีลักษณะบุยนั้นคือผู้เขียนแสดงให้เห็นความคิดหวังในชีวิตส่วนตัว ความล้มเหลวของสถานะในสังคม และความพลาดหวังในชีวิตการประพันธ์ของลา ฟงแตน

บทที่สอง เป็นการวิเคราะห์ลักษณะบุยที่มีต่อมนุษย์ในนิทานของลา ฟงแตน โดยผู้เขียนพยายามแยกแยะประเภทของมนุษย์ที่ปรากฏในนิทานซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 3 ประเภทคือ มนุษย์ที่เห็นแก่ตัว มนุษย์ที่เป็นทาส และมนุษย์ที่บกพร่อง แต่ละประเภทแยกละเอียดลงไปอีกว่ามีลักษณะอย่างไร ทั้งนี้โดยยกตัวอย่างจากนิทานเรื่องต่าง ๆ พยายามชี้ให้เห็นว่าตัวละครที่เป็นสัตว์ของ ลา ฟงแตน นั้นเป็นเครื่องมือที่เขาใช้เพื่อสะท้อนให้เห็นภาพอันดำมืดของมนุษย์นั่นเอง

บทที่สาม เป็นการวิเคราะห์ปรัชญาชีวิตของ ลา ฟงแตน ที่เรียกว่า l'épicurisme ซึ่งเป็นปรัชญาที่มีหลักใหญ่อยู่ที่เสรีภาพ การหลีกเลี่ยงจากความวิตกกังวล การรู้จักเสพสุข แต่ในขณะเดียวกันก็รู้จักประมาณในการเสพสุข ทั้งนี้ผู้เขียนได้ยกชีวประวัติของ ลา ฟงแตน ในส่วนที่เกี่ยวข้องมาประกอบเพื่อเน้นให้ปรัชญาของเขาชัดเจนยิ่งขึ้น ในส่วนสุดท้ายของบทนี้ เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับประวัติในช่วงตอนปลายชีวิตของ ลา ฟงแตน ซึ่งหันเหจากปรัชญาชีวิตดังกล่าวมายึดมั่นในคริสต์ศาสนา

สดชื่น ชัยประสาธน์. "Le Thème du souvenir dans Les Fleurs du Mal de Baudelaire." วิทยานิพนธ์ปริญญานานาชาติ ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มี 5 บท บทที่ 1 เป็นการศึกษาถึงความพยายามค้นหาตัวเองของโบทแลร์ที่ปรากฏในกวีนิพนธ์เรื่อง Les Fleurs du Mal ซึ่งผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นว่ามีความเกี่ยวพันอย่างแนบแน่นกับความทรงจำในด้านต่าง ๆ ของผู้ประพันธ์ ได้แก่ด้านวรรณคดีและด้านศิลปะ ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างบทกวีที่ได้รับอิทธิพลมาจากกวีนิพนธ์ของเนร์วาลหรือจากภาพเขียนทางศาสนา

บทที่ 2 เป็นการศึกษาถึงความรู้สึกของกวีที่มีต่อ "เวลา" ซึ่งผู้เขียนได้ให้ภาพของกวีที่ยอมรับสภาพที่เหนือกว่าของเวลาแต่โดยดี แต่ก็เกรงกลัวและทรนนาใจกับการล่วงผ่านลับไปของเวลาเนื่องจากไปเกาะเกี่ยวกับความทรงจำในอดีตอันเป็นที่มาของทัศนะทุนนิยมของผู้ประพันธ์ โบทแลร์หาทางหนีความทรนนาใจเกี่ยวกับเวลาด้วยการแสวงหาความมึนเมา ไม่ว่าจะเป็นความมึนเมาในสุรา ในยาเสพติด (ฝิ่น, กัญชา) หรือในกวีนิพนธ์ ซึ่งในบรรดาหนทางหนีทั้งหมดนี้ กวีนิพนธ์ดูจะเป็นทางที่ประเสริฐที่สุด

บทที่ 3 ผู้เขียนศึกษาความเกี่ยวข้องระหว่างความทรงจำกับการสร้างสรรค์งานศิลปะ งานประพันธ์เป็นสิ่งที่กวีใช้จำลองภาพในอดีตที่เขาต้องการจะรักษาไว้ให้คงอยู่ตลอดไป ไม่เสื่อมสลายไปตามกาลเวลา เช่นความทรงจำเกี่ยวกับหญิงคนรัก ผู้เขียนได้วิเคราะห์บทบาทของจินตนาการในบทกวีด้วยเพราะช่วยทำให้ภาพแห่งความทรงจำชัดเจนมีชีวิตจิตใจยิ่งขึ้น และในบางครั้งบิตบังความน่าเกลียดน่ากลัวให้เหลือแต่ความสะอาดบริสุทธิ์

บทที่ 4 เป็นการศึกษาความทรงจำในฐานะที่เป็นบ่อเกิดของความสุข ทั้งนี้เนื่องมาจากความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างประสาทสัมผัสทั้งหลายกับความทรงจำในอดีต กล่าวคือสิ่งที่รับรู้ด้วยประสาทสัมผัสในเวลาปัจจุบัน เป็นสิ่งที่ชักนำให้ความทรงจำในอดีตกลับคืนมา ผู้เขียนให้น้ำหนักกับการศึกษาถึงสิ่งที่รับรู้ได้ด้วยสัมผัสประสาท มากกว่าสิ่งที่รับรู้ได้ด้วยจักขุประสาท และโสตประสาท เนื่องจากโบทแลร์มีความอ่อนไหวทางสัมผัสประสาทเป็นพิเศษ นอกจากนั้นยังศึกษาว่าความทรงจำที่เขียนด้วยความสุขในอดีต เช่นความทรงจำเกี่ยวกับความรัก ความทรงจำเกี่ยวกับการเดินทางไปในดินแดนต่างไกล ช่วยให้ความทุกข์ในปัจจุบันผ่อนคลาย

กลายเป็น และ การระลึกถึงโลกในความฝันเป็นสุขขึ้น

บทที่ 5 ตรงกันข้ามกับบทที่ 4 เพราะเป็นการศึกษาถึงความทรงจำในฐานะที่เป็นบ่อเกิดของความทุกข์ ความผูกพันกับความทรงจำในอดีตที่สละไสแต่ในปัจจุบันได้สูญสิ้นไปแล้ว เช่น ความจำเกี่ยวกับกรุงปารีส เกี่ยวกับชีวิตวัยเด็กก่อนที่แม่จะแต่งงานใหม่ ทำให้เขาอาลัยอาวรณ์จนไม่สามารถจะมีความสุขในปัจจุบันได้ เขากลายเป็นคนแปลกหน้าสำหรับสังคมที่เขาเป็นสมาชิกอยู่

บทที่ 6 เป็นการศึกษาทิวทัศน์ของโบคแลร์ในแง่ฉันทลักษณ์ โดยเน้นที่จังหวะและสัมผัส ซึ่งทำให้ผู้อ่านเห็นว่าโบคแลร์ไม่ได้เคารพกฎเกณฑ์ในการแต่งคำประพันธ์แบบดั้งเดิมอย่างเคร่งครัด ขึ้นอยู่กับว่าเขาต้องการให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกใด

สนใจ ลิมประพททธิกุล. "การศึกษาลักษณะบุคคลในเรื่อง "เลอเมมัวร์คูเทรอโตม" ของ ซาโตบรียองต์." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มุ่งศึกษาภาพของบุคคลที่น่าสนใจที่ปรากฏในเรื่อง Les Mémoires d'Outre-Tombe ของซาโตบรียองต์ โดยเน้นหนักที่ภาพของผู้เขียนเอง นอกนั้นเป็นภาพของบุคคลสำคัญ ๆ ในยุคสมัยนั้นและภาพของผู้หญิงที่อยู่ในแวดวงชีวิตของผู้ประพันธ์

ในบทที่หนึ่ง ผู้เขียนแยกลักษณะของ ซาโตบรียองต์ออกเป็น 5 ส่วน ส่วนที่หนึ่งแสดงให้เห็นภาพของซาโตบรียองต์ในชีวิตส่วนตัว ตั้งแต่เด็กจนถึงแต่งงาน ได้แก่ ซาโตบรียองต์ในฐานะที่เป็นลูกชาย พี่ชาย น้องชาย เพื่อน สามี ส่วนที่สอง คือ ภาพของเขาในชีวิตการทำงาน กล่าวคือเป็นนักการทูต นักการเมือง นักประพันธ์ นักประวัติศาสตร์ และผู้เกิดคุณสถาบันพระมหากษัตริย์ ส่วนที่สามเป็นภาพซาโตบรียองต์ผู้คลั่งไคล้ธรรมชาต ส่วนที่สี่ ซาโตบรียองต์ผู้รักการเดินทาง และส่วนสุดท้ายคือ ซาโตบรียองต์ผู้ยึดมั่นในคริสต์ศาสนา

เมื่ออ่านบทที่หนึ่งจบ ผู้อ่านจะได้ภาพรวมของนักเขียนฝรั่งเศสคนนี้อย่างค่อนข้างชัดเจนพร้อมทั้งได้ทราบประวัติของเขาอย่างค่อนข้างละเอียดด้วย

บทที่สอง ผู้เขียนเสนอภาพของบุคคลที่มีชื่อเสียงร่วมสมัยกับซาโตบรียองต์ และเขาได้มีโอกาสพบปะด้วย ซึ่งแบ่งออกเป็นสามกลุ่มด้วยกันคือ กลุ่มแรก พวกผู้นำประเทศ

ได้แก่ Napoléon, George Washington, กลุ่มที่สอง กลุ่มนักปฏิวัติ คือ Mirabeau และ Robespierre กลุ่มที่สาม บุคคลเด่น ๆ คือ Thiers และ Lafayette นอกจากผู้อ่านจะได้รู้จักภาพของบุคคลดังกล่าวเหล่านี้แล้ว ยังจะได้ทราบถึงความรู้สึกของ ซาโตบริยองค์ที่มีต่อบุคคลเหล่านี้ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นโปเลียนซึ่งเป็นบุคคลที่ซาโตบริยองค์พยายามเปรียบเทียบกับตัวของ เขาอยู่ตลอดเวลาว่ามีหลายอย่างคล้ายกัน และเขายกย่องนับถืออย่างสูงในความสามารถและความยิ่งใหญ่

บทที่สาม เป็นภาพของผู้หญิงทั้งหลายที่แวดล้อมซาโตบริยองค์ เริ่มตั้งแต่บรรดาญาติ ได้แก่ มารดาของเขาเอง ลูกพี่ลูกน้องที่เขารักที่สุดในบรรดาพี่น้องทั้งหมด ภรรยาของเขา ผู้หญิงในจินตนาการที่เป็นแรงบันดาลใจในการผลิตผลงานของเขา และสุดท้ายคือเพื่อนหญิงสามคนที่เขารักใคร่ชอบพอมากที่สุด คือ Madame Récamier, Madame Pauline de Beaumont และ Mademoiselle Charlotte Yves

บทสุดท้าย เป็นบทที่กล่าวถึงเทคนิคการบรรยายลักษณะบุคคลของซาโตบริยองค์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เข้าใจว่า เหตุใดการบรรยายลักษณะบุคคลในงานของเขาจึงประทับใจและน่าอ่าน ผู้เขียนแสดงให้เห็นว่า ซาโตบริยองค์มีความพิถีพิถันในการให้รายละเอียดของบุคคลที่เขาบรรยาย ทำให้ผู้อ่านสามารถทราบลักษณะนิสัยของบุคคลนั้น ๆ ด้วยในขณะเดียวกัน การใช้คำเพื่อให้ได้ความหมายแจ่มชัดหรือก่อให้เกิดความรู้สึก การใช้บทสนทนาซึ่งมีน้อยมาก การใช้บุคลาธิษฐาน การใช้ภาพของบุคคลสองคนมาเปรียบกันเพื่อให้อีกภาพหนึ่งดูเด่น เป็นต้น

ผลงานวิทยานิพนธ์ "La Technique de Balzac dans trois de ses romans."

วิทยานิพนธ์ปริชญ์มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512.

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้เป็นการศึกษานวนิยายชุด La Comédie Humaine ของบัลซัค (Balzac) จากนวนิยาย 3 เรื่องคือ Eugénie Grandet, La Cousine Bette และ La Maison du chat qui pelote โดยแบ่งวิทยานิพนธ์ออกเป็น 2 ส่วน ๆ แรกแบ่งออกเป็น 3 บท กล่าวถึงบัลซัคและกระบวนการในการสร้างนวนิยายของเขาโดยรวม ๆ ส่วนที่สอง แบ่งออกเป็น 3 บทเช่นเดียวกับส่วนแรก แต่ละบทศึกษานวนิยายเฉพาะเรื่อง

ในส่วนแรกนั้น บทที่ 1 เป็นชีวประวัติของบัลซัคตั้งแต่เกิดจนถึงแก่กรรม บทที่ 2 กล่าวถึงขบวนการในการสร้างนวนิยายชุด La Comédie Humaine นับตั้งแต่จุดประสงค์ที่จะจำลองภาพของสังคมในแง่มุมต่าง ๆ ทำให้บัลซัคแบ่งงานชิ้นนี้ออกเป็น 6 ส่วนเสนอภาพของสังคมฝรั่งเศสทั้งในเมืองหลวง ชานเมืองและชนบท จึงมีฉากทั้งในปารีสและแว้นแคว้นต่าง ๆ เกือบทั่วฝรั่งเศส นอกจากนี้ยังกล่าวถึงอิทธิพลของบุคคลต่าง ๆ ที่บัลซัคได้รับในการสร้างนวนิยายของเขาซึ่งได้แก่ บรรดานักปราชญ์ Cuvier, Geoffroy, Saint-Hilaire, Swedenborg, Lavater และนักประพันธ์อย่าง Sir Walter Scott นอกจากนี้ยังกล่าวถึง การเชื่อมโยงนวนิยายแต่ละเรื่องเข้าด้วยกัน ด้วยการให้ตัวละครที่เคยปรากฏตัวมาแล้วในนวนิยายเรื่องหนึ่ง ได้ปรากฏตัวอีกในนวนิยายเรื่องอื่น ส่วนบทที่ 3 ว่าด้วยความสามารถในการทำงานของบัลซัค เช่น สามารถทำงานได้ถึงวันละ 15 ชั่วโมง ความสามารถในการมีจินตภาพและในการสังเกต มีระบบในการจดบันทึกสิ่งที่เขาได้พบเห็นหรือสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงในการเขียนนวนิยาย นิยามการบรรยายลักษณะยาว ๆ เช่น การบรรยายสถานที่พักอาศัยของตัวละครซึ่งเขาเชื่อว่ามีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนที่อยู่ และการบรรยายดังกล่าวจะอยู่ในตอนต้นของนวนิยายเป็นส่วนใหญ่ จึงเป็นการนำเสนอตัวละครของเขาไปในตัว

ในส่วนที่สอง แต่ละบทแบ่งออกเป็นเรื่องย่อ การแต่ง และการบรรยายของนวนิยายแต่ละเรื่อง เริ่มด้วยเรื่อง Eugénie Grandet ในบทที่ 1, La Cousine Bette ในบทที่ 2 และ La Maison du chat qui pelote ในบทที่ 3

สารี ชิดานนท์. "Aspects de l'imagination visuelle chez Baudelaire (Les Petits Poèmes en Prose)." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2506.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ศึกษางานประพันธ์ของโบลแดร์ (Baudelaire) ที่ชื่อ Les Petits Poèmes en Prose โดยเน้นที่การกล่าวถึงดวงตา, สีและแสง บทที่ 1 เป็นบทนำ เกริ่นว่าผู้เขียนจะศึกษาเฉพาะหนังสือเรื่อง Les Petits Poèmes en Prose และมีขอบเขตในการศึกษาอย่างไร บทที่ 2 เป็นการวิเคราะห์เรื่องย่อในหนังสือเล่มนี้ไปที่ละ

เรื่อง โดยหยิบยกตอนทีกล่าวถึง ดวงตา, สี และ แสง มาให้เห็นเด่นชัด บทนี้มีความยาวถึงสองในสามของความยาวทั้งหมดของวิทยานิพนธ์ ส่วนบทที่ 3 แยกออกเป็นสองส่วน ๆ แรกเป็นการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของดวงตาที่ปรากฏในงานประพันธ์เล่มนี้ ได้แก่ ดวงตาของฌอน, ดวงตาของผู้เป็นที่บูชา, ดวงตาสัตว์, ดวงตาของหญิงชู้, ดวงตาของนักกายกรรม, ดวงตาของสีนรก และ ดวงตาของโบคแลร์เอง ซึ่งผู้เขียนได้แยกแยะว่าดวงตาแต่ละกลุ่มนี้ โบคแลร์กล่าวถึงไว้ในลักษณะอย่างไร ส่วนที่สองเป็นการกล่าวถึงลักษณะของสีและแสงที่ปรากฏในงานประพันธ์ เริ่มจากสีชมพู, ขาว, เขียว ว่าใช้สีสามสีนี้เมื่อกล่าวถึงอะไร และสีเหล่านี้เป็นสัญลักษณ์แทนสิ่งใดบ้าง ในหัวข้อนี้มีการศึกษาความเกี่ยวข้องระหว่างสีในภาพเขียนกับสีในกวีนิพนธ์ และอิทธิพลของจิตรกรเองกร์ (Ingres) และ เดอลาครอว์ซ์ (Delacroix) ที่มีต่อโบคแลร์ด้วย ต่อไปเป็นการศึกษาลักษณะของแสง โดยเฉพาะแสงในยามพลบค่ำกับแสงในตอนกลางวัน ซึ่งมีทั้งแสงตามธรรมชาติและแสงที่เกิดจากอุปกรณ์เครื่องใช้ หลังจากนั้นกลับไปศึกษาบทบาทของสีคำเป็นการเฉพาะก่อนจะจบลงด้วยหัวข้อที่เกี่ยวกับความมืด

ผู้เขียนกล่าวไว้ในบทสรุปว่านักประพันธ์ไทยก็มีการใช้สีในงานประพันธ์ เช่นเดียวกับโบคแลร์เหมือนกัน แต่ส่วนใหญ่แล้วสีเหล่านั้นมิได้มีความหมายทางสัญลักษณ์แอบแฝงอยู่ในงานประพันธ์ของโบคแลร์ และมีการกล่าวถึงนักประพันธ์ฝรั่งเศสอีกบางคน คือ อูโก (Hugo) แวร์กอร์ส (Vercors) และ อารากง (Aragon) ซึ่งสนใจในเรื่องสีและดวงตาเช่นกัน

สุธีรา อุทะนุค. "อิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่มีต่อจิตใจของ เดเรส เดสเกรู ในนวนิยายของฟรองซัว โมริแยค." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

ในบทนำของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้เขียนได้เกริ่นเกี่ยวกับวิธีการสร้างตัวละครของโมริแยค โดยได้ให้ความไปถึงแนวการเขียนนวนิยายในสมัยศตวรรษที่ 18 และ 19 จนกระทั่งถึงศตวรรษปัจจุบัน ผู้เขียนชี้ให้เห็นว่าโมริแยคจัดการเขียนถึงสังคมของพวกชนชั้นกลางที่อยู่ต่างจังหวัด (la bourgeoisie) อันเป็นชนชั้นที่เขาคุ้นเคยเป็นอย่างมาก และฉากในนวนิยายของเขาก็คือเมืองบอร์โดซ์ บ้านเกิดและเมืองที่เขาใช้ชีวิต หลังจากเริ่มปูพื้น

บ้างแล้วในบทนำ ผู้เขียนก็ได้ทำการวิเคราะห์สภาพธรรมชาติที่แวดล้อมตัวละครเอก คือ เตแรซ ว่ามีบทบาทต่อบุคลิกภาพของเตแรซอย่างไรบ้าง โดยเริ่มวิเคราะห์ไปตั้งแต่สถานที่ตั้งของหมู่บ้านอาร์เขอลูซ (Argelus) ที่เตแรซพำนักอยู่ ความเจ็บเหงาเปล่าเปลี่ยวของหมู่บ้าน ต้นสนซึ่งมีมากในท้องถิ่นนั้นและมีบทบาทเป็นสัญลักษณ์และแสดงชีวิตภายในของตัวละคร ตลอดจนภูมิอากาศอันอบอุ่น แห้งแล้งและฤดูกลางต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ได้เข้ามามีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับชีวิตของเตแรซอยู่ตลอดเวลาและมีอิทธิพลต่อจิตใจของเธอเป็นอย่างมาก

ในตอนที่สอง ผู้เขียนได้กล่าวถึงลักษณะสภาพสังคมที่เตแรซดำเนินชีวิตอยู่ เริ่มตั้งแต่สภาพของพวกชนชั้นกลาง ซึ่งเป็นเจ้าที่ดินและบูชาเงินกับที่ดินเป็นสำคัญ ในขณะที่เดียวกันก็เป็นคาธอลิก กล่าวได้ว่าผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นเงาภาพที่หลอกลวงของชนชั้นกลางที่ดูเหมือนเทอคณูบูชาประชาธิปไตย เกรงครัดในศาสนาและขนบธรรมเนียมอันดีงาม แต่แท้จริงนับถือศาสนาแต่ปาก เป็นคนจิตใจแข็งกระด้าง คิดถึงแต่ผลประโยชน์ส่วนตน พวกเขาเหล่านี้แหละที่กำชะตาชีวิตของเตแรซไว้ เนื่องจากเตแรซทนไม่ได้ที่จะต้องดำเนินชีวิตไปตามจารีตประเพณีของสังคมแบบนี้ จึงเกิดความขัดแย้งกับผู้ที่อยู่รอบข้าง ผู้เขียนได้เน้นเรื่องความหลงใหลในที่ดิน, เงินและเกียรติยศของครอบครัว, บัณฑิตศาสนา โดยแยกเป็นหัวข้อใหญ่ให้เห็นชัด เพราะสามสิ่งนี้เป็นสิ่งที่กำหนดบทบาทของคนที่อยู่รอบข้างเตแรซและทำให้เธอรู้สึกราวกับว่า สังคมที่เธออยู่นั้นไม่ต่างจากคุก

ในตอนสุดท้าย ผู้เขียนสนใจศึกษาชีวิตของเตแรซเป็นสำคัญ เริ่มจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของชีวิตคู่และชีวิตการเป็นแม่ ความรู้สึกเปล่าเปลี่ยวตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต ความรู้สึกชั่วร้ายภายในจิตใจที่เกือบจะนำไปสู่อาชญากรรม เป็นการวิเคราะห์การกระทำของตัวละครอย่างละเอียดลออ และด้วยความเป็นธรรมชาติ เพื่อแสดงให้เห็นว่าเตแรซนั้นตกเป็นเหยื่อของความกดดันจากสภาพแวดล้อม ในขณะที่เดียวกันข้อเสียในตัวของเธอเองก็ช่วยเสริมให้ความกดดันดังกล่าวมีอิทธิพลต่อจิตใจของเธอยิ่งขึ้น

ในบทสรุปซึ่งผู้เขียนได้ตั้งชื่อไว้ในสารบัญว่า เตแรซ : เหยื่อหรือเหยื่อฆาตกรนั้น ผู้เขียนได้สรุปด้วยการย้ำถึงจุดประสงค์และความพยายามของนักประพันธ์ที่จะแสดงว่า เตแรซนั้นตกเป็น "เหยื่อ" ของสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้เขียนเห็นด้วย แต่ได้เสริมว่าเตแรซเองก็มีนิสัยที่ไม่ดีอยู่ในตัวเช่นเดียวกัน บทสรุปนี้จึงไม่เป็นข้อสรุปที่ตายตัว ยังเปิดทางให้ผู้อ่านได้วิพากษ์วิจารณ์ถกเถียงกันต่อไป

สุปราณี เปรมบุตร. "La Femme chez Racine et dans la littérature siamoise."

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2499.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาเปรียบเทียบลักษณะตัวละครผู้หญิงของราซีน (Racine) กับตัวละครผู้หญิงในวรรณคดีไทย ก่อนอื่นผู้เขียนได้ทำการศึกษาประวัติของราซีนก่อนใน บทที่ 1 โดยกล่าวถึงทฤษฎีของแตน (Taine) ตอนต้นบทที่วางงานชิ้นใดก็ตามเป็นผลมาจากเชื้อชาติ, ยุคสมัย, สภาพแวดล้อม และความสามารถของผู้ประพันธ์ ผู้เขียนให้ประวัติของราซีนอย่างละเอียด โดยแบ่งเป็นช่วง ๆ ตามหัวข้อตั้งแต่วัยเด็ก, การเริ่มต้นเข้าสู่แวดวงวรรณกรรม, ผลงานในยุคแรก ๆ, อาชีพทางการละคร, การออกจากแวดวงละคร, ช่วงเวลาสุดท้ายของชีวิต และท้ายสุดเป็นการวิเคราะห์ว่าราซีนเป็นนักเขียนบทละครแนวคลาสสิกจริงหรือไม่ ซึ่งผู้เขียนได้ให้ความเห็นอย่างน่าสนใจว่าราซีนมิได้เป็นนักประพันธ์แนวคลาสสิกจริง ๆ แต่เป็นแนวโรแมนติกมากกว่า

บทที่ 2 เป็นการย่อเนื้อเรื่องของบทละคร 9 เรื่องของราซีน ได้แก่เรื่อง Andromaque, Britannicus, Bérénice, Bajazet, Mithridate, Iphigénie, Phèdre, Esther, Athalie โดยได้ให้ภูมิหลังของบทละครแต่ละเรื่องไว้ด้วย เช่น เป็นบทละครเรื่องที่เท่าใดของราซีน เขียนเมื่อใด แต่งครั้งแรกเมื่อใด ประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ที่มาหรือแรงบันดาลใจ ตลอดจนคำวิจารณ์ของนักวิจารณ์บางคน เกี่ยวกับบทละครแต่ละเรื่อง

บทที่ 3 เป็นการให้ภาพกว้าง ๆ เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของชาติไทยตั้งแต่อพยพจากทางตอนใต้ของประเทศจีนมาตั้งถิ่นฐานอยู่ในแหลมทองจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ เปลี่ยนจากรอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตยภายใต้พระมหากษัตริย์เป็นประมุข ต่อจากนั้นผู้เขียนได้ให้ประวัติวรรณคดีไทยอย่างคร่าว ๆ โดยแบ่งวรรณคดีไทยออกเป็น 4 ช่วงด้วยกันคือ สมัยสุโขทัยตั้งแต่ปี ค.ศ. 1277-1378, สมัยอยุธยา ปี ค.ศ. 1350-1767, สมัยธนบุรี ปี ค.ศ. 1770-1782 และสมัยรัตนโกสินทร์ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1782 จนถึงปัจจุบัน แต่ละสมัยมีวรรณคดีที่เด่น ๆ อะไรบ้าง ใครเป็นผู้แต่ง หลังจากนั้นเป็นการกล่าวถึงวรรณคดีไทยประเภทบทละครโดยเฉพาะ

บทที่ 4 ผู้เขียนได้ย่อเนื้อเรื่องของวรรณคดีไทย 6 เรื่อง คือ ลิลิตพระลอ, ขุนช้างขุนแผน, สังข์ทอง, ไกรทอง, อิเหนา, และรามเกียรติ์ หลังจากนั้นเป็นการให้ภาพของนางในวรรณคดีไทยใน 5 ลักษณะด้วยกัน คือ หญิงสาว, หญิงสาวที่ตกอยู่ในความรัก, เมีย, แม่ และหญิงคนสนิท

บทที่ 5 เป็นการศึกษาลักษณะตัวละครหญิงที่สวมบทบาทเป็นแม่ แบ่งย่อยออกเป็นแม่ในวัยสาว, แม่ของครอบครัว, แม่ที่กุมอำนาจ, แม่เลี้ยง ในแต่ละลักษณะนี้ผู้เขียนได้เทียบเคียงตัวละครของราชนิและตัวละครไทยไปด้วยกันคือ Andromaque กับ นางจันทร์เทวี, Clytemnestre กับนางมณฑา, Agrippine, Athalie กับนางศรีประจันและนางบุญเหลือ, Josabeth กับนางพันธุรัต

บทที่ 6 เป็นการศึกษาลักษณะของตัวละครหญิงที่สวมบทบาทเป็นหญิงสาว ไม่มีการแบ่งเป็นลักษณะย่อย ๆ อย่างในบทที่ 5 แต่เป็นการศึกษาตัวละครเรียงตัวไปเลย เริ่มจากตัว Iphigénie กับ Athalie ของราชนิ ตามมาด้วยตัวนางพิมพิลาไลย, นางบุษบา, นางจินตะหรา และนางรจนา

บทที่ 7 เป็นการศึกษาลักษณะของตัวละครหญิงที่สวมบทบาทเป็นเมีย ได้แก่ ตัว Andromaque, Zarah, Esther, Josabeth, Phèdre, Clytemnestre, Roxane ต่อด้วยนางมณฑา, นางรจนา, นางพิมพิลาไลยและนางสีดา

บทที่ 8 เป็นการศึกษาตัวละครหญิงที่ตกอยู่ในความรัก ซึ่งผู้เขียนกล่าวว่าแยกออกได้เป็นสองประเภท ประเภทแรกเป็นหญิงสาวที่มีอารมณ์รักรุนแรง และประเภทที่สองเป็นพวกที่มีธรรมชาติเป็นคนอ่อนโยน ทว่าในตอนที่วิเคราะห์ตัวละครแต่ละตัว ผู้เขียนมิได้แยกประเภท หากปนตัวละครทั้งสองประเภทนี้เข้าด้วยกัน ได้แก่ Hermione, Phèdre, Roxane, Bérénice Athalie, Monime, Junie, Aricie, Iphigénie, พระเพื่อนพระแพง, นางบุษบา, นางจินตะหรา, นางพิมพิลาไลย

บทที่ 9 เป็นการศึกษาลักษณะตัวละครหญิงคนสนิท ได้แก่ Céphise, Cléone, Oenone, Ismène, Albine, Phénice, Phœdime, Doris, Elise ส่วนของไทย ได้แก่ นางรื่น นางโรย และนางสายทอง

บทสุดท้าย ผู้เขียนให้ชื่อว่า "การเปรียบเทียบ" และให้ชื่อหัวข้อแรกว่า การเปรียบเทียบสังคมของฝรั่งเศสในคริสต์ศตวรรษที่ 17 และสภาพสังคมของไทยในคริสต์ศตวรรษที่ 19 จริง ๆ แล้วเป็นการเปรียบเทียบสังคมในสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 และสภาพสังคมไทยภายใต้ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์โดยทั่วไปโดยไม่ได้เจาะจงสมัย หลังจากนั้นเป็นการเปรียบเทียบบทละครของราซีนกับวรรณคดีไทยในแง่ที่มา, เนื้อหา, ตัวละคร, ส่วนตัวละครผู้หญิงนั้นแยกเป็นอีกหัวข้อหนึ่งต่างหาก เปรียบเทียบในด้านลักษณะภายนอก, ลักษณะภายในจิตใจ ความเป็นคนอารมณ์รุนแรง หรืออารมณ์อ่อนโยน และเป็นคนมีเหตุผล

ส่วนท้ายของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ต่อกับบทสรุป เป็นตรรกะของการถ่ายทอดคำภาษาไทยเป็นภาษาฝรั่งเศส (Tableau de la transcription des noms siamois) โดยแบ่งเป็น 3 ช่วง ช่วงแรกเป็นชื่อภาษาไทย ช่วงที่สองเป็นคำอ่านตามแนวสัทศาสตร์ (Transcription phonétique) ซึ่งผู้เขียนมิได้ชี้แจงว่าใช้ระบบอะไร ช่วงที่ 3 เป็นตัวเขียนที่ถ่ายทอดเป็นภาษาฝรั่งเศส (Transcription étymologique) ทั้งหมดนี้เรียงตามลำดับตัวอักษรตะวันตก คือเริ่มจากอักษร A, B, C .... ครรชนทั้งหมดมี 85 คำ มีทั้งสามัญนาม และวิสามัญนาม

สุภาภรณ์ อากาว์ชรุตม์. "Etude d'une famille Gervaise Macquart et ses enfants dans quatre romans d'Emile Zola." วิทยานิพนธ์ปริญา มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษานวนิยาย 4 เรื่องของเอมิล โซลา (Emile Zola) ได้แก่ L'Assommoir, Nana, Germinal, L'Ceuvre. โดยแบ่งวิทยานิพนธ์ออกเป็น 4 ตอน แต่ละตอนกล่าวถึงนวนิยายแต่ละเรื่องด้วยลักษณะเดียวกัน คือเริ่มด้วยเรื่องย่อ สถานที่ที่เกิดของเรื่องราว ช่วงเวลา เหตุการณ์สำคัญ และตัวละครสำคัญ ทั้งนี้โดยมุ่งที่กรอบครัว Rougon-Macquart เพื่อแสดงให้เห็นถึงทัศนะของโซลาที่เชื่อในเรื่องพันธุกรรม สภาพแวดล้อม และสภาพสังคมที่มีผลต่อบุคคล ผู้อ่านจะได้ทราบถึงชีวิตของแซร์แวงกับลูกทั้งสามของเธอ ลักษณะทางพันธุกรรมโดยเฉพาะการคิดเหวี่ยงที่ถ่ายทอดไปยังลูก ๆ มีส่วนสำคัญในการกำหนดวิถีชีวิตของพวกเขาอย่างไร ในบทนำผู้เขียนได้กล่าวถึงนักคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่ยี่

อิทธิพลต่อทัศนะของโซลา ได้แก่ อิทธิพลของแตน (Taine) นายแพทย์ลูกาซ (Lucas) หนังสือของนายแพทย์ผู้ทำให้โซลาเกิดความคิดที่จะเขียนหนังสือที่แสดงให้เห็นถึงชีวิตของคนในครอบครัวตั้งแต่ชั้นบรรพบุรุษจนถึงชนชั้นลูกหลาน ซึ่งพันเงาของครอบครัวนี้จะมีลักษณะต่างหรืออย่างไรโดยบังเอิญ และแต่ละคนต่างได้รับถ่ายทอดลักษณะข้อนี้ไปทั่วถ้วนหน้ากัน เพียงแต่มีการแสดงออกที่แตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมของแต่ละคน ส่วนอิทธิพลอีกประการหนึ่ง คือ อิทธิพลของนายแพทย์โคลด เบร์นาร์ต (Claude Bernard) ซึ่งทฤษฎีการนำวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ให้เข้ากับศาสตร์อื่นเพื่อใช้วิทยาศาสตร์นั้น ทำให้โซลาเกิดความคิดสร้างนวนิยายแบบที่เรียกว่า le roman expérimental

สุภาวดี วีระชาติพิสิ. "ผู้หญิงในชีวิตและงานของโบคแลร์." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาด้านภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาบทบาทของผู้หญิงที่มีต่อชีวิตของโบคแลร์ โดยผู้แต่งได้แบ่งงานออกเป็น 3 ส่วนด้วยกัน ส่วนแรกศึกษาถึงบทบาทของผู้หญิงในชีวิตจริงของเขา ซึ่งได้แก่ มารดาของเขาเอง, หญิงคนรักคือมาตามซาบาตีเย (Sabatier) ชาน ดูวาล (Jeanne Duval) และมารี โดเบริง (Marie Daubrun) และผู้หญิงอื่นที่มีความสำคัญรองลงมาซึ่งเท่ากับเป็นการเล่าประวัติชีวิตตลอดจนบุคลิกลักษณะนิสัยใจคอของโบคแลร์ไปด้วยในตัว ที่สำคัญคือหญิงเหล่านี้บ้างมีส่วนผลักดันให้โบคแลร์หันเข้าสู่ชีวิตการเป็นกวี บ้างก็เป็นแรงบันดาลใจให้กับงานสร้างสรรค์ของเขา บ้างก็มีอิทธิพลต่อปรัชญาชีวิตและการใช้ชีวิตที่โหดโหมของเขาด้วย

ในบทที่ 2 ผู้เขียนได้กล่าวถึงผู้หญิงเหล่านี้อีก แต่เป็นในแง่ที่ปรากฏในงานประพันธ์ของเขา ผู้อ่านจะได้ทราบว่าโบคแลร์กล่าวถึงผู้หญิงแต่ละคนอย่างไร ในสายตาของกวีเขามองเธอเป็นอย่างไร ตัวอย่างเช่นเมื่อกกล่าวถึงมารดา มารดาของเขาจะมีลักษณะเป็นผู้หญิงที่เข้มงวด เย็นชา ความรู้สึกเดียวที่มีต่อมารดาคือความขมขื่นเกลียดชัง หรือ มาตามซาบาตีเย ก็คือเพชฌฆาตในสายตาของเขา เธอสร้างความรู้สึกรังเกียจ หรือแม้กระทั่งสมมุติขึ้นในจิตใจของเขา ในขณะที่ชาน ดูวาล และมารี โดเบริง นั้นเปรียบเสมือนเป็นนางปีศาจแห่งความรักผู้ชักนำกวีไปสู่ความบันเทิงใจในโลกีย์วิสัยอย่างสุดขีด ไม่ว่าความบันเทิงนั้นจะชั่วร้ายอย่างไรก็ตาม

ส่วนที่ 3 เป็นการศึกษารสนิยมของโบลเลอร์ในด้านที่เกี่ยวกับผู้หญิง ซึ่งผู้เขียนได้แบ่งหัวข้อออกเป็นความไร้สมรรถภาพในด้านกามารมณ์และชอบความรุนแรง (le sadisme) ซึ่งเป็นเหตุเป็นผลกัน เนื่องจากโบลเลอร์ไร้ความสามารถที่จะทำให้ผู้หญิงมีความสุขในทางกามารมณ์ได้ เขาจึงหันไปหาความรุนแรงเป็นการชดเชยความรู้สึกต่ำต้อยเป็นรอง ตัวของโบลเลอร์ที่ปรากฏในงานประพันธ์จึงเป็นคนที่แข็งแรง แสดงความมีอำนาจเหนือหญิงคนรักด้วยการทำให้พวกหล่อนเจ็บปวด ไม่ว่าจะเป็นการทุบตี ทำร้ายร่างกาย หรืออย่างน้อยก็ทำให้น้ำตาาร่วง หัวข้อถัดไปเป็นการศึกษาความอ่อนไหวของประสาทสัมผัสของโบลเลอร์ ผู้อ่านจะได้ทราบถึงความเปรียบเทียบเกี่ยวกับสี, เสียง, กลิ่น, รส, สัมผัสซึ่งปรากฏอยู่ทั่วไปในงานประพันธ์ของเขา และรสนิยมเฉพาะตัวบางอย่าง เช่น ชอบกล่าวถึงเพชรนิลจินดาเวลาบรรยายความงามของผู้หญิง เป็นต้น รสนิยมในหัวข้อถัดไปคือ ความเกลียดชังที่เป็นธรรมชาติ จึงเป็นเหตุผลที่ว่าทำไมเขาจึงชอบพวกหญิงโสเภณีนัก ทั้งนี้เพราะพวกหล่อนมิได้ดำเนินชีวิตไปตามธรรมชาติ หากแต่ปรุงแต่งชีวิตด้วยสิ่งจอมปลอมต่าง ๆ และออกนอกศีลธรรมตรา กวินิพนธ์ของโบลเลอร์มีถึงส่วยงามอยู่ด้วย ส่วนใหญ่แล้วเต็มไปด้วยภาพที่จับคันจิตใจ เช่นฉากศพของหญิงคนรักที่ขึ้นอืด, หรือความน่าเกลียดไม่สมประกอบของร่างกายมนุษย์ กล่าวสั้น ๆ คือ โบลเลอร์ชอบทุกสิ่งทุกอย่างที่ก่อให้เกิดความสะพึงกลัว (l'horreur) ความดี ความงามนั้นออกจะน่าขยะแขยงเสียด้วยซ้ำไปในการคิดของเขา ความรักของโบลเลอร์ที่มีต่อผู้หญิงจึงเป็นความรักที่ปะปนไปด้วยความเกลียดชังอย่างแยกกันไม่ออกตามลักษณะนิสัยส่วนตัวของเขา ในบทประพันธ์ที่กล่าวถึงหญิงคนรักจึงเต็มไปด้วยถ้อยคำประนาม, คำเหน็ดเหนื่อย หรือแสดงความโกรธเกลียดของผู้ประพันธ์อยู่เสมอ

ผู้เขียนได้สรุปว่างานประพันธ์ของโบลเลอร์นั้นมีความรักและผู้หญิงเป็นแก่น เรื่องสำคัญเช่นเดียวกับแก่นเรื่องความตายเนื่องจากโบลเลอร์ได้ค้นพบว่าความตายเป็นทางเดียวที่จะหนีไปจากโลกอันเต็มไปด้วยความทุกข์ได้หลังจากประสบการอันผาดโผนและการผิดหวังจากผู้หญิงและความรัก นอกจากนี้ผู้เขียนได้ชี้ว่างานของโบลเลอร์มีลักษณะหลายอย่างที่มันเป็นโรมองติก แต่ก็ยังมีได้เปิดเผยความรู้สึกลึกลับส่วนตัวในจิตใจของผู้ประพันธ์มากเท่ากับงานที่เป็นโรมองติกแท้ ๆ แม้จะใช้จินตนาการในการประพันธ์แต่โบลเลอร์ก็ยังนิยมความเป็นจริง โดยเฉพาะความเป็นจริงเกี่ยวกับชีวิตในปารีส ภาพของผู้คนและถนนหนทางในปารีสเป็นความจริงที่โบลเลอร์ไม่มักเบือนและนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในงานประพันธ์

อนงค์นาฏ เมธาคูณวุฒิ. "การใช้เรื่องแต่งเพื่อประโยชน์ในการสั่งสอนในนิทานของวอลแตร์."

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 บท มีเนื้อหาเรียงตามลำดับคือ ที่มาของนิทาน, การใช้เรื่องแต่งเพื่อประโยชน์ในการสั่งสอน และลักษณะการเขียน บทที่ 1 จัดเป็นการศึกษาเชิงประวัติศาสตร์ว่าด้วยอิทธิพลต่าง ๆ อันเป็นที่มาของนิทานของวอลแตร์ (Voltaire) ผู้อ่านจะได้ทราบตั้งแต่ลักษณะตะวันออกที่เข้ามาในนิทานของฝรั่งเศสตั้งแต่ยุคกลางโดยทางสงครามครูเสดและทางการค้าขาย แต่ลักษณะดังกล่าวมาปรากฏเด่นชัดมากในคริสต์ศตวรรษที่ 17 และ 18 เนื่องจากมีบันทึกการเดินทางที่ให้ข้อมูลอย่างถี่เกี่ยวกับตะวันออกและการติดต่อค้าขายที่ขยายตัวขึ้นมากกว่าเดิม รวมทั้งความสัมพันธ์ทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นการส่งทูตไปเจริญสัมพันธไมตรี การแสวงหาอาณานิคม หรือการเผยแพร่ศาสนาโดยมิชชันนารี หลังจากนั้นเป็นอิทธิพลจากความนิยมในการแต่งนิทาน เนื่องจากต้นศตวรรษที่ 18 ความนิยมในการแต่งนิทานเกี่ยวกับตะวันออกแบ่งบานเต็มที่ และอิทธิพลของประเทศอังกฤษ โดยเฉพาะจากนักคิดนักเขียนและนักหนังสือพิมพ์มีชื่อเสียงของสมัยนั้น

บทที่ 2 ผู้เขียนชี้ให้เห็นว่านิทานของวอลแตร์นั้นเป็นวรรณคดีคำสอนอย่างไร ผู้อ่านจะได้เข้าใจว่านิทานของวอลแตร์นั้นมีลักษณะที่มิได้แสดงออกโดยตรง หากจะรู้ลึกได้จากข้อเสนอเชิงสร้างสรรค์ที่มีต่อสิ่งที่วอลแตร์โจมตี ผู้เขียนแยกแยะให้เห็นว่าสิ่งที่วอลแตร์โจมตีนั้นได้แก่ การมองโลกในแง่ดี, การคลั่งลัทธิ, อวิชชา, อภิปรายชา, ความอยุติธรรมในสังคม และการใช้อำนาจในทางที่ผิด ส่วนข้อเสนอเชิงสร้างสรรค์ที่ทำงานของเขามีลักษณะเชิงสั่งสอนได้แก่ การทำงาน, ความมีใจกว้างและเสรีภาพ, เหตุผล, วิทยาศาสตร์ และความพอดี

บทที่ 3 อันเป็นบทสุดท้าย เป็นการวิเคราะห์ถึงลักษณะการประพันธ์ในงาน ซึ่งได้แก่ลักษณะเป็นเรื่องเล่า, ความเที่ยงตรงในรายละเอียด, ความสั้นกระชับ, บทบาทของตะวันออก, อารมณ์ขัน และการเสียดสี

ในบทสรุป ผู้เขียนกล่าวถึงความยิ่งใหญ่ของวอลแตร์และอิทธิพลของเขาที่มีต่อนักคิดนักเขียนในสมัยต่อ ๆ มา ทั้งนี้ได้ให้รายละเอียดบางประการสนับสนุน เช่นจำนวนครั้งที่พิมพ์งานของวอลแตร์ตั้งแต่ก่อนปฏิวัติ 1789 จนถึงปลายศตวรรษที่ 19 และความนิยมเพิ่มขึ้นของบางชิ้นที่มีต่อวอลแตร์ในวัยชรา

อมรรัตน์ นิโครธานนท์. "การศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องอารมณ์ในชีวิตรักของผู้หญิงในนวนิยาย 4 เรื่อง ลาแพริงแซสส์เดอเคลฟ, ลานูเวล เอโลอิส, มาตามโบวารี และเตเรส เคสเกย์รุช." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้แบ่งออกเป็น 4 บท บทที่ 1 ศึกษาถึงอิทธิพลทางด้านสังคม, ครอบครัว, การศึกษาและศาสนาที่มีต่อชีวิตรักของตัวละครผู้หญิงทั้งสี่ ได้แก่ เจ้าหญิงแห่งเคลฟ (La Princesse de Clèves), จูลี (Julie), เอมมา (Emma) และเตเรส (Thérèse) โดยเริ่มจากการศึกษาสังคมในศตวรรษที่ 17, 18, 19, 20 ตามลำดับและพฤติการณ์ของตัวละครที่เป็นผลจากสังคมนั้น ต่อจากนั้นเป็นอิทธิพลของครอบครัวการศึกษาและศาสนาซึ่งผู้เขียนชี้ให้เห็นว่าสามสิ่งนี้เป็นตัวกำหนดความอบอุ่น, อารมณ์ความรู้สึก และการตัดสินใจในเรื่องความรักของตัวละคร

บทที่ 2 เป็นการศึกษาชีวิตสมรสของตัวละครทั้งสี่ ซึ่งผู้เขียนชี้ให้เห็นว่าตัวละครทั้งสี่นี้ต่างก็ต้องแต่งงานตามความเห็นชอบของผู้ใหญ่ด้วยเหตุผลทางสังคมหรือเหตุผลทางการเงินทั้งสิ้น มิได้เป็นการแต่งงานที่มีรากฐานมาจากความรักในตัวเองเลย ผู้เขียนจึงกำหนดให้หัวข้อที่สองในบทนี้เป็นการศึกษาถึงพัฒนาการ ของความรักที่ตัวละครมีต่อสามีภายหลังการแต่งงาน ซึ่งมีด้วยกันสองแบบ แบบแรกคือแบบที่นำไปสู่ความเคารพนับถือและซื่อสัตย์ต่อสามี เช่น เจ้าหญิงแห่งเคลฟกับจูลี แบบที่สองนำไปสู่ความเกลียดชังและถูกเหยียดหยามคือ เอมมา กับเตเรซ หัวข้อถัดไปคือการที่ตัวละครที่เป็นสามีซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมของตัวละครหญิง ซึ่งผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นว่าตัวละครที่เป็นสามีส่วนใหญ่ขาดความเข้าใจในภรรยาแม้ว่าจะมีความรักให้กับภรรยา อย่างมากมายก็ตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวแบร์นาร์ด (Bernard) นั้น เรียกได้ว่าเป็นผู้ผลักภรรยาให้ลงสู่หุบเหวของความชั่วโดยแท้

บทที่ 3 เป็นการศึกษาอารมณ์รักที่มีต่อชายอื่นในตัวละครผู้หญิงแต่ละคน เริ่มตั้งแต่การเกิด, พัฒนาการ ไปจนถึงจุดจบของอารมณ์รัก นอกจากนี้ยังมีการศึกษาถึงความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในใจของตัวละคร เป็นความขัดแย้งระหว่างอารมณ์รักและความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ในหัวข้อสุดท้ายผู้เขียนกล่าวถึงลักษณะร่วมของตัวละครที่เป็นคนรักของนางเอก อันได้แก่ลักษณะของความอ่อนน้อม เป็นนกล่าผู้หญิง และเห็นแก่ตัว

บทที่ 4 เป็นการศึกษานวทางการประพันธ์ของนักประพันธ์แต่ละคน ซึ่งทำให้การ
แสดงออกของอารมณ์ในตัวละครแต่ละตัวแตกต่างกันไป ลักษณะการประพันธ์ของมาตามเดอ
ลาฟาแยต ให้น้ำหนักกับการวิเคราะห์ทางจิตวิทยา, การใช้ monologue intérieur,
การใช้ภาษาที่เป็นนามธรรมซึ่งเป็นไปตามความนิยมของคริสต์ศตวรรษที่ 17 ส่วนรุซโซจะใส่
อารมณ์ความรู้สึกส่วนตัวลงไปมาก ในขณะที่โพลแมร์ตเน้นที่การเป็นวิทยาศาสตร์และเป็นกลาง
สำหรับโมริยัคให้ความสำคัญกับการใช้คำ, ความเปรียบ และการบรรยายธรรมชาติซึ่งต่างก็
ดีแก่ให้ผู้อ่านเข้าใจถึงความรู้สึกภายในของตัวละคร

อภินิหาร ชาตฤปะมัย. "La Genèse de l'Annonce faite à Marie." วิทยานิพนธ์-
ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2512.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาบทละครเรื่อง L'Annonce faite à Marie ของปอล
โคลแดล (Paul Claudel) เนื่องจากบทละครเรื่องนี้สะท้อนถึงชีวิตส่วนตัวและโดยเฉพาะ
อย่างยิ่งทัศนคติของผู้ประพันธ์ ดังนั้นบทที่ 1 จึงเป็นบทที่ว่าด้วยประวัติของโคลแดลตั้งแต่
สภาพครอบครัว อิทธิพลที่เขาได้รับจากวรรณกรรมอื่น ๆ การเข้ารับศีลในคริสตศาสนานิกาย-
คาธอลิก จนถึงการเดินทางไปทวีปอเมริกา

ตั้งแต่บทที่ 2 จนถึงบทที่ 4 เป็นการศึกษาว่าคริสตศาสนานิกายคาธอลิกปรากฏใน
บทละครเรื่องนี้ในลักษณะใดบ้าง โดยแบ่งเป็นการศึกษาแก่นเรื่องจากไบเบิล (les thèmes
bibliques) ในบทที่ 2 เช่น สารจากเทวทูต สภาพตามอด การเป็นโรคเรื้อน การ
สิ้นกินชีพ ฯลฯ ล้วนแต่เป็นเหตุการณ์ที่พบได้ในคัมภีร์ไบเบิลทั้งสิ้น แก่นเรื่องจากพิธีกรรม
(les thèmes liturgiques) ในบทที่ 3 เช่น การสิ้นระฆัง การรับศีลและภาวนาใน
คืนวันคริสต์มาส คำสวดในวังอีสเตอร์ ฯลฯ ซึ่งล้วนมีที่มาจากพิธีกรรมในศาสนาคริสต์นิกาย
คาธอลิกทั้งสิ้น แก่นเรื่องทางเทวศาสตร์ (les thèmes théologiques) ในบทที่ 4
เช่น ความเชื่อในเรื่องบาป เมตตาธรรม ความศรัทธาในองค์พระผู้เป็นเจ้า ฯลฯ อันเป็น
หัวใจของเทวศาสตร์

ส่วนบทที่ 5 เป็นการศึกษาความหมายของสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่โคลแดลใช้ในบทละคร

ผู้เขียนชี้ให้เห็นว่าสัญลักษณ์เหล่านี้สามารถตีความทางศาสนาได้อย่างไรบ้าง และมีที่มาเป็นอย่างไร เช่นตัวละครทั้งหลายต่างเป็นสัญลักษณ์แทนบุคคลประเภทต่าง ๆ ตามคำสอนทางศาสนา โรคเรื้อนมีความหมายแทนบาป จุมพิตของวิโอแลนแทนการให้อภัย แทวนหมั้นแสดงการปฏิเสธความสุขทางโลก นกนางนวลที่กำลังบินหมายถึงเครื่องหมายกางเขน เป็นต้น

ทั้งสามบทนี้ถูกมาจากบทละครที่มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงถึง 4 ครั้งด้วยกัน กล่าวคือ ตั้งแต่ฉบับแรกที่มีชื่อเดิมว่า La Jeune fille Violaine (1892) ฉบับที่สองเขียนในปี 1898 ฉบับที่สามเขียนในปี 1910 ซึ่งมีชื่อใหม่ว่า L'Annonce faite à Marie และฉบับสุดท้ายซึ่งเสร็จสมบูรณ์ในปี 1912 ดังนั้นในบทที่ 6 ผู้เขียนจึงศึกษาหัตถการในบทละครจากฉบับแรกจนถึงฉบับสุดท้าย ผู้อ่านจะเข้าใจทราบว่าจากใด เหตุการณ์ใดที่ได้รับการตัดแปลงแก้ไข อันแสดงถึงความสามารถอันยิ่งใหญ่ในด้านการละครของโกลแดล และทำให้บทละครเรื่องนี้กลายเป็นงานชิ้นเอกของละครศาสนาในทุกยุคทุกสมัย

อภา สนิทวงศ์. "Le Pessimisme chez Guy de Maupassant." วิทยานิพนธ์

ปริณายมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2504.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีเนื้อหา 3 บท บทที่ 1 ศึกษาถึงสาเหตุและที่มาของทัศนคติพessimisme (le pessimisme) ของ กีย็เดอ โมป็ซงองต์ (Guy de Maupassant) ซึ่งผู้เขียนได้แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ หัวข้อแรกคือความทุกข์ทรมานของมารดา ซึ่งมีสาเหตุใหญ่มาจากความประพุดติเหลวแหลกของสามีและบุตรชายคนโต ผู้เขียนได้ยกนวนิยายเรื่อง Une Vie มาเทียบให้ดูว่ามีความคล้ายคลึงกันมากทั้งในด้านฉาก, แก่นเรื่อง และตัวละครกับชีวิตจริงของ ลอร์ โมป็ซงองต์ ซึ่งเป็นมารดาของผู้ประพันธ์ แสดงให้เห็นว่าเขาแต่งนวนิยายเรื่องนี้ขึ้นจากความรู้สึกที่ได้เห็นมารดาเจ็บปวดชอกช้ำ ความรู้สึกอันนี้เองทำให้เขามองชีวิตในแง่ร้าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทัศนคติต่อการแต่งงานนั้นเป็นในด้านลบโดยสิ้นเชิง หัวข้อที่สองคือประสบการณ์ของตัวผู้ประพันธ์เอง ผู้เขียนได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตของ โมป็ซงองต์ทั้งดีและไม่ดี แต่ที่ก่อให้เกิดความรู้สึกในแง่ร้ายคือ การถูกไล่ออกจากโรงเรียนในตอนเด็ก, สงครามระหว่างฝรั่งเศสกับเยอรมันในปี ค.ศ. 1870, ความเบื่อหน่ายและ

ความเหวาระหว่างการทำงานที่กระทรวงทหารเรือและกระทรวงศึกษาธิการ นอกจากนั้นยังมีปัญหาสุขภาพที่รบกวนโม่ซงต์มาตั้งแต่อายุ 23 ปี ซึ่งไม่สามารถจะรักษาให้หายขาดได้ และช่วงเวลายาวในวัยชราซึ่งโม่ซงต์มีความเห็นว่าเป็นช่วงที่ทุกสิ่งทุกอย่างปราศจากความหวัง สิ่งที้อยู่อยู่ข้างหน้าก็มีแต่ความตาย แม้ผู้ประพันธ์จะได้ผ่านพบเหตุการณ์ที่ตึงามด้วย เช่นเดียวกัน แต่ยิ่งทำให้เขารู้สึกว่าสิ่งดี ๆ ในชีวิตนี้ไม่มีเลย ผ่านมาเพียงแค่ช่วงเวลาสั้น ๆ เท่านั้น ส่วนหัวข้อที่สามผู้เขียนชี้ว่าโม่ซงต์ได้รับอิทธิพลของนักประพันธ์และนักปราชญ์ที่มีมองโลกในแง่ร้าย อันได้แก่โพลแบร์ (Flaubert), โซเปนเฮาเออร์ (Schopenhauer) และสเปนเซอร์ (Spensor) โพลแบร์นั้นเป็นเพื่อนของลุงและของแม่และได้คอยเอาใจใส่ให้โม่ซงต์ได้ฝึกฝนในการประพันธ์อย่างหนัก ทักษะที่มองโลกในแง่ร้ายของโพลแบร์จึงซึมซาบเข้าไปในตัวลูกศิษย์ของเขาด้วย ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างตัวละครเอกในเรื่อง Une vie เทียบกับ มาตามโบวารี เพื่อให้เห็นถึงอิทธิพลที่ส่งทอดกัน และได้ยกข้อความในงานเขียนของโซเปนเฮาเออร์กับนวนิยายของโม่ซงต์เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นถึงอิทธิพลของนักปรัชญาชาวเยอรมันผู้มองโลกในแง่ร้ายคนที่มีต่อโม่ซงต์ โม่ซงต์เคยอ่านงานของโซเปนเฮาเออร์ และได้เคยกล่าวถึงเขาในผลงานบางเรื่องอีกด้วย ส่วนอิทธิพลของสเปนเซอร์นั้นพบได้ในนิทานของโม่ซงต์เรื่อง Le Horla, La Nuit, Qui sait?

ในบทที่สอง เป็นการศึกษาวาโม่ซงต์แสดงทัศนคติของเขานางานเขียนอย่างไร ผู้เขียนได้ให้คำตอบว่าโม่ซงต์แสดงออกทางตัวละครของเขาเป็นอันดับแรก ด้วยการให้ตัวละครของเขามีลักษณะนิสัยเลวร้ายต่าง ๆ เช่น ทะเยอทะยานโดยไม่มีขอบเขต, เห็นแก่ตัวโดยไม่มีความละอาย, หลอกลวง, ทรมานหักหลัง, อารมณ์รุนแรง ล้นทับต่อไปคือ แก่นเรื่อง แก่นเรื่องส่วนใหญ่ของโม่ซงต์หนีไม่พ้นความเศร้าความทุกข์ทรมาน, ความเหงาหรือความน่าขยะแขยง ผู้เขียนได้แบ่งแก่นเรื่องออกเป็น 3 ลักษณะด้วยกันคือ แก่นเรื่องที่แสดงถึงชีวิตที่ตกต่ำ, แก่นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความตาย, แก่นเรื่อง que แสดงความทุกข์ทรมานของจิตใจอันเนื่องมาจากความรักหรืออารมณ์ที่รุนแรงเกินขีด, ความหวาดกลัว, ความสงสัย, ความเหงา ฯลฯ และแก่นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการนอกใจของคู่สามีภรรยา นอกจากตัวละครและแก่นเรื่องแล้ว โม่ซงต์ยังได้แสดงทัศนคติของเขานางานบรรยายฉากหรือบรรยายภาพ ซึ่งโน้มนำให้ผู้อ่านรู้สึกด้านมืดของชีวิต เช่นการบรรยายฉากชีวิตที่ทุกข์ยากของคนจน, การทำงานหนักของชาวนาหรือแม้แต่การบรรยายฉากธรรมชาติ โม่ซงต์เอาใจใส่ที่จะบรรยายฉากให้วิจิตรเข้ากันกับจิตสำนึกด้วยตัวเอง

ฉากให้มีลักษณะเข้ากันกับจิตใจอันมีค่าของตัวละคร

บทสุดท้าย เป็นการเปรียบเทียบทัศนะนิยมของโมไซซของดักไนน์ประพันธ์ และนักปรัชญาคนอื่น ๆ อันได้แก่ โพลแบร์ต, โซเปนเอาเออร์และสเปนเซอร์ ซึ่งได้กล่าวถึงอิทธิพลของพวกเขามาแล้วในบทที่ 1 นั้นเอง

อุษาวดี เอกแสงศรี. "ความสำนึกเรื่องชนชั้นทางสังคมของตัวละครในนวนิยายของ สแตงคาลเรื่อง เลอ รูซี เอ เลอ นัวร์ และ ลา ซา เทริส เดอ ปาร์ม." วิทยานิพนธ์ปริญยามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

ในบทนำของวิทยานิพนธ์เล่มนี้กล่าวถึงประวัติของสแตงคาล (Stendhal) เพื่อศึกษาว่าเหตุการณ์ในชีวิตของเขามีส่วนต่อความคิดในเรื่องความแตกต่างทางชนชั้น มีการยกตัวอย่างให้เห็นชัดว่า สแตงคาลก็ไม่แตกต่างไปจากจูเลียง ซอแรล (Julien Sorel) ตัวละครเอกของเขาซึ่งต้องการจะขยับตัวเองจากชนชั้นหนึ่งขึ้นไปสู่ชนชั้นที่สูงกว่า

บทที่ 1 เป็นการศึกษาสภาพสังคมฝรั่งเศสและความไม่เท่าเทียมกันระหว่างชนชั้นในศตวรรษที่ 19 กล่าวถึงสภาพการปฏิวัติในสมัยนโปเลียน และถัดมาคือ ยุคฟื้นฟูอำนาจกษัตริย์ (La Restauration) ซึ่งชนชั้นขุนนางกลับมาใช้อำนาจอีก และกำเนิดของชนรุ่นใหม่ที่ยังอายุน้อย อยู่ในชนชั้นต้อยกว่าแต่ได้มีการศึกษาที่ต้องการเห็นความเท่าเทียมกันในสังคม

บทที่ 2 เปิดการศึกษาถึงความรู้สึกแตกต่างระหว่างชนชั้นในตัวละครเอกแต่ละตัว ผู้เขียนแบ่งตัวละครออกเป็นกลุ่ม ๆ ได้แก่กลุ่มตัวละครเอกที่เป็นชายคือจูเลียง และฟาบริซ เดล ดงโก (Fabrice del Dongo) กลุ่มตัวละครเอกผู้หญิงที่มีลักษณะอ่อนโยน คือ มาดาม เดอ เรนาล (Madame de Rênal) และ เคลลิดา กงติ (Clélia Conti) ส่วนตัวละครหญิงที่มีลักษณะแข็งอาจหาญคือมาทิลด์ เดอ ลาโมล (Mathilde de la Môle) และดูเชสซ ของเซอเวอรินา (La duchesse Sanseverina) จัดอยู่ในกลุ่มที่ 3 และเนื่องจากจูเลียงเป็นตัวละครที่แสดงออกถึงความรู้สึกแตกต่างระหว่างชนชั้นรุนแรงมากที่สุด ผู้เขียนจึงเริ่มศึกษาจากตัวละครชั้นก่อน โดยศึกษาพฤติกรรมและอุปนิสัยของตัวละครอันเป็นผลมาจากความรู้สึกนี้ ที่น่าสนใจคือ ความรู้สึกร่วมกันของตัวละครเอกฝ่ายชาย คือ ความรู้สึกอู

หมิ่นชนชั้นกลาง (la bourgeoisie) ซึ่งผู้เขียนได้กล่าวไว้ในบทนำแล้วว่า สแดงกาลเกลียดชังพวกชนชั้นกลางมาตั้งแต่เด็กแล้ว และความรู้สึกนั้นไม่เคยจางหายไปซึ่งเป็นผลให้ถ่ายทอดมายังลักษณะนิสัยของตัวละครของเขาด้วย

บทที่ 3 เป็นการศึกษาคติพิสัยของความรู้สึกแตกต่างระหว่างชนชั้นที่มีต่อความรักของตัวละคร ตั้งแต่กำเนิดจนถึงพัฒนาการเป็นชน ๑ ของความรัก ผู้เขียนได้ศึกษาตัวละครเรียงตามลำดับเช่นเดียวกับในบทที่ 2 ทุกประการ และชี้ให้เห็นว่าถ้าฝ่ายชายเกิดในชนชั้นที่ต่ำกว่าย่อมเป็นการยากที่จะไปรักผู้หญิงชนชั้นสูงกว่าโดยไม่รู้รักคำต้อย ในทางตรงกันข้ามถ้าฝ่ายชายอยู่ในชนชั้นที่สูงกว่า และไปรักผู้หญิงชนชั้นต่ำกว่าก็มักจะไม่มีอุปสรรค สำหรับฝ่ายหญิงจะรักผู้ชายที่ชนชั้นสูงกว่าโดยไม่ตะขิดตะขวงใจได้ง่ายกว่าผู้หญิงในชนชั้นสูง ที่ต้องลัดตัวเองไปหาผู้ชายที่อยู่ต่ำกว่า ผู้อ่านจะพบความแตกต่างของความรู้สึกในเรื่องความรักระหว่างยูเลียงกับฟาบรีซ และการต่อสู้กันระหว่างเหตุผลกับความรักในตัวละครฝ่ายหญิง

บทที่ 4 เป็นการศึกษาคติพิสัยของความรู้สึกแตกต่างระหว่างชนชั้นที่มีต่อความทะเยอทะยานของตัวละคร ตัวละครที่ใช้ในการศึกษาสำหรับบทนี้้น้อยกว่าในสองบทก่อน กล่าวคือ ชาดมาต้าม เดอ แรนนาล และ เคลลิวา กงติ เนื่องจากทั้งสองไม่ได้แสดงลักษณะทะเยอทะยานในนิสัย ส่วนตัวละครที่เหลือ ผู้เขียนได้ศึกษาถึงกำเนิดของความทะเยอทะยานวิธีการที่ใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย หรือวิธีการที่ใช้หลอเลียงความฝันในใจ ตัวละครบางตัวเช่นยูเลียง ผู้เขียนได้ศึกษาจุดจบของตัวละครนี้ด้วย

บทที่ 5 เป็นการศึกษาถึงวิธีการประพันธ์ของสแดงกาล คือการบรรยายลักษณะบุคคล (le portrait) ซึ่งลักษณะภายนอกบอกให้ผู้อ่านทราบได้เป็นอย่างดีถึงลักษณะภายในจิตใจ การใช้บทสนทนาอยู่ในกรณีที่ใช้ก็จะ เป็นบทสนทนาสั้น ๆ ซึ่งคำแต่ละคำสำคัญพอที่จะบ่งถึงความรู้สึกลึกซึ้งของตัวละครได้ และน้ำเสียงของตัวละครแต่ละตัวในบทสนทนา ก็จะเข้ากันกับลักษณะนิสัยของตัวละคร นอกจากนั้น สแดงกาลยังมีศิลปะที่จะทำให้อ่านได้ติดตามความขัดแย้ง และการต่อสู้ภายในใจของตัวละครก่อนที่จะนำไปสู่บทสนทนาที่เขือคเดือดร้อนรุนแรง การบรรยายการแสดงออกของตัวละครด้วยจักขุประสาทและกายประสาท การบรรยายฉากและทิวทัศน์ การใช้ le monologue intérieur ทั้งหมดนี้ ผู้เขียนชี้ให้เห็นว่าเป็นวิธีการที่สแดงกาลใช้เพื่อทำให้อ่านเข้าใจถึงจิตวิทยาของตัวละครได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะความรู้สึกในด้านความแตกต่างระหว่างชนชั้นที่มีผลต่อความรักและความทะเยอทะยานของพวกเขา

บรรณนิทัศน์ดั้งเดิม บทความ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรรณิกา จรรย์แสง. "อัลแบร์ กามู กับงานวรรณกรรม." บทกล่าวนำในหนังสือเรื่อง "ผู้บริสุทธิ์" แปลโดย อําพรหม โอบตระกุล พระนคร : สำนักพิมพ์ดวงกมล, 2522.

บทกล่าวนำนี้เป็นการวิเคราะห์ผลงานวรรณกรรมและทัศนะของอัลแบร์กามูส์ (Albert Camus) ในตอนต้นผู้เขียนได้กล่าวถึงกามูส์ในเชิงประวัติ คือตั้งแต่เกิดจนถึงช่วงชีวิตในวัยเล่าเรียน หลังจากนั้นเป็นช่วงที่เขาผลิตผลงานต่าง ๆ ออกมา ผู้เขียนวิเคราะห์ผลงานของเขาเพื่อแสวงหาจุดประสงค์และความหมายที่แฝงอยู่ในงานแต่ละชิ้น ขณะเดียวกันก็กล่าวถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตของเขาและกิจกรรมที่เขาเข้าร่วม ผู้อ่านจะได้รู้จักกับทัศนะของกามูส์ ที่เกี่ยวกับการใช้ชีวิตของมนุษย์ อันทำให้เขาได้ชื่อว่าเป็นบิดาแห่งปรัชญาว่าด้วยความไร้สาระ (l'absurdité) ทัศนะของเขามีที่ต่อสงครามกลางเมืองอัลจีเรียต่องานวรรณกรรม และท้ายสุดผู้อ่านจะรู้จักเขาในฐานะนักมนุษยธรรม ผู้เขียนจะย้ำถึง "ความเป็นกลาง" ที่ไม่สามารถแก้ปัญหาคือแก่นซัดอะไรได้ของกามูส์มากเป็นพิเศษ หรืออาการที่กามูส์มิได้เสนอทางออกหรือการแก้ปัญหาคือแก่นซัดให้กับผู้อ่านหรือเพื่อนมนุษย์ อย่างไรก็ตามการที่ผู้เขียนกล่าวถึงความเป็นนักมนุษยธรรมของกามูส์ก็ดี หรือการที่ผู้เขียนยกคำพูดของตัวละครในเรื่อง Les Justes ของกามูส์ มาเป็นข้อความปิดท้ายบทความก็ดี ("ไม่เพียงแต่จะต้องปฏิเสธและต่อต้านความอยุติธรรมเท่านั้น หากต้องอุทิศชีวิตเพื่อชีวิตมันให้ได้ด้วย") น่าจะเป็นการแสดงอเนกแง่มุมชัดเจนแล้วถึง "ทางแก้ปัญหาคือแก่นซัด" หรือ "คำตอบ" ของนักประพันธ์ผู้นี้

กรรณิกา จรรย์แสง. "อง-ปอล ชาร์ตร์ กับผลงานวรรณกรรม." โลกหนังสือ 3(กรกฎาคม 2523) : 48-64.

ผู้อ่านบทความนี้จะได้รู้จักผลงานวรรณกรรมของ ชาร์ตร์ อย่างละเอียดพอควร เนื่องจากผู้เขียนบทความวิเคราะห์ผลงานวรรณกรรมของ ชาร์ตร์ ทั้งประเภทนวนิยายและบทละคร ประเภทนวนิยายผู้เขียนวิเคราะห์เรื่อง La Mausee และนวนิยายชุด Les Chemins de la liberte ซึ่งประกอบด้วยนวนิยาย 3 เล่ม คือ L'Age de Raison, Le Sursis และ La Mort dans l'ame ส่วนผลงานด้านบทละครที่ผู้เขียนบทความนำมาศึกษาคือ บทละครเรื่อง Les Mouches, Huis Clos, La P. Respectueuse, Les Mains Sales และ Les Séquestrés d'Altona หลังจากนั้นเป็นการเสนอทัศนะทางวรรณกรรมของ ชาร์ตร์ ซึ่งสรุปจากหนังสือชื่อ Qu'est-ce que la littérature? ซึ่งตอบคำถามที่ว่า การเขียนคือ

อะไร เขียนทำไม และเขียนเพื่อใคร ส่วนสุดท้ายของบทความเป็นการศึกษาเชิงประวัติของ ชาร์ตร์ ควบคู่ไปกับพัฒนาการทางความคิดของเขา โดยเฉพาะทัศนะของเขาที่มีต่อความสัมพันธ์ ของคนกับสังคมซึ่งผู้เขียนสรุปว่า การมองโลกและชีวิตของ ชาร์ตร์ กับมาร์กซ์ สอดคล้องเป็น หนึ่งเดียว เพียงแต่ว่า ชาร์ตร์ ค้นคว้าเกี่ยวกับตัวมนุษย์ในขณะที่มาร์กซ์ค้นคว้าเกี่ยวกับสังคม ทว่าทั้งสองก็ค้นคว้าเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบเดียวกัน คือคำตอบที่จะเปลี่ยนแปลงโลก

กรรติกา ฌ สงขลา. "วิคตอร์ อูโก." ออกจากอากาศทางสถานีวิทยุจุฬา, 2525.

บทความนี้ออกจากอากาศทางสถานีวิทยุจุฬา ในรายการ "แนะนำนักเขียนและวรรณกรรม ตะวันตก" จัดโดยภาควิชาภาษาตะวันตก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับโครงการศึกษาต่อเนื่อง เป็นบทความที่แนะนำชีวิตและผลงานของวิคตอร์ อูโก (Victor Hugo) กวีและนักประพันธ์ผู้ยิ่งใหญ่แห่งศตวรรษที่ 19 แบ่งได้เป็นสองส่วนคือ ส่วนชีวประวัติ และส่วนผลงาน ในส่วนแรกผู้อ่านจะได้รู้จักอูโกตั้งแต่เริ่มสนใจเขียนกวีนิพนธ์ เป็นผู้นำต่อต้าน ขบวนการคลาสสิกและหัวหน้าขบวนการโรแมนติก เข้าสู่กระแสการเมืองด้วยการเป็นสมาชิก สภาสูง ต่อมาเข้าข้างฝ่ายปฏิวัติและต่อต้านกษัตริย์ จึงต้องระเห็จออกไปอยู่นอกประเทศ แต่เมื่อฝรั่งเศสเป็นสาธารณรัฐ อูโกก็กลับมายังบ้านเกิดเมืองนอนอย่างมีศักดิ์ศรี ได้รับการต้อนรับจากประชาชนอย่างอบอุ่นและใช้ชีวิตเรียบง่ายด้วยความสุขสงบโดยได้รับการยกย่องว่าเป็นกวี แห่งชาติ ในส่วนที่สองว่าด้วยผลงานของอูโกซึ่งครอบคลุมทั้งด้านละคร นวนิยาย กวีนิพนธ์ กล่าวถึงลักษณะสำคัญในงานของเขาที่ทำให้เขาเป็นผู้นำขบวนการโรแมนติก และแนะนำงาน เขียนชิ้นสำคัญตั้งแต่ Cromwell ไปจนถึง Les Contemplations จบท้ายด้วยอุทิศคดีของ อูโกที่ปรารถนาจะเป็นผู้ส่งทางขึ้นนำประชาชนดูตั้งศาลศพพยากรณ์

กอบกุล อิงกทานนท์. "บทละคร อิเล็กตรา ของ ฌอง ชิโรตู." โลกหนังสือ.

3 (พฤษภาคม 2523) : 38-41.

บทความนี้เป็นการศึกษาบทละครเรื่อง Electre ของ ฌอง ชิโรตู (Jean Giraudoux) เริ่มต้นด้วยการแนะนำชิโรตูอย่างสั้น ๆ ว่าเป็นนักเขียนบทละครประเภทเสนอ ความคิดเป็นสำคัญ (Theatre of Ideas) และในบทละครเรื่องนี้เขาต้องการเสนอภาพการ เมืองของฝรั่งเศสในระบอบนั้นว่าเกิดความขัดแย้งกันอย่างไรบ้าง โดยแสดงออกในรูปความขัดแย้ง

ของตัวละครเอก หลังจากนั้นเป็นการให้เรื่องย่อ ต่อด้วยการวิเคราะห์ปรัชญาความคิดในบทละคร ซึ่งผู้เขียนชี้ว่าซีโรคูมีความคิดนิยมทางสายกลางเนื่องจากเป็นคุณธรรมที่จะนำมาประยุกต์ให้พบกับความสุขได้ เขาเสนอปรัชญาทางสายกลางนี้ผ่านทางตัวละครคนทำสวนซึ่งเป็นบุคคลในอุดมคติของเขา สำหรับแก่นสำคัญของบทละคร เรื่องนี้อยู่ที่ความขัดแย้งระหว่าง Electre และ Egisthe เป็นสำคัญ นอกจากนี้ผู้เขียนบทความยังชี้ให้เห็นถึงความขัดแย้งภายในของตัวละคร และบทบาทของยูเมนิติสซึ่งเป็นตัวละครที่ขัดแย้งกับ Electre และตัวคนขอทานซึ่งทำหน้าที่คล้ายกับลูกคู่ของละครกรีก

กาญจนา ศรีอังกูร. "รุชโซ." ออกอากาศทางสถานีวิทยุจุฬาฯ, 2525.

บทความนี้ออกอากาศทางสถานีวิทยุจุฬาฯ ในรายการ "แนะนำนักเขียนและวรรณกรรมตะวันตก" จัดโดยภาควิชาภาษาตะวันตก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับโครงการศึกษาต่อเนื่อง เป็นการแนะนำ ชอง ซาคส์ รุชโซ่ (Jean-Jacques Rousseau) ปรัชญาเมธีแห่งศตวรรษที่ 18 โดยเริ่มจากประวัติตั้งแต่เด็ก การเข้ามาสู่บรรณพิภพโดยเข้ามามีส่วนร่วมในการทำ L'Encyclopédie จากนั้นเป็นการแนะนำผลงานของเขา ได้แก่ ผลงานเชิงวิพากษ์วิจารณ์ นวนิยายเรื่อง La Nouvelle Héloïse และ Emile กัมภีร์ทางรัฐศาสตร์ Le Contrat Social และอัตชีวประวัติเรื่อง Les Confessions

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กุลศักดิ์ ฉายางาม. "แนะนำหนังสือ" ใน วารสารสมาคมครุศาสตร์ฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย 2 (เมษายน - มิถุนายน 2522) : 39-41.

บทความนี้เป็นการแนะนำหนังสือเรื่อง Le Maison du Chat-qui-pelote ของ บัลซัค (Balzac) ผู้เขียนแนะนำให้ผู้อ่านรู้จักเรื่องราวโดยย่อของนวนิยาย ซึ่งความสำคัญรวมอยู่ที่ตัวละครเอกสองตัวคือ Théodore และ Augustine ผู้เป็นตัวอย่างของคู่สมรสที่ไม่ประสบความสำเร็จเพราะความแตกต่างราวฟ้ากับดินระหว่างกันทั้งสอง ผู้เขียนบทความชี้ให้เห็นว่าบัลซัคไม่เห็นด้วยกับการแต่งงานระหว่างคนที่มีความแตกต่างกันมาก และไม่มีความเห็นใจผู้ที่ไม่สามารถปรับตัวให้มีความสุขดังเช่นตัวละครเอกฝ่ายหญิง

โชตรี ศรีอรุณ. "Le Petit Prince." วารสารโบราณคดี 1 (พฤษภาคม 2509) : 41-43.

บทความชิ้นนี้เป็นการแนะนำหนังสือเรื่อง Le Petit Prince ของ อองตวน เดอ แซงต์-เอกซูเปรี (Antoine de Saint-Exupéry) ทั้งนี้ผู้เขียนได้แถลงตั้งแต่ต้นว่าที่เขียนบทความชิ้นนี้ขึ้นมาเพราะ "ได้รับมอบหมายจากท่านกตมตีได้เขียนบทความ "อะไรก็ได้" เป็นทำนองชักชวนให้นักศึกษานานาชาติฝรั่งเศสสักเล่มขึ้น" นักศึกษาในที่นี้หมายถึง นักศึกษาคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้เขียนเล่าเนื้อเรื่องของนวนิยายเรื่องสั้นตั้งแต่ต้นจนจบ หลังจากนั้นจึงให้ประวัติของผู้ประพันธ์โดยสังเขป ส่วนท้ายสุดเป็นการยกตัวอย่างข้อความที่ผู้เขียนเห็นว่า "น่าคิด" ซึ่งได้ยกมาสวมข้อความ โดยตั้งท้ายไว้ว่ายังมีข้อความที่น่าสนใจอีกมากมาย

จารุณี เขมียวทร. "อังเดร มาลโรซ์ กับทฤษฎีไม่รวมกอ." วารสารสังคมศาสตร์ปริทัศน์
13 (เมษายน-กรกฎาคม 2518) : 113-120.

บทความนี้เป็นการศึกษานวนิยายหลายเล่มขององเดร มาลโรซ์ (André Malraux) เพื่อวิเคราะห์แนวความคิดของเขาเกี่ยวกับมนุษยชาติ ซึ่งเรียกว่าทฤษฎีไม่รวมกอ กล่าวคือ มนุษย์จะมีวิวัฒนาการไปในทิศทางใด เป็นเวลานานเท่าใดก็ตาม ทุกคนต่างก็แตกแขนงมาจาก กอไม้เดียวกัน คืออาดัมกับอีฟ เปรียบเสมือนรูปลักษณ์ของต้นไม้ที่มีกิ่งก้านไม่ซ้ำแบบกันเป็นเพียง การแตกแขนงออกไปจากลำต้นที่คงรูปเดิมอยู่เสมอ นอกจากนี้มาลโรซ์ยังเปรียบท่อนไม้เหมือน คนเถื่อน รูปที่แกะจากไม้คือคนที่เจริญแล้ว และแบบอย่างการแกะสลักคืออารยธรรมแบบต่าง ๆ นั้นเอง

จิตรเกษม สีนุญเรื่อง. "ปอล แวร์แลน (ค.ศ. 1844-1896)." วารสารอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 5 (มกราคม 2512) : 124-127.

บทความนี้เป็นการแนะนำวี ปอล แวร์แลน (Paul Verlaine) ในแง่ประวัติ-ชีวิต แต่มิได้ให้รายละเอียดถี่ถ้วนนัก เช่น เกิดที่ใด เสียชีวิตที่ใด เสียชีวิตเพราะเหตุใด ดูเหมือนผู้เขียนประสงค์จะเน้นที่ชีวิตอันวาทพและความเป็นที่รักของเขามากกว่ารายละเอียดปลีกย่อยอื่น ชีวิตครอบครัวที่พังทลายและความสัมพันธ์อันโลกโศกกับ อาตุร์ แร็งโบต์ (Arthur Rimbaud) จึงเป็นเนื้อหาสำคัญของบทความนี้ ส่วนภาษาของผู้เขียนเน้นที่การเล่นด้วยคำสำนวน เช่น "ถลาลิ้นลงเหลว" "สวยสดสะอาดเอี่ยม" "ลานตาและระเริงใจ" "น้ำเมรัยสีเขียวขจี" "รอกทัมกรงเล็บของชาตคน" ในตอนท้ายของบทความเป็นการแปลโคลงชื่อ Ariettes oubliées ซึ่งผู้เขียนบทความแปลร่วมกับผู้มีนามปากกาว่า "กฤษทรัพย์" เป็นกลอนแปด โดยเทียบคำประพันธ์ทั้งสองภาษาแบบพหุข้อบท

จิระพรชัย บุญเกียรติ. "เล็ก ๆ น้อย ๆ เกี่ยวกับการอ่านและการวัดผลการอ่านวรรณคดี." วารสารสมาคมครุภาพรเศสแห่งประเทศไทย 3 (เมษายน-มิถุนายน 2523) :
37-42.

บทความนี้เป็นการเสนอแนวทางเกี่ยวกับการอ่านงานวรรณคดี ผู้เขียนเริ่มต้นจากหลักเกณฑ์ในการเลือกตัวบท (texte) หรือวรรณกรรมก่อน กล่าวคือควรเลือกวรรณกรรมที่มีความ

ยากง่ายทางภาษาใกล้เคียงกับความรู้ความสามารถทางภาษาของผู้เรียน เมื่อเลือกได้แล้วควร
 เน้นให้ผู้เรียนเข้าใจวัตถุประสงค์สำคัญ ๆ ทางวรรณคดีที่นอกเหนือไปจากการอ่านธรรมดา นอกจาก
 จากนี้ควรเลือกรวดกรรมที่มีแนวความคิดใกล้เคียงกับความชัดเจนชีวิตของผู้เรียน และควร
 เริ่มจากรวดกรรมประเภทง่ายไปหายาก

หลังจากนั้นผู้เขียนจึงกล่าวถึงวิธีการสอนอ่านซึ่งมีแบบสำคัญอยู่ 2 แบบ คือ แบบ
 lecture analyse และ lecture écrite ทั้งนี้จะใช้แบบใดก็ได้แต่ควรให้บรรลุเป้า
 หมายคือ ผู้อ่านสามารถจับใจความสำคัญที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอด โดยอาศัยความรู้สึกร่วมตัว
 ของผู้อ่านเป็นเครื่องตัดสินใจ และมีความคิดวิเคราะห์วิจารณ์โดยมีความเป็นกลางมากที่สุด นั่นคือ
 มีทั้ง l'appréciation subjective และ l'appréciation objective การจะวัดว่า
 เป้าหมายดังกล่าวบรรลุหรือไม่ต้องมีการวัดผล ซึ่งอาจวัดทักษะในการอ่าน ความรู้ความเข้าใจ
 ความสามารถในการเชื่อมโยง ความสามารถในการถ่ายทอดความเข้าใจ และความ
 สามารถเชิงวิจารณ์ทั้งแบบวิเคราะห์และวินิจฉัยคุณค่า ความสามารถขั้นสุดท้ายนี้เองที่เป็นขั้น
 สูงสุดของการเรียนการอ่านวรรณคดี และนำไปสู่การเขียนเข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด
 กับการอ่าน

เจตนา นาควิษะ. "คนนอก ของ Albert Camus." ออกอากาศทางสถานีวิทยุศึกษา.

บทความนี้เป็นบทความวิทยุสำหรับออกอากาศทางสถานีวิทยุศึกษา ในรายการ
 "วรรณกรรมเอกของโลก" เป็นการแนะนำนวนิยายเรื่อง L'Etranger (คนนอก) ของ
 อัลแบร์ท กามูส์ (Albert Camus) โดยเริ่มต้นจากการกล่าวถึงวิกฤติการณ์ทางความคิดของโลก
 ตะวันตกในตอนปลายศตวรรษที่ 19 เป็นต้น อันก่อให้เกิดความรู้สึกในเรื่องความไร้ความหมาย
 ของชีวิต กามูส์เองเป็นต้นตำรับของปรัชญาความไร้สาระ และในช่วงที่เขาเขียนนวนิยายเรื่อง
 คนนอกนี้ เขากำลังสร้างทฤษฎีปรัชญาความไร้สาระอยู่ด้วย ผู้เขียนบทความกล่าวถึงเนื้อเรื่อง
 ย่อของนวนิยายโดยวิเคราะห์ว่าแสดงออกซึ่งปรัชญาความไร้สาระ และปรัชญาประจักษ์วาท-
 อย่างไร รวมทั้งเหตุไต่ตัวละครเอกคือเมอร์โซลต์ (Meursault) จึงเป็น "คนนอก" ใน
 สายตาของผู้อื่นด้วย ในส่วนท้ายบทความนี้ผู้เขียนวิเคราะห์นวนิยายเรื่องนี้ในแง่ของปรัชญา
 อรรถิภาวนิยม เมอร์โซลต์ เป็นผู้ใช้ชีวิตตามแบบแผนของปรัชญาอรรถิภาวนิยม ผู้เขียนชี้ให้เห็นด้วย
 ว่ากามูส์ใช้กลวิธีของโสกราตีสในการสร้างความสง่างามให้แก่ตัวละครของเขา ทว่าเป็น

โศกนาฏกรรมที่ไม่เหมือนโศกนาฏกรรมโบราณในแง่ที่โศกนาฏกรรมบางกามไม่มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์
ไม่มีพระเจ้า มีแต่มนุษย์กับเสรีภาพของปัจเจกบุคคลซึ่งเป็นพลังที่จรรโลงให้มนุษย์ชาติอยู่รอดไป
ได้ ความคิดของกามูส์จึงกล่าวได้ว่าเป็น มานุษยธรรมนิยม (l'humanisme)

ซอง-ปีแอร์ เดอเล. "Notion de versification métrique." Bulletin
pédagogique 2(novembre 1974) : 15-17.

บทความนี้เป็นบทความต่อเนื่องลงพิมพ์ในหลายฉบับ อธิบายเรื่องฉันทลักษณ์ในกวี-
นิพนธ์ฝรั่งเศสโดยบอกถึงกฎเกณฑ์ต่าง ๆ และกรณียกเว้น ในฉบับที่พิมพ์เป็น เรื่องของการนับ
จำนวนพยางค์ มีการยกตัวอย่างประกอบจากผลงานของกวีฝรั่งเศสที่มีชื่อเสียง ซึ่งส่วนใหญ่
เป็นกวีในศตวรรษที่ล่วงมาแล้ว เช่น ลา ฟงแตน, วิกุยี่, อูโก เป็นต้น

ช็ตส์ตี วิลัยทอง. "จากมาตามโบวารีถึงเตแรส เดสเกย์รูซ์ : ชีวิตและการแสวงหา."

วารสารอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 11(กรกฎาคม 2522) : 109-128.

บทความนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบตัวละครเอกฝ่ายหญิงในนวนิยายสองเรื่องสอง-
ศตวรรษ คือ เอมมา โบวารี (Emma Bovary) จากเรื่อง Madame Bovary แห่งศตวรรษ
ที่ 19 และ เตแรส เดสเกย์รูซ์ (Thérèse Desqueyroux) จากนวนิยายชื่อเดียวกันแห่ง
ศตวรรษที่ 20 ผู้เขียนมุ่งวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละครอันมีแรงผลักดันมาจากความผิดหวัง
ในชีวิตสมรสที่ไม่เป็นไปตามที่ใฝ่ฝัน ความเบื่อกันจากชีวิตที่อ้างว้างเงียบเหงา และจากค่านิยม
ของสังคมที่ถูกรอบห้อมให้กับคนในสังคม จากการศึกษารเปรียบเทียบเช่นนี้ผู้อ่านจะประจักษ์ถึง
พัฒนาการที่สำคัญก้าวหนึ่งของตัวละครเอกฝ่ายหญิงในนวนิยายฝรั่งเศส ซึ่งผู้เขียนได้กล่าวไว้ใน
ภาคสุดท้ายของบทความ กล่าวคือจากแบบเอมมาซึ่งเป็นแบบฉบับของนางเอกในศตวรรษที่ 19
ที่เป็น "ผู้หญิง" เต็มตัว ไปสู่แบบของเตแรสนางเอกในสมัยต้นศตวรรษที่ 20 ซึ่งแสดงถึง
ลักษณะของนางเอกที่ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับตนที่ความเป็น "มนุษย์" มากกว่าความเป็น "ผู้หญิง"
ตามแบบเอมมาและเป็นภาพร่างของนางในนวนิยายสมัยต่อมา โดยเฉพาะในนวนิยายแบบอัตติ-
ภาวนิยมซึ่งก้าวไปไกลถึงขั้นแสดงความเป็น "มนุษย์" ออกมาให้เป็นที่รับรู้กันอย่างเต็มที่

ซิลส์ เคอร์ลูช และ ประหยัด นิชลาณท์. "ละครแอบเสิร์ท : นาฏกรรม" ของ ซามูเอล เบ็คเกตต์." วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2(เมษายน-มิถุนายน 2521) : 80-97

บทความนี้มุ่งวิเคราะห์ละครของซามูเอล เบ็คเกตต์ (Samuel Beckett) แต่ผู้เขียนบทความอาจจะเกรงว่าผู้อ่านจะเข้าใจบทละครของเบ็คเกตต์ได้ไม่แจ่มชัดถ้าไม่ผู้เขียนเกี่ยวกับละครแอบเสิร์ทเสียก่อน อีกทั้งชื่อบทความก็เกี่ยวข้องโดยตรงกับละครแอบเสิร์ท ดังนั้นบทนำของบทความเรื่องนี้จึงเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับละครแอบเสิร์ทโดยเฉพาะ ไม่ว่าจะเป็นแก่นความคิดของละครประเภทนี้ซึ่งมุ่งแสดงความรู้แก่คนสาร, การเปรียบเทียบแนวความคิดของชาร์ลส์ กามูส และละครแอบเสิร์ท, ความหมายของ "ปฏิปักษ์ต่อละคร" (anti theatre), ผู้นำของการละครแนวนี้, บทนำของบทความนี้จึงยาวมากเช่นเดียวกับตอนที่สองของบทความคือชีวิตและผลงานของ ซามูเอล เบ็คเกตต์ ผู้อ่านจะทราบรายละเอียดต่าง ๆ ในชีวิตของนักแต่งบทละครผู้นี้เป็นอย่างดีแล้ว ตอนที่สามอันเป็นตอนสำคัญที่สุดเพราะเป็นตอนที่วิเคราะห์บทละครเรื่อง Play ดังที่ปรากฏในชื่อบทความกลับสั้นกว่าสองตอนแรกซึ่งเป็นการบรรยายเชิงประวัติ อย่างไรก็ตามตอนที่สามนี้ทำให้ผู้อ่านได้ทราบถึงบทบาทของฉาก, สปอร์ตไลท์, ความมืด ซึ่งมีความสำคัญต่อการจำกัดเนื้อที่ของบทละคร (l'appauvrissement de la pièce de théâtre) นอกจากนี้ผู้อ่านยังจะตระหนักถึงความสำคัญของภาษาในบทละครดังที่ผู้เขียนกล่าวไว้ว่า ละครเรื่องนี้เป็นละครชีวิตของคำพูด ประเด็นสำคัญอันเป็นตอนจบของบทความนี้คือประเด็นเรื่องความตาย ผู้เขียนแสดงให้เห็นว่าความตายนี้เป็นไปไม่ได้อย่างไรสำหรับตัวละครหลังจากจบบทความแล้วเป็นตัวอย่างของบทละครเรื่อง Play ซึ่งแปลเป็นภาษาไทย

ไซริส โกวิทวัฒน์พงศ์ ลี. "มาร์เซล พรูสต์ กับขนมมัทแลน." วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 6(2526) : 95-104.

บทความนี้เป็นการศึกษานวนิยายเรื่อง A la recherche du temps perdu ของมาร์เซล พรูสต์ (Marcel Proust) โดยจับตอนที่ว่าด้วยขนมมัทแลน ซึ่งแสดงถึงความคิดของพรูสต์ในเรื่องความทรงจำและการรำลึกถึงอดีตอย่างแจ่มชัด ผู้เขียนบทความชี้ว่าการทวนรำลึกถึงเหตุการณ์ในอดีตได้โดยบังเอิญ (le souvenir involontaire) เช่นที่ปรากฏในตอนท้ายบทกวีที่เขียนนี้ ความจริงแล้วมิใช่ของใหม่เคยมีปรากฏในงานของฮาโยบรียองส์, รูโซ

และนิทานอาหรับ "พันหนึ่งทิวา" มาแล้ว แต่ความสามารถของพรุสต์อยู่ที่การเชื่อมโยงแนวคิดดังกล่าวเข้ากับโลกของศิลปะ ศิลปินในสายตาของพรุสต์คือผู้ที่สามารถถ่ายทอดความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึก (la sensation) กับความจริงโดยอาศัยการเปรียบเทียบอุปมาอุปไมย

เดมีย์ พรพ็ฌ์กุล. "ละครตลกฝรั่งเศสของสมัยกลาง (La Farce de Maître Pathelin)." วารสารมนุษยศาสตร์ปริทรรศน์ 1 (ธันวาคม 2522) : 77-82.

เนื้อหาของบทความนี้แบ่งออกเป็นสองส่วน คือ ส่วนบทนำ ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้อ่านทราบเกี่ยวกับละครตลกของฝรั่งเศสในสมัยกลางว่ามีประเภทใดบ้าง และละครตลกประเภทซึ่งเด่นที่สุดของสมัยกลางนั้นแตกต่างจากละครตลกประเภทอื่น ๆ อย่างไร ตลอดจนกล่าวถึงเรื่องที่เด่นที่สุดสามเรื่อง โดยเน้นเรื่องที่สำคัญที่สุดคือ La Farce de Maître Pathelin ซึ่งเป็นส่วนที่สองของบทความชิ้นนี้

ผู้เขียนกล่าวถึงข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับผู้แต่งละครตลกเรื่องนี้พอสังเขปแล้วจึงวิเคราะห์เนื้อเรื่อง การดำเนินเรื่องและมุขตลกในละครรวมทั้งจากการพิจารณาอดีตที่กาล อันเป็นฉากที่ตลกที่สุดของละครเรื่องนี้ หลังจากนั้นเป็นการศึกษาบทบาทและอุปนิสัยของตัวละคร ซึ่งต่างก็เป็นตัวแทนของคนอาชีพต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นสภาพชีวิตจิตใจของคนกลุ่มต่าง ๆ ทุกยุคทุกสมัย นอกจากนี้ บทเจรจาของตัวละครก่อให้เกิดศัพท์และสำนวนบางคำที่กลายเป็นสำนวนที่คนฝรั่งเศสใช้กันมาจนทุกวันนี้ เช่นคำ pateliner, patelin, pateline, patelinage และสำนวน "Revenons à nos moutons." ผู้เขียนสรุปว่าละครตลกเรื่องนี้จัดเป็นละครยอดเยี่ยมเรื่องแรกของฝรั่งเศส

เดมีย์ พรพ็ฌ์กุล. "การศึกษาวรรณคดีฝรั่งเศสในมหาวิทยาลัย." วารสารมนุษยศาสตร์-

ปริทรรศน์ 2(2523) : 62-65.

บทความนี้อยู่ในคอลัมน์ "ในแวดวงวรรณกรรม" กล่าวถึงปัญหาของการเรียนการสอนวรรณคดีฝรั่งเศสในมหาวิทยาลัย โดยผู้เขียนกล่าวถึงระบบการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาซึ่งเน้นทักษะการฟังและการพูดเนื่องจากเป็นระบบสื่อสารทัศนศึกษา ในขณะที่ระดับมหาวิทยาลัยเน้นที่การอ่านและเขียนด้วย ปัญหาข้อต่อไปคือช่องว่างระหว่างระดับความรู้ในชั้นมัธยมศึกษา

และชั้นอุดมศึกษาซึ่งแตกต่างกัน และปัญหานี้ยังยุ่งยากมากขึ้นเมื่อผู้เรียนต้องเผชิญกับปัญหาอีก
ระดับหนึ่งคือภาษาวรรณคดี เกิดปัญหาทั้งผู้เรียนและผู้สอน และเกิดปัญหาตามมาว่า สมควร
สอนวรรณคดีหรือไม่ และควรเป็นวรรณคดียุคใดสมัยใด ผู้เขียนบทความจึงให้ข้อคิดเห็นว่า
เนื่องจากการสอนวรรณคดีฝรั่งเศสยังคงมีอยู่ในหลักสูตรของทุกมหาวิทยาลัย ดังนั้นเพื่อลดปัญหา
ในการเรียนการสอนและส่งเสริมให้การศึกษาวรรณคดีฝรั่งเศสเป็นไปในบรรยากาศที่น่าสนใจมาก
กว่าที่เป็นอยู่ ผู้สอนจึงควรแจ้งให้ผู้เรียนได้เข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงประโยชน์ในการเรียน
วรรณคดีซึ่งผู้เขียนบทความได้แจกแจงไว้แล้ว

เดมิย์ พรพจน์กุล. "ในวงวรรณกรรม." วารสารมนุษยศาสตร์ปริทรรศน์ 1 (มกราคม
2522) : 74-78.

บทความนี้ไม่มีชื่อบทความ ปรากฏอยู่ในคอลัมน์ประจำของวารสารคือ คอลัมน์
"ในแวดวงวรรณกรรม" เป็นการแนะนำบทละคร เรื่อง La guerre de Troie n'aura
pas lieu ของ ชอง ชิโรดูว์ (Jean Giraudoux) ผู้เขียนได้เล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ในบท
ละครพร้อมทั้งวิเคราะห์การกระทำและความรู้สึกนึกคิดของตัวละครไปทั่วในขณะเดียวกัน ทั้งนี้
เพื่อแสดงความคิดต่อต้านสงครามของชิโรดูว์ สงครามเมืองทรอยไร้เหตุผล เกิดจากการไปค
มเท็จและคนที่กระหายสงครามหรือแม้จากสิ่งที่พยายามจะหลีกเลี่ยงสงคราม เช่นเดียวกับสงคราม
ในชีวิตที่ชิโรดูว์ได้ประสบมาด้วยตนเอง

เดมิย์ ภิรมย์สวัสดิ์. "พรองซาวส์ ซากอง กับนวนิยายสมัยใหม่." วารสารมนุษยศาสตร์
1 (2525) .: 90-92.

บทความนี้เป็นการแนะนำนักประพันธ์หญิง พรองซาวส์ ซากอง (Françoise Sagan)
และนวนิยายของเธอ ผู้เขียนเกริ่นถึงความสำเร็จอันรวดเร็วอย่างน่าประหลาดใจของนักประพันธ์
ผู้นี้ และที่มาของนามปากกาของเธอ

หลังจากนั้นเป็นการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานนวนิยายของซากองอย่างสั้น ๆ ในด้าน
ท่วงทำนองการเขียน เนื้อเรื่อง โลกที่ปรากฏในนวนิยาย ตลอดจนบรรยากาศของความจริง
ซึ่งเป็นเหตุผลที่ทำให้นวนิยายของซากองเป็นที่นิยมชมชอบของคนหนุ่มสาวสมัยใหม่และได้รับความ
สำเร็จรวดเร็วอย่างเหลือเชื่อ ผู้เขียนได้ยกนวนิยายเรื่อง Un peu de soleil dans l'
l'eau froide มาวิเคราะห์อย่างสั้น ๆ เป็นตัวอย่างประกอบ

เตมีย์ ภิรมย์สวัสดิ์. "ละครโศกนาฏกรรมคลาสสิกของฝรั่งเศส." ออกอากาศทางสถานีวิทยุ
จุฬาฯ, 2525.

บทความนี้เป็นบทความวิทยุ ออกอากาศในรายการ "แนะนำนักเขียนและวรรณกรรม
ตะวันตก" จัดโดยภาควิชาภาษาตะวันตก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วม
กับโครงการศึกษาต่อเนื่อง ผู้เขียนเริ่มจากการกล่าวว่าละครฝรั่งเศสมีวิวัฒนาการมาจากพิธี-
กรรมทางศาสนาในยุคกลางและเข้าสู่ยุคทองในคริสต์ศตวรรษที่ 17 ด้วยงานของ กอร์เนย
(Corneille), ราซีน (Racine) และโมลิแยร์ (Molière) และยังได้กล่าวถึงทฤษฎี
ไตรเอกภาพ (les Trois Unités) หลังจากนั้นจึงเป็นการเปรียบเทียบกอร์เนยและราซีน
โดยเริ่มจากชีวประวัติของกอร์เนยก่อน และยกตัวอย่างบทละครเรื่อง Le Cid เพื่อแสดง
ให้เห็นถึงรูปแบบที่มีได้เป็นไปตามทฤษฎีไตรเอกภาพ ความไม่สมจริงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ใน
ขณะเดียวกันก็มีความงามของภาษาและความงามของอารมณ์ ตัวละครยอมสูญเสียความรักเพื่อ
หน้าที่และเกียรติยศซึ่งแสดงถึงปรัชญาที่มองโลกในแง่ดีของกอร์เนย กล่าวคือ มองแต่ความ
ยิ่งใหญ่ของมนุษย์ ในขณะที่บทละครของราซีนมีชีวิตชีวา คุสมจริง และสร้างความสะเทือน
อารมณ์ให้กับผู้ดูด้วยปรัชญาที่เทอตกุณความรักเหนือสิ่งอื่นใด ความแตกต่างทางปรัชญาดังกล่าว
สืบเนื่องมาจากการศึกษาและอิทธิพลทางศาสนาที่ได้ศึกษามา อย่างไรก็ตามก็ไม่อาจกล่าวได้ว่า
ผู้ใดมีอัจฉริยะสูงกว่าผู้ใดในการแต่งบทละครโศกนาฏกรรม ต่างก็มีความเป็นเลิศจนเป็นอมตะ
คู่กันมาจนทุกวันนี้

เตมีย์ ภิรมย์สวัสดิ์. "ละครโศกนาฏกรรมฝรั่งเศสสมัยคลาสสิก." วารสารสมาคมครูภาษา
ฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย 6(กรกฎาคม-กันยายน 2526) : 14-18.

บทความนี้เป็นการแนะนำนักเขียนบทละครโศกนาฏกรรมฝรั่งเศสแห่งศตวรรษที่ 17
คือ กอร์เนย (Corneille) และราซีน (Racine) โดยแสดงให้เห็นว่าแม้ว่าทั้งคู่จะร่วม
สมัยกันและร่วมทฤษฎีเดียวกัน แต่บทละครของกอร์เนยนั้นไม่สามารถรักษากฎไตรเอกภาพ
(Règles des Trois Unités) ไว้ได้ดังในบทละครของราซีน

ปรัชญาในการมองโลกของทั้งคู่ก็ต่างกัน กล่าวคือกอร์เนยมองโลกในแง่ดี มองแต่
ความยิ่งใหญ่ของมนุษย์ ตัวละครของเขาจึงเป็นนายของตัวเอง มีจิตใจสูงส่ง มีเหตุผลขณะที่
ราซีนค่อนข้างจะมองโลกในแง่ร้าย เห็นว่ามนุษย์ไม่อาจรอดพ้นจากเคราะห์กรรมได้ด้วยตนเอง

ตัวละครของเขาจึงตกเป็นทาสของอารมณ์และเผชิญกับทนายนะ อย่างไรก็ตาม นักเขียนบทละครทั้งสองมีส่วนคล้ายกันในด้านการวิเคราะห์จิตใจของมนุษย์อย่างลึกซึ้ง มีการใช้ภาษาที่ไพเราะงดงาม ผู้เขียนบทความจึงสรุปว่า มีอาจกล่าวได้ว่า ผู้ใดที่มีอัจฉริยะสูงส่งกว่าเพราะต่างมีผลงานเป็นเลิศและเป็นอมตะด้วยกันทั้งคู่

เดือนใจ จุลคุลย์. "เราได้อะไรจากการอ่าน Colomba." วารสารรามคำแหง 5(มกราคม 2522) : 127-134.

บทความนี้ให้ภูมิหลังของนวนิยายเรื่อง Colomba ซึ่งมีที่มาจากการ์ตูนที่ผู้ประพันธ์คือ เมรีเม (Mérimée) ไปใช้ชีวิตอยู่ที่เกาะคอร์สิกาในปี ค.ศ. 1839 ได้พบบุคคลที่เป็นแรงบันดาลใจให้เขาสร้างตัวละครเอกในเรื่อง และเหตุการณ์จริงเกี่ยวกับความอาฆาตและการแก้แค้น ที่เมรีเมนำมาดัดแปลงเป็นเหตุการณ์ในนวนิยาย

หลังจากนั้นเป็นการกล่าวถึงเนื้อเรื่องย่อ ก่อนจะสรุปว่าความรู้ที่ผู้อ่านจะได้รับจากนวนิยายเรื่องนี้มี 2 ประการคือ ความรู้ทางด้านประเพณีและค่านิยมของชาวเกาะคอร์สิกา ซึ่งยึดมั่นอยู่กับความอาฆาตและการล้างแค้นให้บรรพบุรุษอันเป็นแก่นเรื่องสำคัญของนวนิยายและความรู้ในด้านปรัชญาการดำเนินชีวิตของตัวละคร ซึ่งตรงกันข้ามกันระหว่างน้องสาวที่ยึดมั่นในการล้างแค้นเป็นสรณะกับพี่ชายผู้เห็นว่าการล้างแค้นเป็นสิ่งไร้สาระ

ทวีป วรติลล. "เอมิล โซลา กับคดีชายชาติและหมิ่นประมาทประธานาธิบดี." โลกหนังสือ 2(ธันวาคม 2521) : 90-97.

บทความนี้เป็นการกล่าวถึงบทบาทของ เอมิล โซลา (Emile Zola) ในการคัดค้านการพิจารณาคดีเดรย์ฟุส (Dreyfus) ซึ่งเขาเห็นว่าไม่เป็นธรรม มิได้เป็นการศึกษาผลงานทางวรรณกรรมของเขาแต่ประการใด ผู้เขียนกล่าวถึงชื่อเขียนของโซลาที่ตีพิมพ์ลงในหนังสือพิมพ์ L'Aurore ที่มีชื่อว่า "J'accuse" อันเป็นที่มาของชื่อบทความนี้ กล่าวคือ โซลาทนเห็นความอยุติธรรมในการพิจารณาคดีนี้ไม่ได้ จึงเขียนบทความถึงประธานาธิบดี ประณามผู้สมรู้ร่วมคิดทุกคน ผู้เขียนได้แปลชื่อเขียนนี้ทั้งฉบับและกล่าวถึงเบื้องหน้าเบื้องหลังของคดีนี้และเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจยิ่งขึ้น ผู้เขียนยังได้พูดถึงเกี่ยวกับสภาพสังคมและการเมืองของฝรั่งเศสในยุคนั้นไว้ตั้งแต่ต้นบทความด้วย

ทัศนีย์ นาควัชระ. "ความฝันของมาตามโบวารี หรือคติชีวิตจากการอ่านเรื่อง "มาตามโบวารี" ของกุสตาฟ โฟลแบร์ต." วารสารอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (มกราคม 2516) : 153-160.

บทความนี้เป็นการศึกษานวนิยายเรื่องเอกเรื่องหนึ่งของ กุสตาฟ โฟลแบร์ต (Gustave Flaubert) คือเรื่อง Madame Bovary ผู้เขียนบทความแนะนำนักประพันธ์และนวนิยายประเภทเหมือนจริงพอสังเขป ตลอดจนการแปลนวนิยายเรื่องนี้ออกเป็นภาษาไทย โดย ดร. วิทย์ ศิวะศรียานนท์ หลังจากนั้นเป็นการวิเคราะห์ถึงสาเหตุแห่งความพิลึกของ เอ็มมา โบวารี ตัวเอกของเรื่อง ตั้งแต่ชีวิตในคอนแวนต์ ชีวิตแต่งงาน บุคคลที่พบบนในชีวิต และที่สำคัญที่สุดคือ ความหลงระเหิด (l'illusion) ของตัวเอก ซึ่งผู้เขียนบทความได้สรุปว่า โฟลแบร์ตต้องการจะชี้ให้เห็นอันตรายถึงผลร้ายที่เกิดจากความหลงระเหิด ไม่ยอมรับสภาพความเป็นจริงในชีวิต แต่กลับไปหลงอยู่ในโลกแห่งความฝัน ซึ่งความหลงระเหิดแบบ เอ็มมา โบวารี นี้ได้มีผู้ให้ชื่อว่า le Bovarysme และนำมาใช้เรียกสภาวะของคนที่หลงอยู่ในโลกของความฝันและปฏิเสธที่จะรับรู้ความเป็นจริงที่ตนกำลังเผชิญอยู่ ผู้เขียนได้ทิ้งท้ายไว้ด้วยคำกล่าวของนักวิจารณ์เรอเน ดูเมนิล (René Dumesnil) และของตัวผู้ประพันธ์เองว่าเราจะพบผู้หญิงแบบเอมมาได้เสมอในทุกชาติ ทุกภาษา ทุกยุค ทุกสมัย และอาจจะในตัวของเราเอง

ทัศนีย์ นาควัชระ. "จูเลียน ซอแร็ล ผู้พ่ายชะตาชีวิต." วารสารอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 11(มกราคม 2519) : 73-80.

บทความนี้เป็นการวิเคราะห์ตัวละครเอก จูเลียน ซอแร็ล (Julien Sorel), ในนวนิยายเรื่อง Le Rouge et le Noir (สีแดงและสีดำ) ของสแตงคาล (Stendhal) โดยเริ่มต้นด้วยการแนะนำที่มาของนวนิยายโดยสังเขป ความหมายของชื่อรองของนวนิยายคือชื่อ จดหมายเหตุในปี ค.ศ. 1830 (Chronique de 1830) และความหมายของชื่อนวนิยายสีแดงและสีดำ หลังจากนั้นเป็นการวิเคราะห์ตัว จูเลียน ซอแร็ล อย่างละเอียด ซึ่งสัมพันธ์กับความหมายของชื่อนวนิยายข้างต้น แสดงให้เห็นถึงสภาพสังคมฝรั่งเศสในยุคฟื้นฟูอำนาจกษัตริย์ (la Restauration) ซึ่งสถาบันที่มีความสามารถทางการทหารแต่ไม่มีชาติตระกูลเกื้อหนุนก็จะมีมือมาคดก้าหน้าเทียบเท่าพวกเจ้าหรือพวกเชื้อสายขุนนาง จูเลียน ซอแร็ล มิได้รับความเจริญรุ่งเรืองดังที่มุ่งหวังทะเยอทะยานไว้ และยังคงถึงแก่ชีวิตก็เนื่องมาจากความอยุติธรรมและอคติในสังคมแห่งการแบ่งชนชั้นนั่นเอง

ทัศนีย์ นาควัชระ. "รักของ รงซาร์ด." วารสารอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
11(มกราคม 2522) : 29-41.

บทความนี้เป็นการศึกษากวีนิพนธ์ของ ปีแอร์ เดอ รงซาร์ด (Pierre de Ronsard) ในหนังสือรวมกวีนิพนธ์เรื่อง Les Amours โดยยกบทกวีมาวิเคราะห์สามบทด้วยกันคือ บทที่มีชื่อว่า A Cassandre, Sur la mort de Marie และ A Hélène ซึ่งกวีได้ประพันธ์อุทิศให้แก่หญิงทั้งสามคือ กัสซองด์, มารี และ เฮเลน ซึ่งเป็นหญิงที่เขาเคยหลงรัก ผู้เขียนบทความได้วิเคราะห์บทกวีทั้งสามว่าสะท้อนความคิดในการใฝ่หาความสุขทางโลกโดยนำรูปแบบและแนวความคิดของกวีโบราณและกวีอิตาเลียนร่วมสมัยมาผสมผสานกับชีวิตส่วนตัวของรงซาร์ดเอง ความจริงใจของกวีทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์สะเทือนใจร่วมไปกับกวีด้วย นอกจากนี้รงซาร์ดยังมีความสามารถในการเลือกสรรถ้อยคำ ความเปรียบเทียบ งานของเขาจึงได้รับควรยกย่องว่าเป็นต้นตำรับของกวีนิพนธ์ lyrique ยุคใหม่และเป็นที่ยกย่องชื่นชมของนักประพันธ์กลุ่มโรแมนติก นอกจากการวิเคราะห์ดังกล่าวแล้วผู้เขียนยังได้กล่าวถึงประวัติชีวิตของกวีอย่างละเอียดพอควร และผู้อ่านยังจะได้รู้จักกวีสำคัญร่วมสมัยกับรงซาร์ดตลอดจนกวีสำคัญของกรีก โรมัน และอิตาลี ที่มีอิทธิพลต่องานเขียนของรงซาร์ดอีกด้วย

ทัศนีย์ นาควัชระ. "ปรัชญาชีวิต แนวมนุษยนิยมในวรรณกรรมเรื่อง การ์กียงตูอา-บ็องตากรูแอล." วารสารอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 13(มกราคม 2524) : 69-77.

บทความนี้เป็นการศึกษาปรัชญาแนวมนุษยนิยมในนิทานของ ฟรองซัว ราเบอเลส์ (François Rabelais) เรื่อง Gargantua-Pantagruel ซึ่งเป็นวรรณกรรมเอกชิ้นหนึ่งของฝรั่งเศสในคริสต์ศตวรรษที่ 16 เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจถึงปรัชญาแนวนี้ ผู้เขียนถึงให้ประวัติผู้ประพันธ์อย่างย่อ ๆ และกล่าวถึงลักษณะสำคัญของยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา ก่อน จากนั้นจึงเป็นการวิเคราะห์ที่วางงานซึ่งแสดงความคิดของราเบอเลส์เกี่ยวกับการศึกษาแนวใหม่ ความคิดเกี่ยวกับสงครามและสันติภาพ และความคิดเกี่ยวกับความเป็นอิสระในการดำเนินชีวิต ผู้เขียนสรุปไว้ตอนจบว่าราเบอเลส์มองโลกในแง่ดี มองข้ามข้อเสียของมนุษย์ และตัวละครของเขาแทบทุกตัวเป็นผู้มีจิตใจดี จนอาจกล่าวได้ว่างานของเขาเสนอจินตภาพยุคพระศรีอาริย์เลยทีเดียว

ทัศนีย์ นาควัชระ. "นวนิยายเรื่องมาดามโบวารีของกุสตาฟ โฟลแบร์ต." ออกอากาศทาง
สถานีวิทยุจุฬาฯ, 2525.

บทความนี้ออกอากาศทางสถานีวิทยุจุฬาฯ ในรายการ "แนะนำนักเขียนและวรรณกรรมตะวันตก" จัดโดยภาควิชาภาษาตะวันตก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และโครงการการศึกษาต่อเนื่อง เป็นการแนะนำผลงานของกุสตาฟ โฟลแบร์ต (Gustave Flaubert) โดยกล่าวถึงลักษณะสำคัญในงานของโฟลแบร์ตที่ทำให้เขาได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้นำขบวนการแนวเหมือนจริง โดยเน้นที่ความเป็นกลางของนักเขียนและความละเอียดถี่ถ้วนถูกต้องแม่นยำของการพรรณนา หลังจากนั้นผู้เขียนแนะนำนวนิยายเรื่องเอกคือ Madame Bovary ด้วยการศึกษาถึงความอ้อตางจนถึงขั้นขั้นโรงชั้นศาลเมื่อนวนิยายเรื่องนี้ออกสู่สายตาสาธารณชน แล้วจึงเป็นการเล่าเรื่องย่อและวิเคราะห์ตัวละคร

นพพร ประชากุล. "ชีวิตและงานของวอลแตร์." วารสารธรรมศาสตร์

11 (มิถุนายน 2525) : 165-175.

บทความนี้ชื่อว่า "ชีวิตและงานของวอลแตร์" ตั้งขึ้นจึงกล่าวถึงชีวประวัติของวอลแตร์ควบคู่ไปกับผลงานการประพันธ์ของเขาโดยตลอด ผู้เขียนบทความเริ่มต้นด้วยการกล่าวถึงสถานการณ์ทางปัญญาของศตวรรษที่ 18 ก่อนแล้วจึงเริ่มกล่าวถึงเหตุการณ์ในชีวิตของวอลแตร์ซึ่งแบ่งเป็นช่วง ๆ ได้แก่ช่วงที่เป็นกวีเจ้าสำราญ ประสพการณ์ในอังกฤษ ชีวิตที่ปราสาทซีแรย์ ประสพการณ์ในราชสำนัก ราชสำนักเบอร์ลิน และ บั้นปลายชีวิต ในแต่ละช่วงผู้เขียนกล่าวถึงผลงานที่วอลแตร์สร้างขึ้นในช่วงนั้น ๆ กล่าวคือ โศกนาฏกรรมเรื่อง Oedipe ในช่วงแรก Lettres philosophiques ในช่วงที่อยู่อังกฤษ Zadig ในช่วงที่อยู่ในราชสำนัก Le Siècle de Louis XIV และ Dictionnaire philosophique ในช่วงที่อยู่ในราชสำนักเบอร์ลิน L'Essai sur les moeurs Candide และ Traité sur la tolérance ในช่วงบั้นปลายชีวิต ผู้เขียนบทความได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญหรือจุดน่าสนใจในผลงานแต่ละชิ้น ซึ่งแสดงถึงมโนทัศน์ของวอลแตร์ที่มีต่อสังคมในด้านต่าง ๆ เช่น ระบบ-สมบูรณาญาสิทธิราช การคลังลัทธิ พรหมลิขิต เสรีภาพ ความมั่งงายทางศาสนา

บัญญัติ สุวรรณานนท์. "ผู้บริสุทธิ์ ของ อัลแบร์ กามู โศกนาฏกรรมสมัยใหม่และปัญหาของนักปราชญ์." โลกหนังสือ 3(ตุลาคม 2522) : 73-80.

บทความนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์บทละครเรื่อง Les Justes ของอัลแบร์ กามูส์ (Albert Camus) ผู้เขียนเริ่มต้นจากการกล่าวถึงความเป็นมาของบทละครเรื่องนี้ซึ่งเขียนขึ้นจากเหตุการณ์จริง ๆ ที่เกิดขึ้นในรัสเซีย วันที่ 4 ก.พ. 1905 โดยรักษาข้อเท็จจริงตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตัวละครเอกทั้งสองก็ใช้อื่อของบุคคลจริง ๆ แต่กามูส์ได้สร้างตัวละครเพิ่มขึ้น 1 ตัว คือ สเตบัน หลังจากนั้นเป็นการศึกษาแนวความคิดทางปรัชญาของกามูส์ที่ปรากฏในบทละครเรื่องนี้ ซึ่งมีแนวความคิดหลักสองประการคือ ความไร้สาระ (l'absurde) และการกบฏ (la révolte) และผู้เขียนได้พยายามหาหลักความคิดของกามูส์เกี่ยวกับขอบเขตของการกระทำต่อต้านและการปฏิวัติ ส่วนหลังของบทความนี้เป็นการศึกษาโศกนาฏกรรมสมัยใหม่ จากความคิดของกามูส์โดยเทียบเคียงกับโศกนาฏกรรมแบบเก่าและท้ายสุดคือการวิเคราะห์ว่า บทละครเรื่อง Les Justes นี้เป็นโศกนาฏกรรมสมัยใหม่หรือไม่ ซึ่งผู้เขียนได้สรุปได้ว่า บทละครเรื่องนี้ยังไม่อาจนับว่าเป็นโศกนาฏกรรมสมัยใหม่ได้

ปี. แอล. "Nostalgie Littéraire." Bulletin Pédagogique. (janvier 1975)
: 10-11.

บทความนี้กล่าวถึงงานประพันธ์ของชอง-ชัคส์ รูโซ และซาโตบริยองต์ คือ เรื่อง Les Rêveries d'un promeneur solitaire และ René เพราะผลงานทั้งสองเล่มนี้จัดอยู่ในประเภทก่อนสมัยโรแมนติก (pré-romantisme) เป็นการกล่าวถึงอย่างรวบรัดถึงลักษณะของงานประพันธ์ประเภทนี้ กล่าวคือ บรรยายความรู้สึกภายในใจ บรรยายธรรมชาติ และมีรสนิยมเกี่ยวกับความโดดเด่น ผู้เขียนชี้ว่างานของรูโซให้ความรู้สึกสงบ ความโดดเด่นตลอดจนธรรมชาติก่อให้เกิดความสุขขึ้นในใจของรูโซในขณะที่งานของซาโตบริยองต์นั้นแสดงถึงความโดดเด่นที่นำมาซึ่งความเหนื่อยหน่ายและเป็นภัยต่อผู้ที่อยู่ตัวคนเดียวโดยไม่มีพระเจ้า ธรรมชาติที่ซาโตบริยองต์บรรยายส่วนใหญ่ก็อยู่ในฤดูใบไม้ร่วง ยิ่งก่อให้เกิดความรู้สึกเศร้าสร้อยและสะท้อนถึงสภาพจิตใจอันหดหู่ของตัวละครนั่นเอง

ปดิธิ หุ่นแสวง. "อัลแบร์ กามู." ออกอากาศทางสถานีวิทยุจุฬาฯ. 2526.

บทความนี้เป็นบทความวิทยุสำหรับออกอากาศทางสถานีวิทยุจุฬาฯ ในรายการ "แนะนำนักเขียนและวรรณกรรมตะวันตก" เนื้อหาเริ่มจากประวัติชีวิตของอัลแบร์ กามูส์ (Albert Camus) ตั้งแต่ชีวิตในวัยเด็กที่ลำบากยากแค้นถูกคุกคามด้วยความยากจนและโรคร้าย ชีวิตการเรียน กิจกรรมด้านการละคร ชีวิตสมรส และชีวิตการประพันธ์ซึ่งรุ่งโรจน์ขึ้นมาด้วยนวนิยายเรื่อง L'Etranger (คนนอก) หลังจากนั้นเป็นการวิเคราะห์เรื่อง คนนอก ผู้อ่านจะได้ทราบเรื่องย่อและความคิดสำคัญของผู้ประพันธ์ที่แสดงออกมาในการกระทำหรือความนึกคิดของตัวละครแทบทุกชั้นตอน โดยเฉพาะความคิดเรื่อง ความไร้สาระของชีวิต (l'absurde) ตอนท้ายของบทความ ผู้เสนอบทความตั้งกล่าวความคิดแนวมนุษยนิยมในงานชิ้นอื่น ๆ ของกามูส์ และจบลงด้วยการได้รับรางวัลโนเบลสาขาวรรณกรรมในฐานะที่ "ได้เห็นประจักษ์จึงมีเหตุที่ เกิดแก่สำนักของมนุษย์ในปัจจุบัน"

ประทุมรัตน์ วงศ์คนตรี. "บทละครเรื่อง "แมลงวัน" ภาพสะท้อนแนวคิดของชาร์ล เรื่อง เสรีภาพ." วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 6 (2526) : 83-94.

บทความนี้มุ่งวิเคราะห์ทัศนะของ ชอง ปอล ซาร์ตร์ (Jean-Paul Sartre) ในเรื่องเสรีภาพจากบทละครเรื่อง Les Mouches (แมลงวัน) โดยเริ่มต้นตั้งแต่การวิเคราะห์เสรีภาพสองแบบในงานของ ซาร์ตร์ ได้แก่ เสรีภาพว่างเปล่าและเสรีภาพเต็มเปี่ยม ต่อจากนั้นเป็นการวิเคราะห์ความสำคัญของการกระทำ, การเป็นอภาวะ (le néant), ภาวะสำหรับตนเอง (le pour-soi), ภาวะในตนเอง (l'en-soi), ความสำคัญของการเลือก นอกจากนี้ผู้เขียนยังกล่าวถึงบทบาทของพระเจ้าซึ่งในบทละครเรื่องนี้ซาร์ตร์สร้างจูเปตรีให้มีบทบาทสำคัญเพื่อล้อเลียนและแสดงความไร้สาระของพระเจ้าในขณะเดียวกันเขาก็แสดงให้เห็นว่ามนุษย์เป็นผู้สร้างสรรค์ทุกสิ่ง มนุษย์ที่ปราศจากพระเจ้ายังมีเสรีภาพเต็มที่ หัวข้อสุดท้ายผู้เขียนให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบ เพราะการดำรงอยู่และคุณค่าของมนุษย์อยู่ที่การกระทำ และรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง ทุกหัวข้อในบทความนี้มีตัวอย่างจากบทละครประกอบการวิเคราะห์อย่างชัดเจนจบลงด้วยการประเมินคุณค่าบทละครว่าเป็นบทละครที่ถือว่าสำคัญที่สุดและสะท้อนอารมณ์มากที่สุดของซาร์ตร์เมื่อเทียบกับบทละครเรื่องอื่น ๆ ของเขา คือ Huis Clos ซึ่งมีโครงสร้างสมบูรณ์มากกว่า และ Les Mains Sales ซึ่งเข้าใจได้ง่ายกว่า

พงศาราม พันธุ์บุรณะ. "มหากาพย์ประจำชาติฝรั่งเศส." วารสารอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 1 (มกราคม 2522) : 55-64.

บทความนี้เป็นการวิเคราะห์มหากาพย์ Chanson de Roland (ซองซง เดอ โรลองด์) ซึ่งผู้เขียนบทความได้เห็นว่า เป็นมหากาพย์ที่เก่าแก่และยิ่งใหญ่ที่สุดของชาติฝรั่งเศส ทั้งยังได้รับการยกย่องว่าเป็นวรรณคดีประจำชาติฝรั่งเศส ผู้เขียนเริ่มต้นด้วยการกล่าวถึงความ เป็นมาของ Chanson de Geste. โดยสังเขปแล้วจึงวิเคราะห์ ซองซง เดอ โรลองด์ โดย เฉพาะ ทั้งในแง่ที่มา ผู้ประพันธ์ เนื้อเรื่องที่มีเค้ามูลมาจากประวัติศาสตร์ โดยวิเคราะห์ เปรียบเทียบให้เห็นว่าตอนใดที่ประวัติศาสตร์ได้บันทึกไว้ และตอนใดที่ได้อธิบายความจนเป็น วรรณคดี นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้ศึกษาแก่นเรื่องของมหากาพย์ดังกล่าว ซึ่งเกี่ยวพันอย่างแนบ แน่นกับอุดมคติของสังคมศักดินาในศตวรรษที่ 11 กล่าวคืออัศวินจะต้องมีความกล้าหาญ ผักไฟ ในการรบ จงรักภักดีอย่างสูงสุดต่อเจ้าเหนือหัวและรักษาสัจวาจาของตนตั้งชีวิต ในขณะที่เดี่ยวกันผู้เขียนก็ยังได้วิเคราะห์ตัวละครในมหากาพย์อีกด้วย แม้จะมีคุณสมบัติตามอุดมคติสังคมศักดินา ก็ตาม ทว่าตัวละครทุกตัวมีความรู้สึกนึกคิดและมีปฏิริยาโต้ตอบแบบบุคลที่มีเลือดเนื้อ ตอนท้าย บทความเป็นการวิเคราะห์ในแง่การดำเนินเรื่องและรูปแบบภาษา โดยผู้เขียนชี้ให้เห็นว่า มหากาพย์เรื่องนี้แทบไม่มีฉากอภิปรายปฏิหารีย์ ซึ่งนับว่าต่างจากวรรณคดีในสมัยต่อมาที่เต็มไปด้วย เรื่องปาฏิหารีย์อันเนื่องมาจากอิทธิพลของวรรณคดีละตินและนิทานอังกฤษโบราณ ในด้านภาษามีลักษณะคำประพันธ์อย่างง่าย ๆ ไม่มีข้อบังคับตายตัว ต่อแต่งด้วยคำประพันธ์ประเภท laisse ใช้โดยคำสั้น ๆ ง่าย ๆ ซ้ำ ๆ กัน ไม่มีสำนวนอุปมาอุปไมยพิสดาร เพราะมุ่งเน้นที่ เหตุการณ์ พฤติกรรมและบทพูดที่มีชีวิตชีวาของตัวละครมากกว่า จากลักษณะทั้งหมดดังกล่าวผู้เขียนจึงสรุป ว่าซองซง เดอ โรลองด์ เป็นผลงานสร้างสรรค์ของชาติฝรั่งเศสอย่างแท้จริง

พี.เอ็ม. คัชเช่. "นวนิยาย "สายลับ" และ "ตำรวจลับ" ในฝรั่งเศส." โลกหนังสือ 1 (กรกฎาคม 2521) : 70-74.

บทความนี้มุ่งแนะนำนวนิยายประเภทจารกรรมหรือตำรวจสายลับของฝรั่งเศส โดย เริ่มจากคุณสมบัติของผู้ประพันธ์ที่จะต้องเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับความลับ เรื่องการ เมืองระหว่าง ประเทศเป็นอย่างดี ตัวละครเอกก็จะมีลักษณะเป็น "ซูเปอร์แมน" และเนื้อเรื่องก็ต้องเป็น การเสี่ยงภัยของสายลับซึ่งเปรียบเสมือน "อัศวินสมัยใหม่" ที่ปกป้องประเทศของตน (ผู้เขียน

กล่าวว่านวนิยายประเภทนี้เข้ามาแทนที่เรื่องเกี่ยวกับ "อัลวิน" ในสมัยกลางนั่นเอง) หลังจากนั้นผู้เขียนแนะนำนักประพันธ์ที่ประสบความสำเร็จในการผลิตงานประเภทนี้คือ Gérard de Villiers, Cambera, A.L. Dominique, Paul Kenny และลักษณะเฉพาะในผลงานแต่ละคน รวมตลอดถึงอิทธิพลของประเทศอเมริกาที่มีต่อหนังสือประเภทนี้ของฝรั่งเศสด้วย ผู้เขียนสรุปว่า นวนิยายของ de Villiers ได้รับการต้อนรับจากสาธารณชนมากที่สุด

ทูนศรี วงศ์วิวัฒน์. "กลุ่มซูเรออลิสต์ (Surréalisme)." ออกอากาศทางสถานีวิทยุจุฬาฯ, 2526.

บทความนี้เป็นบทความวิทยุสำหรับออกอากาศทางสถานีวิทยุจุฬาฯ ในรายการ "แนะนำนักเขียนและวรรณกรรมตะวันตก" เนื้อหากล่าวถึงที่มาของกลุ่ม การก่อตั้งกลุ่ม ความหมายของคำว่า ซูเรออลิสต์ (Surréalisme) ผลงานของนักประพันธ์กลุ่มนี้ เช่นผลงานของ Breton, Soupault, Picasso, Max Ernst, Desnos ซึ่งมีทั้งงานทางด้านวรรณกรรม, ทัศนศิลป์, ภาพยนตร์ แต่งานที่เด่นที่สุดคืองานด้านกวีนิพนธ์ ผู้เขียนบทความจึงได้กล่าวถึงลักษณะงานกวีนิพนธ์แบบซูเรออลิสต์อย่างละเอียด หลังจากนั้นจึงกล่าวถึงประวัติชีวิตและผลงานของ อองเดร เบรอตง ในฐานะที่เป็นหัวหน้ากลุ่ม มีการวิเคราะห์บทกวีชื่อ L'Union Libre เพื่อเป็นตัวอย่างให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะตัวของกวีนิพนธ์แบบนี้ โดยเฉพาะลักษณะการเขียนตามที่จิตได้สำนึกสิ่ง และการใช้ความเปรียบที่ก่อให้เกิดความประหลาดใจไม่ซ้ำแบบใคร ในตอนจบผู้เขียนบทความได้สรุปว่ากลุ่มซูเรออลิสต์นี้มีอิทธิพลต่องานบางชิ้นของกวีฝรั่งเศสในสมัยใกล้เคียงกันและสมัยหลัง ค.ศ. 1940 อีกด้วย

ทูนศรี วงศ์วิวัฒน์. "ซอง-ปอล ซาร์ตร์." ออกอากาศทางสถานีวิทยุจุฬาฯ, 2526.

บทความนี้เป็นบทความวิทยุ ออกอากาศทางสถานีวิทยุจุฬาฯ ในรายการ "แนะนำนักเขียนและวรรณกรรมตะวันตก" เป็นการแนะนำ ซอง-ปอล ซาร์ตร์ (Jean-Paul Sartre) กับปรัชญาอัตถิภาวนิยม (Existentialisme) โดยผู้เขียนบทความเริ่มต้นจากการกล่าวถึงความ เป็นมาของปรัชญาลัทธินี้ก่อน ผู้อ่านจะได้รู้จักกับนักปรัชญาชาวเยอรมันผู้มีส่วนในการก่อตั้งลัทธินี้คือ คีร์เคอการ์ด (Kierkegaard), ยัสเปอร์ส (Jaspers) และ ไฮเดกเกอร์ (Heidegger) โดยสังเขป ต่อจากนั้นผู้เขียนแนะนำประวัติชีวิตและผลงานของซาร์ตร์ และ

วิเคราะห์นวนิยายเรื่อง La Nausée ในฐานะที่สะท้อนให้เห็นความคิดทางปรัชญาอัตถิภาวนิยมของชาร์ตร์อย่างเด่นชัด พร้อมทั้งให้เนื้อเรื่องย่อและตัวอย่างที่ตัดตอนมาและถอดความเป็นภาษาไทยด้วย ผู้อ่านจะได้ทราบถึงประเด็นสำคัญของปรัชญาลัทธินี้ได้แก่ เรื่องของเสรีภาพ พระเจ้า การมีชีวิต การกระทำ ความไร้สาระ สาระ (l'essence) และตัวตน (l'existence)

โพยม เรื่องศรี. "ซูลลี พรูดอม." โลกหนังสือ 4(ตุลาคม 2523) : 64-66.

บทความนี้เป็นการแนะนำกวีชาวฝรั่งเศส ซูลลี พรูดอม (Sully Prudhomme) ผู้ได้รับรางวัลโนเบลสาขาวรรณคดีเป็นคนแรกของโลก ในปี ค.ศ. 1901 ผู้อ่านจะได้รู้จักประวัติชีวิตของเขาอย่างละเอียดพอควร และลักษณะกวีนิพนธ์ของเขาที่แฝงไว้ด้วยความเศร้าสร้อยทว่ายังคงรูปแบบเคร่งครัดตามลักษณะคลาสสิก นอกจากนี้ผู้อ่านยังจะได้ทราบเบื้องหลังของการตัดสินใจให้รางวัลโนเบลสาขาวรรณคดีในปีนั้นด้วย ทั้งนี้เพราะมีนักประพันธ์ยิ่งใหญ่อีกสองคนที่ได้รับการเสนอชื่อเข้าชิงรางวัลในปีนั้นด้วย คือ ลีโอ ตอลสตอย (Leo Tolstoy) และ เอมีล โซลา (Emile Zola) ซึ่งมีเหตุผลต่าง ๆ ทำให้พลาดรางวัลไป ในตอนจบผู้เขียนได้สรุปว่า พรูดอมเป็นผู้มีความสามารถเป็นเลิศคนหนึ่งในสมัยของเขา และจบบทความด้วยคำสดุดีพรูดอมของคณะกรรมการราชบัณฑิตยสถานแห่งสวีเดน

โพยม เรื่องศรี. "เฟรเดริก มิซทราล หนึ่งในสองนักเขียนรางวัลโนเบลปีที่ 4."

โลกหนังสือ 4(มกราคม 2524) : 82-83.

บทความนี้เป็นการแนะนำ เฟรเดริก มิซทราล (Frédéric Mistral) กวีชาวฝรั่งเศสผู้ได้รับรางวัลโนเบลในปีที่ 4 ของการตัดสินมอบรางวัลโดยได้รับพร้อมกับนักเขียนบทละครชาวสเปน โยเซเป อေး กาเรย์ เนื่องจากคณะกรรมการไม่สามารถตัดสินชี้ขาดลงไปได้ว่ารางวัลควรตกอยู่กับผู้ใด ผู้เขียนบทความแนะนำผู้อ่านให้รู้จักกับ มิซทราล ในแง่ประวัติและเนื่องจาก มิซทราล เป็นกวีผู้สร้างสรรค์ผลงานให้กับการรื้อฟื้นวัฒนธรรมและชนชาติความเป็นอยู่ของฝรั่งเศส เขตตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งเป็นบ้านเกิดของเขา ผู้เขียนจึงกล่าวถึงความสำคัญของดินแดนแถบนี้ในอดีตพอเป็นสังเขป โดยเฉพาะความสำคัญของภาษาโพรองซาล ซึ่ง มิซทราลใช้เป็นภาษาในงานกวีนิพนธ์ของเขา หลังจากนั้นผู้อ่านจะได้ทราบถึงลักษณะกวีนิพนธ์ของ

มิชทราลซึ่งเป็นรายยาวเล่าเรื่อง เรื่องราวเหล่านั้นได้มาจากนิทานปรัมปราที่ฟังมาจากมารดา
ของเขานั่นเอง และในตอนท้ายผู้เขียนให้ยกคำสรุปของคณะกรรมการรางวัลโนเบลเพื่อประ
กอบว่า มิชทราลเป็นกวีที่เด่นและสำคัญที่สุดในสมัยของเขา และสมควรได้รับรางวัลโนเบล
อย่างไร

ฟิลิป เลอ กาล. "Voltaire." วารสารสมาคมครุภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย

5(มกราคม-มีนาคม 2525) : 51-57.

บทความนี้เป็นการให้ภาพของวอลแตร์อย่างกว้าง ๆ ในแง่ความคิดของเขาที่มีต่อ
สังคม ผู้เขียนเกริ่นถึงความเป็นอัจฉริยะของวอลแตร์ในด้านต่าง ๆ อย่างสังเขปก่อนจะกล่าว
ถึงความคิดวิจารณ์สังคมของวอลแตร์ อันได้แก่การที่เขาโจมตีสถาบันกษัตริย์ตลอดจนผู้เผด็จการ
ทั้งหลาย สถาบันยุติธรรมที่มีได้ดำรงความยุติธรรมอย่างแท้จริง ศาสนจักรที่เคร่งครัดแต่
กฎเกณฑ์ แต่ผู้เขียนบทความนี้เชื่อว่าวอลแตร์มิได้เป็นคนนอกศาสนาปฏิเสศพระเจ้า เขายังคง
นับถือพระเจ้าอยู่ที่จะต้องเป็นพระเจ้าที่มีใช้รู้จักแต่ลงโทษ แต่ต้องรู้จักให้รางวัลแก่ผู้คนที่ช่วย
ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นว่าบทบาทในการวิจารณ์สังคมของวอลแตร์นั้นประจวบเหมาะแก่สภาพสังคมใน
ขณะนั้นพอดี ผลงานของเขาจึงได้รับการต้อนรับและมีผู้เห็นด้วยไม่น้อย ตอนท้ายบทความผู้เขียน
กล่าวถึงบทบาทของประเทศตะวันตกที่วอลแตร์นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการเสียดสีสังคมประเทศ
ตะวันตกร่วมสมัยกับเขา และท้ายสุดคือ ลีลาการประพันธ์ที่มีจุดเด่นที่การเสียดสีและความสั้น
กระชับอันยากที่ใครจะเลียนแบบได้

มานอช มิตรสมหวัง และ สมใจ ลิ้มประพุกกุล. "วิทยานิพนธ์ภาษาฝรั่งเศส." วารสาร
อักษรศาสตร์วิจารณ์ 1(มกราคม 2517) : 51-54.

บทความนี้เป็นการแนะนำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาอักษรศาสตร์มหาบัณฑิต ของสาขา
วิชาภาษาฝรั่งเศส ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เลือก
มาเฉพาะ 6 เล่มที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณคดีฝรั่งเศสทั้งหมด ได้แก่ Verlaine et Sunthon
Phu, ของไซศรี บุนปาน, Aspects de l'imagination visuelle chez Barlelaire
ของสาทรี ชิตานนท์, Les Théories littéraires dans Les Contemplations de
Victor Hugo ของพนมาศ เปรมเดชา, Le Thème du Souvenir dans Les Fleurs

du Mal de Baudelaire ของสตงีน ซัยประสาธน์, Etude Sur la technique de Balzac dans trois de ses romans ของสองางค์ มะลิกุล และ La Révolte dans le théâtre d'Albert Camus ของแพรวโพนม อ่องระเบียบ ผู้เขียนบทความได้สรุปเนื้อหาของวิทยานิพนธ์แต่ละชิ้นอย่างสั้น ๆ และได้บอกจำนวนหน้าของวิทยานิพนธ์แต่ละเล่มทำนองเดียวกับการแนะนำหนังสือ

มาลินี แก้วเนตร. "ระหว่าง "กำแพง" ของสุชาติ สวัสดิ์ศรี กับ *La nausée* ของ ซาตร์."

โลกหนังสือ 4 (กันยายน 2524) : 72-91.

บทความเรื่องนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบเรื่องสั้นชื่อว่า กำแพง ของสุชาติ สวัสดิ์ศรี และนวนิยายชื่อ La Nausée (ความคลื่นเหียน) ของ ชอง-ปอล ซาร์ตร์ (Jean-Paul Sartre) โดยมีสมมุติฐานว่างานของสุชาติชิ้นนี้ต้องได้รับอิทธิพลจากนวนิยายเรื่องสั้นของซาร์ตร์อย่างแน่นอน ผู้เขียนบทความเริ่มต้นด้วยการกล่าวถึงปรัชญาอัตถิภาวนิยม (L'Existentialisme) ทั้งในด้านความเป็นมาและสาระสำคัญของปรัชญาชิ้นนี้โดยเน้นที่แนวของซาร์ตร์และศึกษาว่านวนิยายเรื่องความคลื่นเหียนแสดงความคิดของปรัชญาชิ้นนี้อย่างไร จากนั้นกล่าวถึงภูมิหลังทางสังคมและวรรณกรรมของฝรั่งเศสในช่วงที่ปรัชญาอัตถิภาวนิยมก่อกำเนิดขึ้น และภูมิหลังทางเศรษฐกิจสังคม การเมืองและวรรณกรรมของไทยในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2506-2516 อันได้ชื่อว่าเป็น "ยุคแห่งการแสวงหา" ของนักเขียนไทย ซึ่งบรรยากาศทางปัญญาชนของไทยในช่วงนั้นมีองค์ประกอบหลายอย่างที่อำนวยความสะดวกให้นักเขียนไทยรับเอาความคิดแบบปรัชญาอัตถิภาวนิยมมาใช้ในงานเขียนของตน หลังจากนั้นเป็นการเปรียบเทียบ กำแพง กับ ความคลื่นเหียน ด้วยการวิเคราะห์ในห้ารูปแบบ, แก่นเรื่อง, ตัวละคร, กลวิธีการประพันธ์, การใช้ศัพท์ทางวิชาการของปรัชญาอัตถิภาวนิยม ซึ่งหลังจากการเปรียบเทียบแล้วผู้อ่านจะตระหนักว่างานสองชิ้นนี้มีความคล้ายคลึงกันมากอย่างปฏิเสธมิได้ ในส่วนสุดท้ายของบทความ ผู้เขียนจึงประเมินคุณค่าเรื่องสั้นของสุชาติเรื่องที่ว่า ดีกว่างานของซาร์ตร์ด้วยการทำเรื่องง่ายให้เป็นยาก ไม่คำนึงถึงผู้อ่านชาวไทยโดยทั่วไปซึ่งไม่คุ้นกับปรัชญาชิ้นนี้ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งสุชาติจบเรื่องลงอย่างกลมเครือ อย่างไรก็ตามผู้เขียนได้สรุปไว้ตอนท้ายว่างานของสุชาติยังคงมีคุณค่าอยู่เนื่องจากพัฒนาก้าวไปไกลกว่าซาร์ตร์ด้วยการสอดแทรกเนื้อหาทางการเมือง และสะท้อนสังคมยุควัตถุนิยม อีกทั้งเป็นวรรณกรรมทางปรัชญาด้วย

มาลี มุกดาประกร. "องเดร มาลโรซ์." ออกอากาศทางสถานีวิทยุจุฬาฯ, 2526

บทความนี้ออกอากาศทางสถานีวิทยุจุฬาฯ ในรายการ "แนะนำนักเขียนและวรรณกรรมตะวันตก" จัดโดยภาควิชาภาษาตะวันตก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับโครงการศึกษาต่อเนื่อง เป็นการแนะนำองเดร มาลโรซ์ (André Malraux) และผลงานของเขา โดยเริ่มจากชีวประวัติของมาลโรซ์ตั้งแต่เยาว์วัย เดินทางไปยังประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย ค่อด้านระบบอาณานิคม เข้าร่วมขบวนการกู้ชาติในเวียดนาม ฝ่ายรัฐบาลสาธารณรัฐในสงครามกลางเมืองสเปน หน่วยใต้ดินฝรั่งเศสในสงครามโลกครั้งที่ 2 และกลับเปลี่ยนอุดมการณ์มาเข้าพรรคโกลลิสต์ของนายพลเดอโกลจนได้เป็นรัฐมนตรี หลังจากนั้นผู้เขียนจึงแนะนำนวนิยายเรื่องเอกของมาลโรซ์คือเรื่อง La Condition Humaine นอกจากจะเล่าเรื่องย่อแล้วผู้เขียนยังแจกแจงให้เห็นว่าเหตุใดนวนิยายเรื่องนี้จึงเป็นเรื่องที่มีโครงสร้างสมคูลย์ที่สุดของเขา

รัตนภรณ์ ธรานุรักษ์. "จอร์จ ซิเมอง และนวนิยายสืบสวน." วารสารอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (มกราคม 2519) : 93-97.

บทความนี้เป็นการแนะนำให้รู้จัก จอร์จ ซิเมอง (George Simenon) ผู้ได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาของนวนิยายสืบสวนฝรั่งเศส ตอนต้นบทความเป็นการแนะนำผู้ประพันธ์อย่างสั้น ๆ หลังจากนั้นเป็นการกล่าวถึงลักษณะสำคัญของนวนิยายและตัวละครของซิเมอง โดยยกนวนิยายเรื่อง Le Chien Jaune เป็นตัวอย่างประกอบ ผู้เขียนได้วิเคราะห์ว่า ในสายตาของคนฝรั่งเศสแล้ว ซิเมอง เป็นนักเขียนที่เหนือกว่านักเขียนนวนิยายสืบสวนธรรมดา เพราะเขาสร้างตัวละครเอกเมเกรต์ (Maigret) ให้ใช้จิตวิทยาเป็นหลักในการสอบสวน โดยมีได้ให้ความสำคัญกับวิธีการทางการสอบสวนอย่างเช่นนักสืบอื่น ๆ และนักสืบยังอยู่ในฐานะเพื่อนที่ให้ความเห็นอกเห็นใจแก่ผู้ถูกกล่าวหา นอกจากนี้ในนวนิยายยังแสดงหลักความคิดใหญ่ในศตวรรษที่ 20 ด้วยนั่นคือ ตัวละครแต่ละตัวมีความรู้สึกว่ามีบาปคิดตัวและเป็น "คนนอก" ที่โดดเดี่ยว นวนิยายของซิเมองจึงลึกซึ้งในด้านจิตวิทยา สูงด้วยมนุษยธรรมและแฝงข้อคิดทางปรัชญาไว้ด้วย

รัตนารักษ์ ธรานุรักษ์. "อ็องเดร จีด." ออกอากาศทางสถานีวิทยุจุฬาฯ, 2526.

บทความนี้เป็นบทความวิทยุ ออกอากาศทางสถานีวิทยุจุฬาฯ ในรายการ "แนะนำนักเขียนและวรรณกรรมตะวันตก" เป็นการแนะนำอองเดร จีด (André Gide) ในแง่ที่เป็นนักประพันธ์ผู้มีความสามารถทางวรรณศิลป์อย่างสูง และยังเป็นผู้มีความบทบาทในการปฏิรูปสังคมในยุคสมัยของเขาอย่างแข็งขัน ซึ่งผู้เขียนบทความเน้นบทบาทประการหลังนี้มากกว่า โดยชี้ให้เห็นว่าความคิดวิจารณ์สังคมของจีด มีกำเนิดมาจากชีวิตในวัยเยาว์ที่เคร่งครัดและถูกบีบคั้นจากมารดาเป็นสำคัญ อันทำให้เขาวิจารณ์แนวปฏิบัติของครอบครัวชนชั้นกลางและเสนอความคิดเกี่ยวกับการดูแลให้การศึกษาเด็กเพื่อให้มีค่านิยมที่ถูกต้อง นอกจากนี้ผู้อ่านจะได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักการดำเนินชีวิต การแสวงหาความสุข ความรักร่วมเพศ ความศรัทธาในศาสนา ทั้งนี้โดยยกนวนิยายเรื่อง Les Faux Monnayeurs และ Les Nourritures Terrestres เป็นตัวอย่างประกอบการวิเคราะห์ ในส่วนท้ายของบทความ ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นว่าความคิดวิจารณ์สังคมของจีดนั้นได้ขยายขอบเขตจากครอบครัวออกไปสู่ปัญหาสังคมรอบ ๆ ตัวด้วย อาทิความอยู่ดีมีสุขในการพิจารณาคดีของศาล และความเลวร้ายของระบบทุนนิยมในอาณานิคม

วัลยา ปิยะรัตน์. "แนะนำหนังสือของคุณาแมล." ใน อักษรสาร. หน้า 76-84.

กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2515.

บทความนี้เป็นคำแนะนำผลงานวรรณกรรมของจอร์จ คุณาแมล (Georges Duhamel) โดยเริ่มต้นด้วยบทนำที่ให้ประวัติชีวิตโดยสังเขปของนักประพันธ์ผู้นี้ โดยเฉพาะประสบการณ์ในระหว่างสงครามโลกทั้งสองครั้ง และบทบาทของเขาในทางวิชาการ, ภาษา, และหนังสือ ส่วนเนื้อหาเกี่ยวกับการแนะนำหนังสือจริง ๆ นั้นแบ่งออกเป็น 4 ตอนได้แก่ หนังสือก่อนสงครามคือ หนังสือที่คุณาแมลประพันธ์ตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง, หนังสือจากสงครามแบ่งออกเป็นสองประเภทคือ หนังสือที่เล่าเรื่องจากสงครามโดยตรงและหนังสือซึ่งมีปรัชญาความคิดเนื่องมาแต่ประสบการณ์ที่ได้รับจากสงคราม, หนังสือชุดคือ นวนิยายขนาดยาวที่เรียกว่า le roman cycle หรือ le roman fleuve ซึ่งมีอยู่ 3 ชุด คือ ชุด Salavin, ชุด Les Pasquier และชุด Lumières sur ma vie หนังสือจากการเดินทาง คือ หนังสือที่เขียนขึ้นภายหลังจากการเดินทางแต่ละครั้ง เนื่องจากคุณาแมลเดินทางไปหลายประเทศ

ในแต่ละส่วนผู้เขียนบทความจะกล่าวถึงหนังสือเล่มที่สำคัญ ทั้งในแง่ประวัติ, เนื้อหา, ความงดงามทางการประพันธ์ และปรัชญาความคิดของผู้ประพันธ์ที่แสดงไว้ในหนังสือ ตลอดจนเปรียบเทียบความสำเร็จของหนังสือแต่ละประเภท

วัลยา ปิยะรัตน์ และ Roger Manhauzier. "แนวโน้มนៃของวรรณคดีฝรั่งเศสในปัจจุบัน."

วารสารอักษรศาสตร์พิจารณา 1(มกราคม 2517) : 6-10.

ผู้เขียนบทความได้เกริ่นไว้ในส่วนต้นของบทความว่า ชาวฝรั่งเศสปัจจุบันอ่านหนังสือน้อย เนื่องจากอิทธิพลของสื่อมวลชน (mass-media) ที่เข้ามาในรูปของโทรทัศน์ ซึ่งเข้าถึงมหาชนได้มากกว่าและง่ายกว่าหนังสือเล่ม เนื้อหาของบทความจึงแบ่งได้เป็นสองส่วน คือ ส่วนที่กล่าวถึงโทรทัศน์ และส่วนที่กล่าวถึงหนังสือ ส่วนที่กล่าวถึงโทรทัศน์ แยกหัวข้อย่อยออกเป็น รายการโทรทัศน์และวิทยุ, ภาพยนตร์, ละคร และ เพลง ส่วนที่กล่าวถึงหนังสือ แยกออกเป็นการ์ตูน, หนังสือพิมพ์, วิทยุกรอง และร้อยแก้ว

สดชื่น ชัยประสานน์. "โบคแลร์ : นักวิจารณ์ศิลปะ." วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2(มกราคม-มีนาคม 2521) : 1-24.

บทความนี้เป็นการเสนอภาพของ ชาร์ลส์ โบคแลร์ (Charles Baudelaire) กวีเอกของฝรั่งเศสในอีกแง่มุมหนึ่งคือ โบคแลร์ในฐานะนักวิจารณ์ศิลปะ ผู้เขียนเริ่มจากการกล่าวถึงประวัติชีวิตของโบคแลร์เพื่อแสดงให้เห็นว่าเขามีความสนใจในศิลปะตั้งแต่วัยเด็กแล้ว และมีการคบหากับพวกนักเขียน และศิลปิน หลังจากนั้นเป็นการวิเคราะห์งานทางด้าน การวิจารณ์ศิลปะของโบคแลร์โดยใช้ทวิวิจารณ์งานแสดงศิลปกรรมแห่งชาติประจำปี 1845 (Le Salon de 1845) ประจำปี 1846 (Le Salon de 1846) และประจำปี 1859 (Le Salon de 1859) เป็นหลัก ผู้อ่านจะได้ทราบว่าทวิวิจารณ์ของแต่ละปีแสดงแนวความคิดทางสุนทรียศาสตร์ของโบคแลร์ไว้เช่นไรบ้าง เช่น ทวิวิจารณ์ของปี 1845 นั้นมีประเด็นใหญ่ ๆ 3 ข้อ คือ การให้ความสำคัญต่อสุนทรีย, การให้ความสำคัญต่ออารมณ์มากกว่าความชำนาญทางเทคนิค, การเรียกร้องลักษณะที่เป็นสมัยใหม่ ส่วนทวิวิจารณ์ของปี 1846 นั้นเปลี่ยนวิธีวิจารณ์จากการพรรณนารูปที่ละรูปมาเป็นการวิจารณ์แบบให้หลักการและทฤษฎี โดยมีลักษณะเฉพาะคือ การยกย่องการใช้อารมณ์, ทฤษฎีแห่งลักษณะที่เป็นสมัยใหม่ และทฤษฎีดี และที่สำคัญคือได้แนะให้เห็น

ความสัมพันธ์หรือการตอบประสานกัน (la correspondance) ของสีและเสียงในธรรมชาติ สำหรับบทวิจารณ์ของปี 1859 นั้นเห็นถึงความสำคัญของจินตนาการมากที่สุด ซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นว่าหลักสุนทรียศาสตร์ของโบคแลร์เป็นแบบเหนือธรรมชาติ (l'esthétique surnaturaliste) เขาจึงไม่เห็นด้วยกับหลักสุนทรียศาสตร์แบบเหมือนจริง (l'esthétique réaliste) ผู้เขียนกล่าวว่าบทวิจารณ์ของปีนี้ ได้รับการยกย่องว่าเป็นงานที่แสดงให้เห็นอัจฉริยะของโบคแลร์ในฐานะนักวิจารณ์ศิลปะที่ยิ่งใหญ่ หลังจากบทวิจารณ์ทั้งสามแล้วผู้อ่านจะได้ทราบแนวการวิจารณ์ศิลปะของโบคแลร์ในสามรูปแบบคือ แบบการวิจารณ์รูปเหมือน, รูปทิวทัศน์ และงานประติมากรรม นับได้ว่าโบคแลร์เป็นผู้ชี้แนะแนวโน้มทางศิลปะสมัยใหม่ที่ล้ำยุคคือ คติสัญลักษณ์นิยม (symbolisme) และคติเหนือจริง (surréalisme) และได้ชี้ให้เห็นอัจฉริยภาพของศิลปินจำนวนมากไม่น้อยที่ผู้อ่านมองไม่เห็น ในแง่นี้โบคแลร์จึงได้ทำประโยชน์ให้แก่แวดวงศิลปะอย่างมาก

บทความนี้มีเชิงอรรถที่น่าสนใจโดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับการตอบประสานกันระหว่างโลกแห่งผัสสะและโลกแห่งอตุรภาพ, เอกภาพแห่งการรับรู้ (synesthesies) ซึ่งปรากฏอยู่ในเชิงอรรถที่ผู้เขียนแปลและอธิบายกวีนิพนธ์ ชื่อ "Correspondances"

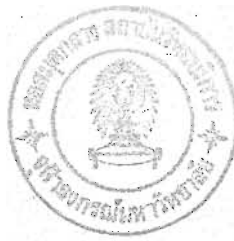
สดชื่น ชัยประสาน. "ผู้หญิงในชีวิตและงานของหลุยส์ อารากง." วารสารธรรมศาสตร์ 12 (ธันวาคม 2526) : 88-108.

บทความนี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของผู้หญิงคนหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างใหญ่หลวงต่อชีวิตและต่อการสร้างสรรค์งานวรรณกรรมของหลุยส์ อารากง (Louis Aragon) ผู้หญิงคนนี้คือเอลซา ทริโอเลต (Elsa Triolet) ภรรยาของเขา ซึ่งผู้เขียนบทความวิเคราะห์บทบาทของเธอว่า เป็นผู้ชุบชีวิตใหม่คือ ดึงอารากงให้หลุดพ้นจากความหมกมุ่นตายอยากในชีวิตและชี้แนะแนวทางใหม่ให้แก่อารากง คือชี้ให้อารากงเลิกเขียนกวีนิพนธ์แนวเหนือจริง (surréaliste) เสีย แล้วหันมาเอาดีทางการเขียนนวนิยายแนวเหมือนจริง (réaliste) ผู้อ่านจะได้เห็นว่าเอลซาเป็นแรงบันดาลใจและมีอิทธิพลต่อผลงานทุกชิ้นของอารากงตั้งแต่ทั้งสองใช้ชีวิตร่วมกันอย่างไร และเหตุใดเธอจึงเป็นหญิงในอุดมคติที่เขาอมยกย่องแทนพระเจ้า ทั้งนี้ผู้เขียนบทความได้ยกตัวอย่างจากงานของเขามาประกอบการวิเคราะห์วิจารณ์ ในขณะที่เกี่ยวกับผู้อ่านก็จะได้ทราบถึงประวัติของอารากงไปด้วยในตัว โดยเฉพาะในช่วงที่ใช้ชีวิตร่วมกับภรรยา

สุดที่รัก รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงในงานประพันธ์ของเขา ซึ่งผู้เขียนบทความได้แยกไว้เป็นชีวิตและงานด้านกวีนิพนธ์ของอารากงในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 อารากงหลังการเปิดหน้ากากระดาษและงานสร้างสรรค์นวนิยายในช่วงหลัง และอารากงหลังมรณกรรมของเอลซา

สตซ์ัน ชัยประสาธน์. "วิกตอร์ เซกาเลน." วารสารสมาคมครุภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย 1 (ตุลาคม - ธันวาคม 2521) : 35-42.

บทความนี้เป็นการแนะนำวิกตอร์ เซกาเลน (Victor Segalen) ทั้งในแง่ชีวิตประวัติและผลงาน ผู้อ่านจะได้รู้จักว่าเซกาเลนมิได้เป็นเพียงกวีและนักประพันธ์เท่านั้น แต่ยังเป็นทั้งแพทย์ นักโบราณคดี นักมานุษยวิทยา ผู้เชี่ยวชาญเรื่องจีน และยังมีความสามารถด้านดนตรีและศิลปะอีกด้วย นอกจากนี้ยังเป็นนักเดินทางผู้หลงใหลในอารยธรรมตะวันออก และเปี่ยมไปด้วยประสบการณ์ที่หายากในช่วงการเปลี่ยนแปลงการปกครองของจีน ผลงานของเขามีเรื่อง Les Immémoriaux อันเป็นเรื่องเกี่ยวกับการศึกษาทางชาติพันธุ์ของชนเผ่าเมารีและอารยธรรมของชาวหมู่เกาะโปลินีเชีย, บทละครเรื่อง Siddhartha อันเป็นผลจากการที่เขาได้ศึกษาภาษาสันสกฤต, ศาสนาฮินดู และศาสนาพุทธ, นวนิยายเรื่อง Le Fils du Ciel, บทร้อยแก้วเชิงกวีนิพนธ์เรื่อง Stèles, กวีนิพนธ์เรื่อง Peintures ซึ่งต่างได้แรงบันดาลใจจากอารยธรรมอันทรงคุณค่าของประเทศจีน นอกจากนี้ยังมีผลงานอื่น ๆ อีกได้แก่ Odes, Connaissance de l'Est, Aladin, Equipée, Voyage au pays du Réel ผู้เขียนจึงสรุปว่าเซกาเลนเป็นอีกผู้หนึ่งที่มีความสำคัญต่อประวัติวรรณคดีฝรั่งเศสไม่น้อยกว่านักประพันธ์ใหญ่คนอื่น ๆ

สมบัติ จำปาเงิน. "เหี้ยมอธรรม ผลงานเพราะความรักในมวลมนุษย์ของวิกตอร์ อูโก."

โลกหนังสือ 1 (มิถุนายน 2521) : 92-96.

บทความนี้ปรากฏในคอลัมน์ "ย่อวรรณกรรมโลก" เป็นการแนะนำผลงานนวนิยายของวิกตอร์ อูโก (Victor Hugo) เรื่อง Les Misérables (เหี้ยมอธรรม) โดยเป็นการเล่าเนื้อเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ ผู้อ่านจะได้รู้จักกับตัวละครสำคัญและบทบาทของตัวละครแต่ละตัว ได้แก่ Jean Valjean, Fantine, Cosette, Javert, Thénardier, Marius จบลงด้วยคำกล่าวของ แมกซิม กอร์กี สุดคิอุโกที่ทำงานเพราะความรักในมนุษย์และเป็นผู้พิทักษ์เสรีภาพของประชาชน และท้ายสุดคือ คำกล่าวของผู้ประพันธ์เองที่เสริมคำกล่าวของ กอร์กี ช้างต้น

สิทธา พินิจภูวล. "นิทานฝรั่งเศสสมัยกลาง." วารสารสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย 1 (กรกฎาคม - กันยายน 2521) : 23-31.

บทความนี้เป็นการแปลนิทานเรื่องอัศวินกับถังเหล็ก (Le Chevalier au Baryzel) โดยมีบทนำแนะนำให้ผู้อ่านรู้จักกับนิทานฝรั่งเศสสมัยกลางซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวรรณคดีสำหรับชนชั้นกลาง (la littérature bourgeoise) มีเนื้อหาส่วนใหญ่เกี่ยวกับเรื่องราวของชนชั้นผู้ดี (la noblesse) คำสอน ส่วนใหญ่เป็นเรื่องสั้น ๆ สนุกสนาน หรือเหน็บแนมยั่วล้อ (satire) ไม่มีพิษมีภัย สำหรับเรื่องที่แปลมานี้ผู้เขียนจัดอยู่ในประเภทนิทานผจญภัยศีลธรรม (le genre édifiant ou moralisateur)

สิทธา พินิจภูวล. "วรรณกรรมประชาชนของฝรั่งเศส." วารสารรามคำแหง 5 (ตุลาคม 2521) : 65-78.

ชื่อภาษาฝรั่งเศสของบทความนี้คือ La Littérature populaire หรือ La

Littérature bourgeoise ในแง่หนึ่งดูเหมือนเป็นการตั้งสมมุติฐานว่าเป็นวรรณกรรมสองประเภทที่แตกต่างกัน คนละชนิดกัน แต่ในอีกแง่หนึ่งราวกับจะบอกผู้อ่านว่าเป็นชนิดเดียวกันนั่นเอง จะเรียกชื่อใดก็หมายถึงสิ่งเดียวกัน ซึ่งถ้าอ่านเนื้อหาจนจบบทความผู้อ่านก็คงจะเห็นว่าหมายถึงในแง่หลังมากกว่า เนื่องจากบทความกล่าวถึงการสนับสนุนวรรณกรรมของพวกเขาชั้นกลางที่ร่ำรวย ในสมัยกลางตอนต้นระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ 12-13 เป็นการสนับสนุนให้ภวีนักร้องเร่เนจร และนักแสดงเล่่าเรื่องต่าง ๆ ตามความสามารถของตนและตามความต้องการของผู้ฟัง ในขณะที่เดียวกันผู้เล่าก็สามารถเสนอความคิดเชิงวิจารณ์ไปด้วยได้

ผู้เขียนแบ่งประเภทของวรรณกรรมประชาชน หรือวรรณกรรมชนชั้นกลางออกเป็น 4 ประเภท คือ นิทานศาสนา (Les récits dévots) นิทานชวนหัว (Les fabliaux) นิทานอีสป (Les Isopets) และเรื่องของสุนัขจิ้งจอกเรอนาร์ (Le Roman de Renart) ผู้แต่งได้อธิบายเกี่ยวกับนิทานแต่ละประเภทว่ามีลักษณะอย่างไรและมีเนื้อเรื่องไปในทางใด พร้อมทั้งยกตัวอย่างผลงานชิ้นสำคัญ หลังจากนั้นเป็นการกล่าวถึงวรรณกรรมศาสนา (La littérature d'Eglise) ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทคือ วรรณกรรมคำเทศน์ (la prédication), วรรณกรรมคำสอน (la littérature didactique) และวรรณกรรมบทละคร (la littérature dramatique) มีการให้ที่มาและอธิบายลักษณะของวรรณกรรมแต่ละประเภทรวมทั้งยกตัวอย่างงานชิ้นสำคัญอีกเช่นเดียวกัน ส่วนนักเขียนสำคัญที่ผู้เขียนบทความกล่าวถึงคือ รูทเบฟ

บทความนี้จบลงด้วยบทอ่านที่คัดตอนมาจาก La farce de Maître Pathelin

สิทธิา พิณิจวุฒล. "อิทธิพลของสภาพสตรีในวรรณคดีฝรั่งเศสศตวรรษที่ 17." วารสารรามคำแหง 6 (เมษายน 2522) : 249-258.

ตอนต้นของบทความชี้แจงการให้คำจำกัดความศตวรรษที่ 17 เรียงเป็นข้อ ๆ จนถึงข้อสุดท้ายผู้เขียนได้เน้นว่าเป็นข้อที่สำคัญที่สุด กล่าวคือ ศตวรรษที่ 17 เป็นยุคที่สภาพสตรีมีอิทธิพลต่อวรรณคดี ต่อศิลปกรรม ต่อนักการเมืองผู้ยิ่งใหญ่และต่อสังคมฝรั่งเศสตั้งแต่ในราชสำนักในวงสังคมชั้นสูงของขุนนางเสนาบดี จนกระทั่งถึงขุนนางผู้ติดตามต่างจังหวัด นี่คือประเด็นที่ผู้เขียนต้องการแสดงออกในบทความชิ้นนี้

ผู้เขียนปูพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ให้กับผู้อ่านก่อน โดยกล่าวถึงช่วงหลังของศตวรรษที่ 17 อย่างสั้นๆ เพื่อแสดงว่าประชาชนเอื่อมระอาการฆ่าฟัน ความกักขฬะร้ายของผู้คน และเริ่มแสวงหาชีวิตที่ประณีตงดงาม ซึ่งนิยายลูกทุ่งของ Honoré d'Urfé ได้ตอบสนองความต้องการข้อนี้ หลังจากนั้นเป็นการกล่าวถึงบทบาทอันสำคัญยิ่งของ มาตาม หรือ มาร์กีซแห่ง รอมบูเยต์ (Madame de Rambouillet) ซึ่งผู้เขียนได้กล่าวถึงวิธีการเผยแพร่ "ความเป็นผู้ดีที่งดงาม" ของเธอโดยมีคหุหาสน์ของเธอเป็นศูนย์กลาง ซึ่งก็คือสิ่งที่เรียกว่า "ห้องรับแขก" (le Salon) ผู้อ่านจะได้ทราบถึงบรรยากาศของ "ห้องรับแขก" แขกผู้มีเกียรติและกิจกรรมต่าง ๆ ที่น่าสนใจคือวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นจากสังคมแนบนี้และเป็นแบบฉบับให้กับสังคมอื่น ๆ ทั้งในและนอกประเทศ เช่นการแต่งกาย, ภาษา, กฎเกณฑ์ของกิริยามารยาท, วรรณกรรม, รสนิยม โดยเฉพาะทางด้านวรรณกรรมนั้น "ห้องรับแขก" ได้สร้างนักประพันธ์ที่ยิ่งใหญ่ขึ้นหลายคน และสร้างวรรณคดีขึ้นเอกของชาติขึ้นมากมาย เนื่องจากวีและนักประพันธ์จะนำงานของตนมาอ่านให้คนอื่นฟัง และได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จากแขกผู้อื่น เกี่ยวกับทางด้านภาษาผู้เขียนกล่าวถึงพจนานุกรมของสภาพสตรีชั้นสูง (Grand Dictionnaire des précieuses) ได้ยกตัวอย่างคำและสำนวนที่สร้างขึ้นใหม่ด้วย หลังจากนั้นผู้เขียนได้ยกตัวอย่างสภาพสตรีคนอื่น ๆ ที่ดำเนินรอยตาม มาตาม เดอ รอมบูเยต์ ก่อนจะสรุปในตอนท้ายว่า สิ่งที่สภาพสตรีเหล่านี้ได้ทำให้ไว้มาก่อให้เกิดผลดีต่อบุคคลทั่วไปอย่างกว้างขวางทั้งในและนอกประเทศ

สุคนธ์ มั่นสโงญล์. "Les Misérables (เหยื่ออธรรม)." ออกอากาศทางสถานีวิทยุศึกษา.

บทความนี้เป็นบทความวิทยุสำหรับออกอากาศทางสถานีวิทยุศึกษาในรายการ "วรรณกรรมเอกของโลก" เป็นการแนะนำนวนิยายเรื่อง Les Misérables (เหยื่ออธรรม) ของวิกตอร์ อูโก (Victor Hugo) โดยเริ่มต้นจากการกล่าวถึงงานวรรณกรรมของอูโกโดยทั่วไป ก่อนว่าเป็นวรรณกรรมที่สะท้อนภาพสังคม มักพูดถึงปัญหาของประชาชนและสังคมตะวันตกสมัยนั้นซึ่งเป็นยุคแห่งการปฏิวัติอุตสาหกรรม แล้วจึงกล่าวถึงเนื้อเรื่องของนวนิยายเรื่อง เหยื่ออธรรม โดยวิเคราะห์ตัวละครอย่างสังเขปไว้ในตอนท้ายโดยเฉพาะตัวเอกคือ Jean Valjean นั้นผู้เขียนวิเคราะห์ว่าเป็นตัวแทนของคนในสังคมที่ตระหนักในหน้าที่ของตน รักความ

ยุติธรรม ไม่นิยมความรุนแรง ต้องการทำความดีโดยการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ จึงเป็นตัวละครที่ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์สะเทือนใจได้อย่างดี

สุธาวดี หนูหนักดี. "ราชานิทานฝรั่งเศส ชาร์ลส์ แปรโร (Charles Perrault)."

วารสารรวมคำแหง 6(เมษายน 2522) : 237-248.

บทความนี้เป็นการแนะนำ ชาร์ลส์ แปรโรลต์ (Charles Perrault) และผลงานของเขา แบ่งเนื้อหาออกเป็นชีวประวัติของแปรโรลต์ ผลงานของเขา และลักษณะเด่นของนิทานของแปรโรลต์

ผู้เขียนได้ให้ประวัติชีวิตของแปรโรลต์ก่อน ส่วนผลงานประพันธ์ของเขามีได้มีแต่นิทานเพียงประเภทเดียว หากมีงานประพันธ์ที่เกี่ยวกับการสวดศพพระเกียรติพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์ และงานประพันธ์ที่แสดงถึงความคิดและทฤษฎีปรัชญาที่เขายึดมั่นคือความนิยมในความคิดก้าวหน้าของชนรุ่นใหม่ แต่งานประพันธ์ประเภทนิทานของเขาสำคัญที่สุด ผู้อ่านจะได้ทราบถึงการรวบรวมนิทานของแปรโรลต์ ซึ่งเป็นนิทานชาวบ้านที่มีเนื้อหาละม้ายคล้ายคลึงกับนิทานชาวบ้านของประเทศอื่น ๆ เช่น อิตาลี จีน กรีก แต่เขามีอัจฉริยะในการแต่งเติมทำให้นิทานของเขามีลักษณะเด่น คือ สะท้อนภาพศิลปะวัฒนธรรมและสภาพสังคมของคนในสมัยนั้นได้อย่างสมบูรณ์ ไม่ว่าจะเป็นการบรรยายชีวิตในราชสำนัก ความเป็นอยู่ของขุนนาง, คนรวย และแม้แต่คนจนตลอดไปจนถึงสภาพภูมิศาสตร์ และเนื่องจากเขาเป็นคนที่เชื่อในความคิดสมัยใหม่ เขาจึงพยายามหลีกเลี่ยงเรื่องอิทธิปาฏิหาริย์หรือของประหลาดมหัศจรรย์เหนือจริง ถ้าจำเป็นจะต้องมี เขาก็จะพยายามบรรยายด้วยเหตุผล และที่สำคัญนิทานของแปรโรลต์ที่ส่งสอนศีลธรรมจรรยาให้เด็กด้วยในขณะเดียวกันโดยการค่อย ๆ สอดแทรกลงไปในเรื่องจนจบ และ แต่งโคลงสั้นไว้ท้ายเรื่องเป็นการสรุปคติสอนใจ และชี้ให้เด็กทราบว่าผู้แต่งมุ่งสอนศีลธรรมข้อใด

สุนิสา สุมิตร. "ดอกไม้ที่ถูกขยี้ La Femme Rompue ของ Simone de Beauvoir."

วารสารอักษรศาสตร์ (มกราคม 2519) : 81-92.

บทความนี้เริ่มด้วยการกล่าวถึงค่านิยมในการเปรียบเทียบผู้หญิงกับดอกไม้ และทัศนะของซิมอน เดอ โบวัวร์ (Simone de Beauvoir) เกี่ยวกับผู้หญิงที่ถูก "ทำลาย" ติดตาม

ด้วยประวัติของ ซิมอน เดอ โบวัวร์ รวมทั้งทัศนคติของเธอในด้านต่าง ๆ ทั้งที่เกี่ยวกับศาสนา การแต่งงาน การมีบุตร อีสรีภาพ และการสร้างสรรค์งาน หลังจากนั้นก็จะเป็นเรื่องย่อของ นวนิยายเรื่อง La Femme Rompue (ดอกไม้ที่ถูกขยี้) และส่วนท้ายของบทความนี้คือข้อสังเกตอันได้จากการอ่านนวนิยายเรื่องนี้ ผู้เขียนบทความชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างตัวละคร ผู้หญิงสำคัญสองตัวคือ โมนิก และโนเอลลี และความสำัญของตัวละครเอกฝ่ายชายคือ โมริซ และให้ข้อสังเกตว่าผู้ประพันธ์ทำให้โมนิกตัวเอกของเรื่องมีลักษณะไม่สมจริง ทั้งนี้เพื่อจะกระตุ้นให้ผู้ผู้อ่านเห็นแจ้งในความคิดหลักของเธอที่ว่า ผู้หญิงที่ถูกทำลายนั้นเลือกที่จะทำลายตัวเอง ยอมตนเป็นผู้ถูกเลือก อาจจะเป็นเวลาที่ผู้หญิงจะต้องเลิกทำตัวเป็นดอกไม้ที่ถูกคนเลือก แล้วกลับมาเป็นผู้เลือกเสียเอง

สุนิสา สุมิตร. "นวนิยายของเอมิล โซลา." ออกอากาศทางสถานีวิทยุจุฬาฯ, 2525.

บทความนี้เป็นบทความวิทยุสำหรับออกอากาศทางสถานีวิทยุจุฬาฯ ในรายการ "แนะนำนักเขียนและวรรณกรรมตะวันตก" เป็นการแนะนำให้รู้จักกับนวนิยายแนวเหมือนธรรมชาติ (naturaliste) ของเอมิล โซลา (Emile Zola) ซึ่งเป็นที่นิยมในตอนปลายศตวรรษที่ 19 ด้วยการเสนอภาพสังคมอย่างปราศจากอคติทั้งสังคมชั้นสูงและมวลชน ทั้งหน้าจากและหลังฉาก และเสนอภาพธาตุแท้ของมนุษย์ในสังคมนั้นในสภาพความคิดและจิตใจที่ปราศจากการปรุงแต่งขัดเกลาใด ๆ นอกจากนี้ยังเป็นครั้งแรกที่ชนชั้นกรรมมาชีพยังได้รับกล่าวถึงในนวนิยายอย่างทัดเทียมกับชนชั้นอื่น ๆ ที่เคยมีคระองสิทธิในการเป็นตัวเอกมาก่อน ภาพที่ปรากฏในนวนิยายของโซลาจึงมักเป็นภาพที่คำมีดแสดงชีวิตของ ความต่ำช้า น่าชิง เสื่อมศีลธรรม โซลาจึงถูกวิจารณ์ว่าเป็นคนมองโลกในแง่ร้าย ซึ่งความจริงเป็นเพราะเขาต้องการมองความจริงในทุกแง่ทุกมุม เพื่อให้ได้ภาพที่เหมือนจริงที่สุดเท่านั้น ผู้อ่านจะได้ทราบถึงเทคนิคที่โซลาใช้เพื่อเสนอภาพชีวิตที่เหมือนจริงที่สุด อันได้แก่การศึกษาชีวิตคนและสังคมด้วยวิธีการของนักธรรมชาติวิทยาซึ่งศึกษาสัตว์และพืช เหตุการณ์และตัวละครที่ปรากฏในนวนิยายของโซลาได้จากการสังเกตหรือศึกษาค้นคว้าอย่างละเอียดทั้งจากหนังสือและชีวิตจริง นวนิยายเรื่องยาวชุด Rougon-Macquart จึงให้ภาพสังคมและชนทุกระดับชั้นในยุคจักรวรรดิที่สองไว้อย่างสมบูรณ์ ให้ข้อมูลรายละเอียดทั้งเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ไว้หลายเรื่องตลอดจนปัญหาทั้งด้าน เศรษฐกิจ การเมืองและศีลธรรม ช่วยให้คนรุ่นหลังสามารถศึกษาค้นคว้า เรื่องของสมัยนั้นได้อย่างดี

เสาวนุช ภาวนิชย์. "ซามูเอล เบ็คเคต (Samuel Beckett) นักเขียนผู้ได้รับรางวัลโนเบล ปี 2512." วารสารอักษรศาสตร์วิจารณ์ 1 (พฤษภาคม 2517) : 40-45.

ในตอนต้นของบทความ ผู้เขียนได้แนะนำผู้อ่านให้รู้จักกับซามูเอล เบ็คเคต (Beckett) โดยได้ให้ประวัติชีวิตของเขาเป็นการปูพื้นให้ผู้อ่านก่อนที่จะนำผู้อ่านไปให้รู้จักกับผลงานของเขา ซึ่งผู้เขียนกล่าวถึงผลงานทางด้านบทละครเป็นสำคัญ ผู้อ่านจะได้ทราบถึงลักษณะสำคัญของบทละครของเบ็คเคต เช่น เป็นบทละครประเภท absurd ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากลัทธิปรัชญาอัตถิภาวนิยม, เป็นบทละครที่ไม่มีโครงเรื่อง, เสนอภาพภาวะของมนุษย์ตามสายตาของผู้ประพันธ์ มีลักษณะสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นวงกลมไม่มีจุดจบ และมีฉากหรือการกระทำที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ กัน และลักษณะที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือการที่ละครมีลักษณะคล้ายละครตลก (la farce) ทว่าสิ่งที่เกิดขึ้นบนเวทีนั้นถึงเครียดและจริงจังเกินกว่าจะเป็นเรื่องตลก นอกจากนี้ผู้เขียนยังกล่าวถึงการตีความของนักวิจารณ์เกี่ยวกับตัว "โกโด้" ไว้อย่างน่าสนใจมาก โดยเฉพาะความเห็นของ อีริค เบนต์เล (Eric Bentley) ที่อ้างถึงละครสุนัขกรรรมของบัคซัค (Balzac) เรื่อง Le Faiseur ที่มีตัวละครที่ชื่อ Godeau ซึ่งออกเสียงพ้องกับคำว่า Godot ในละครของเบ็คเคต ผู้เขียนสรุปว่าสิ่งที่ผู้อ่านจะได้จากการไปดูละครประเภทนี้คือ ผู้อ่านจะรู้จักคิด จะถามตัวเองว่าเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นบนเวทีในขณะนั้นหมายความว่าอะไร แทนที่จะสนใจแต่เพียงเนื้อเรื่องตามแบบเมื่อไปดูละครโดยทั่ว ๆ ไป

จุดที่น่าสนใจปัญหาประการหนึ่งในบทความนี้คือ ผู้เขียนกล่าวว่าเบ็คเคตสนใจในผลงานของ เดการ์ต และ พรุสต์ มาก "ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีว่า Descartes และ Proust เป็นนักปรัชญา existentialism ชั้นแนวหน้า" คงจะต้องถกเถียงกันอย่างมากมาย เดการ์ต และ พรุสต์ เป็นนักปรัชญาอัตถิภาวนิยมจริงหรือไม่

อนงค์นาฏ เมธาคูณูมิ. "สุวรรณี สุกนธา หรือ โกลเล็ต แห่งเมืองไทย." โลกหนังสือ 2 (มีนาคม 2522) : 88-93.

บทความนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบ โกลเล็ต (Colette) กับสุวรรณี สุกนธา ในแง่ของความอ่อนไหวของประสาทความรู้สึก (sensibilité) เริ่มจากการปูพื้นช่วงชีวิตวัยเด็กของนักเขียนทั้งสองที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติอย่างมาก อันอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ทั้งคู่มีประสาท

ความรู้สึกที่อ่อนไหวเป็นพิเศษ ต่อจากนั้นผู้เขียนพยายามชี้ให้เห็นว่าทั้งคู่เป็น "ศิลปิน" จากประวัติชีวิตในบางตอน และการเป็น "ศิลปิน" ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ทั้ง โกลด์ และ สุวรรณี รู้สึกถึงรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ ได้มากกว่าผู้อื่น เนื้อหาต่อจากนี้ไปจนจบเป็นการเปรียบเทียบความอ่อนไหวของจักขุประสาท, หานประสาท, โสณประสาท, ชิวทาประสาท และประสาทสัมผัส โดยยกตัวอย่างจากงานเขียนของทั้งสองมาวิเคราะห์ ตัวอย่างของ โกลด์ มาจากเรื่อง Sido, Les Vrilles de la vigne, และ En Pays connu ส่วนของ สุวรรณี มาจากเรื่อง ส่วนสัตว์ และ เรื่องของเกศ

อนงค์นาฏ เมธาคุณวุฒิ. "นิทานวิพากษ์สังคมของวอลแตร์." วารสารอักษรศาสตร์
15(กรกฎาคม 2526) : 43-63.

บทความนี้มุ่งวิเคราะห์นิทานวิพากษ์สังคม (contes philosophiques) ของ วอลแตร์ (Voltaire) ในแง่ที่เป็นเครื่องมือของวอลแตร์ ในการวิพากษ์วิจารณ์โจมตีสิ่งเลวร้ายต่าง ๆ ในสังคมศตวรรษที่ 18 ของฝรั่งเศสช่วงก่อนการปฏิวัติใหญ่ ผู้เขียนบทความนี้ เนื้อหาออกเป็นสองส่วนใหญ่ ๆ คือ ส่วนที่วิพากษ์การวิพากษ์ (les secteurs de l'attaque) และ ส่วนที่วิพากษ์ข้อเสนอเชิงสร้างสรรค์ (les propositions constructives) ซึ่งในส่วนแรกนั้นผู้เขียนวิเคราะห์ออกมาว่าสิ่งที่วอลแตร์โจมตีคือ การคลั่งลัทธิ, อวิชชา, การมองโลกในแง่ดีและพรหมลิขิต, อภิปราย, ความอยุติธรรมในสังคมและการใช้อำนาจในทางที่ผิด สำหรับสิ่งที่วอลแตร์เสนอเพื่อเป็นการแก้สิ่งที่ไม่ดีที่เขาโจมตีนั้น ได้แก่ การทำงาน, ความใจกว้างและเสรีภาพ, เหตุผลและวิทยาศาสตร์ ทั้งนี้ผู้เขียน ได้ยกตัวอย่างจากนิทานของวอลแตร์มาประกอบการวิเคราะห์ อันได้แก่ นิทานเรื่อง Candide, Zadig, Micromégas, L'Ingénu, L'Homme aux quarante écus, Le Monde comme il va, Jeannot et Colin

อนงค์นาฏ เมธาคุณวุฒิ. "วอลแตร์." ออกอากาศทางสถานีวิทยุจุฬาฯ, 2525.

บทความนี้เป็นบทความวิทยุ ออกอากาศทางสถานีวิทยุจุฬาฯ ในรายการ "แนะนำนักเขียนและวรรณกรรมตะวันตก" เป็นการแนะนำวอลแตร์ (Voltaire) และความคิดวิพากษ์วิจารณ์สังคมของเขาที่ปรากฏในนิทาน (le conte philosophique) โดยยกนิทานเรื่อง Zadig, Micromégas และ Candide มาวิเคราะห์ ผู้อ่านจะได้ทราบถึงประเด็นสำคัญ ๆ

ที่วอลแตร์วิพากษ์สังคมในนิทานสามเรื่องนี้ ได้แก่ การคลั่งลัทธิ, ความใจแคบ, ระบอบเผด็จการ, อภิปราย, การจำกัดเสรีภาพ, และการมองโลกในแง่ดี นอกจากนี้ผู้อ่านยังจะได้ทราบถึงลักษณะสำคัญในงานประพันธ์ของวอลแตร์ ตลอดจนสภาพการณ์ของศตวรรษที่ 18 อันเกื้อหนุนต่อการสร้างงานของนักประพันธ์ผู้นี้

อนงศ์นาฏ เมธาคฤณ. "ซูซาน พรู." ออกจากทางสถานีวิทยุจุฬาฯ, 2526.

บทความนี้ออกอากาศทางสถานีวิทยุจุฬาฯ ในรายการ "แนะนำนักเขียนและวรรณกรรมตะวันตก" จัดโดยภาควิชาภาษาตะวันตก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับโครงการศึกษาต่อเนื่อง เป็นการแนะนำนักเขียนฝรั่งเศส ซูซาน พรู (Suzanne Prout) โดยให้ประวัติของเธอไว้ตอนต้นเพื่อเป็นการปูพื้นให้ผู้ที่ได้รับจักนักประพันธ์โดยสังเขปเสียก่อน หลังจากนั้นจึงยกนวนิยายเรื่องหนึ่งของเธอมาวิเคราะห์คือเรื่อง La Dépêche โดยเน้นที่ความเจ็บเหงาเปล่าเปลี่ยวอันเป็นจุดสำคัญในนวนิยายทุกเรื่องของนักประพันธ์ผู้นี้ และเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้เกิดเรื่องราวในนวนิยาย มีการคัดตอนข้อความในนวนิยายมาประกอบและเสริมด้วยตัวอย่างจากนวนิยายเรื่องอื่น ๆ ของพรู เช่นเรื่อง Les Patapharis, La Terrasse des Bernardini

อรพินท์ ชำทรูประมัย. "Electre ของ Giraudoux." วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 1 (ธันวาคม 2520-พฤษภาคม 2521) : 56-64.

บทความนี้เป็นการวิเคราะห์แต่ละครเรื่อง Electre ของฌอง ชิโรดู (Jean Giraudoux) โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ตัว Electre เปรียบเทียบกับในฉบับดั้งเดิมของยุคกรีก คือ Electre ของ Aeschylus, Euripides และ Sophocles ว่าแตกต่างหรือมีส่วนคล้ายคลึงกันอย่างไร กล่าวได้ว่า ชิโรดู ได้ประมวลและคิดแปลงลักษณะของ Electre ในฉบับกรีกทั้งสามให้เป็นลักษณะเฉพาะของตัวแทนสตรียุคใหม่ และถ่ายทอดมโนทัศน์ของผู้ประพันธ์ออกมาอย่างแจ่มชัด ผู้เขียนกล่าวไว้อย่างน่าสนใจว่าชิโรดู เพียงแต่ขอยืมตัวละครเอก และเนื้อเรื่องโศกนาฏกรรมกรีกมาเป็นเครื่องมือและตัวแทนที่จะสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดทางการเมืองและสภาพสังคมของฝรั่งเศสในยุคที่โลกต้องเผชิญกับสงครามโลก และชี้ให้ผู้อ่านเห็นว่าชะตากรรมเป็นสิ่งที่มีมนุษย์ไม่อาจหลีกเลี่ยงไปได้และอยู่เหนืออำนาจมนุษย์ อย่างไรก็ตาม

ก็ตาม ชิโรดู ไม่ได้เป็นผู้มองโลกในแง่ร้าย ผู้เขียนได้สรุปไว้ตอนจบว่า ชิโรดู เน้นถึงปรัชญาชีวิตที่ว่า ชีวิตต้องมีทุกข์ทั้งสุขจะกันไป ถึงแม้ชีวิตจะโหดร้ายทารุณแต่ก็ยังไม่สิ้นหวังเสียทีเดียว

อรพินท์ ชำทรูปะมัย. "คติชีวิตในบทละครเรื่อง "คนเถื่อน" (La Sauvage) ของ Jean Anouilh." วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2 (มิถุนายน 2521 - พฤษภาคม 2522) : 112-124.

ข้อบทความบ่งว่า บทความจะแสดง "คติชีวิต" ของบทละครซึ่งนับว่าผู้เขียนสามารถทำได้สำเร็จ กล่าวคือสามารถแสดงให้ผู้อ่านเข้าใจได้อย่างแจ่มแจ้งว่า อานูย (Anouilh) ต้องการแสดงคติชีวิต โดยผ่านทางบทละครของเขาอย่างไร ผู้เขียนกล่าวถึงโครงสร้างของบทละครและตัวละคร โดยเฉพาะตัวเอกคือ เทเรซ ตาร์ต (Thérèse Tarde) ซึ่งแสดงถึงความเชื่อที่ฝังใจอานูยได้อย่างดีที่สุดในนั้นคือโลกของคนจนและโลกของคนรวยนี้ไม่มีวันจะมาบรรจบพบกันได้ แต่จะขนานกันตลอดไป นอกจากนี้เทเรซยังเป็นตัวแทนของมนุษย์ที่ไม่ยอมจำนนต่อสภาพที่ถูกกลืนกิน แต่พร้อมจะปฏิเสธค่านิยมของสังคมอันล้าสมัย และเรียนรู้ที่จะแปรประสพการณ์ในอดีตให้กลายเป็นพลังในการต่อสู้และดำรงชีวิตต่อไป นอกจากคติชีวิตแล้วผู้อ่านยังจะพลอยได้ความรู้เกี่ยวกับนาฏกรรมมืด (les pièces noires) ของอานูย โดยเฉพาะในเชิงอรรถ ผู้อ่านจะได้ความรู้เกี่ยวกับบทละครประเภทอื่น ๆ ของอานูย และบทละครโศกนาฏกรรมที่แสดงถึงความโหดเหี้ยมของชีวิต (le théâtre de la cruauté) ขององโตแอง อาร์โตต์ (Antonin Artaud) อีกด้วย

อำพรพรรณ โอตระกูล. "นางในนวนิยายแบบเอ็กซิสตองเซียลลิส หรืออันเนื่องมาจากเสรีภาพของสตรี." ใน อักษรสาร, หน้า 93-102. กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2515.

บทความนี้เป็นการวิเคราะห์ตัวละครเอกฝ่ายหญิงในนวนิยายแบบอัตถิภาวนิยม (Le roman existentialiste) โดยศึกษาจากนวนิยายเรื่อง L'Invitée ของ ซีมอน เดอ โบวัวร์ (Simone de Beauvoir) ผู้เขียนบทความเริ่มต้นด้วยการกล่าวถึงปัญหาลัทธิสตรี ความคิดของ ซีมอน เดอ โบวัวร์ เกี่ยวกับปัญหาที่ปรากฏในหนังสือเรื่อง Le Deuxième Sexe

และความคิดของเธอเกี่ยวกับมนุษย์และผู้หญิงในฐานะนักเขียนอัตถิภาวนิยมคนหนึ่ง การกล่าวนำดังกล่าวก็เพื่อให้ผู้อ่านเห็นว่าได้เกิดมีนางเอกอีกแบบหนึ่งขึ้นแล้วในวงนวนิยายฝรั่งเศส หลังจากนั้นเป็นการศึกษาลักษณะเฉพาะตัวของนวนิยายแบบอัตถิภาวนิยมทั้งในด้านรูปแบบ ภาษา และวัตถุประสงค์ซึ่งผิดแผกไปจากแบบแผนของนวนิยายแต่ดั้งเดิม ทั้งนี้ผู้เขียนได้ยกนวนิยายของเคอ โบว์วอร์ เรื่อง L'Invitée และ Les Mandarins ประกอบการศึกษาโดยชี้ให้เห็นว่าเธอใช้เทคนิคแบบมุมมองเขียน (la technique de point de vue) และมุมมองโดยตัวละครอื่นเข้าประกอบด้วย (la technique pluricentrique) เมื่อกล่าวถึงเทคนิคการประพันธ์แล้ว หัวข้อถัดไปจึงเป็นการวิเคราะห์นางในนวนิยายแบบอัตถิภาวนิยมตามชื่อเรื่องจริง ๆ โดยผู้เขียนกำหนดนางในนวนิยายของเคอ โบว์วอร์ ออกเป็นสามประเภทด้วยกัน ซึ่งต่างก็มีความคิด ความประพฤติกโดยเฉพาะทางด้านความรักขัดแย้งกับหลักศีลธรรมจรรยาของสังคม เช่น การอยู่ร่วมกับโดยไม่แต่งงาน, การมีชู้, การมีความสัมพันธ์ในระหว่างเพศเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อแสดงให้เห็นว่าพวกเธอต้องการเลือกทางเดินชีวิตของเธอเอง และ "การเลือก" นั้นเป็นรากฐานสำคัญของปรัชญาอัตถิภาวนิยม ซึ่งนับเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญสำหรับวงการนวนิยายทีเดียว

อำพรพรหม โอตระกูล "ซีโมน เคอ โบว์วอร์ : คู่ร่วมใจของ ชาร์ต." โลกหนังสือ
3(กรกฎาคม 2523) : 89-93.

บทความนี้เป็นการแนะนำ ซีมอน เคอ โบว์วอร์ (Simone de Beauvoir) ในแง่ประวัติ โดยยืดอกจากหนังสือที่เธอเขียน ซึ่งผู้เขียน บทความนี้ได้บอกโดยตรงว่าเป็นหนังสืออะไร แต่ผู้อ่านก็สามารถเข้าใจได้ว่า คือ หนังสือบันทึกชีวิตประวัติเล่มแรกของเธอที่ชื่อ Mémoires d'une jeune fille rangée นั้นเอง บทความจึงจบลงแต่เพียงช่วงระยะที่เธอ แยกตัวออกจากบ้านมาอยู่เป็นอิสระ ใต้พบกับ ชาร์ต และตกลงจะใช้ชีวิตร่วมกัน ด้วยการเป็นนักเขียน

อิงอร ปัทมพิษฐ์. "กอยโกโต." วารสารอักษรศาสตร์วิจารณ์ 1(มกราคม 2517) : 25-28.

บทความชิ้นนี้พยายามจะอธิบายให้ผู้อ่านทราบถึงความหมายของบทละครเรื่อง En Attendant Godot ของ ซามูเอล เบกเกต (Samuel Beckett) ซึ่งผู้เขียนบทความได้

แปลว่า คloyโกโต ผู้เขียนได้กล่าวถึงชีวิตของนักประพันธ์แต่เพียงเล็กน้อย แต่ให้น้ำหนักกับความหมายของการกระทำของตัวละคร คือ ตัววลาคิมัวร์ และเอชทรากอง และความหมายของตัว "โกโต" ไร้มาก ซึ่งเกี่ยวโยงไปถึงการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ความเชื่อในศาสนาโดยเฉพาะความเชื่อเกี่ยวกับ พระเจ้าในศาสนาคริสต์ และการมองโลกที่ค่อนข้างร้ายของผู้ประพันธ์ ทั้งนี้ผู้เขียนได้กล่าวไว้ในตอนสรุปว่า แง่คิดดังกล่าวทั้งหมดนี้อาจจะไม่ใช่ว่าเบคเคตต้องการ "สื่อ" ต่อผู้อ่านได้เลยก็ได้ อย่างไรก็ตามผู้เขียนก็เห็นว่า คloyโกโต ได้ถึงพร้อมซึ่งคำว่า "ศิลปะ" ถ้าศิลปะหมายถึง "สิ่งที่กระทำกับบังคับเราทางอ้อมให้เริ่มคิดค้นหาความจริงที่ซ่อนเร้นอยู่เบื้องหลังชีวิตประจำวันอันน่าเบื่อหน่าย"

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บรรณนิทัศน์สังเขป เอกสาร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรณีศึกษา จรรยาแสง. "ประวัติศาสตร์วรรณคดีฝรั่งเศสในศตวรรษที่ 18." นครปฐม :

มหาวิทยาลัยศิลปากร, ไม้ระบุรีที่พิมพ์ (อัครสำเนา).

เอกสารคำสอนเล่มนี้ผู้แต่งแจ้งไว้ในคำนำว่าเป็นส่วนหนึ่งของวิชา ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณคดีฝรั่งเศส เนื้อหาแบ่งออกเป็นสองส่วน ส่วนแรกคือบทที่ 1 และบทที่ 2 เป็นการศึกษาเชิงประวัติ ว่าด้วยสภาพทางการเมือง, เศรษฐกิจและสังคม ในบทที่ 1 การเคลื่อนไหวทางวรรณกรรมและบทบาทของนักเขียนในบทที่ 2 ส่วนที่สองกล่าวถึงนักเขียนโดยตรงเป็นการศึกษาชีวิตและผลงาน

ในบทที่ 1 ที่กล่าวถึงสภาพทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมนั้น ผู้แต่งเริ่มต้นด้วยสภาพทางการเมืองก่อน ตั้งแต่สมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 เป็นต้นมา โดยเน้นที่การปกครองภายใต้ระบอบกษัตริย์ (L'Ancien Régime) ตามด้วยสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งผู้แต่งได้วิเคราะห์เกี่ยวกับเรื่องชนชั้นต่าง ๆ ในสังคมไว้ และสรุปโฉมหน้าประวัติศาสตร์ฝรั่งเศสในยุศตวรรษที่ 18 ไว้เป็น 3 มิติอย่างน่าสนใจ คือด้วยการวิเคราะห์การปฏิวัติฝรั่งเศสในปี 1789 ในด้านสาเหตุและการเคลื่อนไหวของกลุ่มต่าง ๆ ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง

บทที่ 2 กล่าวถึงความขัดแย้งในวงวรรณกรรมซึ่งผู้แต่งแบ่งออกเป็น 2 ช่วงคือ ช่วงกึ่งแรกของศตวรรษ ตั้งแต่ ค.ศ. 1700 - 1750 และช่วงกึ่งหลังของศตวรรษ ตั้งแต่ ค.ศ. 1750 - 1795 ผู้อ่านจะได้ทราบถึงการปะทะกันของนักเขียนชั้นกลางที่มีโลกทัศน์กว้าง และได้เสนอแนวทางมนุษยนิยมอย่างใหม่กับนักเขียนประจำราชสำนักที่ได้รับการยอมรับจากสถาบันวรรณกรรมเก่า รวมตลอดไปถึงกระแสการวิพากษ์วิจารณ์สถาบันศาสนา, สถาบันการปกครอง, วรรณกรรมการเมือง (la littérature politique) วรรณกรรมทางความรู้สึก (la littérature du sentiment), การปฏิบัติทางกระแสความคิด, ชีวิตความเป็นอยู่และบทบาทของนักเขียนซึ่งผู้อ่านจะได้ทราบถึงปัญหาและแนวทางในการแสดงออก, ปัญหาความปลอดภัยและความมั่นคงในการทำงาน, ปัญหาการเลี้ยงชีพของนักเขียน หลังจากนั้นผู้แต่งวิเคราะห์ถึงวิวัฒนาการของงานประพันธ์ในยุคนี้ ซึ่งแบ่งเป็นวิวัฒนาการภาษาและวิวัฒนาการของงานประพันธ์แบบต่าง ๆ ได้แก่ ละคร, นวนิยาย และกวีนิพนธ์ และจบลงด้วยการกล่าวถึงสารานุกรม (l'Encyclopédie) เป็นกรณีพิเศษ ตั้งแต่ประวัติความเป็นมา,

วัตถุประสงค์, การดำเนินงาน ผู้ร่วมงาน และความสำคัญของสารานุกรม ซึ่งดูเหมือนว่าผู้แต่งจะให้ความสำคัญกับ Diderot มากกว่านักคิดนักเขียนคนอื่น ๆ

บทสุดท้าย เป็นการศึกษานักเขียนแต่ละคน โดยผู้แต่งจะให้ชื่อผลงานชิ้นสำคัญของนักเขียนแต่ละคนก่อน ตามมาด้วยประวัติชีวิตโดยย่อแล้วจึงเป็นบทอ่านที่คัดคองมาจากผลงานเล่มสำคัญ โดยมีบทแปลเป็นภาษาไทย ผลงานของนักเขียนบางคนอาจจะมีเรื่องย่อด้วย และบางคนที่ผู้แต่งจะกล่าวถึงทักษะของเขาด้วย นักเขียนที่ผู้แต่งกล่าวถึงคือ Marivaux, Montesquieu, Voltaire, Diderot, Rousseau, Beaumarchais Chénier.

เกออร์ก สเลียร์ไทย. "Recueil de poésies choisies du Moyen Age à nos jours." กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ไม่ระบุปีที่พิมพ์ (อัตถำเนา).

หนังสือเล่มนี้ใช้ประกอบการสอนวิชาร้อยกรองฝรั่งเศสตั้งแต่สมัยกลางจนถึงสมัยปัจจุบัน ผู้เขียนแถลงไว้ในคำนำว่า "มีความประสงค์เพื่อให้นิสิตอักษรศาสตร์ที่เรียนวิชาภาษาฝรั่งเศสได้รู้จักบทร้อยกรองฝรั่งเศสที่มีชื่อเสียงของนักประพันธ์เอกแห่งยุค"

เนื้อหาแบ่งออกเป็น 2 ภาค ภาคแรกเป็นกวีนิพนธ์ชิ้นเอกของกวีสำคัญ ๆ ในแต่ละยุค เริ่มตั้งแต่ยุคกลางจนถึงปัจจุบันรวมทั้งสิ้น 16 คน ได้แก่ Charles d'Orléans และ Ronsard แห่งยุคกลาง Boileau แห่งศตวรรษที่ 17 Chénier แห่งศตวรรษที่ 18 Lamartine, Vigny, Hugo, Musset, Gautier, Baudelaire, Verlaine, Rimbaud แห่งศตวรรษที่ 19 Valéry, Apollinaire, Desnos และ Prévert แห่งศตวรรษที่ 20 ตอนต้นของกวีนิพนธ์ทุกบทผู้เขียนจะให้ชื่อ, นามสกุลของกวีที่เกิดและปีที่เสียชีวิต และจัดกวีคนนั้น ๆ ไว้ในศตวรรษที่เท่าใดเพื่อความสะดวกในการเรียนของนิสิต

ส่วนภาคสองเป็นส่วนคำอธิบายประกอบซึ่งผู้เขียนได้แถลงไว้ในคำนำว่า ประสงค์จะให้เป็นที่พึ่งเครื่องช่วยจำ (aide-mémoire) เท่านั้น จึงรวมเฉพาะสาระสำคัญที่จำเป็นสำหรับการศึกษากวีนิพนธ์แต่ละบท ได้แก่ประวัติของกวี ประวัติของกวีนิพนธ์ ความ

หมายและคุณค่าของกวีนิพนธ์ และคำอธิบายศัพท์สำคัญ ซึ่งหัวข้อเหล่านี้สั้นยาวไม่เท่ากันสำหรับ กวีแต่ละคน ทั้งขึ้นอยู่กับ เนื้อหาสาระของกวีนิพนธ์แต่ละบทตลอดจนความเกี่ยวพันระหว่างตัว กวีเองและบทกวีของเขา

ท้ายเล่มนอกจากบรรณานุกรมแล้ว ยังมีรายชื่อกวีและบทกวีของเขาคที่มีผู้อ่าน และบันทึกไว้ในรูปของแผ่นเสียงเนื่องจากผู้สอนได้นำแผ่นเสียงเหล่านี้มาเปิดให้นิสิตที่เรียนวิชา นี้ได้ฟังด้วย ผู้อ่านกวีนิพนธ์ดังกล่าวล้วนแต่เป็นผู้มีชื่อเสียงและได้รับการยกย่องในด้านการอ่าน กวีนิพนธ์

จินตนา คำรงค์เลิศ. "ชีวิตและงานของอังเดร มาลโรซ์ นักคิดนักเขียนชาวฝรั่งเศส."

กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528.

หนังสือเล่มนี้ต้องการเสนอชีวิตประวัติและผลงานของอังเดร มาลโรซ์

(André Malraux) โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 7 บท เริ่มด้วยบทกล่าวนำถึงประวัติชีวิตและ งาน รวมทั้งพัฒนาการทางความคิดของมาลโรซ์อย่างคร่าว ๆ ตามด้วยประสบการณ์เมื่อเขา อยู่ในอินโดจีน บทที่สองกล่าวถึงการที่มาลโรซ์เข้าไปสำรวจหาศิลปะโบราณในประเทศเขมร และการเข้าร่วมต่อสู้เพื่ออิสรภาพของชาวอินโดจีนด้วยการออกหนังสือพิมพ์และตั้งพรรคการเมือง บทที่สามเป็นการศึกษาผลงานของมาลโรซ์หลังจากกลับจากอินโดจีนแล้ว เป็นนวนิยาย สามเรื่อง คือ La Voie Royale (เส้นทางหลวง), Les Conquistants (ผู้ชนะ) และ La Condition Humaine (สภาพมนุษย์) ที่เลือกศึกษาเรื่อง เส้นทางหลวง ก่อนทั้ง ๆ ที่นิยายเรื่องนี้ตีพิมพ์หลังเรื่อง ผู้ชนะ เพราะเป็นที่คาดคะเนกันว่ามาลโรซ์คงจะ เขียนเรื่อง เส้นทางหลวง ขึ้นก่อน ผู้เขียนให้เรื่องย่อของนวนิยายทั้งสามเรื่อง และชี้ให้เห็น แนวความคิดของผู้ประพันธ์ในนวนิยายแต่ละเรื่อง ตลอดจนเปรียบเทียบความสอดคล้องหรือ ความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์ในชีวิตจริงที่มาลโรซ์ประสบมากับเหตุการณ์ในนวนิยาย

สำหรับในบทที่ 4 ผู้เขียนได้ขยายการศึกษาแนวความคิดของมาลโรซ์เพิ่มเติม ไปจากบทที่สาม กล่าวคือศึกษาถึงปรัชญาความไร้สาระและมนุษยนิยมในงานของเขา ความ สำคัญของการปฏิบัติ, ทัศนคติในการต่อสู้ และการตายอย่างวีรบุรุษ ทั้งนี้โดยวิเคราะห์ ตัวละครในงานของเขาควบคู่ไปด้วย ผลงานที่นำมาประกอบการศึกษาในบทนี้นอกจากนวนิยาย

สามเรื่องที่กล่าวถึงในบทที่สามไปแล้ว ยังมีความเรียงเรื่อง La Tentation de l'Occident, บันทึกความทรงจำชื่อ Antimémoires และนวนิยายอีก 2 เรื่องคือ L'Espoir และ Le Temps du Mépris ต่อจากนั้นเป็นการศึกษาถึงเหตุการณ์ในชีวิตของเขาที่แสดงว่ามาลโรซ์เป็นปฏิปักษ์ต่อเผด็จการฟาสซิสต์ ผู้อ่านจะได้ทราบถึงการประชุมนักเขียนที่กรุงมอสโคว์ซึ่งมาลโรซ์ได้รับเชิญไป ร่วมประชุมด้วย, การรณรงค์เพื่อปลดปล่อยคิมีทรอฟและเทลมานซึ่งเป็นศัตรูสำคัญของนาซี บทบาทของมาลโรซ์ในสงครามกลางเมืองสเปนและการรณรงค์ต่อต้านฟาสซิสต์ในอเมริกา, การก่อตั้งหน่วยรบอัลซาส-ลอร์ดแรนเพื่อช่วยพวกฝรั่งเศสเสรีระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง นวนิยายที่ผู้เขียนกล่าวถึงในบทนี้คือ Le Temps du Mépris ซึ่งมีเนื้อหาประนามความทารุณโหดร้ายของนาซี, L'Espoir เป็นเรื่องการต่อสู้ของฟาสซิสต์ในสเปน และ Les Noyers de l'Altenbury เกี่ยวกับสงครามโลกครั้งที่สอง ส่วนบทที่ 6 เป็นช่วงชีวิตที่มาลโรซ์เกี่ยวพันกับการเมืองการปกครองของประเทศฝรั่งเศสโดยตรง กล่าวคือเป็นรัฐมนตรีถึงสองครั้งสองคราในคณะรัฐบาลของนายพลเดอโกล ผู้อ่านจะได้ทราบถึงแนวความคิดทางการเมืองตลอดจนจุดยืนของเขาโดยละเอียดในบทนี้ และในบทที่ 7 อันเป็นบทสุดท้าย ผู้เขียนศึกษาถึงความสนใจของมาลโรซ์ในแบบปลายของชีวิตที่มีต่อศิลปะ เนื่องจากมาลโรซ์เคยเชื่อตั้งแต่ในวัยหนุ่มว่าความหมายอันสูงสุดของชีวิตนั้นอยู่ในการต่อสู้เพื่อการปฏิวัติ ทว่าในวัยชราเขากลับเชื่อว่าความหมายของชีวิตที่แท้จริงจะพบได้ก็แต่ในโลกศิลปะเท่านั้น เนื่องจากศิลปะเป็นโลกแห่งอิสระ ภาพ เป็นคำสัญญาของความยิ่งใหญ่และความเป็นอมตะ นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้กล่าวถึงการวิจารณ์ศิลปะของมาลโรซ์และให้รายชื่อผลงานของเขาที่เกี่ยวกับศิลปะไว้ทั้งหมดด้วย

ผู้เขียนกล่าวไว้ในบทส่งท้ายว่าหนังสือเล่มนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตส่วนตัวของมาลโรซ์น้อยมาก ทั้งนี้เพราะเขากล่าวถึงตัวเองน้อยมากและให้ความสำคัญกับผลงานมากกว่า ผลงานของเขาจึงมุ่งสู่เพื่อนมนุษย์ในสังคมและมีรากฐานมาจากความรักในเพื่อนมนุษย์

สำหรับในภาคผนวกนั้น เป็นบทแปลเป็นภาษาไทยที่คัดลอกมาจากผลงานบางตอนของมาลโรซ์ ได้แก่ตอนทีกล่าวถึงจุดหมายของการ์ตูนในเรื่อง หุ่นขี้คน และความตายของกิโอะในเรื่อง สภาพมนุษย์

จินตนา คำรงค์เลิศ. "วรรณคดีฝรั่งเศสสมัยคริสต์ศตวรรษที่ 17." กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ไม้ระบุปีที่พิมพ์ (อัครสำเนา).

เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้ทั้งหมด 15 บท ครอบคลุมวรรณคดีในศตวรรษที่ 17
แทบทุกประเภท โดยแบ่งออกเป็น 6 ตอน ตอนที่ 1 กล่าวถึงภูมิหลังของคริสต์ศตวรรษที่
17 อันได้แก่ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ และดนตรีในบทที่ 1 และภูมิหลังทางปรัชญา
ศาสนา และวรรณคดีในบทที่ 2

หลังจากให้ภูมิหลังทางด้านต่าง ๆ แล้ว ผู้เขียนเริ่มกล่าวถึงวรรณกรรมประเภท
ต่าง ๆ โดยเริ่มจากวรรณกรรมทางปรัชญาและศาสนา ก่อน ตอนที่ 2 นี้แบ่งออกเป็น 4 บท
แต่ละบทกล่าวถึงนักประพันธ์เด่นที่สร้างวรรณกรรมทางปรัชญาและศาสนาในถิ่นชีวิตและ
ผลงานสำคัญ ผู้เขียนจะแยกกล่าวถึงงานชิ้นสำคัญ ๆ โดยเฉพาะ และยกตัวอย่างบทอ่านที่
ถัดมาจากผลงานชิ้นนี้ หรือหิ้งคำแปลเป็นภาษาไทย บทที่ 3 กล่าวถึงประวัติของ
ลา รอซฟูโกล (La Rochefoucauld) และผลงานเรื่อง Les Maximes, บทที่ 4
กล่าวถึง ปาสกาล (Pascal) และผลงานเรื่อง Les Provinciales และ Les
Pensées, บทที่ 5 ชื่อว่า เดการ์ต (Descartes) บิดาแห่งลัทธิเหตุผลนิยม กล่าวถึง
ประวัติของเดการ์ต, ผลงานเรื่อง Le Discours de la Méthode, Méditations,
Le Traité des Passions de l'âme, อิทธิพลความคิดของเขามีต่อวรรณกรรมคลาสสิก
และคริสต์ศตวรรษที่ 18, บทที่ 6 ชื่อ บอซซุเอ (Bossuet) และวรรณกรรมทางศาสนา
กล่าวถึงประวัติของ บอซซุเอ, วิธีเขียนบทเทศนาในพิธีศพ และผลงานสองชิ้นคือ
Sermon sur la mort และ Oraison funèbre d'Henriette d'Angleterre

ตอนที่ 3 ผู้เขียนกล่าวถึงวรรณกรรมประเภทวินิพนธ์ บทที่ 7 เริ่มต้นด้วยกวี
ที่เด่น ๆ ของยุค ได้แก่ มาลแลร์บ (Malherbe), เมนาร์ (Maynard), เดอ รากอง
(de Racan), เรนนิเย (Régnier), เดอ วิโอ (de Vieu) โดยให้รายละเอียด
เกี่ยวกับประวัติชีวิตและผลงานสำคัญ เช่นเดียวกับ เมื่อกล่าวถึงนักประพันธ์วรรณกรรมทางปรัชญา
และศาสนา แต่สันกว่า หลังจากนั้นจึงเป็นการแจกแจงวรรณกรรมประเภทวินิพนธ์นี้ ได้
แก่ บทกวีนิพนธ์ทางศาสนา และบทกวีนิพนธ์แบบมหากาพย์ โดยกล่าวถึงความจำเป็นของ
กวีนิพนธ์ทั้งสองประเภทอย่างสั้น ๆ ตลอดทั้งชื่อกวีและชื่อผลงานสำคัญ บทนี้จบด้วยประวัติและ

ผลงานของ แซงตามอง (Saint-Amant) บทที่ 8 ทั้งหมด เป็นประวัติและผลงานของ ลา ฟงแตน (La Fontaine) แบ่งหัวข้อย่อยออกเป็น ชีวิตในวัยต้น, ลาฟงแตนและผู้อุปถัมภ์, ลักษณะความเป็นละครในนิทานของ ลาฟงแตน ซึ่งผู้แต่งให้วิเคราะห์จากฉาก, เค้าโครงเรื่อง, ตัวละคร การบรรยายเหตุการณ์ และบทสนทนา หัวข้อต่อมาคือ ลักษณะความเป็นกวีของ ลาฟงแตน, ศิลธรรมและปรัชญาในนิทานของ ลา ฟงแตน ผู้เขียนชี้ให้เห็นว่าเขาเป็นคนมองโลกในแง่ร้าย ตอนท้ายบทเป็นบทอ่านคัดจากนิทานเรื่อง Les Obsèques de la lionne บทที่ 9 ชื่อว่า บัวโล (Boileau) : กวีเจ้าคารมเสียดสี กล่าวถึงประวัติและผลงานของบัวโลสองชิ้นคือ Satires และ Art Poétique

ตอนที่ 4 ว่าด้วยวรรณกรรมประเภทละคร ผู้เขียนเริ่มปูพื้นด้วยการกล่าวถึงต้นกำเนิดละครในฝรั่งเศส, ละครละครในสมัยศตวรรษที่ 17 และวงการละครในสมัยนี้ ตลอดจนกฎแห่งไตรเอกภาพที่มีอิทธิพลอย่างสูงต่อการสร้างละคร ทั้งหมดนี้เป็นเนื้อหาของบทที่ 9 ในบทที่ 10, 11 และ 12 ผู้เขียนได้กล่าวถึงนักประพันธ์บทละครผู้ยิ่งใหญ่สามคนแห่งยุค คือบทที่ 10 ว่าด้วยประวัติของกอร์แน็ย (Corneille) และผลงานสำคัญคือ Le Cid, Horace, Cinna, Polyeucte, Nicomède รวมทั้งความสำเร็จหรือล้มเหลวของละครแต่ละเรื่อง ตอนท้ายบทผู้เขียนได้วิเคราะห์โครงสร้างบทละครของกอร์แน็ย บทที่ 11 เป็นบทของโมลิแยร์ (Molière) : ราชาแห่งสุขนาฏกรรม ผู้เขียนจะให้ความสำคัญกับโมลิแยร์อยู่ไม่น้อย เห็นได้จากการแบ่งเนื้อหาในบทย่อยอย่างละเอียด เริ่มตั้งแต่ประวัติของโมลิแยร์ในช่วงแรก ต่อด้วยการปูพื้นละครสุขนาฏกรรมสมัยก่อนโมลิแยร์แล้วจึงกลับมากล่าวถึงชีวิตของโมลิแยร์กับละคร ในหัวข้อที่ว่าด้วยผลงานเขียนของโมลิแยร์ ผู้เขียนได้ให้เรื่องย่อของผลงานในระยะเริ่มแรก กล่าวถึงตลอดจนความสำเร็จของบทละครและข้อวิพากษ์วิจารณ์ของผู้ที่ไม่เห็นด้วย ทั้งนี้ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นถึงข้อกติกหรือปัญหาสังคมที่โมลิแยร์แทรกไว้ในบทละครของเขาด้วย หลังจากนั้นผู้เขียนจึงหยิบยกงานชิ้นสำคัญของเขา มากกล่าวเป็นพิเศษได้แก่ L'Ecole des Femmes, Tartuffe, Dom Juan, Le Misanthrope, L'Avare, Les Femmes Savantes, และ Le Malade Imaginaire ในตอนท้าย ผู้เขียนกล่าวถึงความสำคัญของบทละครสุขนาฏกรรมของโมลิแยร์ และวิเคราะห์โครงสร้างบทละครของเขา จบลงด้วยอิทธิพลของเขาคู่ที่มีต่อนักเขียนคนอื่น ๆ

บทที่ 12 เป็นบทของราซีน (Racine) : ราชอาณาจักรโศกนาฏกรรม เริ่มด้วยประวัติ และผลงานสำคัญ คือ Andromaque, Britannicus, Bérénice, Bajazet, Mithridate, Iphigénie, Phèdre ในตอนท้ายเป็นการวิเคราะห์โครงสร้างบทละคร ของราชินี

ตอนที่ 5 มีเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณกรรมประเภทบันทึกความทรงจำ จดหมาย และนวนิยาย บทที่ 13 เป็นวรรณกรรมประเภทบันทึกความทรงจำและจดหมาย ผู้เขียนให้ภูมิหลังของวรรณกรรมประเภทบันทึกความทรงจำอย่างสังเขปแล้วจึงกล่าวถึงนักเขียน สำคัญคือ คาร์ดินาล เดอ เรตซ์ (Le Cardinal de Retz) ส่วนวรรณกรรมประเภท จดหมายมีนักเขียนสำคัญคือ มาร์กีซ เดอ เซวีญเย (La Marquise de Sévigné)

บทที่ 14 เป็นเรื่องของวรรณกรรมประเภทนวนิยาย ผู้เขียนให้ภูมิหลังเกี่ยวกับนวนิยายของ ศตวรรษนี้ ก่อนที่จะกล่าวถึงนวนิยายแนวตลกและเสียดสีซึ่งมีเรื่อง Le roman bourgeois เป็นตัวอย่างเพียงเรื่องเดียว จากนั้นกล่าวถึงพัฒนาการจากนวนิยายเรื่องยาวมาสู่การเขียน เรื่องสั้น ซึ่งมีเรื่องเด่นคือ Les Lettres Portugaises แต่ส่วนที่สำคัญของบทก็คือส่วน ที่กล่าวถึง มาดาม เดอ ลาฟายแยต (Madame de La Fayette) กับผลงานชิ้นเอกคือ La Princesse de Clèves

บทที่ 6 บทนี้เริ่มบทที่กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านปรัชญาความคิดของคน ฝรั่งเศสในช่วงปลายศตวรรษที่ 17 ต่อศตวรรษที่ 18 อันมีความขัดแย้งระหว่างพวก "หัวเก่า" กับพวก "หัวใหม่" เป็นสำคัญ ผู้เขียนได้บอก ว่าใครบ้างที่อยู่ในสองกลุ่มนี้ และได้กล่าวถึงสาเหตุของความขัดแย้ง เหตุการณ์เนื่องมาจากความขัดแย้งนั้นและผลที่ตามมา หลังจากนั้นผู้เขียนจึงกล่าวถึงนักเขียนแต่ละคนรวมทั้งผลงานของเขา ได้แก่ La Bruyère, Fénelon, Saint-Evremond, Pierre Bayle และ Fontenelle

ในบทสรุป ผู้เขียนได้สรุปว่าศตวรรษที่ 17 เป็นศตวรรษแห่งความยิ่งใหญ่ใน ทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง, ศาสนา, ศิลปะ อักษรศาสตร์ หรือปรัชญา อีกทั้ง ยังเริ่มศตวรรษแห่งกฎเกณฑ์และเหตุผล

จินตนา คำรงค์เลิศ. "ศัพท์านุกรม เรื่อง Le Neveu de Rameau ของ Diderot."

กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ไม้ระบุปีที่พิมพ์ (อัดสำเนา).

หนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็นสองส่วนใหญ่ ๆ ได้แก่ส่วนที่เป็นท่อน คือบทอ่าน
นวนิยายเรื่อง Le Neveu de Rameau ของ ดีเดอโรต์ (Diderot) และส่วนที่แบ่งเป็น
ศัพท์านุกรม ซึ่งมีทั้งหมดสามหมวด ได้แก่หมวดศัพท์ทั่วไป คือคำที่เป็นศัพท์ยาก ผู้เขียน
เรียงคำศัพท์ตามลำดับตัวอักษรและกำกับไว้ข้าง ๆ ศัพท์แต่ละตัวว่าเป็นคำชนิดใด เช่น adj.
หมายถึง adjectif, adv. หมายถึง adverb, interj. คือ interjection
ถ้าเป็นคำศัพท์ที่ใช้ในหมู่นักใกล้ชิดสนิทสนมก็กำกับไว้ว่า fam. คือ familier ทั้งนี้เป็น
ต้น ผู้เขียนให้ความหมายของศัพท์แต่ละตัวไว้พอเป็นสังเขป ส่วนหมวดที่สองเป็นวิสามานย-
นาม ซึ่งนับว่าสนใจที่สุดในบรรดาสารสามหมวด เพราะทำให้ผู้อ่านที่ไม่รู้จักชื่อเหล่านั้นเลย
ไม่เกิดความงุนงงเมื่อพบชื่อเหล่านั้นในนวนิยาย มีทั้งชื่อบุคคลจริง ๆ, ชื่อเหตุการณ์สำคัญใน
ประวัติศาสตร์, ชื่อสถานที่, ชื่อผลงานศิลปะ, ชื่อตัวละครในงานวรรณกรรมต่าง ๆ และ
บางครั้งรวมสิ่งที่มีได้เป็นวิสามานยนามไว้ด้วย เช่นสร้อยเพลงเก่าแก่ สำหรับหมวดสุดท้าย
เป็นหมวดเบ็ดเตล็ดรวบรวมข้อความภาษาละตินทั้งหลายที่ปรากฏในนวนิยายมาอธิบายความ
หมาย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้อความของปราชญ์หรือกวีอื่นที่เขียนขึ้นมาก่อนแล้ว และดีเดอโรต์ยก
มาใช้ในนวนิยาย

จินตนา ยศสุนทร. "ประวัติวรรณคดีฝรั่งเศส." กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราม-
คำแหง, 2522.

หนังสือเล่มนี้ใช้ประกอบการเรียนวิชา ประวัติวรรณคดีฝรั่งเศส (Histoire
de la littérature française) เนื้อหาครอบคลุมตั้งแต่วรรณคดีฝรั่งเศสยุคกลางจ
ถึงสมัยปัจจุบัน แบ่งออกเป็นสองภาคคือ ภาคประวัติและภาคบทอ่าน เฉพาะภาคประวัติแบ่ง
ออกเป็นยุคโบราณ, ยุคกลาง, ยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา, สมัยศตวรรษที่ 17, สมัยศตวรรษที่ 18,
สมัยศตวรรษที่ 19 และสมัยศตวรรษที่ 20 ในแต่ละยุคแต่ละสมัยยังได้แบ่งออกเป็นสองภาค
คือ ภาคประวัติและภาควรรณคดี ในภาคประวัติจะเป็นการเล่าถึงสภาพเหตุการณ์บ้านเมือง
หรือข้อมูลสำคัญอันเป็นพื้นฐานให้เข้าใจความคิดอ่านของชนสมัยนั้น และทำให้เข้าใจว่าเหตุใด

วรรณคดีจึงมีลักษณะเช่นนั้น ส่วนในภาควรรณคดีก็จะกล่าวถึงประเภทและลักษณะของวรรณคดีต่าง ๆ รวมทั้งระบุถึงวรรณกรรมที่ควรรู้จักเป็นตัวอย่าง ทั้งแยกวันยุคโบราณเพียงยุคเดียวที่มีภาคประวัติโดยไม่มีภาควรรณคดี

ส่วนในภาคทอานซึ่งเป็นส่วนที่สองของเล่มนั้นประกอบด้วยคัมภีร์ที่คัดมาพร้อมด้วยคำแปลเป็นภาษาไทย ถัดจากนั้นเป็นรายละเอียดเกี่ยวกับงานชิ้นที่เป็นบทอ่าน ได้แก่ ชื่องาน, สมัยของงาน, ประเภทของงาน, ชื่อผู้ประพันธ์ และเนื้อหา ประเภทของงานเช่นนั้น ส่วนใหญ่ผู้เขียนจะบอกแต่เพียงว่างานชิ้นนั้น ๆ จัดอยู่ในวรรณกรรมประเภทใด เช่น เป็นความเรียง เรื่องการเมือง, นวนิยายในรูปจดหมาย, นวนิยายด้านความคิดอ่านปรัชญา, บทกวีประเภทแสดงความรู้สึกส่วนตัว ฯลฯ แต่มีบางครั้งเมื่อการจัดประเภทของงานอาจจะก่อให้เกิดความกังขา ผู้เขียนก็จะอธิบายไว้ด้วย เช่น บทละครเรื่อง *Le Jeu de l'Amour et du Hasard* ของ Marivaux ผู้เขียนจัดอยู่ในประเภทละครตลกแบบที่เรียกว่าละครกุ่มพี (*le drame bourgeois*) และได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับละครประเภทนี้ในเชิงประวัติอีกด้วย ทว่าบางครั้งการจัดแบ่งประเภทของงานนั้นก็ไม่ค่อยกระจ่าง เช่น งานของ Balzac, Flaubert, Mérimée จัดเป็นนวนิยายเฉย ๆ ขณะที่งานของโซลาจัดเป็นนวนิยายประเภทเหมือนจริง

เมื่อเป็นดังนี้จึงอาจกล่าวได้ว่า ภาคทอานน่าสนใจมากกว่าภาคประวัติ เพราะในขณะที่ภาคประวัติให้ข้อมูลต่าง ๆ อย่างย่อ ๆ ภาคทอานกลับอุ้มไปด้วยรายละเอียดและความรู้ที่ช่วยเสริมส่วนที่ขาดไปในภาคประวัติ โดยเฉพาะส่วนที่จะต้องกล่าวถึงอย่างขาดเสียมิได้คือ บทแปล ที่แสดงถึงความสามารถอย่างสูงของผู้เขียนในการรักษาอารมณ์ของต้นฉบับไว้ได้อย่างดีเยี่ยม อย่างไรก็ตามในภาคทอานนี้จบลงที่กวีนิพนธ์ของ Mallarmé เท่านั้น ซึ่งเท่ากับว่าจบลงที่ศตวรรษที่ 19 มิได้มีบทอานงานของนักเขียนในสมัยปัจจุบัน อาจเป็นเพราะในภาคประวัติก็มีได้กล่าวถึงนักเขียนศตวรรษที่ 20 ผู้ใดเลย ยกเว้น Jean-Paul Sartre เท่านั้น แต่ทั้งนี้ผู้เขียนได้แถลงไว้ว่า "วรรณคดีร่วมสมัยหรือวรรณคดีศตวรรษที่ 20 เป็นสิ่งที่ใกล้ตัวเรามาก มีทั้งปริมาณและความแตกต่างกันเกินกว่าที่จะย่อกลงไว้ได้ในกระบวนวิชา" ผู้ที่สนใจจะต้องศึกษาวรรณคดีนี้ในกระบวนวิชาที่แยกออกไปโดยเฉพาะ"

จิระพรหม บุญเกียรติ. "Contes et nouvelles." กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, ไม่ระบุปีที่พิมพ์ (อัครสำเนา).

หนังสือเล่มนี้ใช้ประกอบการสอนวิชา Introduction à la littérature
française มีเนื้อหาว่าด้วยนิทานโดยเฉพาะ เริ่มจากหน้าที่ให้คำจำกัดความของนิทาน
ประวัติโดยสังเขป พัฒนาการและโครงสร้าง ซึ่งทำให้ผู้อ่านสามารถจำแนกแยกแยะประเภท
ของ นิทานได้อย่างกว้าง ๆ ลักษณะสำคัญและแก่นเรื่องที่พบอยู่เสมอในนิทานแต่ละประเภท
ตลอดจนตัวละครประเภทต่าง ๆ และบทบาทของตัวละคร

หลังจากบทนำแล้ว ส่วนต่อไปเป็นส่วนที่ผู้เขียนนำนิทานมาให้ผู้อ่านศึกษาโดย
แบ่งออกเป็นสองส่วน ส่วนแรกเป็นนิทานในแบบดั้งเดิม (traditionnel) จนถึงแบบ
เทพนิยาย (féerique) ส่วนที่สองเป็นนิทานปรัชญา (philosophique) จนถึงนิทาน
เหมือนจริง (réaliste) ทั้งสองส่วนเสนอโดยให้ความเป็นมาของนิทานและมีการแนะนำ
เชิงวิจารณ์ ในแง่ของโครงสร้าง ในกรณีที่มีหลายสำนวนจะบอกด้วยว่าสำนวนใดมาจาก
แหล่งใด ถ้าในปีใดหรือถูกเก็บบันทึกในปีใด ถ้ามีผู้แต่งจะมีการให้ประวัติของผู้แต่งไว้
ด้วย ได้แก่ Charles Perrault, Voltaire, Théophile Gautier, Guillaume
Apollinaire, Jean-Louis Curtis ในส่วนของนิทานแต่ละเรื่องผู้เขียนได้ให้คำ
อธิบายศัพท์เป็นภาษาไทยเพื่อช่วยความเข้าใจของนิสิต

เดมิย์ ภิรมย์สวัสดิ์. "ละครฝรั่งเศสสมัยคลาสสิก Le Théâtre Classique."

กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526 (อัครสำเนา).

ผู้เขียนได้แถลงไว้ในคำนำหนังสือเล่มนี้ว่า ได้เล็งเห็นถึงปัญหาที่ผู้เขียนส่วน
ใหญ่ประสบในการศึกษาค้นคว้าจากตำราภาษาต่างประเทศที่ใช้ภาษายากๆ เนื้อหาของตำรา
เล่มนี้แบ่งออกเป็น 4 บท บทแรกเป็นบทนำที่ชี้ให้เห็นถึงประวัติที่รู้จักกับการละครต้นศตวรรษที่ 17
ซึ่งจัดได้ว่าเป็นละครสมัยก่อนคลาสสิก (pré-classicisme) และอยู่ในแบบฉบับของ
ศิลปะแบบบารอค (baroque) ผู้อ่านจะได้รู้จักกับละครประเภท la tragi-comédie,
la pastorale และ la tragédie และนักเขียนที่สำคัญของการละครแต่ละชนิดเช่น

Alexandre Hardy, Jean Mairet และตอนท้ายทกล่าวถึงกฎของการละครคลาสสิก (les règles classiques) และผู้ที่มีบทบาทนำกฎเหล่านี้เข้ามาในวงการคือ Scaliger, Jean de la Taille และ Boileau ต่อจากนั้นเป็นการศึกษานักเขียนบทละครที่สำคัญที่สุดของละครคลาสสิกฝรั่งเศส 3 คน เรียงไปตามลำดับคือ กอร์แนย (Corneille), ราซีน (Racine) และโมลิแยร์ (Molière) โดยเริ่มการศึกษาจากชีวประวัติ, การเข้ามาสู่วงการละคร, ละครเรื่องสำคัญ และท้ายสุดเป็นการศึกษาลักษณะเฉพาะและความคิดสำคัญของละครของทั้งสามคน เฉพาะในส่วนของโมลิแยร์นั้นมีการกล่าวถึงละครหุ่นขี้ผึ้งที่อยู่ในความนิยมมาตั้งแต่สมัยกลางจนถึงสมัยของโมลิแยร์ไว้ ด้วย ได้แก่ la farce, la comédie italienne และละครเร่ (la troupe ambulante)

ธีรา สันตดุสิต. "....." เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ไม่ระบุปีที่พิมพ์ (กัศสำเนา).

เอกสารเล่มนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณคดีฝรั่งเศสศตวรรษที่ 17 และ 18 มีด้วยกันทั้งหมด 10 บท บทที่ 1 เป็นบทนำเกี่ยวกับวรรณคดีศตวรรษที่ 17 โดยพูดถึงทางประวัติศาสตร์อย่างสังเขปก่อนจะกล่าวถึงลักษณะสำคัญ ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ของวรรณคดีในยุคนี้ บทที่ 2 เป็นการแนะนำผู้อ่านให้รู้จักแหล่งพบปะสังสรรค์ของเหล่าขุนนางและนักเขียน (salon), บทบาทของราชสำนักที่มีต่องานประพันธ์, สัตบุรุษ (honnête homme) และ la préciosité บทที่ 3 เริ่มกล่าวถึงนักเขียนเป็นรายบุคคลได้แก่ Mme. de Sévigné, Mme. De La Fayette, Jean de La Fontaine ผู้เขียนให้ประวัติของนักประพันธ์แต่ละคน ลักษณะและความคิดสำคัญในงานเขียน และตัวอย่างงานที่ตัดตอนมาซึ่งอาจมีข้อสังเกตหรือการอธิบายความอยู่ในเชิงอรรถ บางครั้งมีการตั้งคำถามทำนองทดสอบความเข้าใจไว้ท้ายตัวอย่างงานที่ยกมาด้วย

นักเขียนในบทที่ 4 เป็นนักการละคร คือ Molière, Corneille, Racine เนื่องจากทั้งสามเป็นนักประพันธ์ใหญ่แห่งยุค ชิวประวัติ ผลงานและตัวอย่างงานที่ตัดตอนมาจึงมีความยาวและละเอียดลอมากกว่าในบทก่อน บทที่ 5 จัดเป็นนักเขียนประเภทวิทยาศาสตร์และปรัชญา คือ Descartes และ Pascal บทที่ 6 เป็นการเกริ่นถึงศตวรรษที่ 18 ด้วยนักเขียน Fénelon และการวิวาทกันระหว่างผู้นิยมวรรณคดีแนวเก่า

และแนวใหม่ซึ่งมีผลต่อการสร้างวรรณคดีในศตวรรษที่ 18 ส่วนในบทที่ 7 นั้น กล่าวถึงการสืบทอดและการเปลี่ยนแปลงลักษณะแบบคลาสสิกเนื่องจากเป็นวรรณคดีในยุคหัวเลี้ยวตัวต่อ นักเขียนยังคงรักษาแนวแบบคลาสสิกในขณะเดียวกันก็เสนอลักษณะใหม่ ๆ ของศตวรรษที่ 18 คือ Marivaux, Beaumarchais และ Prévost บทที่ 8 กล่าวถึงปรัชญาเมธีสำคัญ 2 คน คือ Montesquieu และ Diderot โดยเริ่มขึ้นจากสภาพการณ์ของแวดวงปัญญาชนและนักเขียน

สำหรับสองบทสุดท้ายกล่าวถึง Rousseau และ Chénier ในงานของรุชโซนอกเหนือจากลักษณะปรัชญาตามแบบของนักปราชญ์ในศตวรรษที่ 18 โดยทั่วไปแล้วยังแสดงลักษณะอ่อนไหว (la sensibilité) เป็นการปูทางให้กับวรรณกรรมแนวใหม่นวนิยายที่นำมากล่าวถึงคือ La Nouvelle Héloïse และ Emile ส่วนงานของเซนีเยมีทั้งลักษณะของกวีนิพนธ์คลาสสิกแบบกรีกผสมผสานกับความเป็นจริงของยุคสมัย

พินธิรา เพอร์รี่. "สัญลักษณ์นิยม Le Symbolisme." กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ไม้ระบุปีที่พิมพ์ (อัครสำเนาะ).

หนังสือเล่มนี้ใช้ประกอบการสอนวิชา สัญลักษณ์นิยม เนื้อหาแบ่งออกเป็น 4 บท ในบทนำเป็นการปูพื้นอย่างกว้าง ๆ โดยกล่าวถึงวรรณกรรมสมัยโรแมนติกตั้งแต่ปี ค.ศ. 1830 เป็นต้นไป แบ่งออกเป็น 3 พวก แต่ละพวกจะนำไปสู่ นักเขียนกลุ่มใหญ่ๆ ที่ก่อตั้งขึ้นหลังจากที่สมัยโรแมนติกเสื่อมลง นั่นก็คือ le romantisme pittoresque ซึ่งต่อมากลายเป็นพวกกลุ่มปาร์นาซ (le Parnasse), พวกที่ 2 le romantisme lyrique กลายเป็นพวก le romantisme mystique ซึ่งเริ่มแนวไปสู่ le symbolisme และพวกสุดท้ายคือ le romantisme social จะกลายเป็น la littérature engagée หลังจากนั้นในบทที่ 1 เป็นการศึกษากลุ่มปาร์นาซโดยละเอียด เริ่มตั้งแต่การตีพิมพ์ผลงานใน Le Parnasse contemporain ผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้บุกเบิกของวรรณกรรมแนวนี้^{๕๔} คือ Theophile Gautier หัวหน้ากลุ่มคือ Leconte de Lisle สำหรับคนหลังนี้ผู้อ่านจะได้ทราบประวัติและผลงานของเขา พร้อมทั้งตัวอย่างโคลงที่ชื่อ Vénus de Milo และ Les Spectres

บทต่อมาคือบทที่ 2, 3 และ 4 เป็นการศึกษากลุ่มสัญลักษณ์ที่สำคัญ 3 คนอย่างละเอียด คือ Charles Baudelaire, Paul Verlaine และ Stéphane Mallarmé ตามลำดับ ผู้อ่านจะได้รู้จักชีวิตประวัติของกวีแต่ละคน, อัจฉริยภาพ, ศิลปะในการสร้างงานประพันธ์ และตัวอย่างงานประพันธ์ของพวกเขา เฉพาะส่วนประวัติเรียบเรียงเป็นภาษาไทย ส่วนที่เหลือเป็นภาษาฝรั่งเศส มีพิเศษคือโคลงชื่อ En Sourdine ของแวร์แลนนั้น นอกจากตัวอย่างแล้วยังมีคำอธิบายและวิเคราะห์โคลงบทนี้โดยละเอียดเป็นภาษาไทย หลังจากกวีทั้งสามนี้แล้ว มีตัวอย่างโคลงของกวีคนอื่นอีกคือ Arthur Rimbaud, Jules Laforgue และ Paul Valéry ซึ่งเป็นตัวอย่างสั้น ๆ โดยไม่มีประวัติชีวิตหรือการกล่าวถึงผลงานใด ๆ ดังเช่นกวี 3 คนแรก จะมีก็แต่การอธิบายและวิเคราะห์โคลงชื่อ Roman ของแรงโบต์เท่านั้น ซึ่งเรียบเรียงเป็นภาษาฝรั่งเศส

พูนศรี ถิระวัฒนาสวัสดิ์. "กวีนิพนธ์สมัยใหม่ตั้งแต่วาเลรีจนถึงเพรเวร์ท์." กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ไม้ระบุปีที่พิมพ์ (อัดสำเนา).

หนังสือเล่มนี้ใช้ประกอบการสอนวิชา กวีนิพนธ์สมัยใหม่ตั้งแต่วาเลรีจนถึงเพรเวร์ท์ (La Poésie française moderne depuis Valéry jusqu'à Prévert) ซึ่งเป็นวิชาเลือกระดับปริญญาโทบัณฑิต เนื้อหาแบ่งเป็น 7 ส่วน ครอบคลุมตั้งแต่กวีนิพนธ์สมัยแอ็งโบลิสซึมผ่านสมัยซูเรออลิสซึมจนกระทั่งถึงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 การศึกษากวีแต่ละคนมีรูปแบบเดียวกันคือ เริ่มจากประวัติของกวี ผลงานและลักษณะเฉพาะของงาน และการวิเคราะห์งานชิ้นสำคัญ ซึ่งเนื้อหาทั้ง 7 ส่วนนั้นเป็นการศึกษาในลักษณะนี้เสีย 6 ส่วน คือส่วนที่ 1 ว่าด้วยกวีนิพนธ์ของ Paul Valéry และ Paul Claudel, ส่วนที่ 3 ว่าด้วยกวีนิพนธ์ของ André Breton, ส่วนที่ 4 ว่าด้วยกวีนิพนธ์ของ Paul Eluard ต่อด้วยของ Louis Aragon ในส่วนที่ 5, ส่วนที่ 6 กล่าวถึงกวีที่ไม่ได้สังกัดกลุ่มซูเรออลิสซึม แต่มีการเขียนในแนวเดียวกันนี้ 5 คน คือ Blaise Cendrars, Jean Cocteau, Max Jacob, Pierre Reverdy และ Jules Supervielle ส่วนสุดท้ายเป็นเรื่องของ Jacques Prévert จึงมีส่วนที่ 2 เพียงส่วนเดียวที่กล่าวถึงแนวของกวีนิพนธ์โดยรวม ๆ คือ แนวซูเรออลิสซึม ตั้งแต่การเริ่มก่อตั้งกลุ่ม การประกาศตัวต่อสาธารณชน ความคิดหลักของกลุ่ม

และ เอกลักษณะของกวีนิพนธ์แนวนี้

ก่อนจะเริ่มการศึกษาในแต่ละส่วน ผู้เขียนได้ให้บรรณานุกรมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในส่วนนั้น ๆ ไว้ทุกครั้ง และการวิเคราะห์ที่วางขึ้นสำคัญนั้นบางครั้งผู้เขียนได้ให้เชิงอรรถอธิบายคำศัพท์ตลอดจนความคิดสำคัญที่ปรากฏในกวีนิพนธ์ไว้ด้วย

พูลศรี ตาปสนันท์. "การวิจารณ์วรรณกรรมฝรั่งเศสเบื้องต้น." กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ไม้ระฆังพิมพ์ (อัดสำเนา).

หนังสือเล่มนี้ใช้ประกอบการสอนวิชาการวิจารณ์วรรณกรรมฝรั่งเศสเบื้องต้น แบ่งออกเป็นสองเล่ม เล่มแรกจำกัดเนื้อหาเฉพาะประวัติการวิจารณ์วรรณกรรมในประเทศฝรั่งเศสตั้งแต่ศตวรรษที่ 16 จนถึงปัจจุบัน โดยแบ่งออกเป็น 4 บท บทที่ 1 กล่าวถึงการวิจารณ์ในสมัยศตวรรษที่ 16 และ 17 เริ่มตั้งแต่การวิจารณ์ในรูปแบบยกย่องชมเชยงานของกวีฝรั่งเศสที่สำคัญ ๆ แล้วกลายเป็นการวิจารณ์ทำนองโต้แย้งซึ่งกันและกันเอง (la critique polémique) ส่วนในศตวรรษที่ 17 แนวการวิจารณ์ที่สำคัญ คือ การวิจารณ์ตามกฎเกณฑ์ตายตัว (la critique dogmatique) ซึ่งยึดถือกฎเกณฑ์การประพันธ์ของวรรณคดีคลาสสิก การวิจารณ์แนวนี้อยู่ในช่วง ค.ศ. 1660 อีกแนวหนึ่งคือ แนวการวิจารณ์หลัง ค.ศ. 1660 ซึ่งผู้อ่านโดยทั่วไปยึดถือความพอใจของตนเองมาเป็นเกณฑ์ตัดสินวรรณกรรม นักวิจารณ์สำคัญที่กล่าวถึงในหนังสือคือ Joachin du Bellay, Montaigne, Malherbe, Chapelain และ Boileau

บทที่ 2 เริ่มต้นจากการวิวาทะระหว่างพวกกรุ่นเก่าและกรุ่นใหม่ ในตอนปลายศตวรรษที่ 17. การขยายตัวของกิจการการพิมพ์, สิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการวิจารณ์ได้แก่วารสาร Le Journal des Savants, Mercure de France, Le Pour et le Contre, Le Journal étranger และ Journal de Trévoux ถึงศตวรรษที่ 18 การรับเอากฎเกณฑ์ตายตัวแบบคลาสสิกยังคงมีอยู่ แต่นักเขียนนักวิจารณ์เริ่มตระหนักถึงความสำคัญของการใช้อารมณ์ (le sentiment) และความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสิ่งแวดล้อม (la relativité) มาเป็นสิ่งที่ประกอบในการพิจารณาวรรณกรรมด้วย นักวิจารณ์

สำคัญที่กล่าวถึงในบทนี้ได้แก่ La Bruyère, Du Bos และ Voltaire

บทที่ 3 ว่าด้วยความคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่อวรรณกรรมซึ่งมีผู้นำความคิดคือ Mme de Staël และ Chateaubriand นอกจากนี้มีแนวการวิจารณ์ที่ได้รับอิทธิพลของความก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์อันเชื่อมโยงกับลัทธิปฏิฐานนิยม (le positivisme) การวิจารณ์แนวนี้เห็นว่าการวิจารณ์ควรเป็นการอธิบาย (expliquer) มากกว่าการวินิจฉัย (juger) นักวิจารณ์ที่สำคัญในกลุ่มนี้คือ Sainte-Beuve, Villemain, Taine, Brunetiere และ Hennequin ส่วนแนวการวิจารณ์ที่สำคัญอีกแนวหนึ่งในศตวรรษนี้คือ แนวการวิจารณ์โดยอาศัยความประทับใจเป็นหลัก (la critique impressionniste) ซึ่งเป็นปฏิกิริยาต่อต้านแนวความคิดตามลัทธิปฏิฐานนิยม นักวิจารณ์กลุ่มหลังที่สำคัญคือ Jules Lemaitre, Anatole France, Rémy de Gourmont และ André Gide

บทที่ 4 มีแนวการวิจารณ์หลากหลายมากขึ้น แบ่งออกได้เป็น แนวการวิจารณ์โดยการศึกษาและวิเคราะห์อย่างลึกซึ้ง (la critique érudite) เน้นที่ความกระจ่างแจ้งในตัววรรณกรรมโดยอาศัยเอกสารและรายละเอียดอื่น ๆ , แนวการวิจารณ์เพื่อการสร้างสรรค์ (la critique créatrice) เน้นที่การให้ความรู้สึกร่วม (la sympathie) เสมือนว่าผู้วิจารณ์มีส่วนร่วมในการสร้างงานนั้น ๆ ด้วย, แนวการวิจารณ์เชิงจิตวิเคราะห์ (psychanalyse et critique) ซึ่งยึดทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์เป็นหลัก ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับผู้เขียนในแง่ของปมต่าง ๆ ที่เป็นแรงผลักดันนักเขียนให้สร้างวรรณกรรมของเขาขึ้น, แนวการวิจารณ์แบบมาร์กซิสต์ เน้นที่วรรณกรรมควรแสดงออกถึงอุดมการณ์ของลัทธิการปกครองที่ต้องการจะลดช่องว่างระหว่างชนชั้น และท้ายสุดคือแนวการวิจารณ์เชิงภาษาศาสตร์ ซึ่งนำเอาวิธีการวิเคราะห์ภาษาตามหลักของนักภาษาศาสตร์ตะวันตกมาประยุกต์ใช้กับการวิเคราะห์วรรณกรรม การวิจารณ์สามแนวสุดท้ายนี้แสดงถึงแนวโน้มในศตวรรษที่ 20 ที่เปลี่ยนไปเป็นการแสวงหาความหมายจากวรรณกรรมมากกว่าจะตัดสิน และใช้ความรู้ทางด้านวิชาการเข้ามาประกอบการวิจารณ์มากยิ่งขึ้น ผิดไปจากแนวการวิจารณ์ที่แล้ว ๆ มา นักวิจารณ์สำคัญที่กล่าวถึงในบทนี้คือ Emile Faguet, Gustave Lanson, Albert Thibaudet, Paul Valéry, Giraudoux, Gaston

Bachelard, Marcel Raymond, Jean-Pierre Richard, Jean Starobinski, George Poulet, Charles Maurron, Lucien Goldmann และ Lukacs ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพียงการเอ่ยชื่อมาเท่านั้น มิได้ศึกษางานของแต่ละคนเช่นในบทก่อน ๆ

ส่วนภาคหลังของเล่มแรกนี้เป็นตัวอย่างงานวิจารณ์ของนักวิจารณ์ต่าง ๆ

13 ตัวอย่างด้วยกัน ครอบคลุมทุกศตวรรษและทุกแนวการวิจารณ์ที่กล่าวมาทั้งหมดในบทที่ 1-4

เล่มที่ 2 รวมตอนที่ 2 และ 3 เข้าไว้ด้วยกันเป็นส่วนที่ให้นิสิตฝึกฝน โดยในตอนที่ 2 แบ่งเป็นสองบท บทแรกเป็นการให้หลักการเขียนวิจารณ์เสียก่อน เริ่มตั้งแต่หลักเกณฑ์ในการเขียน *commentaire composé* ซึ่งผู้เขียนแนะนำหลักเกณฑ์ในการอ่านวรรณกรรมเพื่อเตรียมจะวิจารณ์ก่อน โดยได้แยกแยะประเภทของวรรณกรรมและลักษณะสำคัญ ๆ ของวรรณกรรมแต่ละประเภท หลังจากนั้นจึงเป็นหลักในการวิจารณ์วรรณกรรมแต่ละประเภทได้แก่ ร้อยกรอง, บทละคร, นวนิยาย และจึงมาถึงการวางโครงร่าง และส่วนต่าง ๆ ของ *commentaire composé* ส่วนตอนที่ 2 ว่าด้วยข้อแนะนำในการเขียน *dissertation* สำหรับตอนที่ 3 ของหนังสือเล่มนี้ เป็นตัวอย่างที่คัดลอกมาจากวรรณกรรมประเภทต่าง ๆ เริ่มจากนวนิยาย, ร้อยกรอง และจบลงด้วยบทละคร เป็นบทอ่านเพื่อให้ผู้เรียนฝึกทำแบบฝึกหัดการวิจารณ์หลังจากได้เรียนรู้ประวัติและหลักเกณฑ์ทั้งหลายหมดสิ้นแล้ว มีทั้งหมด 23 ตัวอย่าง

ผู้ศรัทธา ปาสนันท์. "วรรณกรรมฝรั่งเศสสมัยคลาสสิก Le Classicisme."

กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ไม่ระบุปีที่พิมพ์ (ธันวาคม).

หนังสือเล่มนี้ใช้ประกอบการสอนวิชา วรรณกรรมฝรั่งเศสสมัยศตวรรษที่ 17 (Le classicisme) เนื้อหาแบ่งออกเป็น 7 บท เริ่มตั้งแต่บทที่ 1 คือ ความหมายและกฎเกณฑ์ลักษณะวรรณกรรมคลาสสิกฝรั่งเศส ผู้เขียนให้ความหมายของคำว่า *classicisme* และ *classique* หลังจากนั้นเป็นการชี้ให้เห็นว่าวรรณกรรมฝรั่งเศสนั้นเป็นอย่างไร มีการยกตัวอย่างจากงานวรรณกรรมประกอบด้วย บทที่ 2 เป็นการปูพื้นฐานให้ผู้อ่านเกี่ยวกับภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ในสมัยศตวรรษที่ 17 ทั้งทางด้านการเมือง

เศรษฐกิจและสังคม บทที่ 3 เป็นการแบ่งประเภทของวรรณกรรมฝรั่งเศสในศตวรรษที่ 17 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ วรรณกรรมแบบโรมาเนสและแบบบารอก ซึ่งอยู่ในช่วง ค.ศ. 1598-1660 วรรณกรรมคลาสสิกตั้งแต่ช่วง ค.ศ. 1661-1685 และวรรณกรรมที่แสดง ความตื่นตัวทางด้านความคิดปรัชญา ซึ่งเป็นช่วงสุดท้ายของศตวรรษคือ ระหว่าง ค.ศ. 1685-1715

บทที่ 4 เป็นการศึกษาละครโดยเฉพาะ กล่าวถึงละครยุคเริ่มแรกคือละครสมัย กลางเป็นการบู๊ขึ้น จากนั้นเป็นละครที่ได้รับความนิยมในตอนต้นศตวรรษที่ 17 คือละครประเภท ที่เรียกว่า la tragie-comédie และ la pastorale ผู้อ่านจะได้ทราบว่าละครใน ตอนต้นศตวรรษนี้มีลักษณะเป็น บารอก คือ ไม่สมจริง (invraisemblable) เหนือ ธรรมชาติ (surnaturel) และบ่อยครั้งที่ไม่สุภาพและน่ากลัว ลักษณะเหล่านี้ค่อยหายไปและกลายรูปเป็นละครคลาสสิกโดยการริเริ่มของ Hardy และ Mairet หลังจากนั้น ผู้เขียนแนะนำโรงละครที่สำคัญในช่วงศตวรรษที่ 17 โดยให้รายละเอียดว่าโรงละครเล่น ละครแบบใด, คณะใด

บทต่อ ๆ มาคือบทที่ 5, 6 และ 7 เป็นการศึกษา นักเขียนสำคัญและผลงานของ เขาเรียงตามลำดับเวลา คือบทที่ 5 เป็นนักเขียนในศตวรรษที่ 17 ตอนต้น 3 คนคือ Malherbe, Descartes และ Corneille บทที่ 6 เป็นนักเขียนในช่วงตอนกลางของ ศตวรรษ คือ Pascal, La Fontaine, Molière, Racine, Bossuet, Boileau, La Rochefoucauld, Mme. de Sévigné และ Mme. de Lafayette ส่วนคนหลัง นี้ผู้เขียนแยกหัวข้อต่างหากเป็น นักเขียนที่มาจากสังคมชั้นสูง (les auteurs mondains) ส่วนบทสุดท้ายคือบทที่ 7 เป็นนักเขียนตอนปลายศตวรรษ 2 คน คือ La Bruyère และ Fénelon ในการศึกษา นักเขียนเหล่านี้ ผู้เขียนให้ชีวิตประวัติ ปรัชญาความคิด ความ สำคัญของนักเขียนในประวัติวรรณคดี และผลงานของเขา บางคนให้ผู้เขียนเน้นหนักผลงาน มากก็อาจจะมีการแยกแยะประเภทของผลงาน, เนื้อหาสำคัญของผลงาน, ตลอดจนกลวิธีการ แต่ง เช่น โมลิแยร์ ผู้อ่านจะได้ทราบว่าผลงานการละครของเขาแบ่งออกได้ถึง 4 ประเภท การถ่ายทอดสภาพของบุคคลในสังคมก็มีมากมายหลายกลุ่ม หลายชนชั้น ดังนี้ เป็นต้น ผู้เขียน ได้คัดตอนผลงานของนักเขียนแต่ละคนมาเป็นตัวอย่างประกอบ ผลงานที่คัดตอนมานี้เพื่อให้

นักศึกษาได้ฝึกฝนความเข้าใจเห็นได้จากคำถามท้ายบทอ่าน คำถามท้ายบทเหล่านี้มีถึง
ลา ฟงแตน เท่านั้น ตั้งแต่ โมลิแยร์ เป็นต้นไปมีแต่บทอ่าน ไม่มีคำถาม

ท้ายบทที่ 7 มีการกล่าวถึงกรณีพิพาทระหว่างคนรุ่นเก่าและคนรุ่นใหม่ (La
Querelle des Anciens et des Modernes) ซึ่งเป็นเหตุการณ์ปลายศตวรรษที่แสดง
ให้เห็นอย่างชัดเจนถึงความเปลี่ยนแปลงทางความคิดของคนในช่วงเวลานั้น

ส่วนภาคผนวกเป็นคำอธิบายเพิ่มเติมหนังสืออ่านนอกเวลาเรื่อง La Princesse
de Clèves ผู้เขียนกล่าวถึงการต้อนรับจากผู้อ่านในปีที่หนังสือพิมพ์ออกสู่สาธารณะชน
(ค.ศ. 1678) เป็นการแสดงให้เห็นถึงความสำคัญและความสำเร็จของนวนิยายเรื่องนี้
นอกจากนี้ยังมีการเทียบเคียงตัวละครในเรื่องกับบุคคลจริง ๆ ในประวัติศาสตร์ ซึ่งแบ่งออกเป็น
เป็นตัว กษัตริย์, คนโปรด, ครอบครัวกษัตริย์, ช่างราชบริพารและช่างราชสำนัก ตลอดจน
ตัวละครรองอื่น ๆ

ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. Civilisation I.

กรุงเทพมหานคร : หักรักรพิมพ์. 2519.

หนังสือเล่มนี้ใช้ประกอบการสอนรายวิชา Civilisation I เนื่องจาก
หนังสือเล่มนี้เป็นเล่มที่ 1 จึงมีเนื้อหาเกี่ยวกับอารยธรรมฝรั่งเศสตั้งแต่เริ่มเป็นชาติจนถึง
เพียงศตวรรษที่ 17 เท่านั้น ส่วนที่เกี่ยวกับภาษาและวรรณคดีคือ บทที่ 1 ว่าด้วยกำเนิดของ
ภาษาฝรั่งเศสและมีบทอ่านเพิ่มเติม La Chanson de Roland บทที่ 4 ว่าด้วย Le
Roman de Tristan et Iseut มีบทอ่านประกอบเกี่ยวกับ Le Roman Courtois
ou le roman épique พร้อมทั้งเนื้อเรื่องย่อของตำนานทรินซ์ของ กับ อีเซอต์ และตัวอย่าง
ที่คัดตอนมา บทที่ 6 เป็นฉากหนึ่งของนิทานตลกสมัยกลาง เรื่อง La Farce de Maître
Pathelin มีบทอ่านประกอบเป็นเรื่องย่อ และเรื่องราวเกี่ยวกับละครของฝรั่งเศสในยุคกลาง
บทที่ 12 ว่าด้วยผลงานวรรณกรรมคลาสสิกของฝรั่งเศสในศตวรรษที่ 17 โดยทั่ว ๆ ไป
และการปรับปรุงภาษาฝรั่งเศสของ Malherbe มีบทอ่านประกอบเกี่ยวกับที่มาของนิทาน,
นิทานของ La Fontaine ตัวละครในนิทานและคติที่ได้จากนิทานของเขา พร้อมทั้ง

ตัวอย่างนิทานเรื่อง *La Grenouille qui se veut faire aussi grosse que le boeuf* และเรื่อง *La Poule aux oeufs d'or* ส่วนที่ 13 เป็นฉากหนึ่งของบทละครเรื่อง *Le Cid* ของ *Corneille* มีท่อนประกอบว่าด้วยละครคลาสสิก, กฎทั้งสามของบทละครประเภทโศกนาฏกรรม และเรื่องย่อของ *Le Cid* ตลอดจนถึงมาและความคิดของผู้ประพันธ์ที่แสดงออกในบทละครเรื่องนี้ บทที่ 14 เป็นฉากหนึ่งในบทละครเรื่อง *L'Avare* ของ *โมลิเยร์ (Molière)* ตอน อาริปาทังเชิญแขกมารับประทานอาหารเย็น มีท่อนประกอบเป็นเรื่องย่อของ *L'Avare* ที่ประวัติของ *โมลิเยร์*, ผลงานของเขาและคุณค่า, เรื่องย่อของบทละครเรื่อง *Les Précieuses Ridicules* บทที่ 15 ว่าด้วยงาน *Les Pensées* ของ *ปาสกาล (Pascal)* มีท่อนประกอบเกี่ยวกับชีวประวัติของ *ปาสกาล* และ *บอซซ์เซต์* กับงานที่เป็นคำเทศน์งานศพ มีตัวอย่างตัดตอนมาจาก *Sermon pour le jour de Pâques*

แบบทุกบทมีคำอธิบายศัพท์ในท่อนประกอบ

ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. *Civilisation II.*

กรุงเทพมหานคร : พิกัดการพิมพ์. 2519.

หนังสือเล่มนี้ให้ประกอบการสอนรายวิชา *Civilisation II* ซึ่งมีเนื้อหาต่อจาก *Civilisation I* เนื้อหาเริ่มตั้งแต่ศตวรรษที่ 18 จนถึงสิ้นสุดสาธารณรัฐที่สอง ส่วนที่เกี่ยวกับภาษาและวรรณคดีคือ บทที่ 1 ว่าด้วย *Esprit des Lois* ของ *มงแต็ชกีเออ (Montesquieu)* ตอนการเป็นทาสของคนผิวดำ มีท่อนประกอบเกี่ยวกับปรัชญาเมธีในศตวรรษที่ 18, ชีวประวัติของ *มงแต็ชกีเออ* และผลงานของเขา บทที่ 3 เป็นบทคัดตอนมาจาก *Traité sur la tolérance* ของ *วอลแตร์ (Voltaire)* มีท่อนประกอบเป็นชีวประวัติของ *วอลแตร์* และผลงานรวมทั้งความคิดที่แสดงออกในผลงาน บทที่ 4 เป็นบทคัดตอนมาจาก *Discours sur l'Origine de l'Inégalité Sociale* ของ *รุสโซ (Rousseau)* มีท่อนประกอบเป็นชีวประวัติของ *รุสโซ* และแนวคิดสำคัญ ๆ ของเขา บทที่ 6 เป็นโคลงของ *องเดร เชนิเย (André Chénier)* ชื่อ *Comme un dernier rayon* มีท่อนประกอบเกี่ยวกับวรรณกรรมในยุคปฏิวัติใหญ่ของฝรั่งเศส, ประวัติ

ของเซนีเย และแรงบันดาลใจของเขา บทที่ 7 เป็นบทคัดตอนมาจากนวนิยายเรื่อง René ของซาโตบริยองต์ (Chateaubriand) มีบทประกอบเกี่ยวกับวรรณกรรมใน ค.ศ. 1800-1815. ประวัติของมาดาม เดอ สตาล (Madame de Staël), ซาโตบริยองต์, วรรณกรรมแนวโรแมนติก, ที่มาและประวัติของวรรณกรรมแนวนี้ บทที่ 8 เป็นบทคัดตอนมาจาก Mémoires d'Outre-Tombe ของซาโตบริยองต์เกี่ยวกับสงครามที่วอเตอร์ลู บทที่ 9 เป็นบทคัดตอนมาจาก Exposition universelle de 1855 ของ Baudelaire บทที่ 10 เป็นโคลงของมูซเซต์ (Mausset) ชื่อ La Nuit de Mai มีบทอ่านประกอบเป็นประวัติและผลงานของมูซเซต์ บทที่ 11 เป็นบทคัดตอนมาจากนวนิยายเรื่อง L'Education sentimentale ของ Flaubert กล่าวถึงเหตุการณ์ในวันที่ 23 และ 24 กุมภาพันธ์ 1858 บทที่ 12 เป็นโคลงชื่อ Le Manteau impérial ของ Victor Hugo

แทบทุกบทมีคำอธิบายศัพท์ในบทอ่านประกอบ

รัตนารักษ์ ธรานุรักษ์. "นักเขียนนวนิยายวิจารณ์สังคมฝรั่งเศสต้นศตวรรษที่ 20. อ็องเดร ซิด และ อ็องรี เดอ มงแตร์ลอง." กรุงเทพมหานคร : สรรสร้างสรรคิวิชาการ, 2527.

หนังสือเล่มนี้ใช้ประกอบการสอนวิชานวนิยายฝรั่งเศสศตวรรษที่ 20 มีเนื้อหาแบ่งเป็น 2 ภาค ภาคแรกเกี่ยวกับอองเดร ซิด (André Gide) และภาคที่สองเกี่ยวกับ อองรี เดอ มงแตร์ลอง (Henri de Montherlant) ทั้งนี้มิได้เป็นการเปรียบเทียบนักเขียนทั้งสองคนด้วยกัน หากเป็นการศึกษาแยกเป็นคน ๆ ไป ทว่าแบ่งหัวข้อในการศึกษาค้นคว้าคล้ายคลึงกัน กล่าวคือในภาคที่เกี่ยวกับอองเดร ซิด นั้นเริ่มตั้งแต่กำเนิดความคิดวิจารณ์สังคมของซิด, การวิจารณ์แนวปฏิบัติของครอบครัวชนชั้นกลางในนวนิยาย, ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาสังคมครอบครัวชนชั้นกลางใน Les Nourritures Terrestres (อาหารทางโลก), การวิจารณ์สังคมชนชั้นกลางฝรั่งเศส และความพยายามในการแสวงหา "อึดตา" ของซิด ส่วนในภาคที่เกี่ยวกับอองรี เดอ มงแตร์ลอง ก็เริ่มด้วยการศึกษากำเนิดความคิดวิจารณ์สังคมของมงแตร์ลอง, การวิจารณ์แนวปฏิบัติของครอบครัวชนชั้นกลางในนวนิยาย,

การวิจารณ์สังคมชนชั้นกลางฝรั่งเศส, บททางมุ่งสู่สังคมอุดมคติของมงแตร์ลอง และการฆ่าตัวตายของมงแตร์ลอง

ผู้เขียนชี้ให้เห็นในบทที่ 1 ว่ากำเนิดความคิดวิจารณ์สังคมขององแตร์ ชิด นั้น เกี่ยวพันอย่างแนบแน่นกับชีวิตส่วนตัวของเขา โดยเฉพาะอิทธิพลของแม่และการอบรมเลี้ยงดู ตามค่านิยมโปรเตสแตนต์ในวัยเด็ก นอกจากนี้ผู้อ่านยังจะได้ทราบถึงสาเหตุความวิปริตทางเพศและวิวัฒนาการนวนิยายของชิดในบทที่ ๒ ส่วนบทที่ ๓ นั้นแสดงให้เห็นว่าชีวิตวิจารณ์ การอบรมในครอบครัวชนชั้นกลางตั้งแต่ลักษณะนิสัยของพ่อแม่, การอบรมบุตร, ศีลธรรม และศาสนาตามความเชื่อของชนชั้นกลางว่าก่อให้เกิดปัญหาแก่เยาวชนอย่างไร ซึ่งผู้อ่านจะ ทราบข้อเสนอนี้ในการแก้ปัญหาลำดับในบทที่ 3 คือ บังคับนิยม, การแสวงหาความสุข, การมีศรัทธาในศาสนาที่แตกต่างไปจากเดิม และความรักในระหว่างเพศเดียวกันโดยศึกษา จากนวนิยายเรื่อง อาหารทางโลก เป็นหลัก และได้สรุปถึงอิทธิพลของชีวิตที่มีต่อคนหนุ่มสาว ในตอนท้ายบทด้วย ส่วนในบทที่ 4 นั้นเป็นการวิจารณ์สังคมชนชั้นกลางฝรั่งเศสในระดับชาติ มิใช่จำกัดอยู่แต่ในครอบครัวดังในระยะต้น ชิดหันมาวิจารณ์ความอยุติธรรมในการพิจารณา พิพากษาคดี, ลัทธิล่าอาณานิคมของฝรั่งเศส และระบบทุนนิยม ผู้อ่านจะได้ทราบพัฒนาการ ความคิดทางการเมืองของชิดจากความเลื่อมใสในลัทธิสังคมนิยมของรัสเซีย การเข้าสู่พรรค คอมมิวนิสต์มาจนถึงการไม่เห็นด้วยกับลัทธินี้ในที่สุด ในขณะที่เกี่ยวข้องก็จะได้ทราบถึงความคิด ของเขาเกี่ยวกับการสร้างงานวรรณกรรมด้วย สำหรับบทสุดท้ายเป็นการศึกษาว่าชิดแสวงหา ตนเองหรือ "อัตตา" จากการรักร่วมเพศ หลังจากจบบทที่ 5 แล้วผู้เขียนให้ประวัติโดยย่อ ของชิดโดยเรียงตามลำดับเวลาเป็นปี ๆ ไป ค่อยด้วยบรรณานุกรมหนังสือที่ใช้ศึกษาเกี่ยวกับ ชิด โดยผู้เขียนได้ให้สาระสังเขปของงานวิจารณ์แต่ละเล่มด้วย จบลงด้วยเรื่องย่อของ นวนิยายของชิดที่นำมาศึกษา ได้แก่เรื่อง Les Cahiers et les Poésies d'André Walter, Les Nourritures Terrestres, L'Immoraliste, La Porte Etroite, Corydon, Les Caves du Vatican, La Symphonie Pastorale, Si le grain ne meurt และ Les Faux-Monnayeurs

ในภาคที่เกี่ยวกับมงแตร์ลองนั้น บทแรกแสดงว่าชีวิตวัยเด็กในครอบครัวและโดยเฉพาะในโรงเรียนแซงต์-ครัวมีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมลักษณะนิสัยตลอดจนวิธีการเขียน การ

สร้างสรรค์งานและการดำเนินชีวิตของมงแตร์ลองโดยตลอด ในบทต่อมาเป็นการวิจารณ์แนวปฏิบัติของครอบครัวชนชั้นกลางซึ่งเป็นไปในแนวเดียวกับซิด คือวิจารณ์การอบรมในครอบครัวและความเชื่อในศาสนาของชนชั้นกลาง ต่อด้วยการวิจารณ์สังคมชนชั้นกลางฝรั่งเศสในบทที่ 3 ในแง่ความอยุติธรรมของสังคมต่อผู้ตกทุกข์ได้ยากและการล่าอาณานิคม ในขณะที่เดียวกันผู้อ่านก็จะได้ทราบถึงความชมชอบของมงแตร์ลองที่มีต่อลัทธิสังคมนิยมและการกีฬา เพราะเป็นวิธีการที่จะทำให้สังคมไม่มีการแบ่งชนชั้นและมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ตอนท้ายของบทที่ 3 ผู้อ่านจะได้ทราบถึงความคิดเกี่ยวกับการสร้างงานวรรณกรรมของเขาด้วย สำหรับบทที่ 4 เป็นการเสนอทางที่จะไปสู่สังคมในอุดมคติของมงแตร์ลอง อันได้แก่ การสงคราม, การกีฬา, การสู่วิว เพราะสิ่งเหล่านี้ทำให้มนุษย์สามารถบรรลุถึงเสรีภาพและอนันตภาพที่เขาใฝ่ฝันและสิ่งสำคัญอีกสิ่งหนึ่งที่จะขาดเสียมิได้ก็คือการแสวงหาความสุขในเชิงราคา แต่ในที่สุดมงแตร์ลองก็กลับมามีทัศนคติแบบอสังคมนิยมที่เน้นถึงการไตร่ตรองอย่างรอบคอบของความ เป็นจริงและความมีเหตุมีผล เห็นคุณค่าของชีวิตที่ราบเรียบ อย่างไรก็ตามมงแตร์ลองก็จบชีวิตลงด้วยการฆ่าตัวตาย ผู้เขียนจึงได้วิเคราะห์การฆ่าตัวตายของเขาไว้ในบทสุดท้ายแสดงทัศนคติของเขามีสู่ความตาย กล่าวคือ จากความคิดที่ว่า การฆ่าตัวตายเป็นรูปแบบหนึ่งของการแสวงหาเสรีภาพ กลายมาเป็นฆ่าตัวตายเพราะความกลัวที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไป

ภาคที่สองจบลงเช่นเดียวกับภาคแรก คือมีประวัติชีวิตโดยย่อของมงแตร์ลอง เรียงตามลำดับเป็นปี ๆ ต่อด้วยบรรณานุกรมและสาระสังเขปของงานวิจารณ์ ท้ายสุดเป็นเรื่องย่อของนวนิยายที่นำมาใช้ในการศึกษาได้แก่ เรื่อง Le Songe, Les Olympiques, Les Célibataires, Les Jeunes Filles, Le Chaos et la Nuit, La Rose de Sable, Les Garçons และ Un Assassin est mon maître

ส่งศรี ศรีจันทร์พันธ์. "วรรณกรรมฝรั่งเศสแนวสัญลักษณ์นิยม French Literature
: Symbolism, Le Symbolisme." กรุงเทพมหานคร
: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ไม้ระบุรีทีพิมพ์ (อัครสำเนา).

หนังสือเล่มนี้ใช้ประกอบการสอน ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

มีเนื้อหาน่าสนใจเป็น 3 ตอนใหญ่ ๆ ตอนที่ 1 เป็นบทนำกล่าวถึงกรีกกลุ่มปาร์นาซเซีย ซึ่งเป็
ต้นเค้าและที่มาของกรีกกลุ่มสัญลักษณ์นิยม มีการศึกษาหลักในการเสนอผลงานของกรีกกลุ่มนี้
ที่มาและบทบาทของวารสาร Le Parnasse contemporain ซึ่งเป็นวารสารรวบรวมกวี-
นิพนธ์ของกรีกกลุ่มปาร์นาซเซีย และมีกรีกกลุ่มสัญลักษณ์นิยมร่วมผลิตงานด้วย หลังจากนั้น
เป็นการกล่าวถึง Leconte de Lisle ผู้ได้รับการยกย่องว่าเป็นปรมาจารย์ของกรีกกลุ่ม
ปาร์นาซเซีย ผู้เขียนได้ให้ประวัติและผลงานของเขาทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ตอนที่ 2 เป็นการกล่าวถึงวรรณกรรมแนวสัญลักษณ์นิยม โดยได้ศึกษาประวัติ
ความเคลื่อนไหวของแนววรรณกรรมแนวนี้ตั้งแต่ต้น หลักสำคัญในการสร้างงานประพันธ์
และกวีผู้เป็นตัวแทนของวรรณกรรมแนวนี้ คือ โบคแลร์ Baudelaire, Verlaine,
Rimbaud และ Mallarmé โดยกล่าวถึงประวัติ อิทธิพลที่มีต่อผลงาน และการ
วิเคราะห์ผลงานที่มีชื่อเสียงของกวีทั้งสี่อย่างละเอียด ในส่วนที่เกี่ยวกับกวีแต่ละคนมีทั้งที่
เป็นภาคภาษาไทยและภาษาฝรั่งเศสสลับกันไป แต่ในส่วนที่เป็นการวิเคราะห์ผลงานนั้นส่วน
ใหญ่เป็นภาษาฝรั่งเศสมีแทรกภาษาไทยบ้างในส่วนของ Baudelaire ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ
ใจความหมายของศัพท์ที่ใช้ในการวิเคราะห์เสียก่อนนั่นเอง ผู้เขียนจึงให้คำแปลศัพท์เหล่านี้
ไว้เช่น

niveau morphologique	ผู้เขียนให้คำแปลไว้ว่า	การศึกษาด้านการใช้คำ
niveau syntaxique	" "	การศึกษาไวยากรณ์ที่ว่า ด้วยความสัมพันธ์ระหว่าง ถ้อยคำในประโยค
niveau sémantique	" "	การศึกษาด้านความหมาย
substantifs abstraits	" "	ศัพท์ที่เป็นนามธรรม
alliances de mots	" "	การผสมผสานของคำ

หรือให้คำอธิบายของคำว่า sonnet, quatrain, tercet, rime masculine, rime féminine แม้กระทั่งคำศัพท์ในบทกวีก็ได้ให้ความหมายไว้หมดเช่น คำศัพท์ในบทกวีชื่อ Recueillement เป็นต้น ซึ่งการวิเคราะห์ผลงานของกวีสามคนหลังมีคำอธิบายคำประเภทต่าง ๆ ดังนี้เป็นภาษาไทยไว้

ในการวิเคราะห์บทกวีของกวีแต่ละคน ผู้เขียนได้ตั้งคำถามเป็นข้อ ๆ เป็นการชี้แนะแก่ผู้อ่านไปในตัว

ตอนที่ 3 เป็นบทสรุป เป็นการสรุปความอย่างสั้น ๆ บางครั้งสรุปเป็นข้อ ๆ เกี่ยวกับกวีเอกทั้ง 5 ที่ได้กล่าวมาตั้งแต่ต้น แบ่งเป็นส่วนใหญ่ ๆ ได้สองส่วนคือ ส่วนที่เกี่ยวกับประวัติชีวิตและส่วนที่เกี่ยวกับผลงาน ตอนที่ 3 นี้เป็นภาษาฝรั่งเศสทั้งหมด

สาทร ชิตานนท์. "Le Rouge et le Noir : analyse." กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ไบรอนปีที่พิมพ์ (อัครสาเนา).

หนังสือเล่มนี้ใช้เป็นหนังสืออ่านสำหรับวิชา การอ่านวรรณคดี 2 สำหรับนักศึกษาวิชาเอกภาษาฝรั่งเศสระดับปีที่ 3 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เนื้อหาเป็นภาษาฝรั่งเศสแบ่งออกเป็นส่วนตัว ส่วนที่เกี่ยวกับค่านิยมและส่วนที่เกี่ยวกับตัวละคร

ส่วนตัว คือ ส่วนที่ผู้เขียนกล่าวถึงประวัติชีวิตของสเตงดาล (Stendhal), เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ สังคม และทางการเมืองในยุคนั้น, เหตุการณ์ในช่วงฟื้นฟูอำนาจจักรวรรดิ (la Restauration) ตามลำดับปี, ลักษณะของพรรคการเมือง, บทบาทของหนังสือพิมพ์, บทบาทของนโปเลียน อิทธิพลของรุซโซ และหนังสือต่าง ๆ ที่มีต่อสเตงดาล

ส่วนที่เกี่ยวกับค่านิยม ผู้อ่านจะได้ทราบตั้งแต่ความหมายของชื่อเรื่องที่เป็นสัญลักษณ์ ลักษณะของนวนิยายเรื่องนี้ซึ่งเป็นทั้งนวนิยายที่สะท้อนสังคม (le roman de moeurs) นวนิยายที่สะท้อนผู้ประพันธ์ (le roman personnel) และนวนิยายปฏิวัติ (le roman révolutionnaire)

ในส่วนที่เกี่ยวกับตัวละคร มีการสรุปตัวละครทั้งตัวเอกและตัวรอง โดยทำเป็นตารางแสดงอย่างย่อ ๆ ว่าแต่ละคนเป็นใคร ต้องการอะไร และมีการกระทำสำคัญ ๆ อะไรบ้าง หลังจากนั้นเป็นการวิเคราะห์ตัวละครสำคัญในแง่จิตวิทยา โดยเริ่มจากตัวละครฝ่ายหญิงสองตัวก่อน คือ มาตาม เดอ เรนนาต (Madame de Rênal) และ มาทิลด์ เดอ ลาโมล (Mathilde de la Môle) และ ตัวสุดท้ายคือ จูเลียง ซอแรล (Julien Sorel) ตัวเอกของนวนิยายเรื่องนี้

ตอนท้ายของหนังสือมีบทคัดคำวิจารณ์ที่มีต่อนวนิยายเรื่องนี้ ได้แก่ คำวิจารณ์ของ บัลซัค, โพลเมอร์, แซงต์-เบ็ฟ, แคน, โซลา, นิซเซ และ บลูม แห่งศตวรรษที่ 19 รัว และ มาร์ติส แห่งศตวรรษที่ 20 ซึ่งบทหลังนี้เป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสงคราม โดยเฉพาะ และปิดท้ายด้วยการยกข้อความจากนวนิยายที่ให้ข้อคิดแก่ผู้อ่าน

สิทธิา ทัศนิกกุล. "วรรณคดีฝรั่งเศส." กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.

เนื้อหาสาระของหนังสือเล่มนี้ครอบคลุมตั้งแต่วรรณคดีฝรั่งเศสสมัยกลางจนถึงวรรณคดีฝรั่งเศสปัจจุบัน โดยแบ่งออกเป็น 6 ตอน 24 บท มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 มีเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณคดีฝรั่งเศสสมัยกลาง แบ่งออกเป็น 4 บท เรียงตามลำดับดังนี้คือ บ่อเกิดของวรรณคดีฝรั่งเศส, วรรณกรรมฝรั่งเศสในคริสต์ศตวรรษที่ 12 และ 13, และวรรณคดีฝรั่งเศสในคริสต์ศตวรรษที่ 14 และ 15

ตอนที่ 2 ว่าด้วยวรรณคดีฝรั่งเศสสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยา เริ่มต้นด้วยบทที่ 5 สมัยแห่งการเกิดใหม่ (ค.ศ. 1511-1590) ตามมาด้วย บทที่ 6 กวีสำคัญในสมัยเริ่มต้นแห่งยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา, บทที่ 7 กวีสำคัญในสมัยที่ 2 แห่งยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา และบทที่ 8 มงแตญและกวีที่สำคัญอื่น ๆ ในสมัยที่ 3 แห่งยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา

ตอนที่ 3 มีเนื้อหาครอบคลุมวรรณคดีฝรั่งเศสสมัยศตวรรษที่ 17 คือสมัยของนิยายรักและบารอค, กวีนิพนธ์จากวงสังสรรค์วรรณกรรม และนักเขียนแห่งยุคคลาสสิก

ตอนที่ 4 เป็นยุคถัดมาคือวรรณคดีฝรั่งเศสศตวรรษที่ 18 มีสองบทคือ สมัยแห่งการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่และวรรณคดีแห่งปรัชญาวรรณคดีแห่งสมองกับหัวใจ

ตอนที่ 5 ว่าด้วยวรรณคดีฝรั่งเศสสมัยศตวรรษที่ 19 มีเนื้อหาหลายบทเริ่มจากบทที่ 14 ศตวรรษแห่งความทันสมัย, บทที่ 15 ลักษณะทั่วไปของวรรณคดีฝรั่งเศสศตวรรษที่ 19, บทที่ 16 จากศตวรรษแห่งปรัชญาสู่ศตวรรษแห่งโรมองติก ค.ศ. 1810-1820, บทที่ 17 ความคิดแนวโรมองติก ค.ศ. 1820-1850, บทที่ 18 ยุคแห่งสำนึกนิยม ค.ศ. 1850-1880, บทที่ 19 วรรณกรรมฝรั่งเศสในแนวสัญลักษณ์นิยมและอุดมคตินิยม และบทที่ 20 การวิจารณ์วรรณคดี วรรณคดีเปรียบเทียบ และประวัติวรรณคดี

ตอนที่ 6 อันเป็นตอนสุดท้าย คือวรรณคดีฝรั่งเศสสมัยศตวรรษที่ 20 มี 4 บทด้วยกันคือ ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ และลักษณะทั่วไปของวรรณคดีฝรั่งเศส, วรรณกรรมฝรั่งเศสก่อนสงคราม ค.ศ. 1900-1914, วรรณกรรมฝรั่งเศสระหว่างช่วงว่างสงคราม ค.ศ. 1918-1939, และวรรณคดีฝรั่งเศสระหว่าง ค.ศ. 1940 จนถึงปัจจุบัน

เนื่องจากมีเนื้อหาครอบคลุมหลายศตวรรษ แต่ละตอนแต่ละบทจึงมีหัวข้อย่อยแยกออกไปอีกมากมาย ผู้อ่านจะได้รู้จักวรรณกรรมในแง่ประวัติ เพราะผู้เขียนได้ให้ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ของแต่ละยุคแต่ละสมัย ตลอดไปจนถึงสภาพสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของยุคนั้น ๆ ด้วย เช่น เมื่อกล่าวถึงวรรณคดีฝรั่งเศสสมัยกลาง ผู้แต่งก็จะปูพื้นให้ผู้อ่านตั้งแต่ความเจริญของกรีกและโรมันโบราณ, ประเทศฝรั่งเศสในสมัยกลาง, ลักษณะสังคมฝรั่งเศสในสมัยกลาง, วรรณกรรมกรีกโรมันโบราณที่มีอิทธิพลต่อวรรณกรรมฝรั่งเศส, กำเนิดภาษาฝรั่งเศส ดังนี้ เป็นต้น หรือเมื่อกล่าวถึงวรรณคดีฝรั่งเศสสมัยศตวรรษที่ 19 ผู้อ่านก็จะได้ทราบถึงความเปลี่ยนแปลงในระบบการเมืองการปกครอง, ความเปลี่ยนแปลงในระบบชีวิตสังคม, ความเปลี่ยนแปลงในระบบเศรษฐกิจ, ความเปลี่ยนแปลงในวงการการศึกษา, สาธารณรัฐที่ 1, ระบบจักรพรรดิของนโปเลียน โบนาปาร์ต

ในแง่วรรณกรรม ผู้เขียนจะกล่าวถึงวรรณกรรมทั้งในลักษณะทั่วไปและในลักษณะผลงานแต่ละชิ้น เช่น เมื่อกล่าวถึงวรรณกรรมแบบโรมองติก ผู้อ่านก็จะได้ทราบถึงลักษณะทั่วไปของความคิดแนวโรมองติก, ลักษณะของกวีนิพนธ์โรมองติก, ลักษณะของนาวิยายโรมองติก, ลักษณะของการวิจารณ์โรมองติก, สุนทรียภาพของวรรณกรรมโรมองติก เป็นต้น เมื่อกล่าวถึงนักเขียนแต่ละคนและผลงานของเขา ผู้เขียนก็จะให้ประวัติชีวิตของนักเขียนโดยสังเขป สรุปผลงานและแนวทางการเขียน และยกตัวอย่างผลงานอื่นที่สำคัญ โดยคัดตอนมาและมีบท

แปลที่ผู้เขียนแปลเองควบคู่กันไปด้วย งานบางชิ้นผู้เขียนอาจจะให้เนื้อเรื่องย่อไว้ก่อน ตามมาด้วยบทคัดตอนจากวรรณกรรม, ให้ความเดิมและคำแปล แต่ผลงานบางชิ้นอาจจะเริ่มต้นด้วยบทคัดตอนจากวรรณกรรม, ให้ความเดิม, คำแปล และปิดท้ายด้วยเนื้อเรื่องย่อ ถ้าเป็นกวีนิพนธ์จะไม่มีเนื้อเรื่องย่อ บางชิ้นที่มีศัพท์ยาก ผู้เขียนจะให้คำอธิบายศัพท์ บางครั้งคำอธิบายศัพท์นี้เป็นภาษาฝรั่งเศส เช่นในผลงานเรื่อง Zadig ของ Voltaire บางครั้งเป็นภาษาไทย เช่นในผลงานเพลงชาติฝรั่งเศสของ Rouget de Lisle ทว่าผู้เขียนมิได้ทำงานของนักเขียนทุกคนกล่าวถึงอย่างละเอียดในลักษณะนี้เสมอไป นักเขียนบางคนมีแต่เพียงประวัติสั้น ๆ เช่น Mallarmé และตัวอย่าบทกวีนิพนธ์เพียงหนึ่งประโยคพร้อมคำแปล ยิ่งถ้าเป็นนักเขียนในศตวรรษที่ 20 ด้วยแล้ว บางทีมีแต่ประวัติอย่างเดียวเท่านั้น เช่น Marcel Proust บางทีมีแต่เพียงประวัติและเนื้อเรื่องย่อ เช่น ประวัติชีวิตของ Jean-Paul Sartre และเรื่องย่อของบทละครเรื่อง Huis Clos, ประวัติชีวิตของ Camus และเรื่องย่อของนวนิยายเรื่อง L'Etranger นักเขียนใหญ่มางคนปรากฏแต่เพียงชื่อ เช่น André Breton ชื่อของเขาปรากฏอยู่ในหัวข้อวรรณกรรมทันสมัย โดยไม่มีรายละเอียดส่วนตัวใด ๆ

เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้ขบถต่อการวิจารณ์แนวใหม่ งานประเภทละครจบลงที่ ชาร์ตร์ งานประเภตนวนิยายจบลงที่กาฟูส และงานด้านกวีนิพนธ์จบลงที่ Saint-John Perse มีไฉ่กล่าวถึงนุโวโรมอง (Le Nouveau Roman) หรือนักเขียนร่วมสมัย

สุคนธ์ มัทสไพบูลย์. "ลามาร์ติน ชีวิตและผลงาน." นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ไม่ระบุปีที่พิมพ์ (อ้างว่าเนา).

หนังสือเล่มนี้เป็นการรวมบทความชุด "ชีวิตและผลงานของ ลามาร์ติน" ที่ออกอากาศในรายการวรรณกรรมวิจารณ์ ทางสถานีวิทยุศึกษา รวม 4 ครั้งด้วยกัน คือ วันที่ 3, 10, 17 และ 24 กุมภาพันธ์ 2524 และผู้แต่งได้นำมารวบรวมใหม่ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เมื่ออยู่ในรูปหนังสือเนื้อหาแบ่งออกเป็น 4 บท บทแรกว่าด้วยชีวิตตั้งแต่แรกเกิด ช่วงชีวิตในวัยเด็ก การสร้างงานกวีนิพนธ์ และชีวิตทางการเมือง ผู้แต่งให้รายละเอียดเกี่ยวกับความคิดและบทบาททางการเมืองของลามาร์ตินไว้อย่างน่าสนใจ บทที่ 2 ว่าด้วย

ผลงานด้านกวีนิพนธ์ แบ่งออกเป็นสองส่วนใหญ่ ๆ ตามผลงานสำคัญสองชิ้นคือ ส่วนแรก กล่าวถึงผลงานชื่อ Les Méditations Postiques ซึ่งประกอบด้วยบทกวีทั้งหมด 24 บท ผู้แต่งได้ยกมาเป็นตัวอย่างประกอบเพียง 2 บทคือ Le Lac และ L'Isolement โดยยกคำบทกวีที่เป็นภาษาฝรั่งเศสก่อนแล้วอธิบายแต่ละบท ความหมาย และความคิดที่ลามาร์ตินต้องการแสดงออกเฉพาะบทที่ชื่อ L'Isolement นั้น ในคำอธิบายตอนท้ายผู้แต่งได้สรุปว่าเป็นบทกวีที่เป็นแบบฉบับของกวีโรมองติคโดยแท้ ด้วยลักษณะ 4 ประการคือ มีการบรรยายธรรมชาติที่ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์เส้าร่วมกับกวี, กล่าวถึงความเหงาที่ได้อยู่ตามลำพัง, กล่าวถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับศาสนาและกล่าวถึงความตาย ส่วนที่สองเป็นการศึกษาผลงานชื่อ Les Recueils Poétiques โดยยกบทกวีที่ชื่อ A.M. Félix Guillemardet มาเป็นตัวอย่างให้เห็นชัดว่ากวีได้เปลี่ยนแนวการแต่งจากลักษณะมุ่งส่วนตัวมาเป็นเพื่อสังคม

บทที่ 3 เป็นการวิเคราะห์รูปแบบและลีลาการเขียนกวีนิพนธ์ของ ลามาร์ติน โดยให้น้ำหนักกับสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏในบทกวี และบทสรุปท้ายคือ บทสรุปลักษณะทางด้านกวีนิพนธ์ของลามาร์ติน ซึ่งมีลักษณะเด่น 3 ประการคือ ลักษณะทางด้านแสดงความรู้สึกส่วนตัว (le lyrisme) ลักษณะทางด้านศาสนา และลักษณะทางด้านการเมือง บทความมีจบลงด้วยการสันนิษฐานว่า การที่ลามาร์ตินเฝ้าครวญถึงความทุกข์ ความลึกลับวังวนอยู่เกือบตลอดเวลาอันอาจเป็นเพราะอยู่ในแวดล้อมของพี่น้องผู้หญิงหลาย ๆ คนก็เป็นได้แต่ลักษณะเช่นนี้ก็มีส่วนทำให้เขาเป็นกวีมีชื่อคนหนึ่งของยุคโรมองติค

สุคนธ์ มั่นสัฒญ์. "ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณคดีฝรั่งเศส 1 ยุคกลาง ถึง ศตวรรษที่ 18." นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ไผ่ระบูนีพิมพ์ (อัครสาเนา).

หนังสือเล่มนี้เป็นเอกสารประกอบการสอนวิชา ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณคดีฝรั่งเศส 1 ซึ่งเป็นวิชาบังคับสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรที่เลือกเรียนวิชาภาษาฝรั่งเศสเป็นวิชาเอกและวิชาโท เนื้อหาเป็นภาษาฝรั่งเศสแบ่งออกเป็นสองส่วน ส่วนแรกว่าด้วยวรรณคดีศตวรรษต่าง ๆ ตั้งแต่สมัยกลางจนถึงศตวรรษที่ 18 บทที่ 1 คือ ยุคกลาง กล่าวถึงวิวัฒนาการของภาษาฝรั่งเศส,

งานเขียนชิ้นแรก, มหาากาพย์, วรรณคดีราชสำนัก, วรรณคดีของชนชั้นกลาง, วรรณคดีสิ่งสอน, กวีนิพนธ์และละคร ซึ่งแต่ละประเภทกล่าวถึงอย่างย่อมีชื่อผลงานสำคัญเป็นตัวอย่างเป็นตัวอย่างประกอบ บทที่ 2 คือ ศตวรรษที่ 16 กล่าวถึงยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาที่แท้จริงคืออะไร, อิทธิพลจากประเทศ อิตาลีที่มีต่อการฟื้นฟูศิลปวิทยาในฝรั่งเศส, ความหมายของมนุษยนิยม, มนุษยนิยมกับศาสนา, วรรณกรรมแนวมนุษยนิยม, นักเขียนกลุ่ม *la Pléiade* และแนวความคิดทางวรรณกรรม ของพวกเขา, วรรณกรรมที่กล่าวถึงสงครามศาสนา หลังจากนั้นเป็นการกล่าวถึงนักเขียน สำคัญ ๆ ของศตวรรษที่ 16 ได้แก่ Rabelais, Calvin, Montaigne, Marot, Du Bellay และ Ronsard โดยแนะนำนักเขียนแต่ละคนอย่างสั้น ๆ เช่นเดียวกับแนว ความคิดและผลงานชิ้นสำคัญ บทที่ 3 ว่าด้วยศตวรรษที่ 17 กล่าวถึงลักษณะสำคัญของ ศตวรรษในตอนต้น ก่อนจะให้หน้าทับกับนักเขียนคือ Descartes, Pascal, Corneille ซึ่งถือว่าเป็นนักเขียนใหญ่รุ่นแรก นักเขียนใหญ่รุ่นหลังคือ Molière, Racine, Boileau, La Fontaine ส่วนนักเขียนสำคัญปลายศตวรรษ ผู้เขียนเพียงแต่เอ่ยชื่อถึง เท่านั้นโดยมิได้ให้รายละเอียดอื่นใด บทที่ 4 ว่าด้วยศตวรรษที่ 18 คนดังมทกล่าวถึง ลักษณะโดยทั่วไปของศตวรรษแล้วจึงกล่าวถึงนักเขียนสำคัญ เช่นเดียวกับบทที่ 3 นักเขียน สำคัญได้แก่ Montesquieu, Buffon, Voltaire, Diderot, Rousseau ส่วน นักเขียนคนอื่น ๆ เพียงแต่กล่าวชื่อและให้ชื่อผลงานสำคัญไว้เท่านั้น

ส่วนที่สอง เป็นบทอ่านที่คัดลอกมาจากงานสำคัญ ๆ ของนักเขียนทั้งหมดที่ กล่าวมาแล้ว บทอ่านทุกหมื่นคำอธิบายสั้น ๆ กำกับอยู่ตอนท้าย

สุธาวดี ทนุภักดี. "วรรณคดีฝรั่งเศสสำหรับเด็กและวัยรุ่น *Littérature française pour la jeunesse.*" กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ไน้ระบุนิติพิมพ์ (อัครสาเนา).

หนังสือเล่มนี้เป็นการรวบรวมเอกสารประกอบคำบรรยายกรณวิชา วรรณคดีฝรั่งเศสสำหรับเด็กและวัยรุ่นของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ผู้เขียนได้แถลงจุดมุ่งหมาย ของหนังสือเล่มนี้ไว้ในคำนำว่า เพื่อให้เด็กศึกษามีความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา และ ลักษณะของวรรณกรรมฝรั่งเศสประเภทต่าง ๆ ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นวรรณกรรมที่เหมาะสม

สำหรับเด็ก และเพื่อให้การศึกษาได้มีความรู้เรื่องศัพท์ สำนวน และโครงสร้างของประโยคต่าง ๆ ในภาษาฝรั่งเศสมากขึ้น

เนื้อหาแบ่งออกเป็นสองส่วนใหญ่ ๆ คือส่วนที่เป็นประวัติ และส่วนที่เป็นบทอ่าน ส่วนที่เป็นประวัติมี 9 บท เริ่มด้วยบทที่ 1 เป็นการแบ่งอายุตามความสนใจของเด็ก ซึ่งแบ่งได้เป็น 5 ระยะ ผู้เขียนจะบอกว่าเด็กอายุระยะไหนมีความสนใจต่อสิ่งใดและชอบหนังสือประเภทใด

บทที่ 2 วรรณกรรมที่ดีสำหรับเด็ก (les classiques de la jeunesse) บอกให้ทราบว่าวรรณกรรมที่ดีสำหรับเด็กนั้นควรมีลักษณะอย่างไรในแง่เนื้อหาสาระ, ลักษณะการประพันธ์, ภาพประกอบและสี, และส่วนประกอบย่อยอื่น ๆ คือ ตัวหนังสือ, การเย็บเล่ม, และขนาดของเล่ม หลังจากนั้นผู้เขียนได้ให้รายชื่อหนังสือที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นวรรณกรรมที่ดีสำหรับเด็กของประเทศฝรั่งเศส ซึ่งมีอยู่ 10 รายการด้วยกัน โดยได้บอกระดับอายุของเด็กไว้ท้ายชื่อหนังสือแต่ละเล่มด้วย

ตั้งแต่บทที่ 3 เป็นต้นไปผู้เขียนกล่าวถึงวรรณกรรมแต่ละประเภท โดยให้ความเป็นมาอย่างย่อ ๆ ของวรรณกรรมประเภทนั้น ๆ ลักษณะที่ดีและสิ่งสำคัญ การจัดแบ่งเป็นหมวดหมู่ และจะลงท้ายด้วยการกล่าวถึงนักประพันธ์ผู้เป็นเอกในการแต่งวรรณกรรมประเภทนั้น ๆ โดยการกล่าวถึงประวัติและผลงานของเขา

วรรณกรรมประเภทต่าง ๆ ที่ผู้เขียนกล่าวถึงตั้งแต่บทที่ 3 เป็นต้นไป ได้แก่ วรรณกรรมประเภทร้อยกรอง นักเขียนเอกของวรรณกรรมประเภทนี้คือ Jacques Prévert, นิทาน นักเขียน คือ La Fontaine, Charles Perrault, Alphonse Daudet, Marcel Aymé นวนิยายผจญภัย ผู้ประพันธ์ คือ Saint-Exupéry และ Maurice Herzog นวนิยายตำรวจ นักเขียน คือ Victor Hugo, Georges Simenon, นวนิยายวิทยาศาสตร์ ผู้แต่ง มี Jules Verne, นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ มีนักประพันธ์ คือ Hector Malot และ Stendhal ส่วนบทสุดท้ายว่าด้วย การ์ตูน ซึ่งผู้เขียนได้ให้ประวัติความเป็นมาของการ์ตูนโดยย่อ และเหตุผลที่ว่าเหตุใดเด็กจึงชอบอ่านหนังสือการ์ตูน นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้นำรูปภาพจากการ์ตูนชุด Babar และ Astérix มาลงประกอบด้วย

ส่วนที่เป็นบทอ่านเป็นงานประพันธ์ที่คัดคัดตอนมาจากผลงานของนักประพันธ์เอก
ทั้งหลายที่ได้กล่าวถึงในภาคประวัติ ส่วนใหญ่มีผลงานคนละ 1 ชิ้น มี เพรแวร์ต์ และ
ลา ฟงแตน เท่านั้นที่มีตัวอย่างงานประพันธ์มากกว่า 1 ชิ้น ทั้งนี้คงเป็นเพราะเป็นผลงาน
ประเภทร้อยกรองนั่นเอง

สุวิสา สุมิตร. "ความเหมือนจริงในนวนิยายฝรั่งเศสปลายศตวรรษที่ 19." กรุงเทพ-
มหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ไม้ระบุปีที่พิมพ์ (อัครสำเนาะ).

หนังสือเล่มนี้มีเนื้อหาแบ่งได้เป็นสองภาค ภาคแรกเป็นการปูพื้นให้ผู้อ่านทราบ
ถึงสภาพการณ์ของประเทศฝรั่งเศสในครึ่งหลังคริสต์ศตวรรษที่ 19 ทั้งทางด้านการเมือง,
สังคม, ความคิด ส่วนภาคที่สองว่าด้วยเรื่องนวนิยายโดยเฉพาะ แต่ละภาคยังแบ่งออกเป็น
บท ภาคที่ 1 แบ่งเป็น 2 บท ในบทที่ 1 ผู้เขียนได้ให้ภาพของประเทศฝรั่งเศสภายใต้การ
ปกครองของ Louis Napoléon Bonaparte ทั้งในแง่ประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ และ
สังคม ในแง่ประวัติศาสตร์ ผู้เขียนกล่าวถึงเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ในยุคนั้น ในด้าน
เศรษฐกิจประเทศฝรั่งเศสได้เปลี่ยนโฉมหน้ามาเป็นประเทศอุตสาหกรรมและมีอารยธรรม
แบบชุมชนใหญ่ ซึ่งผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงนี้ ซึ่งมีผลกระทบ
โดยตรงต่อโครงสร้างสังคมและค่านิยมของคนในขณะนั้น ชนชั้นกลางและชนชั้นกรรมกรมี
บทบาทเด่นเหนือชนชั้นสูงและกษัตริ์ และมีชนชั้นใหม่เพิ่มขึ้นในกลุ่มชนชั้นกลางที่เรียกว่าชนชั้น
ผู้มีความสามารถ ค่านิยมของคนหันมาให้ความสำคัญสูงสุดกับเงินตรา สิ่งเหล่านี้ผู้เขียนได้
แสดงให้เห็นเหตุ และผลที่ต่อเนื่องอย่างเป็นขั้นเป็นตอน และได้แยกหัวข้อแยกแห่งความรุ่ง
เรืองและความสนุกสนาน เพื่อวิจารณ์สมญา La Belle Epoque ที่ยุคนั้นได้รับว่าจริงเท็จ
ประการใด

ในบทที่ 2 ผู้เขียนชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของวิทยาศาสตร์ที่แทรกตัวเข้าไป
อย่างลึกซึ้งในวิชาการทุกแขนง ก่อให้เกิดแนวคิดที่เรียกกันว่า le scientisme, la
physiologie, le positivisme นักคิดที่ผู้เขียนกล่าวถึงได้แก่ Auguste
Comte, Joseph Proudhon, Ernest Renan, Hippolyte Taine, Prosper
Lucas และ Claude Bernard ผู้เขียนได้อธิบายแนวคิดหรือทฤษฎีรวมทั้งผลงานของ

นักคิดเหล่านี้ ตลอดจนอิทธิพลของแนวคิดดังกล่าวต่อวรรณคดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อนวนิยายแนวเหมือนธรรมชาติ (naturaliste)

ภาคสอง ว่าด้วยวิวัฒนาการทางด้านนวนิยาย แบ่งเป็น 3 บท บทที่ 1 มีชื่อว่านวนิยายแนวสมจริงและนักประพันธ์เอก ผู้เขียนกล่าวถึงยุคของนวนิยายแนวสมจริง (réaliste) ซึ่งกินเวลาตลอดจักรวรรดิที่สองไปจนถึงระยะแรกของการปกครองระบอบสาธารณรัฐที่สาม ผู้เขียนบรรยายถึงสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่เป็นสาเหตุทำให้คนหันมาหานวนิยายในแนวสมจริงทั้งในด้านของนักเขียนเอง และในด้านของประชาชน ในขณะที่เดียวกันก็ได้กล่าวถึงลักษณะเฉพาะของนวนิยายแนวนี้ด้วย หลังจากนั้นเป็นการกล่าวถึงนักประพันธ์ในแนวสมจริงที่ละคนในแง่แนวคิดและวิธีการในการสร้างผลงานวรรณกรรมของพวกเขา ได้แก่ บัลซัค (Balzac), ชองเฟลอรีย์ (Champfleury), ดูรองตี (Duranty), โฟลแบร์ต (Flaubert), พี่น้องกงกูร์ต (Edmond และ Jules de Goncourt) โดยเน้นที่โฟลแบร์ตและพี่น้องกงกูร์ตเป็นพิเศษ

บทที่ 2 ในภาคที่สองนี้เป็นเสมือนประวัติของนวนิยายแนวเหมือนธรรมชาติ เนื่องจากผู้เขียนกล่าวถึงวิวัฒนาการของนวนิยายแนวนี้ตั้งแต่โซลา (Zola) เริ่มเสนอหลักเกณฑ์ในการผลิตงานวรรณกรรมของเขาในปี ค.ศ. 1865 ซึ่งครั้งนั้นยังมิได้มีการเอ่ยถึงคำว่าแนวเหมือนธรรมชาติแต่อย่างใด, การประกาศตัวตั้งกลุ่มนักเขียนแนวเหมือนธรรมชาติ โดยเฉพาะการออกหนังสือชื่อ Les Soirées de Médan จนกระทั่งถึงการเสื่อมสลายของกลุ่มนี้ และการเสื่อมความนิยมของนักนวนิยายแนวนี้ไปในที่สุด ผู้อ่านจะได้ทราบหลักเกณฑ์ของนักเขียนแนวนี้ซึ่งผู้เขียนได้สรุปกว้าง ๆ ไว้ 5 ข้อด้วยกัน, ความสำเร็จและกระแสนักคิดด้านอย่างรุนแรงจากผู้ที่ไม่ชอบนวนิยายแนวนี้ รวมทั้งผู้ที่เคยนิยมชมชอบแต่ก็กลายมาเป็นผู้ปฏิบัติในภายหลัง

บทที่ 3 อันเป็นบทสุดท้าย กล่าวถึงนักประพันธ์แนวเหมือนธรรมชาติโดยเฉพาะคือ โซลา, กี เดอ โมปัสซังต์ (Guy de Maupassant), อูยชมาน (Joris-Karl Huysmans) และ อัลฟงส์ โดเตห์ (Alphonse Daudet) ผู้เขียนกล่าวถึงชีวิตประวัติของนักประพันธ์แต่ละคนก่อนซึ่งมีรายละเอียดทั้งในแง่ส่วนตัวและผลงาน ก่อนจะกล่าวถึงผลงานสำคัญ ถ้าเป็นผลงานชิ้นสำคัญมากผู้เขียนจะให้เนื้อเรื่องย่อพร้อมกับคำวิเคราะห์

ในบทสรุป ผู้เขียนได้สรุปว่าเราอาจพบ "ความเหมือนจริง" ในงานวรรณกรรมทุกชิ้นของนักประพันธ์ในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 อันอาจถือได้ว่าเป็นเอกภาพของยุค พร้อมทั้งวิจารณ์ความกล้าหาญของโซลาและนักประพันธ์แนวเหมือนธรรมชาติ และเรียกร้องให้เราอ่านวรรณกรรมแนวนี้อย่างใจกว้างและด้วยใจเป็นธรรม

อนงค์นาฏ เมธาคูณวุฒิ. "นวนิยายฝรั่งเศสศตวรรษที่ 20." กรุงเทพมหานคร :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526 (จัดสำเนา).

หนังสือเล่มนี้เป็นเอกสารประกอบการสอนวิชา นวนิยายฝรั่งเศสศตวรรษที่ 20 เป็นการเรียบเรียงจากตำราภาษาต่างประเทศซึ่งผู้เรียบเรียงได้ให้รายชื่อไว้ในบรรณานุกรมท้ายเล่ม เนื้อหาแบ่งสองตอน ๆ ที่ 1 เป็นนวนิยาย ตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 1 จนถึงสงครามโลกครั้งที่ 2 และตอนที่ 2 ว่าด้วยนวนิยายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมาจนจบ *นิวโรมอง* (le Nouveau Roman) ส่วนนักเขียนที่เลือกมาศึกษาเป็นพิเศษ มี 9 คน ซึ่งผู้เรียบเรียงเห็นว่าเป็นตัวเด่นของแนววรรณกรรมที่สำคัญของศตวรรษที่ 20 คือ André Gide, Marcel Proust, Jean-Paul Sartre, Albert Camus ซึ่งอยู่ในเนื้อหาส่วนแรก Boris Vian, Hervé Bazin, Marguerite Duras, Alain Robbe-Grillet, Michel Butor อยู่ในเนื้อหาส่วนที่สอง รูปแบบการนำเสนอให้นักเขียนแต่ละคนมีดังนี้คือ ส่วนแรกให้ประวัติของนักเขียนเพื่อผู้อ่านจะได้พิจารณาถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตของนักเขียนที่เกี่ยวกับผลงานของเขา อันจะเป็นการช่วยให้เข้าใจดีขึ้นถึงแรงบันดาลใจ, อิทธิพล, ที่มาในการสร้างสรรค์สร้างงาน ส่วนที่สองเป็นข้อสังเกตเกี่ยวกับนวนิยายเรื่องเอกของนักเขียนแต่ละคนว่ามีจุดเด่นที่น่าสนใจอย่างไรบ้าง ส่วนที่สามเป็นตัวอย่งนวนิยายที่คัดมาเฉพาะตอนที่เกี่ยวข้องกับข้อสังเกตในส่วนที่สอง

เพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นภาพพจน์ของงานวรรณกรรมในศตวรรษที่ 20 และเข้าใจผลงานของนักเขียนที่ยกมาศึกษาได้ดียิ่งขึ้น ผู้เรียบเรียงจึงได้ให้บทวิจารณ์แนววรรณกรรมในแต่ละช่วง ได้แก่ สภาพการณ์ทางวรรณกรรมหลังสงครามโลกครั้งที่ 1, สภาพการณ์ทางวรรณกรรมหลังสงครามโลกครั้งที่ 2, นวนิยายแนวเหมือนจริงแบบใหม่ (le nouveau réalisme) และ *นิวโรมอง*

อรพินท์ ชาตรุประมัย. "Athalie." นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ไม่ระบุปีที่พิมพ์
(อัครสำเนา).

เอกสารนี้ใช้ประกอบการสอนวิชา Théâtre français เป็นบทละครเรื่อง Athalie ทั้งเล่ม มีคำบรรยายวิเคราะห์บทละครในตอนต้น เริ่มตั้งแต่ชีวิตของผู้แต่งคือ Jean Racine ลักษณะสำคัญของผลงานโดยทั่วไปของเขา ลักษณะของละครประเภทโศกนาฏกรรมสมัยศตวรรษที่ 17 ของฝรั่งเศสโดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎเกณฑ์ที่เคร่งครัดต่าง ๆ หลังจากนั้นก็จึงเป็นการแนะนำบทละคร ผู้อ่านจะได้ทราบถึงแนวคิดทางศาสนาที่เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับเข้าใจบทละครเรื่องนี้ รวมทั้งเหตุการณ์ในคัมภีร์ไบเบิลอันเป็นที่มาของเนื้อเรื่อง นอกจากนี้ยังมีแผนภูมิแสดงการสืบสันตติวงศ์ของบรรดากษัตริย์ในเรื่อง และแผนที่ของดินแดนอันเป็นที่เกิดเรื่อง สำหรับตัวละครมีการแบ่งแยกให้เห็นชัดเจนว่าใครอยู่ฝ่ายดี ใครอยู่ฝ่ายตรงข้าม และท้ายสุดเป็นแผนผังแสดงการกระทำของตัวละคร

ในส่วนที่เป็นบทอ่านนั้น ท้ายฉากแทบทุกฉากมีคำอธิบายศัพท์และมีการบ้านให้นักศึกษาได้ตอบคำถามทั้งในแง่ทฤษฎีทางการละครและเนื้อเรื่อง

อรพินท์ ชาตรุประมัย. "Boule de Suif." นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร,
ไม่ระบุปีที่พิมพ์ (อัครสำเนา).

เอกสารประกอบการสอนนี้เป็นคู่มือประกอบการอ่านนวนิยายเรื่อง Boule de Suif ของ กิ เดอ โมปซองต์ (Guy de Maupassant) ซึ่งเป็นหนังสืออ่านนอกเวลาประกอบการศึกษารายวิชา ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณคดีฝรั่งเศส ผู้เขียนเริ่มด้วยการกล่าวถึงประวัติของโมปซองต์ รวมทั้งผลงานวรรณกรรมของเขาอย่างสังเขป ติดตามด้วยทัศนคติของผู้ประพันธ์เกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ซึ่งเป็นไปในแง่ร้าย โดยเห็นว่าโลกนี้ถูกความชั่วร้ายครอบงำอยู่ ไม่มีความหวังใด ๆ หลงเหลือไว้ให้มนุษย์อีกเลย และมนุษย์เองก็น่าเกลียดและไร้คุณค่า ผู้เขียนได้วิเคราะห์ไว้ด้วยว่าโมปซองต์เป็นนักต่อต้านสงคราม เรื่อง Boule de Suif นี้เป็นตัวอย่างที่ดีในการสะท้อนภาพความบัดซบของมนุษย์ (la bêtise humaine) และความโหดเหี้ยมของสงคราม หลังจากนั้นผู้เขียน

ให้ความเป็นมาของนวนิยายเรื่องนี้ ซึ่งช่วยให้ผู้อ่านทราบว่าตัวละครตามท้องเรื่องนั้น
สร้างมาจากบุคคลจริง เพียงแต่เปลี่ยนชื่อเสียใหม่เท่านั้น ส่วนสุดท้ายเป็นการศึกษา
เนื้อเรื่อง Boule de Suif อย่างละเอียด โดยชี้ให้เห็นความคิดของผู้ประพันธ์โดย
ละเอียดทุกตอน ทั้งการเสียดสี "เศรษฐกิจใหม่", ชนชั้นสูง หรือแม้กระทั่งนักบวชในศาสนา,
อำนาจของเงิน และความเห็นแก่ตัวอันเป็นธาตุแท้ของมนุษย์

อรุณทิพย์ ชำทรูประมัย. "La Sauvage de Jean Anouilh." นครปฐม :

มหาวิทยาลัยศิลปากร, ไม้ระมุกที่พิมพ์ (อัครสำเนา).

เอกสารนี้เป็นเอกสารประกอบการสอนวิชา ละครฝรั่งเศสสมัยปัจจุบัน เป็น
การช่วยนิสิตในการศึกษามหละครเรื่อง La Sauvage ของ ชอง อานุย (Jean
Anouilh) เนื้อหาเริ่มจากชีวประวัติของอานุย อิทธิพลของนักแต่งมหละครที่ยิ่งใหญ่
3 คนที่มีต่ออานุย คือ เซ็กซ์เปียร์, โมลิเอร์ และซีโรกู หลังจากนั้นเป็นการกล่าวถึง
ประเภทของมหละครของเขาซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ประเภทด้วยกัน ได้แก่ les pièces
roses, les pièces noires, les pièces brillantes, les pièces
grinçantes และ les pièces costumées มีคำอธิบายอย่างย่อถึงมหละคร
แต่ละประเภทต่อด้วยเรื่องย่อของมหละครเรื่อง La Sauvage และการศึกษาตัวละคร
สำคัญโดยกล่าวถึงตัวละครที่มีความสำคัญน้อยไปจนถึงตัวละครที่มีความสำคัญมากที่สุด ได้แก่
นายและนาง Tarde, Hartman, Florent และ Thérèse ซึ่งผู้เขียนได้วิเคราะห์
ให้เห็นอย่างแจ่มชัดถึงลักษณะนิสัยของตัวละครสำคัญแต่ละตัวตลอดจนความขัดแย้งในจิตใจของ
ตัวละครบางตัวด้วย ส่วนสุดท้ายของเอกสารฉบับนี้เป็นการศึกษาแก่นเรื่องสำคัญของมหละคร
ซึ่งผู้เขียนชี้ให้เห็นว่ามี 4 แก่นเรื่องด้วยกัน คือ แก่นเรื่องความยากจน, แก่นเรื่องความ-
บริสุทธิ์, แก่นเรื่องเงินตรา และแก่นเรื่องการค้าขาย แก่นเรื่องสุดท้ายนี้ผู้เขียนกล่าวว่า
เป็นแก่นเรื่องที่สำคัญที่สุดของมหละครเรื่องนี้

อรพินท์ ชำทรุประมัย. "Le XIXe Siècle." นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร,
ไม่ระบุปีที่พิมพ์ (อัครสำเนา).

เอกสารนี้ใช้ประกอบการสอนรายวิชา Introduction to French Literature (Le XXe Siècle) มีเนื้อหาว่าด้วยวรรณคดีฝรั่งเศสในคริสต์ศตวรรษที่ 19 โดยเริ่มด้วยการกล่าวถึงแนววรรณกรรมสำคัญ ๆ ของยุคโดยทั่วไปเสียก่อน เริ่มตั้งแต่วรรณคดีในช่วงจักรวรรดิ, วรรณคดีโรมองคิกระหว่าง ค.ศ. 1820-1850, วรรณคดีโรมองคิกระหว่าง ค.ศ. 1850-1890 โดยกล่าวถึงความเป็นมาของวรรณคดีแต่ละแนวซึ่งมีส่วนเกี่ยวพันอย่างใกล้ชิดกับเหตุการณ์ทางสังคมและการเมืองในสมัยนั้น รวมถึงจนถึงอิทธิพลที่ฝรั่งเศสได้รับจากประเทศต่าง ๆ คือจากอังกฤษ, เยอรมัน, อิตาลี, สเปน และประเทศทางตะวันออกบางประเทศ หลังจากนั้นจึงวิเคราะห์วรรณกรรมแต่ละแนวโดยแยกกล่าวเป็นประเภท ได้แก่ กวีนิพนธ์, นวนิยาย, งานเขียนทางประวัติศาสตร์, งานวิจารณ์, ละคร, ปรัชญา ทั้งนี้ผู้เขียนได้ศึกษาถึงลักษณะเฉพาะ, ที่มา, กฎเกณฑ์ และนักเขียนสำคัญของแต่ละแนว ในด้านกวีนิพนธ์, นวนิยาย และละครนั้นมีการแยกประเภทย่อยออกไปอีก คือ กวีนิพนธ์โรมองคิค แยกออกเป็น le grand lyrisme, le lyrisme pittoresque, le lyrisme personnel, le lyrisme intime, le lyrisme symbolique และ le lyrisme satirique นอกจากนี้ยังมีกวีนิพนธ์แนวปาร์นาซและแนวสัญลักษณ์นิยม นวนิยายโรมองคิคแบ่งออกเป็น le roman fantastique, le roman historique และ le roman d'analyse นอกจากนี้มีนวนิยายแนวเหมือนจริงและแนวธรรมชาตินิยมด้วย ส่วนละครแบ่งออกเป็นละครโรมองคิคและละครสัญลักษณ์นิยม

อุษา กรทับทิม และ เตือนใจ จุลคุลย์. "Histoire de la civilisation française." กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ไม่ระบุปีที่พิมพ์ (อัครสำเนา).

หนังสือเล่มนี้เป็นเอกสารประกอบการบรรยายวิชา Histoire de la civilisation française . เนื้อหาเป็นภาษาฝรั่งเศสทั้งหมดแบ่งเป็น 7 บท แบ่งตาม

ช่วงเวลาในประวัติศาสตร์ เรียงตามลำดับดังนี้คือ บทที่ 1 สมัยก่อนประวัติศาสตร์และการก่อตั้งประเทศ บทที่ 2 ยุคกลาง (คริสต์ศตวรรษที่ 5 ถึงคริสต์ศตวรรษที่ 15) บทที่ 3 ยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา (คริสต์ศตวรรษที่ 16) บทที่ 4 คริสต์ศตวรรษที่ 17 (สมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ 13 และ 14) บทที่ 5 คริสต์ศตวรรษที่ 18 (สมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ 15 และ 16) บทที่ 6 คริสต์ศตวรรษที่ 19 และ 20 บทนี้ เนื้อหาจบลงที่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 1 หลังจากนั้น จึงเป็นมหัศจรรย์ชื่อว่า ประเทศฝรั่งเศสปัจจุบันและชีวิตความเป็นอยู่ของคนฝรั่งเศส กล่าวถึงประเทศฝรั่งเศสในช่วงสงครามโลกทั้ง 2 ครั้ง จนถึงการเลือกตั้งในปี 1974 และการก่อตั้งตลาดร่วมยุโรป ส่วนภาคที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันนั้นเป็นบทความที่คัดมาจากเอกสารต่าง ๆ กล่าวถึงพลเมืองฝรั่งเศสปัจจุบันในแง่ต่าง ๆ ทั้งด้านการศึกษา การประกอบอาชีพและเศรษฐกิจ การนับถือศาสนา ที่อยู่อาศัย ชีวิตครอบครัว การกีฬา สันทนาการ และการเกษตรทหาร มีสถิติ แผนภูมิและภาพการ์ตูนประกอบ ตัวเลขต่าง ๆ อาจจะล้าสมัยไปบ้างแล้วแต่แน่ใจว่าให้ภาพกว้าง ๆ และชัดเจนของชาวฝรั่งเศสปัจจุบันได้อย่างดี

เนื้อหาที่เกี่ยวกับวรรณคดีในหนังสือเล่มนี้ เริ่มตั้งแต่สมัยก่อตั้งประเทศ ซึ่งกล่าวถึงพัฒนาการของภาษาและการสอนเพียงเล็กน้อย เริ่มมีรายละเอียดมากขึ้นในยุคกลางซึ่งแบ่งงานประพันธ์ออกเป็น 4 ชนิดด้วยกันคือ วรรณคดีประเภทมหากาพย์, วรรณคดีขุนนาง, วรรณคดีชั้นกลาง และวรรณคดีคำสอน มีการให้ชื่อของงานประพันธ์ขึ้นสำคัญ ๆ ไว้ด้วย ส่วนในสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยานั้น ก่อนที่จะกล่าวถึงนักประพันธ์ผู้มีชื่อเสียงของยุคสมัย มีการกล่าวถึงผู้ที่เห็นเด่นชัดเป็นบรมครูของนักประพันธ์ในยุคนี้ คือ Erasme, Pétrarque และ Boccace ส่วนกวีและนักเขียนผู้มีชื่อของฝรั่งเศสเองได้แก่ Marot, Rabelais, Du Bellay และ Ronsard โดยกล่าวถึง Rabelais กับ Ronsard เป็นพิเศษว่าคนอื่น ๆ ถัดจากนั้นเป็นการศึกษางานประพันธ์ประเภทร้อยแก้วของศตวรรษที่ 15 ซึ่งมีนักเขียนเด่นคือ Calvin, Amyot และ Montaigne

นักเขียนในศตวรรษที่ 17 ที่ผู้เขียนกล่าวถึงคือ Corneille, Racine, Molière, La Fontaine, Madame de Sévigné และ Boileau แต่ละคนเป็นการกล่าวถึงอย่างย่อ ให้ภูมิหลังในชีวิตเพียงเล็กน้อย และชื่อผลงานสำคัญ ส่วน

ศตวรรษที่ 18 กล่าวถึง Montesquieu, Voltaire, Rousseau, Diderot และ Beaumarchais แต่เพียงว่าสร้างงานในลักษณะใดก็ตามที่ไม่มีชื่อผลงาน มีเพียง L'Esprit des Loix ของ Montesquieu เพียงเล่มเดียวเท่านั้นที่ได้รับการกล่าวถึง นอกจากนี้ก็มีการกล่าวถึงวรรณกรรมการเมือง (la littérature militante) อีกเล็กน้อยว่ามีลักษณะสำคัญคือการใช้โวหาร (la rhétorique).

สำหรับศตวรรษที่ 19 ผู้เขียนแบ่งวรรณคดีในยุคนี้ออกเป็น 4 ลักษณะด้วยกัน ตามลำดับเวลา คือ วรรณกรรมประเภทศาสนาสด, ประเภทโรมองติก, ประเภทเหมือนจริง และประเภทลัทธิลัทธินิยม ในแต่ละประเภทผู้เขียนได้ให้ลักษณะสำคัญ ๆ ไว้พอเป็นสังเขป ส่วนนักประพันธ์ที่เอ่ยชื่อถึง ได้แก่ Chateaubriand, Hugo, Balzac, Flaubert, Zola, Michelet, Lamartine, Musset, Madame de Staël และ Benjamin Constant แต่ละคนยกเว้นแต่เพียงว่าเป็นนักเขียนประเภทใด โดยมีได้ชื่อผลงาน มีเพียง Hugo คนเดียวที่ได้รับการกล่าวถึงผลงาน 2 ชิ้นของเขา คือ La Légende des Siècles และ Les Misérables ว่าแก่งานชิ้นสำคัญ

ส่วนศตวรรษที่ 20 นั้น ไม่มีมีการกล่าวถึงแวดวงวรรณคดี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย